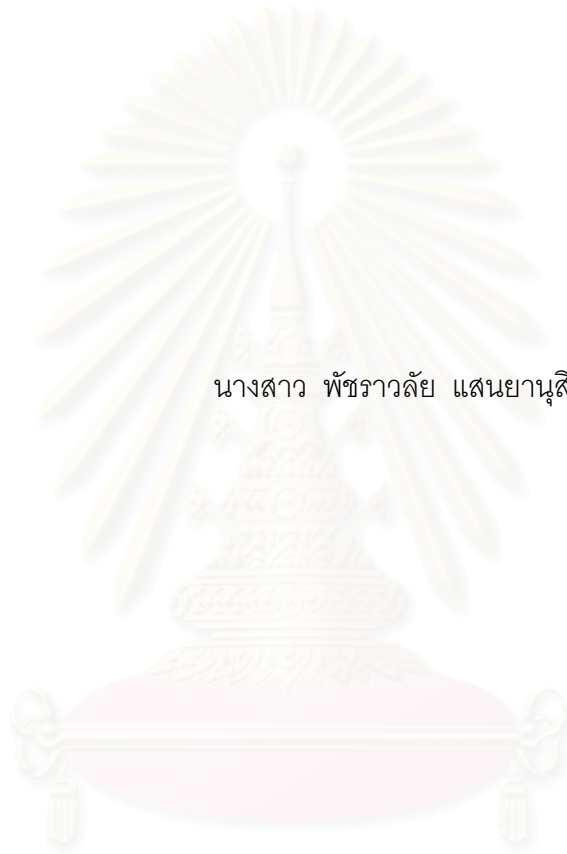

ประเทศไทยในมุมมองของเอเชียวิคและพาร์อิสเทิร์นอีคอนอมิคส์รีวิวในช่วงก่อนและระหว่างวิกฤตทางเศรษฐกิจ
(2538-2542)

นางสาว พัชรารัตน์ แสนยานุสิน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวารสารสนเทศ ภาควิชาวารสารสนเทศ

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 974-346-505-7

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THAILAND FROM THE PERSPECTIVES OF ASIaweek AND FAR EASTERN ECONOMIC REVIEW
BEFORE AND DURING ECONOMIC CRISIS (1995-1999)

Miss Patcharawalai Sanyanusin

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Communication Arts in Journalism

Department of Journalism

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2000

ISBN 974-346-505-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ประเทศไทยในมุมมองของเอเชียวีคและฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิครีวิวใน
ช่วงก่อนและระหว่างวิกฤตทางเศรษฐกิจ (2538-2542)

โดย

นางสาว พัชราวลัย แสนยานุสิน

ภาควิชา

วารสารสนเทศ

อาจารย์ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ สุกัญญา สุดบรรทัด

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม (ถ้ามี)

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พีระ จิรโสภณ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ สุกัญญา สุดบรรทัด)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ รจิตลักษณ์ แสงอุไร)

สภามหาวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พัชราวลัย แสนยานุสิน : ประเทศไทยในมุมมองของเอเชียวีคและฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิครีวิวในช่วงก่อนและระหว่างวิกฤตทางเศรษฐกิจ (2538-2542). (THAILAND FROM THE PERSPECTIVES OF ASIaweek AND FAR EASTERN ECONOMIC REVIEW BEFORE AND DURING ECONOMIC CRISIS (1995-1999)) อ. ที่ปรึกษา : ศ.สุภัฏญา สดบรรทัด, 164 หน้า. ISBN 974-346-505-7.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเปรียบเทียบทิศทางของเนื้อหาและภาพลักษณ์ของประเทศไทยในนิตยสารชาวต่างประเทศระหว่างช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจและช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ รวมถึงศึกษาลักษณะการนำเสนอเนื้อหา การใช้แหล่งข่าว ตลอดจนแนวโน้มในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยของผู้สื่อข่าวต่างประเทศ โดยทำการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยที่ปรากฏในนิตยสารเอเชียวีคและฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิครีวิวตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2538 ถึงเดือนมิถุนายน 2542 และสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวและช่างภาพจากนิตยสารทั้ง 2 ฉบับดังกล่าว ผลการวิจัยพบว่า

1. เนื้อหาด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ได้รับการนำเสนอมากที่สุดในช่วง 4 ปีที่ทำการวิจัย และเนื้อหาส่วนใหญ่ปรากฏในรูปข่าวและบทความมากที่สุดทั้งในแง่ความถี่และปริมาณเนื้อหา
2. แหล่งข่าวประเภทนักวิเคราะห์ นักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญได้รับการอ้างอิงมากที่สุดในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยโดยพบร้อยละ 28 รองลงมาได้แก่แหล่งข่าวประเภทนักธุรกิจ นักการธนาคารและสถาบันการเงินซึ่งพบร้อยละ 22.2 และแหล่งข่าวจากรัฐบาลและนักการเมืองในคณะรัฐมนตรีร้อยละ 10.2
3. ในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจเนื้อหาโดยรวมเป็นไปในทิศทางลบมากที่สุดโดยเฉพาะเนื้อหาด้านเศรษฐกิจ การเมือง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และปัญหาทางสังคม เนื้อหาที่เป็นกลางมากที่สุดได้แก่เนื้อหาด้านกิจกรรมทางทหาร การท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรม และอื่นๆ ขณะที่เนื้อหาด้านสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นเนื้อหาประเภทเดียวที่มีทิศทางเป็นบวกมากที่สุด สำหรับในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจเนื้อหาโดยรวมมีทิศทางเป็นกลางมากที่สุดเนื่องจากเนื้อหาด้านเศรษฐกิจ การเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศส่วนใหญ่เปลี่ยนมาเป็นกลางในช่วงดังกล่าว ส่วนเนื้อหานอกจากที่กล่าวมายังคงมีทิศทางเดิม
4. ผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่และช่างภาพเคยอาศัยหรือกำลังอาศัยอยู่ในประเทศไทยมากกว่า 6 ปีจึงมีความเข้าใจประเทศไทยค่อนข้างมาก และส่วนใหญ่เน้นการเสนอความจริงอย่างเป็นกลางและถูกถ้วน

ภาควิชา วารสารสนเทศ
สาขาวิชา วารสารสนเทศ
ปีการศึกษา 2543

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

: MAJOR JOURNALISM

KEY WORD:

PATCHARAWALAI SANYANUSIN : THAILAND FROM THE PERSPECTIVES OF ASIAWEEK AND FAR EASTERN ECONOMIC REVIEW BEFORE AND DURING ECONOMIC CRISIS (1995-1999). THESIS ADVISOR : PROF. SUKANYA SUDBANTHAD, 164 pp. ISBN 974-346-505-7.

The main objectives of the research were to study the image of Thailand portrayed by two international newsmagazines - Asiaweek and the Far Eastern Economic Review - and to compare the direction of the stories appearing before the economic crisis with those written while the crisis was in progress. The study focused on the way the stories were presented, the selection of news sources, and the guidelines used by the two magazines' correspondents in covering stories about Thailand. Content analysis was used on the stories covered from July 1995 to June 1999, and five correspondents, including one photographer, were interviewed. The results revealed the following:

1. Stories on the economy, politics and social problems received the highest coverage, and the most popular way these stories were presented, in terms of both frequency and column inches, was in the form of news and articles.
2. Most of the people quoted in the stories were analysts, academics and experts, followed by businessmen, bankers, and financial executives, with government sources and Cabinet members coming third. The ratio was 28, 22.2, and 10.2 per cent respectively.
3. Most of the articles on Thailand appearing before the economic crisis were negative in tone, especially those on the economy, politics, international affairs and social problems, while coverage of military affairs, tourism and culture and other topics was generally neutral direction. The only stories that presented Thailand in a positive light were those covering the royal family. During the economic crisis, however, the tone of the stories on the economy, politics, and international affairs became neutral, and articles on social problems retained their negative flavor.
4. Most of the correspondents and the photographer had lived in Thailand for longer than 6 years, so they were assumed to have a good understanding of Thailand. Most of them stated that objectivity and accuracy were the two main factors determining the standpoint of their articles.

Department Journalism

Field of study Journalism

Academic year 2000

Student's signature.....

Advisor's signature.....

Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของศาสตราจารย์ สุกัญญา สูดบรรทัด อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการวิจัยมาด้วยดีตลอด รวมถึงรองศาสตราจารย์ ดร.พีระ จิโรโสภณ และรองศาสตราจารย์ รจิตลักษณ์ แสงอุไร ซึ่งกรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งให้คำแนะนำเพิ่มเติมอันมีส่วนให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทั้ง 3 ท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณคุณศรัณยู สมัครรัฐกิจ แห่งสำนักข่าวไทย และพีเกี้ยว วีระภา พงศ์สถาพร ที่สละเวลามาช่วยลงรหัสเนื้อหาเพื่อทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณพี่เสกสรร เพ็ญสวัสดิ์ แห่งสถานีวิทยุจุฬาฯ ที่คอยถามไถ่และให้คำปรึกษามาโดยตลอด รวมถึงเพื่อนๆ และพี่ๆ อีกหลายคนที่ไม่อาจเอ่ยชื่อได้หมด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความห่วงใยที่มีให้อยู่เสมอ

Special thanks also go to the following: Julian Gearing, Roger Mitton, and Yvan Cohen from Asiaweek; and Michael Vatikiotis, Shawn Crispin, and Prangtip Daorueng from Far Eastern Economic Review. Your assistance and kindness contribute a great deal to the completion of the research.

ชีวิตในการเรียนปริญญาโท ณ แห่งนี้คงจัดขีดไม่น้อยหากขาดเพื่อนร่วมรุ่นทุก ๆ คนที่คอยเติมสีสันและเสียงหัวเราะให้แกกัน ผู้วิจัยขอขอบใจเพื่อน ๆ สำหรับมิตรภาพที่ดีงาม โดยเฉพาะเล็ก หนอง และพีแห่มม รวมถึงวีรภัทสหายเก่าผู้คอยรับฟังปัญหาและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ท้ายที่สุด ขอขอบคุณสมาชิกทุกคนในครอบครัวผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จในครั้งนี้ และขอยกประโยชน์และความดีจากงานวิจัยชิ้นนี้ให้กับคุณพ่อคุณแม่อันเป็นที่รักยิ่งผู้ซึ่งผลักดันให้ผู้วิจัยก้าวมาสู่จุดสูงสุดในชีวิตการศึกษา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฌ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 ปัญหานำวิจัย	6
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
1.4 ขอบเขตการวิจัย	7
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
1.6 นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง	8
2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับนิตยสารข่าว	10
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับภาพลักษณ์	15
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการเสนอข่าวของสื่อมวลชน	19
2.4 ทฤษฎีผู้เฝ้าประตูข่าวสาร	21
2.5 ทฤษฎีการกำหนดวาระ	22
2.6 แนวคิดเกี่ยวกับแหล่งข่าว	27
2.7 แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะงานเขียนเชิงวารสารศาสตร์	32
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	38
3 ระเบียบวิธีวิจัย	43
3.1 ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์เนื้อหา	43
3.2 ส่วนที่ 2 การสัมภาษณ์	47
4 ผลการวิจัย	50
4.1 ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เนื้อหา	50

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.2 ตอนที่ 2 ผลการสัมภาษณ์	112
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	123
รายการอ้างอิง	142
ภาคผนวก	148
ภาคผนวก ก	149
ภาคผนวก ข	152
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	164

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงประเภทของเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยในเอเชียวีคและ ฟาร์อิสเทิร์นอีคอนอมิครีวิว	51
2 แสดงรูปแบบเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยในเอเชียวีคและฟาร์อิสเทิร์น อีคอนอมิครีวิว	52
3 แสดงความถี่ของเนื้อหาประเภทต่าง ๆ ตามรูปแบบเนื้อหาที่พบในเอเชียวีค	55
4 แสดงปริมาณเนื้อหาของเนื้อหาประเภทต่าง ๆ ตามรูปแบบเนื้อหาที่พบในเอเชียวีค ...	57
5 แสดงความถี่ของเนื้อหาประเภทต่าง ๆ ตามรูปแบบเนื้อหาที่พบในฟาร์อิสเทิร์น อีคอนอมิครีวิว	59
6 แสดงปริมาณเนื้อหาของเนื้อหาประเภทต่าง ๆ ตามรูปแบบเนื้อหาที่พบใน ฟาร์อิสเทิร์นอีคอนอมิครีวิว	61
7 แสดงประเภทเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยที่ปรากฏในตำแหน่งเรื่องจากปก	63
8 แสดงประเภทของแหล่งข่าวที่ถูกใช้ในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยใน เอเชียวีคและฟาร์อิสเทิร์นอีคอนอมิครีวิว	66
9 แสดงการใช้แหล่งข่าวในการเสนอเนื้อหาประเภทต่าง ๆ ของเอเชียวีค	68
10 แสดงการใช้แหล่งข่าวในการเสนอเนื้อหาประเภทต่าง ๆ ของฟาร์อิสเทิร์น อีคอนอมิครีวิว	69
11 แสดงทิศทางในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยในช่วงก่อนวิกฤต เศรษฐกิจและช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ	71
12 แสดงทิศทางของเนื้อหาแต่ละประเภทในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ	72
13 แสดงทิศทางของเนื้อหาแต่ละประเภทในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ	74
14 แสดงทิศทางของเนื้อหาในรูปแบบต่าง ๆ ในนิตยสารข่าวต่างประเทศ ในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ	75
15 แสดงทิศทางของเนื้อหาในรูปแบบต่าง ๆ ในนิตยสารข่าวต่างประเทศ ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ	76
16 แจกแจงทิศทางของเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยตามประเภทและรูปแบบเนื้อหาที่ เอเชียวีคนำเสนอในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ (กรกฎาคม 2538-มิถุนายน 2540)	78
17 แจกแจงทิศทางของเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยตามประเภทและรูปแบบ ของเนื้อหาที่ฟาร์อิสเทิร์นอีคอนอมิครีวิวนำเสนอในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ	

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
(กรกฎาคม 2538 - มิถุนายน 2540)	81
18 แจกแจงทิศทางของเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยตามประเภทและรูปแบบของเนื้อหา ที่เอเชียวีคนำเสนอในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ (กรกฎาคม 2540 - มิถุนายน 2542) ...	84
19 แจกแจงทิศทางของเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยตามประเภทและรูปแบบเนื้อหาที่ ฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิคส์วีคนำเสนอในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ (กรกฎาคม 2540 - มิถุนายน 2542)	86
20 แสดงภาพลักษณ์ด้านบวกและลบเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย	89
21 แสดงภาพลักษณ์ด้านบวกและลบเกี่ยวกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศไทย	91
22 แสดงภาพลักษณ์ด้านบวกและลบด้านการเมืองภายในประเทศ	96
23 แสดงภาพลักษณ์ด้านบวกและลบด้านกิจกรรมทางทหารของไทย	99
24 แสดงภาพลักษณ์ด้านบวกและลบด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	101
25 แสดงภาพลักษณ์ด้านบวกและลบด้านการท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรม	103
26 แสดงภาพลักษณ์ด้านบวกและลบเกี่ยวกับปัญหาทางสังคม	105
27 แสดงภาพลักษณ์ด้านบวกเกี่ยวเนื้อหาประเภทอื่น ๆ	111

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในโลกยุคโลกาภิวัตน์หรือโลกไร้พรมแดนเช่นในปัจจุบัน การติดต่อสื่อสารระหว่างกัน เป็นไปได้สะดวกรวดเร็วเนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี แต่ละประเทศสามารถรับ ข่าวสารข้อมูลจากสื่อมวลชนของประเทศต่างๆได้ตลอดเวลา ซึ่งทำให้เกิดเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นกับประเทศหนึ่งสามารถทราบได้ในอีกประเทศหนึ่งโดยผ่านสื่อมวลชนระดับโลกที่มีเทคโนโลยีทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพสูงในการรับส่งข่าวสาร

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเช่นนี้ทำให้ประชาชนสามารถเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ ประเทศต่างๆได้ตลอดเวลาโดยผ่านสื่อหลากหลายประเภท นอกจากสื่อวิทยุ โทรทัศน์ และ หนังสือพิมพ์แล้ว นิตยสารข่าวต่างประเทศก็เป็นสื่ออีกประเภทหนึ่งที่เป็นที่นิยมโดยเฉพาะในหมู่ ผู้มีการศึกษา เนื่องจากสื่อประเภทนี้มีความโดดเด่นในเรื่องการรายงานเหตุการณ์รอบโลกทั้ง ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อีกทั้งยังมีคอลัมน์พิเศษต่างๆทั้งที่เป็นบทความ บทวิเคราะห์ บทวิจารณ์และประเด็นข่าวเชิงลึกที่น่าสนใจอีกด้วย

Roland E. Wolseley (1973: 29-30) กล่าวว่า ข่าวที่ปรากฏในนิตยสารมักทันต่อเหตุการณ์เสมอ และคนมักซื้ออ่านเพื่อดูว่ามีข่าวใดที่ตนไม่ทราบหรือไม่มีรายงานในสื่อประเภทอื่น คนเหล่านี้ยังต้องการอ่านข่าวที่มีมุมมองที่แตกต่างไปจากสื่อประเภทอื่นอีกด้วย

Johnstone et al. (1976: 223) ได้ศึกษาพบว่านิตยสารข่าวเป็นที่ยอมรับว่าเป็นองค์กร ข่าวสารที่น่าเชื่อถือที่สุดในความเห็นของนักข่าวชาวอเมริกัน พวกเขายังกล่าวอีกว่า นิตยสารข่าวเป็นผู้ป้อนข่าวที่ทรงอิทธิพลทั้งข่าวในประเทศและข่าวต่างประเทศ

Melvin Defleur & Everette Dennis (1996: 132) กล่าวว่า นิตยสารมักมีการตรวจสอบ ประเด็นหรือเหตุการณ์อย่างรอบคอบกว่าหนังสือพิมพ์ และเน้นการอธิบายเหตุการณ์สำคัญใน บริบทที่กว้างกว่า จึงสามารถดึงดูดผู้อ่านทั่วประเทศและทั่วภูมิภาคได้

อย่างไรก็ดี ในการนำเสนอเนื้อหาข่าวต่างประเทศส่วนใหญ่ มักมีข้อวิพากษ์วิจารณ์อยู่เสมอว่าสื่อมวลชนมักบิดเบือนข่าว หรือมีความบกพร่องในการทำหน้าที่กำหนดวาระข่าวสาร (Agenda Setting) อันถือเป็นบทบาทที่สำคัญของสื่อมวลชน เช่น อาจจะไม่เลือกเสนอแต่ข่าวในเชิงลบของประเทศหนึ่งๆ แต่จะเลยที่จะเสนอข่าวอื่น ๆ ในเชิงบวกที่อาจจะสำคัญกว่าก็ได้ ซึ่งการนำเสนอในลักษณะนี้ย่อมก่อให้เกิดผลเสียในแง่ภาพลักษณ์ที่ไม่ดีต่อประเทศที่ตกเป็นข่าวในสายตาของนานาประเทศ เนื่องจากสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนี้มีวงจำหน่ายเกือบทั่วโลก และมักเข้าถึงกลุ่มผู้อ่านระดับสูงดังที่ Herbert J. Gans (1979) ได้กล่าวไว้ว่า นิตยสารข่าวมีความสำคัญเช่นกัน เนื่องจากมันเข้าถึงกลุ่มชนชั้นนำในสังคม (elite) และกลุ่มผู้นำความคิด (opinion leaders) ในสัดส่วนที่สูงกว่าสื่อประเภทอื่นๆ

สิ่งที่ทราบกันดีในแวดวงสื่อสารมวลชนก็คือว่านักข่าวส่วนใหญ่มักเลือกที่จะเสนอข่าวในเชิงลบมากกว่าข่าวในเชิงบวก เนื่องจากพวกเขาเชื่อว่าข่าวในเชิงลบมีความสำคัญมากกว่าข่าวในเชิงบวก และเห็นว่าข่าวดี (good news) มีคุณค่าขำน้อยมาก (Robert H. Bohle, 1986: 790) ซึ่งจากการศึกษาด้านจิตวิทยาพบว่า ข้อมูลในเชิงบวกก่อให้เกิดความรู้สึกประทับใจได้เพียงระดับหนึ่งเท่านั้น ขณะที่ข้อมูลในเชิงลบมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของคนมากกว่าข้อมูลในเชิงบวก จึงอาจกล่าวได้ว่าบางทีข่าวในเชิงลบอาจจะมีข้อมูลที่มีคุณค่ามากกว่าข่าวในเชิงบวกก็ได้

แต่การเสนอข่าวในเชิงลบมักก่อให้เกิดปัญหาในเรื่องภาพลักษณ์อันไม่พึงปรารถนาตามมาอยู่เสมอดังที่ Jack B. Haskins & M. Mark Miller (1984: 3-13 อ้างถึงใน Robert H. Bohle, 1986: 791) ได้กล่าวไว้ว่า เนื้อหาในเชิงลบของหนังสือพิมพ์สามารถทำให้เกิดภาพลักษณ์ในเชิงลบในใจของผู้อ่านทั้งต่อหนังสือพิมพ์และต่อชุมชนที่ตกเป็นข่าว

Thimios Zaharopoulos (1989) กล่าวว่า ในการศึกษาการนำเสนอข่าวต่างประเทศนั้น เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า สิ่งที่สื่อมวลชนของประเทศหนึ่งรายงานเกี่ยวกับอีกประเทศหนึ่งมีอิทธิพลต่อทัศนคติของผู้อ่านที่มีต่อประเทศที่ตกเป็นข่าว ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ Walter Lippmann (1992) ที่ว่าสื่อมวลชนมีบทบาทในการสร้างภาพของโลกภายนอกในหัวสมองของเรา (pictures in our heads of the world outside) อันมีความหมายว่าสื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญที่จะให้ผู้รับสารได้รับทราบและเรียนรู้เกี่ยวกับสภาพการณ์ต่างๆ ซึ่งเขาอาจไม่มีโอกาสสัมผัสได้ด้วยตนเอง

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยจำนวนมากที่พบว่า การอ่านข่าวจากสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับต่างประเทศมีผลกระทบต่อการรับรู้ หรือทัศนคติของผู้อ่านต่อประเทศนั้นๆ (David K. Perry, 1990: 359) ดังนั้น นิตยสารข่าวต่างประเทศก็น่าจะมีอิทธิพลในการสร้างภาพของประเทศต่างๆ ผ่านเนื้อหาที่นำเสนอต่อผู้อ่านด้วยเช่นกัน

จากการที่ได้ตระหนักถึงความจริงที่ว่าข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอ มักก่อให้เกิดภาพลักษณ์ในใจของผู้อ่านอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน คณะ General Assembly of European NGOs จึงได้ออกหลักเกณฑ์ 12 ข้อที่ว่าด้วยเรื่องภาพลักษณ์และข่าวสารที่เกี่ยวกับประเทศโลกที่สามในเดือนเมษายน ปี ค.ศ. 1989 ซึ่งหลักเกณฑ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต่อต้านการเสนอภาพลักษณ์เกี่ยวกับประเทศโลกที่สามในทางเสียหายร้ายแรง โดยเน้นว่าต้องมีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริงและครบถ้วนมากขึ้น รวมทั้งนำเสนออย่างเป็นกลาง (Jaap van Ginneken, 1998: 168)

สำหรับประเทศไทยเองก็ประสบปัญหาภาพลักษณ์ด้านลบจากการนำเสนอของสื่อมวลชนตะวันตกอยู่เสมอ และที่เป็นที่วิพากษ์วิจารณ์มากที่สุดก็คือในปี พ.ศ. 2538 กรณีที่ผู้จัดทำพจนานุกรม Longman Dictionary of English Language and Culture ได้ระบุคำจำกัดความคำว่ากรุงเทพฯ ในพจนานุกรมฉบับดังกล่าวว่า "เป็นเมืองที่ขึ้นชื่อในเรื่องวัดวาอาราม...และเป็นเมืองที่มีโสเภณีจำนวนมาก..." (Yao Souchou, 1994: 39) ซึ่งทำให้เจ้าหน้าที่ระดับสูงของไทยกล่าวประณามผู้จัดทำพจนานุกรมฉบับนี้และเรียกร้องให้มีการลบข้อความดังกล่าวออกจากพจนานุกรมด้วย

นอกจากนี้ในเดือน กรกฎาคม 2542 ที่ผ่านมานิตยสารนิวสวีค (Newsweek) ซึ่งเป็นนิตยสารข่าวระดับโลกที่มีชื่อเสียงได้ตีพิมพ์บทวิจารณ์เกี่ยวกับประเทศไทยในด้านลบเช่นกัน โดยกล่าวถึงความล้มเหลวในการดำเนินนโยบายแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของรัฐบาลไทย พร้อมทั้งพาดหัวข่าวที่สรุปได้ว่าประเทศไทยมีดีแค่เซ็กส์และกอล์ฟ ซึ่งเท่ากับเป็นการตอกย้ำภาพลักษณ์ของประเทศไทยในด้านลบมากขึ้น

อย่างไรก็ดี ก่อนที่จะโจมตีสื่อมวลชนเหล่านี้ในเรื่องอคติอย่างที่หลายๆฝ่ายที่ไม่พอใจมักพูดถึงเสมอ นั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงลักษณะการเขียนบทความต่างๆของสื่อมวลชนว่า ส่วนใหญ่มักมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและความขัดแย้งอยู่เสมอ ซึ่งถือเป็นกลยุทธ์ในการเขียนเพื่อดึงดูดผู้อ่านได้ ดังที่ Roy Paul Nelson (1978: 65) ได้กล่าวไว้ว่าข้อเขียนประเภทที่อยู่บนพื้น

ฐานของความจริง (non-fiction) มีลักษณะคล้ายกับเรื่องแต่ง (fiction) ตรงที่ว่าจำเป็นต้องมีปมความขัดแย้งมาเกี่ยวข้องเพื่อกระตุ้นให้ผู้อ่านสนใจที่จะอ่านต่อไป

นอกจากนี้ หากมองด้วยใจเป็นกลางแล้วต้องยอมรับว่าคำวิพากษ์วิจารณ์ในนิตยสารเหล่านี้มีประโยชน์ในแง่ที่ช่วยสะท้อนมุมมองของต่างชาติที่มีต่อประเทศไทย รวมถึงภาพความจริงบางอย่างที่คนในประเทศอาจมองข้ามไป อีกทั้งยังเป็นสัญญาณเตือนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหันมาจัดการกับปัญหาดังกล่าวอย่างจริงจัง อันถือเป็นการแก้ไขที่ต้นตอของปัญหาอย่างแท้จริง

วรรณชน เสาวคนธ์เสถียร (2539: 12-13) กล่าวว่า สื่อสามารถให้สาธารณชนรับรู้ภาพของบุคคล สถาบัน องค์กรต่างๆ ในลักษณะที่เป็นไปได้ทั้งด้านบวกและลบ โดยภาพที่รับรู้ได้อาจมิใช่ข้อเท็จจริงเสียทั้งหมดที่เดียวของบุคคลหรือองค์กร สถาบันต่างๆ ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่าการเผยแพร่ข่าวสารนั้นย่อมมีผลต่อการเกิดภาพลักษณ์ขององค์กรด้วยเช่นกัน ภาพลักษณ์ขององค์กรที่มีอยู่แล้วอาจได้รับการกระทบจากข่าวสารที่ได้รับเข้ามาใหม่ ซึ่งอาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของภาพลักษณ์ และยังสามารถใช้เป็นเครื่องชี้วัดหรือกระจกสะท้อนภาพลักษณ์ต่อการดำเนินงานและโดยรวมของสถาบันได้

อย่างไรก็ดี ก็มีได้หมายความว่าผู้อ่านจะคล้อยตามหรือเห็นด้วยกับภาพลักษณ์หรือสิ่งที่สื่อมวลชนนำเสนอทุกครั้งไป เนื่องจากผู้อ่านมักพิจารณาถึงการอ้างแหล่งข่าวประกอบการตัดสินใจอยู่เสมอ ดังที่ Dominic Lasorsa & Stephen Reese (1990: 60) ได้กล่าวไว้ว่า เมื่อมีการพิจารณาถึงแหล่งข่าวแล้ว ผู้อ่านที่ชอบวิพากษ์วิจารณ์มักให้ความสำคัญกับความสามารถในการแสดงหลักฐานข้อมูลของแหล่งข่าวรวมถึงแรงผลักดันที่ทำให้แหล่งข่าวนำเสนอข้อมูลนั้นๆ ทั้ง 2 ยังกล่าวอีกว่า สื่อมวลชนทำหน้าที่นายทวารข่าวสารด้วยการคัดเลือกแหล่งข่าวซึ่งมีบทบาทอย่างมากในการกำหนดกรอบของเรื่องราวที่ถูกนำเสนอ อันหมายความว่า แหล่งข่าวมีบทบาทในการช่วยสร้างภาพลักษณ์ของประเทศต่างๆ ผ่านการนำเสนอของสื่อมวลชนด้วยเช่นกัน

เราคงมีโอกาสปฏิเสธได้ว่าปัญหาในเรื่องภาพลักษณ์ด้านลบของประเทศไทยมักทำให้ชาวต่างชาติเข้าใจประเทศไทยในทางที่ผิดอย่างยากที่จะแก้ไข หรือขาดความเชื่อมั่นต่อประเทศไทยอยู่เสมอ ที่เห็นได้ชัดในปัจจุบันก็คือ ปัญหาภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ปัญหาโสเภณี และ ความวุ่นวายทางการเมือง ซึ่งอาจผลกระทบร้ายแรงต่อภาพลักษณ์โดยรวมในสายตานักท่องเที่ยวรวมถึงนักลงทุนได้ ซึ่งภาพลักษณ์เหล่านี้ล้วนแล้วแต่สะท้อนออกมาจากนำเสนอของสื่อมวลชนทั้ง

ในประเทศและต่างประเทศอยู่ตลอดเวลา รวมถึงในหน้านิตยสารข่าวต่างประเทศซึ่งประกอบไปด้วยบทความ บทวิเคราะห์ บทความที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเทศต่างๆมากมายรวมทั้งประเทศไทยด้วยเช่นกัน

นิตยสารข่าวชั้นนำของโลกในปัจจุบันได้แก่ ไทม์ (Time) และ นิวสวีค (Newsweek) ซึ่งเป็นนิตยสารข่าวรายสัปดาห์ของสหรัฐอเมริกาที่มีความโดดเด่นในการรวบรวมและนำเสนอข่าวเด่นที่เกิดขึ้นทั่วโลกในรอบสัปดาห์ รวมถึงเรื่องราวและบทความเกี่ยวกับสหรัฐอเมริกาและประเทศต่างๆทั่วโลก และมีหลายครั้งที่ได้ลงบทความวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับประเทศไทยด้วย

สำหรับในภูมิภาคเอเชีย มีนิตยสารในแนวเดียวกันนี้เพียง 2 ฉบับเท่านั้นได้แก่ เอเชียวีค (Asiaweek) และฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิครีวิว (Far Eastern Economic Review) ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นนิตยสารข่าวชั้นนำของภูมิภาค แม้ว่านิตยสารทั้ง 2 ฉบับนี้จะได้รับแบบอย่างมาจากไทม์และนิวสวีคของสหรัฐอเมริกา แต่ก็มีจุดเด่นในด้านการรายงานเหตุการณ์และความเป็นไปทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศต่างๆในเอเชีย รวมถึง บทความ บทวิเคราะห์ และ บทความแบบเจาะลึกเกี่ยวกับสถานการณ์ในแต่ละประเทศอีกด้วย

อาจกล่าวได้ว่า นิตยสารทั้ง 2 ฉบับดังกล่าวมีรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาที่คล้ายคลึงกัน แต่ก็มีจุดแตกต่างในด้านบุคลิกภาพในการนำเสนอ กล่าวคือ ขณะที่เอเชียวีคมีชื่อเสียงในด้านการรายงานข่าวอย่างเจาะลึกและเป็นกลาง (objective and probing reporting) นิตยสารฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิครีวิวกลับถูกมองว่ามีกรายงานข่าวแบบเจาะลึกและแข็งกร้าว (aggressive and probing style) ซึ่งสืบเนื่องมาจากว่าในอดีตนิตยสารฉบับนี้มีนักวิพากษ์วิจารณ์ผู้นำประเทศต่างๆรวมถึง นักการเมือง และเจ้าหน้าที่ของประเทศต่างๆอย่างรุนแรงนั่นเอง (Heuvel Jon Vanden & Everette E. Dennis, 1993: 62-63)

ด้วยเหตุที่ว่านิตยสารเอเชียวีคและฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิครีวิวเน้นการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศที่อยู่ในภูมิภาคเอเชียเท่านั้น ประกอบกับประเทศไทยเองก็มีบทบาทสำคัญต่อภูมิภาคทั้งด้านการเมือง และเศรษฐกิจประเทศหนึ่ง ทำให้นิตยสารทั้ง 2 ฉบับดังกล่าวให้ความสนใจในการรายงานเหตุการณ์เกี่ยวกับประเทศไทย รวมทั้งมีการตีพิมพ์วิเคราะห์ และวิจารณ์สถานการณ์ต่างๆในประเทศอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเนื้อหาที่นำเสนอก็มีทั้งที่เป็นเชิงบวกและเชิงลบปะปนกันไป

เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่านิตยสารข่าวต่างประเทศเป็นสื่อที่มีอิทธิพลอย่างสูงต่อการสร้างภาพลักษณ์เกี่ยวกับประเทศต่างๆให้เกิดขึ้นในใจผู้อ่านทั่วโลกซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มผู้มีบทบาทในการกำหนดทิศทางทางการเมืองและเศรษฐกิจ ประกอบกับนิตยสารประเภทนี้มักเป็นที่เชื่อถือของสื่อมวลชนในประเทศต่างๆด้วย สังเกตได้จากการที่สื่อมวลชนมักอ้างอิงถึงบทความจากนิตยสารเหล่านี้ประกอบการรายงานข่าวของตนอยู่เนืองๆ จึงน่าจะทำการศึกษาอย่างเจาะลึกว่างานเขียนต่างๆเกี่ยวกับประเทศไทยในนิตยสารเอเชียวีคและฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิกรีวิว ซึ่งเป็นนิตยสารระดับแนวหน้าของภูมิภาคเอเชีย มีลักษณะอย่างไร มีการใช้แหล่งข่าวใดบ้าง และเนื้อหาที่นำเสนอหม่อมมอมเกี่ยวกับประเทศไทยอย่างไร รวมถึงศึกษาแนวทางในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยของผู้สื่อข่าวจากกองบรรณาธิการทั้ง 2 แห่งด้วย

ปัญหานำวิจัย

1. นิตยสารข่าวต่างประเทศเสนอเนื้อหาประเภทใดบ้างเกี่ยวกับประเทศไทยและมีรูปแบบ ตลอดจนปริมาณ เนื้อหาอย่างไรบ้าง
2. นิตยสารข่าวต่างประเทศใช้แหล่งข่าวใดบ้างในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทย
3. เนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยที่นิตยสารข่าวต่างประเทศนำเสนอในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจและช่วงวิกฤตเศรษฐกิจสะท้อนมุมมองเกี่ยวกับประเทศไทยแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร
4. ผู้สื่อข่าวต่างประเทศมีแนวทางในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยอย่างไรบ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประเภทเนื้อหา ตลอดจนรูปแบบ และปริมาณเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยในนิตยสารข่าวต่างประเทศ
2. เพื่อศึกษาการใช้แหล่งข่าวในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยของนิตยสารข่าวต่างประเทศ
3. เพื่อเปรียบเทียบมุมมองเกี่ยวกับประเทศไทยผ่านเนื้อหาที่นำเสนอในนิตยสารข่าวต่างประเทศในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจและช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ
4. เพื่อศึกษาลักษณะการทำงานของผู้สื่อข่าวต่างประเทศในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทย

ขอบเขตการวิจัย

1. งานวิจัยชิ้นนี้ศึกษาเนื้อหาจากนิตยสารข่าวต่างประเทศ 2 ฉบับ คือ เอเชียวีค และ ฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิกรีวิว
2. งานวิจัยนี้ใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล 4 ปี โดยแบ่งเป็นสองช่วง
  - 2.1 ตั้งแต่ กรกฎาคม 2538 - มิถุนายน 2540 โดยเรียกช่วงเวลานี้ว่า ช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ
  - 2.2 ตั้งแต่ กรกฎาคม 2540 - มิถุนายน 2542 โดยเรียกช่วงเวลานี้ว่า ช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ
3. เนื้อหาของนิตยสารที่จะวิเคราะห์ ได้แก่ ส่วนที่เป็นข้อเขียนและรูปภาพ โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ
  - 3.1 ส่วนที่เป็นข่าว
  - 3.2 ส่วนที่เป็นข้อเขียนแสดงความคิดเห็น ได้แก่ บทบรรณาธิการ (Editorials) ตอบจดหมาย (letter & comments) บทความ คอลัมน์วิจารณ์ บทวิเคราะห์ บทสัมภาษณ์ สารคดี (features) เป็นต้น
  - 3.3 ส่วนที่เป็นรูปภาพ ได้แก่ ปก ภาพถ่าย การ์ตูน และคำบรรยายใต้ภาพ แต่ไม่รวมถึงส่วนที่เป็นโฆษณา

ข้อสันนิษฐานเบื้องต้น

1. ลักษณะการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยของนิตยสารทั้ง 2 ฉบับไม่แตกต่างกัน
2. มุมมองเกี่ยวกับประเทศไทยที่สะท้อนจากนิตยสารทั้ง 2 ฉบับในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจเป็นไปในทิศทางลบมากกว่าในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยจะช่วยสะท้อนมุมมองของสื่อมวลชนตะวันตกที่มีต่อประเทศไทย ซึ่งอาจนำไปเปรียบเทียบกับภาพที่ได้จากมุมมองของสื่อมวลชนตะวันตกว่ามีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด ซึ่งอาจนำไปสู่การศึกษาอีกขั้นหนึ่งได้ว่ามีอคติเข้ามาเกี่ยวข้องหรือไม่
2. เพื่อจะได้เห็นว่าสื่อมวลชนต่างประเทศให้ความสำคัญกับการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยอย่างไรบ้าง
3. ผลการวิจัยอาจใช้เป็นแนวทางให้รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันจัดการแก้ไขปัญหาที่ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ในทิศทางลบนั้นๆ

4. เพื่อทราบแนวทางในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยของผู้สื่อข่าวต่างประเทศ

นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

นิตยสารข่าวต่างประเทศในที่นี้หมายถึง นิตยสารเอเชียวิค และฟาริสเทิร์นอีคอนอมิสทรีวิว เท่านั้น

มุมมองเกี่ยวกับประเทศไทย หมายถึง ภาพรวมของเนื้อหาที่แสดงให้เห็นทัศนคติของสื่อมวลชนต่างประเทศที่มีต่อประเทศไทย โดยวัดจากทิศทางของเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยใน 2 ส่วน คือ

- 1) ส่วนที่เป็นข่าว โดยพิจารณาน้ำหนักของข่าวว่าข่าวนั้นๆเน้นองค์ประกอบข่าวอะไรเป็นสำคัญ เช่น เน้นความขัดแย้ง เน้นผลกระทบกระเทือน เน้นความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี หรือ เพียงแต่เน้นความเด่นของบุคคลในข่าว เป็นต้น
- 2) ส่วนที่เป็นความคิดเห็นที่สะท้อนจากเนื้อหาในรูปของบทบรรณาธิการ จดหมาย บทความ บทวิเคราะห์ บทวิจารณ์ บทสัมภาษณ์ และสารคดี

ทั้งนี้จะจำแนกทิศทางของเนื้อหาออกเป็น ทิศทางบวก ทิศทางลบ และทิศทางที่เป็นกลาง

ทิศทางบวก หมายถึง เนื้อหาในด้านดีที่อ่านแล้วทำให้เกิดความรู้สึกดี และเกิดภาพลักษณ์ในทางที่ดีต่อประเทศไทย และผู้อ่านสามารถคาดการณ์ได้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น โดยเนื้อหามักเกี่ยวกับความก้าวหน้า ร่วมมือ ช่วยเหลือ พึงพอใจ เป็นสุข สมหวัง เช่น ข่าวการได้ดุลการค้าระหว่างประเทศ บทวิเคราะห์ที่บ่งชี้ว่าเศรษฐกิจไทยจะขยายตัว บทวิจารณ์ที่ชื่นชมการทำงานของรัฐบาลไทย เป็นต้น

ทิศทางลบ หมายถึง เนื้อหาในด้านร้ายที่อ่านแล้วทำให้เกิดความรู้สึกไม่ดี และเกิดภาพลักษณ์ในทางที่ไม่ดีต่อประเทศไทย และผู้อ่านสามารถคาดการณ์ได้ว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางเลวลง โดยเนื้อหามักเกี่ยวกับความขัดแย้ง ล่มสลาย อันตราย เป็นทุกข์ เช่น ข่าวอุบัติเหตุ ข่าวการเดินประท้วง บทความโจมตีการคอร์รัปชันของนักการเมืองไทย บทวิจารณ์เกี่ยวกับปัญหาโสเภณี เป็นต้น

ทิศทางที่เป็นกลาง หมายถึง เนื้อหาที่อ่านแล้วไม่มีลักษณะของการกระตุ้นอารมณ์ให้มีความรู้สึกไปในทิศทางบวกหรือลบอย่างชัดเจน เป็นเนื้อหาที่เสนอข้อเท็จจริงทั่วไปไม่ให้ความรู้สึกใดๆเป็นพิเศษแก่ผู้อ่าน ผู้อ่านไม่สามารถคาดการณ์ได้อย่างชัดเจนว่าเหตุ

การณ์จะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ระหว่างดีขึ้นและเลวลง เช่น ข้าราชการเลือกตั้งตามวาระ เป็นต้น

ประเภทเนื้อหา หมายถึง การแยกเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยว่าจัดอยู่ในประเภทใดดังต่อไปนี้ สถาบันพระมหากษัตริย์ เศรษฐกิจ การเมืองภายในประเทศ กิจกรรมทางทหาร ความสัมพันธ์ระหว่าง การท่องเที่ยว/ศิลปวัฒนธรรม ปัญหาสังคม และอื่นๆ

รูปแบบของเนื้อหา หมายถึง การเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวกับประเทศไทยในรูปของข่าว บทบรรณาธิการ จดหมาย บทความ บทวิเคราะห์ บทวิจารณ์ บทสัมภาษณ์ สารคดี การ์ตูน ภาพข่าว เป็นต้น

ปริมาณเนื้อหา หมายถึง ความถี่ในการเสนอเนื้อหา โดยนับจำนวนชิ้นจากเนื้อหาและจำนวนเนื้อที่ของเนื้อหาที่นำเสนอในนิตยสารแต่ละฉบับโดยวัดเป็นคอลัมน์นิ้ว ซึ่งในที่นี้กำหนดให้เนื้อที่ 1.5 ตารางนิ้วเท่ากับ 1 คอลัมน์นิ้ว

แหล่งข่าว หมายถึง บุคคล กลุ่มบุคคล องค์กร หรือสถาบันที่ปรากฏเป็นผู้ให้ข้อมูลในข่าวหรือข้อเขียนที่เกี่ยวกับประเทศไทย โดยจำแนกเป็น 11 ประเภท ประกอบด้วย แหล่งข่าวจากรัฐบาลหรือนักการเมืองในคณะรัฐมนตรี แหล่งข่าวจากนักการเมืองที่ไม่ได้อยู่ในคณะรัฐมนตรี แหล่งข่าวจากหน่วยงานหรือองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน แหล่งข่าวจากนักการทูตและองค์กรระหว่างประเทศ แหล่งข่าวข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ แหล่งข่าวตำรวจและทหาร แหล่งข่าวนักการธนาคาร/นักธุรกิจ/สถาบันการเงิน แหล่งข่าวนักวิเคราะห์ ทั้งนักวิเคราะห์การเมือง นักวิเคราะห์ทางการทหาร และนักวิเคราะห์การเงิน แหล่งข่าวจากสื่อมวลชน แหล่งข่าวประชาชนทั่วไป และแหล่งข่าวประเภทอื่นๆ

ช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ หมายถึง ช่วงที่ภาวะเศรษฐกิจของประเทศตกต่ำในทุกด้านต่อเนื่องเป็นเวลานาน จนถึงจุดที่อันตรายและต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ในงานวิจัยชิ้นนี้จะครอบคลุมเฉพาะช่วงเดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2540 ถึงเดือน มิถุนายน พ.ศ. 2542 เท่านั้น

ช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ หมายถึง ช่วงที่ภาวะเศรษฐกิจของประเทศยังไม่ประสบปัญหาตกต่ำในทุกด้านอย่างต่อเนื่อง โดยในงานวิจัยชิ้นนี้จะครอบคลุมเฉพาะช่วงเดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2538 ถึงเดือน มิถุนายน พ.ศ. 2540 เท่านั้น

บทที่ 2

แนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง "ประเทศไทยในมุมมองของเอเชียวิคและฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิครีวิวในช่วงก่อนและระหว่างวิกฤตทางเศรษฐกิจ (2538-2542)" นี้ ได้นำแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นกรอบในการศึกษาดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับนิตยสารข่าว
2. แนวคิดเกี่ยวกับภาพลักษณ์
3. แนวคิดเกี่ยวกับการเสนอข่าวของสื่อมวลชน
4. ทฤษฎีนายประตูข่าวสาร (Gatekeeper)
5. ทฤษฎีการจัดวาระข่าวสาร (Agenda Setting)
6. แนวคิดเกี่ยวกับแหล่งข่าว
7. แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะงานเขียนเชิงวารสารศาสตร์
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับนิตยสารข่าว

นิตยสาร และการแบ่งประเภทนิตยสาร

คำ "นิตยสาร" มาจากภาษาอริบิกว่า "magazine" หมายถึง "ร้าน คลังสินค้า หรือสรรพสินค้า" เมื่อนำคำนี้มาใช้กับนิตยสารตามความหมายที่ศึกษาก็หมายถึง "สิ่งพิมพ์" ซึ่งปกติมีปกอ่อน บางทีก็มีภาพ เนื้อหาประกอบด้วย เรื่อง บทความต่างๆโดยผู้เขียนหลายคน และมักจะมีโฆษณา โดยมีกำหนดออกที่แน่นอน (Webster's New World Dictionary, 2nd. col. ed.) ความหมายประการหลังนี้เกิดจากความคิดที่ว่า นิตยสารเป็นที่รวม (Storehouse) แห่งข่าวสารประเภทต่างๆ

สำหรับในภาษาไทย มีคำที่ใช้ว่าหมายรวมถึง "นิตยสาร" แตกต่างกันไป บางแห่งใช้คำว่า "วารสารหรือวิทยาสาร" (Journal ซึ่งก็มีความหมายได้หลายอย่าง เช่น หนังสือพิมพ์รายวัน หนังสือพิมพ์ใดๆหรือนิตยสาร) บ้าง หนังสือที่ออกเป็นคราวๆ(Periodical) บ้าง แต่ไม่ว่าจะมี

การใช้คำที่หลายหลายไปเพียงใดก็ตาม รูปร่างลักษณะ เนื้อหา และระยะเวลาที่ออกมา ก็มี
ความหมายว่าเป็น "นิตยสาร" ทั้งสิ้น (ชวรัตน์ เชิดชัย, 2520: 340)

สุกัญญา ตีระวนิช (2536: 656) ให้ความหมายคำว่านิตยสารว่า หมายถึงสิ่งพิมพ์ที่มีปก
เนื้อหาประกอบด้วยบทความ นิทาน นิยาย ข่าว หรืออื่นๆตามแต่วัตถุประสงค์ของนิตยสารแต่ละ
ฉบับ มีกำหนดออกที่แน่นอน นิตยสารแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆคือ นิตยสารเพื่อผู้อ่าน
ทั่วไป และนิตยสารเพื่อผู้อ่านกลุ่มพิเศษ นิตยสารเพื่อผู้อ่านทั่วไป ได้แก่ นิตยสารข่าวและ
วิจารณ์ข่าว (News Magazine) นิตยสารภาพ (Illustrated or Picture Magazine) นิตยสาร
สำหรับสตรีหรือบุรุษ (Women or Men Magazine) นิตยสารโลกบันเทิง (Stars Magazine)
นิตยสารกีฬา (Sport Magazine) เป็นต้น มีข้อสังเกตว่านิตยสารแต่ละชนิดจะจงกลุ่มผู้อ่านทั่ว
ไปที่มีความสนใจต่างกัน ส่วนนิตยสารเพื่อผู้อ่านกลุ่มพิเศษได้แก่ นิตยสารธุรกิจ นิตยสาร
สมาคม หรือห้างร้าน นิตยสารประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

กันทิมา ธนะโสภณ (2530: 414-416) ได้ให้ความหมายคำว่านิตยสารว่าเป็นสิ่งพิมพ์เย็บ
เล่มที่ออกจำหน่ายสม่ำเสมอ อาจเป็นรายสัปดาห์ รายบักซ์ หรือรายเดือน เป็นต้น มีเนื้อหา
หลากหลายเรื่องให้อ่าน มีการจัดรูปเล่มและใช้ภาพสีให้ดูสวยงาม ส่วนใหญ่แล้วการแบ่ง
ประเภทนิตยสารจะยึดถือเนื้อหาที่นำเสนอ หรือกลุ่มผู้อ่านเป็นหลัก ได้แก่ นิตยสารทั่วไป
(General Magazines) นิตยสารเฉพาะด้าน (Specialized Magazines) นิตยสารการประชาสัมพันธ์
(Public Relations Magazines) และนิตยสารของหนังสือพิมพ์ (Newspaper's
Magazines) ซึ่งนิตยสารข่าวถูกจัดอยู่ในประเภทนิตยสารเฉพาะด้าน โดยที่นิตยสารข่าวจะเน้น
การนำเสนอเบื้องหลังข่าว วิเคราะห์ และวิจารณ์ข่าว พร้อมทั้งบทความและสารคดีอื่นๆ

ดร.ณิ หิรัญรักษ์ (2530: 8) ได้แบ่งประเภทของนิตยสารออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆได้แก่
นิตยสารเพื่อผู้อ่านทั่วไป (Consumer Magazines) และนิตยสารเพื่อผู้อ่านเฉพาะกลุ่ม
(Specialized Magazines) โดยจัดให้นิตยสารข่าวอยู่ในประเภทนิตยสารเพื่อผู้อ่านทั่วไป

นิตยสารข่าว

โดยทั่วไปแล้ว นิตยสารข่าวมักเน้นการนำเสนอเบื้องหลังข่าวในรอบสัปดาห์ที่ประชาชน
สนใจ รวมถึงบทวิเคราะห์ และวิจารณ์ข่าว พร้อมทั้งบทความและสารคดีอื่นๆ ดังที่ วิษณุ

สุวรรณเพิ่ม (2525: 157) กล่าวว่า นิตยสารข่าวจะเสนอข่าวในรอบสัปดาห์ ข่าวที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันซึ่งมีใช้ข่าวรายวัน โดยปกติ จะเป็นข่าวที่ประชาชนสนใจเป็นจำนวนมากนั่นเอง

ชวรัตน์ เชิดชัย (2520: 342) กล่าวว่า นิตยสารข่าวและวิจารณ์ข่าว (News Magazine) จะแบ่งเรื่องออกเป็นแผนกๆ เรื่องที่เสนอก็มักลงแต่เพียงสั้นๆ เสนอเรื่องสำคัญหรือเรื่องใหญ่เป็นพิเศษทุกฉบับ เรื่องอาจซ้ำกับเรื่องที่ลงในหนังสือพิมพ์ได้ กล่าวโดยทั่วไป หลักการเสนอเรื่องในนิตยสารประเภทนี้จะคล้ายคลึงกับหนังสือพิมพ์ คือการให้ข่าวสารข้อเท็จจริงต่างๆ แต่ นิตยสารจะเสนอข่าวในรูปของการให้คำอธิบาย ดังนั้น โครงสร้างของการเสนอข่าวในนิตยสารจึงดำเนินไปในแบบปิรามิดธรรมดา (ตรงข้ามกับหนังสือพิมพ์ซึ่งจะมีรูปแบบปิรามิดหัวกลับ) การเสนอข้อเท็จจริงแบบนี้ทำให้ผู้อ่านรู้เรื่องซ้ำ แต่เป็นการเสนอและเลือกรายละเอียดบางอย่างซึ่งผู้อ่านไม่อาจจะหาอ่านได้จากหนังสือพิมพ์ ข้อดีของนิตยสารประเภทนี้ได้แก่ การให้การอธิบายข่าว และเสนอสรุปเรื่องสำคัญๆอย่างกระชับรัดกุมแก่ผู้อ่าน สำหรับเรื่องที่ลงในนิตยสารจะเป็นเรื่องและข่าวแทบทุกประเภท เช่น การเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา และศิลปกรรม เป็นต้น เนื้อหาส่วนใหญ่จะค่อนข้างหนัก เหมาะกับผู้อ่านประเภทจริงจัง ซึ่งตรงข้ามกับนิตยสารเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ อย่างไรก็ตาม อาจจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับสารบันเทิงเริงรมย์รวมอยู่ด้วยไม่มากนัก

ดรฤณี หิรัญรักษ์ (2530: 8-9) กล่าวว่า นิตยสารข่าวมีการเสนอเรื่องราวคล้ายกับหนังสือพิมพ์ แต่มีวิธีการเสนอที่แตกต่างกับหนังสือพิมพ์ในลักษณะโครงสร้างของการนำเสนอ โดยวิธีการเขียนข่าวจะมีลักษณะแบบอธิบายข่าว สรุปข่าว วิจารณ์ข่าว รูปแบบการเขียนจะเป็นแบบปิรามิดหัวตั้งธรรมดา (Upright Pyramid) ซึ่งตรงข้ามกับหนังสือพิมพ์ที่จะมีรูปแบบเป็นแบบปิรามิดหัวกลับ (Inverted Pyramid) การนำเสนอในรูปแบบปิรามิดธรรมดานี้จะเป็นการให้ข้อเท็จจริงที่ผู้อ่านจะรู้เรื่องซ้ำ แต่จะมีรายละเอียดที่มากกว่าจากการอ่านจากหนังสือพิมพ์ นิตยสารประเภทนี้จะมีเนื้อหาค่อนข้างหนัก ในด้านของการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการศึกษาทั่วไป ผู้อ่านจะได้รับความรู้ ความเข้าใจ จากการอธิบายข่าว วิเคราะห์วิจารณ์ข่าว และสรุปเรื่องสำคัญๆ

Theodore Peterson (1956: 274) อธิบายลักษณะของนิตยสารข่าวอย่างสั้นๆว่านิตยสารข่าวจะคอยเลือกเฟ้นข่าวที่มีอยู่มากมายแล้วรวบรวมเป็นหมวดหมู่แบบง่ายๆเพื่อตอบสนองผู้อ่านที่ไม่มีเวลายากนัก

Roland E. Wolseley (1969: 278-279) กล่าวถึงลักษณะเฉพาะตัวของนิตยสารข่าวว่า นิตยสารข่าวให้มุมมองเกี่ยวกับข่าวที่แตกต่างไปจากหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และวิทยุ โดยมีการนำเรื่องที่มีการนำเสนอผ่านหนังสือพิมพ์หรือสื่อกระจายเสียงมาวิเคราะห์อย่างละเอียดและนำเสนอต่อประชาชน ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการของผู้อ่านที่ต้องการอ่านข่าวที่มีมุมมองที่แตกต่างไปจากสื่อประเภทอื่นได้เป็นอย่างดี เขายังกล่าวถึงนิตยสารชั้นนำระดับโลกอย่าง Time, Newsweek และ US News and World Report ว่า เป็นนิตยสารที่มีความสำคัญเนื่องจากให้มุมมองที่ต่างจากสื่อมวลชนประเภทอื่น และหลายครั้งที่นิตยสารเหล่านี้ให้ความสำคัญกับเหตุการณ์บางเรื่องที่สื่อประเภทอื่นไม่ได้ให้ความสนใจอันเนื่องมาจากข้อจำกัดของเวลา เนื้อที่ นโยบายขององค์กร การละเลยของกองบรรณาธิการ หรือการคาดเดาว่าประชาชนไม่สนใจ เป็นต้น

ลักษณะทั่วไปของนิตยสารเอเชียวิก

นิตยสารเอเชียวิกเป็นนิตยสารข่าวรายสัปดาห์ภาษาอังกฤษซึ่งออกจำหน่ายครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. 1975 โดยมีฐานการผลิตอยู่ในฮ่องกง และปัจจุบันดำเนินงานภายใต้กิจการของบริษัท Time Inc. ซึ่งเป็นบริษัทที่มีนิตยสารในเครือที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับทั่วโลกหลายฉบับ ได้แก่ Time, Fortune, Forbes, People & Life, Entertainment และ Sports เป็นต้น

เนื้อหาของนิตยสารเอเชียวิกเน้นหนักที่การรายงานและวิเคราะห์เหตุการณ์ทางการเมืองและเศรษฐกิจ ของประเทศต่างๆในภูมิภาคเอเชีย มีจำนวนหน้าโดยเฉลี่ยฉบับละ 65-75 หน้า และแต่ละหน้ามีปริมาณเนื้อที่ซึ่งวัดเฉพาะส่วนที่อยู่ในขอบโดยเฉลี่ยหน้าละ 45.5 คอลัมน์นิ้ว สำหรับการจัดเนื้อหาเป็นหมวดหมู่หลักๆมีดังนี้

1. Cover Story   เรื่องจากปก
2. Editorials   บทบรรณาธิการ
3. The Nations   การเมืองต่างประเทศ
4. Arts & Sciences   ศิลปะและวิทยาศาสตร์
5. Business   เนื้อหาด้านเศรษฐกิจ
6. Departments   คอลัมน์ประจำ

นิตยสารเอเชียวิกเป็นที่ยอมรับว่าเป็นนิตยสารชั้นนำในภูมิภาคเอเชีย โดยมียอดจำหน่ายทั้งสิ้นประมาณ 120,000 ฉบับ ซึ่งยอดขายกว่าร้อยละ 95 อยู่ในทวีปเอเชีย และผู้อ่านส่วนใหญ่

เป็นนักธุรกิจชั้นนำในภูมิภาค สำหรับราคาจำหน่ายในประเทศไทยอยู่ที่ฉบับละ 100 บาท นโยบายหลักของนิตยสารฉบับนี้คือเน้นการรายงานสถานการณ์ต่างๆในเอเชียอย่างถูกต้อง เทียงธรรม และมองโลกผ่านมุมมองแบบเอเชีย (Asian Perspective)

ลักษณะทั่วไปของนิตยสารฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิกรีวิว

นิตยสารฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิกรีวิวเป็นนิตยสารข่าวรายสัปดาห์ภาษาอังกฤษเช่นกัน ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1946 โดยกลุ่มนักธุรกิจชาวตะวันตกที่อาศัยอยู่ในนครเซี่ยงไฮ้ โดยมี Eric Halpern ชาวเวียนนาเป็นผู้ก่อตั้ง (ดร.ณี หิรัญรักษ์, 2542: 278) นิตยสารฉบับนี้ถือว่าเป็นนิตยสารข่าวฉบับแรกของภูมิภาคเอเชีย ปัจจุบันดำเนินงานภายใต้บริษัท Dow Jones & Co. ซึ่งเป็นเจ้าของหนังสือพิมพ์รายวันระดับภูมิภาคที่ชื่อ The Asian Wall Street Journal โดยมีสำนักงานใหญ่อยู่ที่ฮ่องกง และมีสำนักงานย่อยกว่า 10 แห่งทั่วภูมิภาค

เนื้อหาของนิตยสารฉบับนี้เน้นหนักที่การรายงานข่าว และการวิเคราะห์เหตุการณ์และแนวโน้มทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของประเทศต่างๆในภูมิภาคเอเชีย โดยมีนักข่าวและบุคลากรที่เป็นคนในภูมิภาคที่มีความรู้และความเข้าใจถึงความเป็นไปของเหตุการณ์ต่างๆในภูมิภาคได้เป็นอย่างดี จำนวนหน้าโดยเฉลี่ยฉบับละ 70-80 หน้าและมีปริมาณเนื้อที่โดยเฉลี่ยหน้าละ 52.5 คอลัมน์นิ้ว สำหรับการจัดหมวดหมู่ของเนื้อหาไม่แตกต่างไปจากนิตยสารเอเชียวีคมากนัก โดยมีหมวดหมู่หลักๆดังนี้

1. Cover Story เรื่องจากปก
2. Editorials บทบรรณาธิการ
3. Politics & Policy การเมืองต่างประเทศ
4. Arts & Society ศิลปะและสังคม
5. Business เนื้อหาด้านเศรษฐกิจ
6. Regular Features สาระคดีประจำฉบับ

ปัจจุบัน นิตยสาร ฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิกรีวิว ได้รับการอ้างถึงอยู่เสมอว่าเป็นนิตยสารชั้นนำในภูมิภาคเอเชียเช่นเดียวกับนิตยสารเอเชียวีค โดยมียอดจำหน่ายทั้งสิ้นประมาณ 1 แสนฉบับซึ่งยอดขายประมาณร้อยละ 17 มาจากยุโรปและอเมริกา และผู้อ่านส่วนใหญ่เป็นนักธุรกิจและบุคคลในระดับผู้นำประเทศ สำหรับราคาจำหน่ายในประเทศไทยอยู่ที่ฉบับละ 130 บาท นโยบายของนิตยสารฉบับดังกล่าวเน้นที่การเสนอความจริงอย่างเป็นกลางและสมดุล

2. แนวคิดเกี่ยวกับภาพลักษณ์

ความหมายและลักษณะ

คำว่า "IMAGE" ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานได้กำหนดให้ใช้คำว่า "ภาพลักษณ์" หรือ "จินตภาพ" แทนคำว่า "ภาพพจน์" ซึ่งเคยมีผู้ใช้คำนี้ในความหมายที่สับสนและเข้าใจไขว่เขวมากคำหนึ่ง ทั้งนี้แท้จริงแล้ว คำว่า "ภาพพจน์" เป็นคำภาษาไทยที่ตรงกับภาษาอังกฤษว่า "Figure of Speech" ซึ่งหมายถึงการพูดที่เป็นสำนวนโวหาร ทำให้นึกเห็นเป็นภาพ ดังนั้นในงานวิจัยนี้จึงเลือกที่จะใช้คำว่า "ภาพลักษณ์" แทน "ภาพพจน์" ทั้งนี้เนื่องจากเป็นคำที่มีความหมายถูกต้องและตรงกับคำว่า "IMAGE" มากกว่า

มีนักวิชาการได้ให้คำจำกัดความของคำว่า "ภาพลักษณ์" ไว้มากมาย อาทิ

Frank Jefkins (1982: 6) มองว่า ภาพลักษณ์นั้นเกิดขึ้นจากความประทับใจซึ่งได้มาจากการได้มีความรู้และความเข้าใจในข้อเท็จจริงนั้นๆ

พรทิพย์ วรภิจโภาคาร (2527: 81) กล่าวว่า ภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในจิตใจ เป็นภาพในลักษณะที่ได้รับอิทธิพลจากสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือหลายสิ่งที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานนั้น ทั้งที่ประจักษ์และไม่ประจักษ์

พงษ์เทพ วรภิจโภาคาร (2537: 76) กล่าวว่า ภาพลักษณ์ คือภาพที่เกิดขึ้นในใจอันเนื่องมาจากความประทับใจ และเกิดความทรงจำทั้งบวกและลบใน "ตัวสาร" โดยได้มีการสะสมและพัฒนาปรับเปลี่ยนไปตามประสบการณ์ที่ได้พบเห็น หรือไปมีส่วนร่วม

มานิต รัตนสุวรรณ (2520:20) ได้กล่าวไว้ว่า ภาพลักษณ์ คือ ความประทับใจในสิ่งที่เรารู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง จะเรียกว่าชื่อเสียงก็ได้

Dr. Claude Robinson และ Dr. Walter Barlow ได้อธิบายความหมายของคำว่า "ภาพลักษณ์" ไว้ว่า ภาพลักษณ์เป็นภาพที่เกิดขึ้นในจิตใจ ซึ่งบุคคลมีความรู้สึกนึกคิดต่อองค์การสถานภาพในใจดังกล่าวของบุคคลนั้นๆอาจได้มาจากทั้งประสบการณ์โดยตรง และประสบการณ์ทางอ้อมของตัวเอง เช่นได้ประสบมาด้วยตัวเอง หรือได้ยินได้ฟังมาจากคำบอกเล่าของผู้อื่น

เพื่อนฝูง ญาติมิตร หรือจากกิตติศัพท์เล่าลือต่าง ๆ นานา เป็นต้น (พงษ์เทพ วรกิจโกคาทร, 2537: 79)

วิรัช ลภีรัตนกุล (2526) ได้สรุปความหมายของคำว่า "ภาพลักษณ์" ไว้ว่า เป็นภาพที่เกิดขึ้นในใจ (mental picture) ของคนเรา อาจเป็นภาพที่มีต่อสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ได้ อาจเป็นภาพที่สิ่งใดสิ่งหนึ่งสร้างให้เกิดขึ้นแก่จิตใจเรา หรืออาจเป็นภาพที่เราเนื้กสร้างเองก็ได้

Daniel J. Boorstin (1973) ได้ให้แนวคิดไว้ว่าภาพลักษณ์เป็นภาพที่มนุษย์สร้างขึ้นด้วยเหตุการณ์เทียม (Pseudo-Events) ซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อจำลองเหตุการณ์ที่ไม่ได้เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ เป็นการสร้างจากองค์ประกอบต่างๆ ที่มองเห็นได้ชัด เข้าใจได้ง่าย และสามารถเข้าใจได้หลายความหมาย และมีความน่าเชื่อถือด้วย

จากแนวคิดเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของ Boorstin อาจกล่าวได้เป็น 6 ลักษณะคือ

1. An image is synthetic ภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่ถูกประกอบขึ้นมา โดยมีกรวางแผนไว้แล้ว สร้างสรรคขึ้นมาเพื่อสนองเป้าหมายโดยเฉพาะ และต้องการให้เกิดความประทับใจอย่างแน่นอน
2. An image is believable ภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่น่าเชื่อถือ ผู้สร้างภาพลักษณ์มักมีเจตนาธรรมที่ทำให้ภาพของบุคคลหรือองค์กร การสร้างภาพลักษณ์จะไม่มีประโยชน์อะไรถ้าไม่มีความน่าเชื่อถือ
3. An image is passive ภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่อยู่นิ่ง และสมมติขึ้นมาเพื่อให้เหมาะสมกับความ เป็นจริง ผู้สร้างภาพลักษณ์จะเป็นผู้วางสิ่งนั้นให้พอดีกับภาพ มากกว่าที่จะดูขัดแย้งไม่เข้ากัน และภาพลักษณ์ คือ "ความดีที่กลายเป็นความจริง เมื่อนำมาเผยแพร่แล้วเท่านั้น"
4. An image is vivid and concrete ภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดเจนเป็นรูปธรรม โดยจะต้องตอบสนองเป้าหมายได้ดีที่สุด ด้วยการดึงดูดความรู้สึก
5. An image is simplified ภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่ทำให้ดูง่าย เพื่อกำจัดแง่มุมอันไม่พึงประสงค์ออกไป กล่าวคือ ภาพลักษณ์จะต้องเป็นสิ่งที่ทำให้ดูง่ายกว่าเป้าหมายที่เสนอออกมา และจะต้องจดจำได้ง่ายด้วย
6. An image is ambiguous ภาพลักษณ์มีความหมาย 2 แง่มุม บางครั้งภาพลักษณ์จะลอยอยู่ระหว่างจินตนาการกับความรู้สึก ระหว่างความคาดหวังกับความเป็นจริง และแม้ว่าภาพลักษณ์จะเป็นสิ่งที่ดูกำกวม แต่จะต้องไม่ใช่สิ่งที่ไม่ดี กล่าวคือ เป็นที่ยอมรับได้

ภาพลักษณ์จากคำอธิบายของ Kenneth E. Boulding (1957) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับ "ภาพลักษณ์" ว่าเป็นเรื่องของความรู้และความรู้สึกของคนที่มีต่อสิ่งต่างๆ และเป็นความรู้ที่ถูกสร้างขึ้นมาเอง (Subjective Knowledge) จากข้อเท็จจริง (Fact) และคุณค่า (Value) ที่เราเป็นผู้ให้รวมกันอยู่ Boulding เสนอว่า บุคคลแต่ละคนจะเก็บสะสมความรู้เชิงอัตวิสัย เป็นการสะสมสิ่งในโลกรอบๆตัวที่เราได้ประสบ ความรู้เชิงอัตวิสัยของบุคคลนี้จึงเป็นที่รวมของสิ่งต่างๆที่เราเชื่อว่าเป็นจริง เนื่องจากเราไม่สามารถที่จะรับรู้และทำความเข้าใจกับสิ่งต่าง ๆ นั้นได้อย่างถ่องแท้เสมอไป เรายังจะได้เฉพาะ "ภาพ" บางส่วนหรือลักษณะกว้าง ๆ ของสิ่งเหล่านั้นซึ่งมีความไม่แน่นอนชัดเจนอยู่ เราจึงมักต้องตีความหมาย (Interpret) หรือ ให้ความหมายแก่สิ่งนั้นๆด้วยตัวเราเอง ความรู้เชิงอัตวิสัยนี้จะประกอบกันเข้าเป็นภาพลักษณ์ของเราที่มีต่อสิ่งต่างๆในโลก และพฤติกรรมของเราจะขึ้นอยู่กับภาพลักษณ์ที่เรามีอยู่ในสมองด้วย

ภาพลักษณ์จึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับกระบวนการของความคิดจิตใจ ในเมื่อคนเรามีได้มีเพียงประสบการณ์โดยตรงกับโลกรอบตัวเราซึ่งเราได้สัมผัส ชิมรส ดมกลิ่น ได้ยิน และได้เห็นด้วยตนเองเท่านั้น เรายังมีประสบการณ์โดยทางอ้อมอื่นๆด้วย ซึ่งประสบการณ์เหล่านี้ต้องอาศัยการตีความและให้ความหมายสำหรับตนเองเสมอ ภาพลักษณ์จึงเป็นการแทนความหมายเชิงอัตวิสัย (Subjective Representation) ของสิ่งต่างๆที่เรารับรู้มา เป็นความรู้สึกเชิงตีความหมาย (Interpret Sensation) หรือความประทับใจ ภาพปรากฏ (Appearance) ความคล้ายคลึง (Similarity) หรือ การแทนความหมายของการรับรู้ (Perception) กระบวนการของการรับรู้อย่างเลือกสรร ตีความ และให้ความหมายต่อสิ่งต่างๆนี้ คือกระบวนการเกิดมโนทัศน์ (Process of Imagery) ซึ่งมักจะมีผลสำคัญยิ่งต่อการรับรู้ในสิ่งที่มีความหมายไม่แน่นอนชัดเจนในตัวของมันเอง

สื่อมวลชนกับการสร้างภาพลักษณ์

ภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่เกิดจากการรับรู้ของเรา ทั้งโดยประสบการณ์โดยตรงและโดยอ้อมที่เป็นการผ่านสื่อ ยิ่งในปัจจุบัน สังคมตกอยู่ภายใต้การแพร่กระจายของสื่อมวลชน การรับรู้ภาพลักษณ์ขององค์กร สถาบัน หรือประเทศต่างๆผ่านสื่อจึงทวีความสำคัญขึ้น

สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อบุคคลและสังคมได้หลายด้าน โดยผ่านการทำหน้าที่เสนอและถ่ายทอดข่าวสาร เป็นการสอดส่องและรายงานความเคลื่อนไหวของสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคม ผ่านการให้ความเห็นและชักจูง และผ่านการนำเสนอความรู้เพื่อการศึกษาดูและด้วยความสามารถ

ในการกระจายข่าวสารที่กว้างขวางและรวดเร็วด้วย การนำเสนอของสื่อมวลชนนี้เป็นการให้ภาพปรากฏการณ์แก่บุคคลที่เปิดรับสื่อมวลชนเข้าไปเป็นความรู้สึกของตน สื่อมวลชนจึงอาจจะมีอิทธิพลต่อการเกิดภาพลักษณ์ในใจผู้เปิดรับสื่อ นั้น โดยเฉพาะแนวโน้มที่จะเกิดภาพลักษณ์ร่วม (Public image) ด้วย

มีแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของสื่อมวลชนที่อาจเป็นหลักการของการก่อตัวของภาพลักษณ์ที่สำคัญอยู่แนวคิดหนึ่ง คือ แนวคิดที่เน้นหน้าที่ของสื่อมวลชนในด้านการเสนอข่าวสาร (Information) มากกว่าหน้าที่ในการชักจูงหรือโน้มน้าวใจ (Persuasion) หน้าที่ดังกล่าวก็คือ หน้าที่ในการกำหนดเรื่องพิจารณา (Agenda-setting)

Bernard C. Cohen (1963: 120) ได้สรุปหน้าที่ของสื่อมวลชนในการกำหนดเรื่องพิจารณาไว้ว่า สื่อมวลชนอาจไม่ประสบผลสำเร็จมากนักที่จะให้ประชาชนคิดอย่างไร แต่สื่อมวลชนก็ประสบความสำเร็จอย่างมากในการที่จะทำให้ผู้รับสารคิดถึงเรื่องอะไร

พรภิรมย์ เขียมธรรม (2520: 77) กล่าวว่า หนังสือพิมพ์สามารถมีบทบาทในการสร้างความโน้มเอียงในความรู้สึกนึกคิดของผู้อ่าน สามารถยั่วยุและชักนำให้ผู้อ่านได้ครุ่นคิดสิ่งที่หนังสือพิมพ์เห็นว่าสำคัญได้ โดยผ่านการนำเสนอเนื้อหาด้วยรูปแบบการนำเสนอต่างๆ

การเสนอเนื้อหาต่างๆของหนังสือพิมพ์ที่ดีควรวางตัวเป็นกลาง (Neutral) ให้มากที่สุด มีการเสนอข่าวทั้งแง่บวกและลบในเวลาเดียวกัน การพิจารณาว่าหนังสือพิมพ์ใดมีความเป็นกลางมากน้อยเพียงไรเป็นเรื่องที่พิจารณาได้ยาก แต่ก็อาจดูได้จากความจงใจในการคัดเลือกหรือละเว้นเรื่องราวใดๆของบรรณาธิการว่าได้พยายามโน้มน้าวหรือสร้างอิทธิพลต่อความเห็นของผู้อ่านให้โน้มเอียงไปในทางใดหรือไม่

โดยทั่วไปเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ถูกนำเสนอไว้ด้วยรูปแบบที่สำคัญสองส่วน คือ ส่วนที่เป็นข่าวและส่วนที่เป็นความเห็น การเสนอข่าวเป็นหน้าที่ประการแรกของสื่อมวลชน คือเป็นการให้ความรู้ ข้อเท็จจริงโดยปราศจากการแสดงความเห็น การเสนอเนื้อหาในส่วนที่เป็นความเห็นได้แก่ข้อเขียนในบทบรรณาธิการ บทวิจารณ์ บทวิเคราะห์ และคอลัมน์ส่วนบุคคลต่างๆ เนื้อหาของส่วนที่เป็นความเห็นนี้มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจ และชี้แนะพฤติกรรมของประชาชนให้คล้อยตามได้อย่างมาก

ดังนั้น นิตยสารเอเชียวีค และฟาริสเทิร์นอีคอนอมิสทรีว ซึ่งเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยผ่านทั้งส่วนที่เป็นข่าว และส่วนที่เป็นความเห็นตลอดเวลา จึงมีอิทธิพลต่อการสร้างภาพของประเทศไทยตามทิศทางของเนื้อหาที่เสนอให้เกิดขึ้นในใจของผู้อ่านทั่วโลกได้เช่นกัน

3. แนวคิดเกี่ยวกับการเสนอข่าวของสื่อมวลชน

ในการเสนอข่าวต่างประเทศของนิตยสารข่าวรายสัปดาห์ตามหลักวารสารศาสตร์นั้น สื่อมวลชนจำเป็นต้องพิจารณาว่าข่าวนั้นมีคุณค่าควรแก่การนำเสนอหรือไม่โดยคำนึงถึงองค์ประกอบบางประการดังนี้ (มาลี บุญศิริพันธ์ : 2526)

1. ความเด่น (Prominence) ความเด่นครอบคลุมถึงความเด่นของบุคคล สถานที่หรือเวลาสำคัญที่เป็นที่รู้จักทั่วไปและเกี่ยวข้องในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เหตุการณ์ใดก็ตามที่มีบุคคลสำคัญเป็นที่รู้จักปรากฏอยู่ในข่าวย่อมได้รับความสนใจมากกว่าบุคคลธรรมดาทั่วไป
2. ความแปลกประหลาดจากธรรมดา (Unusualness/Oddity) โดยปกติแล้วมนุษย์เราชอบสนใจในสิ่งผิดปกติธรรมดา หรือสิ่งที่ไม่เคยเห็นมาก่อน
3. สิ่งที่น่าสนใจทั่วไป (Human Interest) โดยมากเป็นเรื่องราวที่ทำให้ผู้อ่านอ่านแล้วเกิดความรู้สึกเห็นใจ (Sympathy) ในทันทีกับบุคคลในข่าวจนเกิดแรงศรัทธาอยากเข้าไปร่วมปลอบใจให้กำลังใจ เช่น ข่าวแผ่นดินไหวในเกาะใต้หวัน เป็นต้น
4. ความขัดแย้ง (Conflict) โดยปกติมนุษย์เรามักให้ความสนใจเป็นพิเศษเกี่ยวกับอะไรก็ตามที่มีความขัดแย้งอยู่แล้ว ไม่ว่าจะความขัดแย้งนั้นจะเกี่ยวข้องโดยตรงกับตนเองหรือไม่
5. ความเงื่อนงำ (Suspense) เหตุการณ์ใดก็ตามที่เกิดขึ้นแล้วยังไม่สามารถคลี่คลายหรือเสาะหาต้นเหตุที่แท้จริงได้มักได้รับความสนใจจากประชาชนเสมอ
6. ผลกระทบกระเทือน (Consequence) เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นซึ่งอาจจะปรากฏผลกระทบต่อประชาชนจำนวนมากแล้วย่อมได้รับการพิจารณาเป็นข่าวใหญ่มากกว่าเหตุการณ์ที่มีผลกระทบต่อประชาชนเพียงบางกลุ่มเท่านั้น
7. ความก้าวหน้า (Progress) เรื่องอะไรก็ตามที่เกี่ยวกับความเจริญก้าวหน้าในสังคมย่อมมีผลต่อความเป็นอยู่ของประชาชนทั้งสิ้น ข่าวประเภทนี้ย่อมได้รับความสนใจ
8. เพศ (Sex) เนื่องจากสิ่งมีชีวิตที่ปรากฏในโลกนี้มีอยู่ 2 เพศ คือ ชายและหญิง ความสนใจในเพศตรงข้ามของมนุษย์จึงเป็นสิ่งที่อยู่เสมอและเป็นเรื่องใกล้ตัวมนุษย์อยู่แล้ว ความผิดปกติพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับเพศหญิงหรือชายมักได้รับความสนใจและมีคุณค่า

ทางข่าวเสมอ เช่น ข่าวความอื้อฉาวทางเพศระหว่างประธานาธิบดีสหรัฐฯ และนางสาวโมนิก้า เลวินสกี เป็นต้น

แต่ในทางปฏิบัตินั้นมักพบว่า สื่อมวลชนมักให้ความสำคัญกับองค์ประกอบเรื่องความขัดแย้งเสียเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ข่าวที่เสนอออกมาส่วนมากเป็นข่าวในเชิงลบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเสนอข่าวต่างประเทศ ซึ่งมักเต็มไปด้วยข่าวสงคราม ความขัดแย้งระหว่างประเทศ รวมถึงอาชญากรรม และภัยพิบัติต่างๆ มากกว่าข่าวในเชิงบวก เช่น ข่าวการพัฒนา หรือความก้าวหน้า นักวิชาการหลายท่านจึงได้กล่าวว่า ข่าวลบมักจะมีความขัดแย้งเป็นคุณค่าข่าวสำคัญและมีเนื้อหาที่สะท้อนใจต่อผู้รับสาร

นอกจากนี้ มีงานวิจัยจำนวนมากสนับสนุนว่าข่าวในเชิงลบจะได้รับความสนใจและถูกนำเสนอโดยสื่อมวลชนมากกว่าข่าวในเชิงบวก ดังที่ Bohle (1986: 789-796) ได้ตั้งประเด็นคำถามในงานวิจัยของเขาว่า ความขัดแย้งหรือสิ่งที่แสดงทิศทางเชิงลบจะเป็นปัจจัยสำคัญในการคัดเลือกข่าวของสื่อมวลชนหรือไม่ โดยเขาได้กำหนดข่าวขึ้นมา 10 ชิ้นแล้วเขียนข่าวทั้ง 10 ชิ้นให้มีสองทิศทาง คือ ข่าวในเชิงบวก กับข่าวในเชิงลบ แล้วให้นักข่าวอาชีพจากหนังสือพิมพ์รายวัน 2 ฉบับใน Central Virginia เลือกว่าจะตีพิมพ์ข่าวใด ผลการวิจัยเชิงทดลองของ Bohle ให้ข้อสรุปว่านักข่าวมีแนวโน้มจะเลือกข่าวที่มีทิศทางเชิงลบ 9 ข่าวใน 10 ข่าวเพื่อตีพิมพ์ กล่าวอีกนัยหนึ่งนักข่าวเห็นว่าข่าวที่มีทิศทางลบมีความน่าสนใจที่จะนำเสนอมากกว่า

Galtung และ Ruge (1973 อ้างถึงใน Bohle, 1986) ให้เหตุผลสนับสนุนว่าข่าวเชิงลบมีคุณสมบัติเด่นและถูกเลือกเป็นข่าวมากกว่าข่าวเชิงบวก เนื่องจาก

1. ข่าวเชิงลบเป็นที่ชื่นชอบและเข้ากันได้ดีกับกิจกรรมของหนังสือพิมพ์เพราะเรื่องราวร้ายๆ มักเป็นที่พอใจของผู้อ่าน
2. ข่าวเชิงลบเป็นเรื่องที่ประชาชนจะเชื่อ ยอมรับหรือเห็นด้วยได้ง่ายกว่าเรื่องราวลักษณะอื่น เพราะไม่มีความซับซ้อน และเข้าใจได้ง่าย
3. ข่าวเชิงลบสอดคล้องกับปัญหาประจำวันที่คนเผชิญอยู่ ข่าวเชิงลบจึงช่วยเติมเต็มความรู้สึกของคนได้
4. ข่าวเชิงลบมักเป็นสิ่งที่คาดไม่ถึง นั่นคือน่าติดตามนั่นเอง

ดังที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ไม่ว่าจะองค์ประกอบข่าวก็ดี หรือความเห็นส่วนตัวในการคัดเลือกข่าวของสื่อมวลชนเองก็ดี เหล่านี้มักเอื้อให้มีการเสนอข่าวในเชิงลบมากกว่าข่าวในเชิงบวกอย่างเห็นได้ชัด ด้วยเหตุผลที่ว่าข่าวในเชิงลบมีคุณค่าของการเป็นข่าวสูง

4. ทฤษฎีผู้เฝ้าประตูข่าวสาร (Gatekeeper)

แนวคิดเรื่องผู้เฝ้าประตูนี้ มาจากข้อเขียนของ Kurt Lewin (1974) ซึ่งให้ข้อสังเกตว่าข่าวสารมักจะไหลผ่านช่องทางต่างๆอันประกอบไปด้วยบริเวณประตู ซึ่งมีการปล่อยหรือกักข่าวสารใดๆตามกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้ หรือโดยวินิจฉัยของผู้เฝ้าประตูว่าจะยอมให้ข่าวสารใดไหลผ่านไปได้หรือไม่ ซึ่งผู้เฝ้าประตูมักจะได้แก่ บรรณาธิการ หรือผู้ที่ทำหน้าที่บรรณาธิการข่าวสาร และนักข่าวตามสำนักพิมพ์ สถานีวิทยุ และโทรทัศน์ต่างๆ ซึ่งบุคคลเหล่านี้มักเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการที่จะตบแต่ง หรือปล่อยให้ข่าวสารนั้นผ่านไปถึงผู้รับสาร โดยจะเป็นผู้ตัดสินใจว่า ข่าวสารอะไรควรจะส่งต่อไป และข่าวสารอะไรควรจะส่งไปช้าหน่อย หรือข่าวสารอะไรควรตัดออกไปทั้งหมด

Wilbur Schramm (2532: 103 อ้างถึงใน เมตตา กฤตวิทย์, พัชนี เขยจรรยา, กิรนนท์ อนุวัศศิริวงศ์) กล่าวว่า ผู้เฝ้าประตูข่าวสารเป็นผู้มีสิทธิ์ในการเปิดเผย หรือปิดบังข่าวสารที่จะส่งผ่านไปยังประชาชน เป็นเสมือนนายทวารของการรับข่าวสารของประชาชน ดังนั้นผู้กรองสารจึงเป็นบุคคลที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการส่งสารขององค์กรทางสื่อมวลชน เป็นบุคคลที่ควบคุมการไหลของข่าวสาร ตัดสินใจว่าข่าวอะไรควรส่งต่อไป หรือข่าวอะไรควรตัดออกไปทั้งหมด อันได้แก่ นักข่าว บรรณาธิการ ผู้เขียน ผู้พิมพ์ นักวิจารณ์ เป็นต้น

Kurt Lewin ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า "ผู้เฝ้าประตู" ว่าเป็น บุคคลหรือกลุ่มบุคคลซึ่งมีอำนาจที่จะต้องตัดสินใจว่า ข่าวหนึ่งๆควรปล่อยให้ผ่านไป หรือระงับไม่ให้ปล่อยผ่านไป ดังนั้น ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับงานของผู้เฝ้าประตูข่าวสารจะเท่ากับทำให้เกิดความเข้าใจในปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการตัดสินใจของผู้เฝ้าประตูข่าวสารด้วย

ความคิดนี้ได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้โดย D. M. White (David Manning White) ในปี ค.ศ. 1950 ซึ่งใช้แนวคิดผู้เฝ้าประตูในการศึกษากิจกรรมของบรรณาธิการข่าวโทรทัศน์ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นอเมริกันฉบับหนึ่ง ซึ่งกิจกรรมการตัดสินใจคัดเลือกข่าวเพื่อตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ มีส่วนคล้ายกับหน้าที่ของผู้เฝ้าประตู ซึ่งแบบจำลองนี้สามารถอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อ

สารของผู้ที่มีหน้าที่เป็นผู้กลั่นกรองข่าวสารในหนังสือพิมพ์ผู้อ่านได้ ดังนั้น บทบาทนี้เองช่วยให้คนในสังคมสามารถทราบและคาดคะเนเหตุการณ์ต่างๆรอบตัวเราได้ใกล้เคียงและถูกต้อง

ด้วยเหตุนี้เองสื่อมวลชนจึงเข้ามามีบทบาทในการเลือก การเสนอข่าวสารต่างๆให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบนั้นมีผลต่อระดับความเข้าใจของประชาชนที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือปัญหาใดปัญหาหนึ่ง นั่นคือ ยิ่งสื่อมวลชนเลือกเสนอข่าวเกี่ยวกับประเด็นของเรื่องใด หรือปัญหาใดมากเท่าไร ประชาชนซึ่งเป็นผู้รับสารก็จะรับรู้ หรือตระหนักถึงความสำคัญของประเด็นปัญหาของเรื่องนั้น หรือปัญหานั้นๆตามไปด้วย จะเห็นได้ว่า สื่อมวลชนเป็นผู้กำหนดจัดวาระเกี่ยวกับปัญหา หรือประเด็นของข่าว ประชาชนจะเป็นผู้รับทราบถึงปัญหาและประเด็นของข่าวต่างๆตามที่สื่อมวลชนกำหนด (อรนุช เลิศจรยารักษ์, 2530)

การดำเนินการในการกำหนดวาระของสื่อมวลชนนั้น ก็จะเป็นไปตามกระบวนการที่ทำหน้าที่ผู้ปิดเปิดประตูสาร ซึ่งจะควบคุมการไหลของข่าวสารต่างๆที่จะส่งผ่านไปยังประชาชน โดยทำหน้าที่ตรวจสอบ คัดเลือก และเรียบเรียงข่าวสารนั้นให้อยู่ในรูปลักษณะที่ต้องการตลอดจนการกำหนดการนำเสนอข่าวสาร ลำดับความสำคัญของข่าวสาร และเวลาที่จะห้วงเหนี่ยวสารนั้นไว้ หรือเสนอสารทั้งหมดซ้ำๆกัน หรือเลือกเสนอเพียงบางส่วนเท่านั้น นั่นหมายความว่า สื่อมวลชนมีบทบาทในการเลือกเน้นการนำเสนอเนื้อหาของข่าวบางข่าวและไม่นำเสนอในบางเรื่อง ซึ่งจะมีผลกระทบทำให้ผู้รับสารสร้างภาพการรับรู้ความสำคัญของเรื่องราวต่างๆในสังคมตามที่สื่อมวลชนเน้นการนำเสนอ ซึ่งจะมีผลต่อการรับรู้ และการพัฒนาความคิดความเข้าใจของประชาชนผู้รับสาร

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ทฤษฎีผู้เฝ้าประตูข่าวสารนี้จะช่วยให้เข้าใจว่า นิตยสารข่าวต่างประเทศทั้ง 2 ฉบับในฐานะผู้ส่งสารได้ทำหน้าที่เป็นผู้กลั่นกรองข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับประเทศไทยอย่างไรบ้าง ทั้งนี้เพราะในกระบวนการผลิตสารนั้นมีการกลั่นกรองทุกขั้นตอนและสารที่ได้ผลิตออกมาย่อมมีผลต่อการรับรู้และการสร้างภาพของผู้อ่านที่มีต่อประเทศไทย

5. ทฤษฎีการกำหนดวาระ (Agenda-Setting Theory)

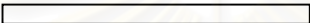

ในการพิจารณาถึงผลของการสื่อสารมวลชน ได้มีสมมติฐานข้อหนึ่ง ซึ่งได้รับความสนใจศึกษาจากนักวิจัยการสื่อสารมวลชนในระยะหลังพอสมควร นั่นคือ สมมติฐานว่าด้วยหน้าที่ในการกำหนดหัวข้อเรื่องพิจารณาโดยสื่อมวลชน (The Agenda-Setting Function of Mass

Media) ซึ่งมาจากความคิดที่ว่า การที่สื่อมวลชนให้ความสนใจต่อประเด็นหรือหัวข้อที่เกี่ยวกับปัญหาในเรื่องต่างๆ ทำให้ประชาชนได้รับทราบและตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาหรือประเด็นนั้นตามที่สื่อมวลชนได้กำหนดไว้ นั่นคือ สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดของประชาชนที่จะรับรู้ถึงความสำคัญในเรื่องต่างๆที่สื่อมวลชนเป็นผู้นำเสนอ

หน้าที่ของสื่อมวลชนในการกำหนดวาระเป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1972 โดย McCombs, M. E. and Shaw D. L. (1972) เป็นผู้เสนอแนะ อย่างไรก็ตามนักเขียนข่าวบางคนกล่าวว่าแนวคิดนี้มีใช้ของใหม่ Lippmann W. (1922) เคยให้ความคิดเห็นในวารสาร Public Opinion เมื่อปี ค.ศ. 1922 ถึงบทบาทควรมีของสื่อมวลชนว่า "สื่อมวลชนมีบทบาทในการสร้างภาพต่างๆในหัวสมองของคนเรา" ซึ่งก็คล้ายกับแนวคิดของ Cohen R. C. (1962) ซึ่งเป็นอีกผู้หนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความคิดในเรื่องนี้ เขาเคยกล่าวถึงอิทธิพลของหนังสือพิมพ์ในการเป็นผู้บอกกับผู้อ่านว่าเรื่องอะไรควรจะคิด (What to think about) ซึ่งตรงกับแนวคิดในเรื่องการกำหนดหัวข้อเรื่องให้พิจารณา

McCombs & Shaw ได้สร้างแบบจำลองการกำหนดวาระข่าวสารที่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของสื่อมวลชนว่าในขอบเขตของประเด็นปัญหาหรือหัวข้อพิจารณานั้นหากปรากฏว่าเรื่องใดได้รับการเอาใจใส่จากสื่อมวลชนมาก จะสร้างความคุ้นเคยต่อเรื่องนั้นๆให้กับประชาชนยิ่งขึ้นและเป็นที่รับรู้ว่าเป็นเรื่องสำคัญอย่างที่สุด (McCombs & Shaw 1976, อ้างถึงใน สอนิต ยมาภัย และรวีวรรณ ประกอบผล, 2528: 122)

ประเด็นปัญหา	ความเอาใจใส่ของสื่อมวลชน ที่ต่างกันไป	การรับรู้ของสาธารณชนที่ตามมาต่อ ประเด็นปัญหาต่างๆเหล่านั้น
X1		X_1
X2		X_2
X3		X_3
X4		X_4
X5		X_5
X6		X_6

แบบจำลองการกำหนดเรื่องพิจารณาของ McCombs & Shaw (อ้างถึงใน สวณิต ยมาภัย และระวีวรรณ ประกอบผล, 2528: 122)

จากแบบจำลองนี้ แสดงให้เห็นถึงประเด็นปัญหาหรือเรื่องราวต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งแสดงด้วย $X_1, X_2, X_3, \dots$ ที่มีขนาดเท่ากันทางซ้ายมือ จากนั้นสื่อมวลชนจึงนำเสนอให้สาธารณชนรับทราบ โดยมีการเน้นในเชิงปริมาณและความถี่แต่ละเรื่องสำคัญแตกต่างกันไป (แสดงด้วยรูปแท่งตามแนวนอน) ส่วน $X_1, X_2, X_3, \dots$ ที่มีขนาดไม่เท่ากันทางขวามือนั้น เป็นระดับการรับรู้ของสาธารณชนต่อประเด็นปัญหาต่างๆอันเป็นผลมาจากการที่สื่อมวลชนนำเสนอและให้ความสำคัญต่อเรื่องใดมาก ก็จะได้รับพิจารณาจากสาธารณชนว่ามีความสำคัญมากด้วยเช่นกัน ดังจะเห็นได้ว่า X_1, X_4 และ X_6 นั้น แสดงถึงการที่สาธารณชนตระหนักถึงความสำคัญมากที่สุด ส่วน X_2, X_3 และ X_5 สาธารณชนให้ความสำคัญรองลงมา ซึ่งสอดคล้องกับการที่สื่อมวลชนกำหนดให้เห็นถึงความสำคัญและนำเสนอนั่นเอง

จากแบบจำลองการกำหนดวาระข่าวสารนี้ จะเห็นได้ว่าสื่อมวลชนจะทำหน้าที่จัดลำดับและให้ความสำคัญในการนำเสนอข่าวสารเหตุการณ์ต่างๆบางเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม

เพื่อประชาชนได้พิจารณาและเห็นคล้อยตามว่าเป็นเรื่องที่สำคัญที่ควรให้ความสนใจมากที่สุดในช่วงเวลานั้นๆ

อย่างไรก็ดีสัมฤทธิ์ผลของการไหลเวียนของสารสนเทศตามทฤษฎีการจัดวาระข่าวสารนั้นควรขึ้นอยู่กับทั้งด้านสื่อมวลชนและด้านผู้รับสารมิใช่เพียงด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น แม้ว่าสื่อมวลชนจะเป็นผู้เริ่มต้นในการนำเสนอสารก็ตาม (Donald L. Shaw and Maxwell E. McCombs, 1977 อ้างถึงใน สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2533: 154-150) กล่าวคือ โดยทั่วไปเมื่อเกิดเหตุการณ์หรือประเด็นปัญหาใดขึ้นในสังคม ผู้ประกอบวิชาชีพทางด้านสื่อมวลชนจะพิจารณาโดยการประเมินคุณค่าของข่าว เพื่อให้ทราบว่าความสำคัญของข่าวนั้นมีอยู่ในระดับใด จากนั้นจึงเลือกพิจารณาใช้สื่อที่เหมาะสม เช่น การเสนอข่าวผ่านทางโทรทัศน์ ข่าวนั้นจะได้รับความสนใจจากผู้รับสารอย่างรวดเร็วแต่ความคงทนของข่าวจะอยู่ไม่นานนัก ในขณะที่การเสนอข่าวสารผ่านทางสิ่งพิมพ์จะดำเนินไปอย่างช้าๆ แต่ก็สามารถอยู่ได้นานกว่า

การที่สื่อมวลชนประเภทต่างๆมีการเสนอข่าวที่มีหัวข้อข่าวอย่างเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันจะต้องมีกลวิธีรายละเอียดในการนำเสนอที่แตกต่างกัน เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้รับสารและแม้ว่าข่าวนั้นจะเหมาะสมกับชนิดของสื่อแล้วก็ตามก็อาจจะยังไม่เป็นที่เพียงพอ จึงต้องมีการจัดวางข่าวสาร ทั้งนี้เพื่อช่วยให้เกิดความเด่นสะดุดตาอันเป็นปัจจัยหนึ่งในการส่งเสริมความนิยมในการจัดวาระสารอีกด้วย อย่างไรก็ตาม องค์ความรู้ความเข้มข้นของข่าวก็เป็นอีกส่วนหนึ่งในการเสริมบทบาทของการจัดวาระสาร ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธีคือ

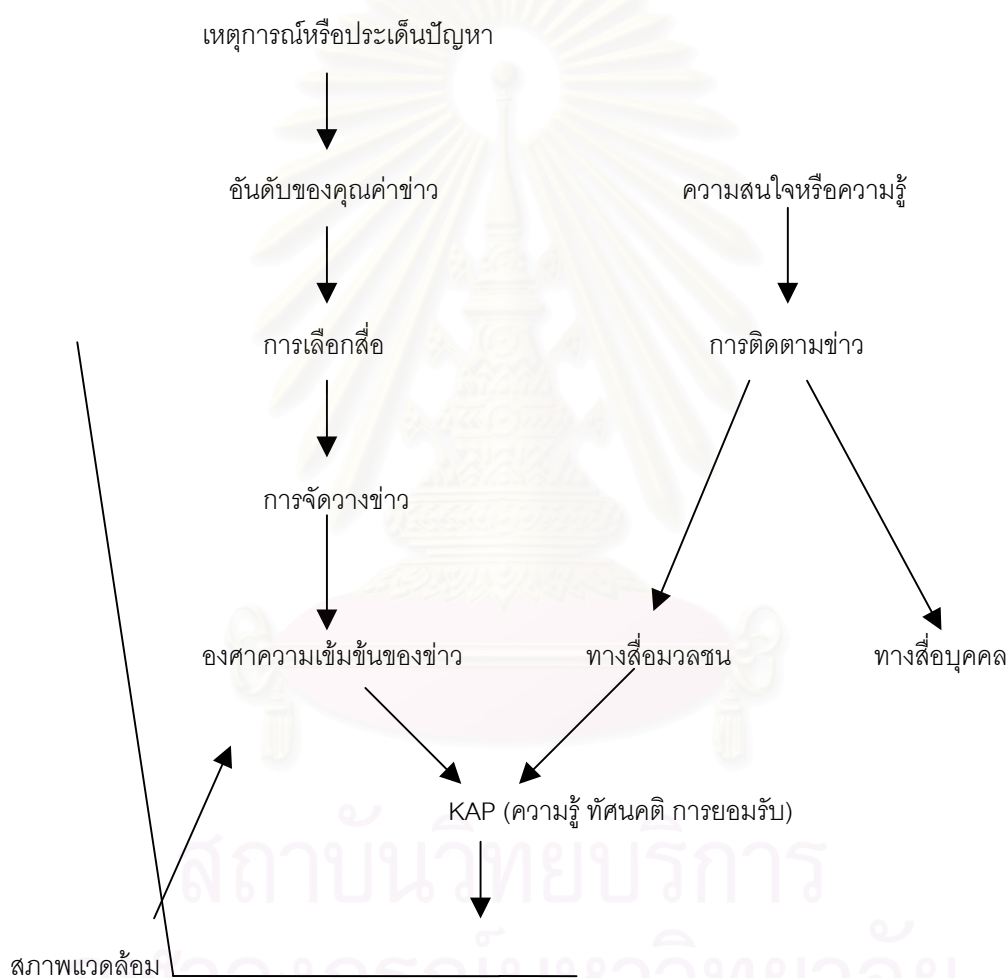
1. การเพิ่มหรือขยายพื้นที่ของข่าวนั้นให้มากกว่าปกติ ข่าวที่มีกรอบใหญ่กว่าข่าวอื่นตลอดจนขนาดของตัวอักษรที่โตกว่าย่อมทำให้เห็นว่าข่าวนั้นสำคัญชวนอ่านมากกว่า

2. ความถี่ในการรายงานข่าว การนำเสนอข่าวที่มีจำนวนครั้งบ่อยๆเป็นการตอกย้ำความสนใจให้กับผู้รับสารมากขึ้น

3. ระยะเวลาในการนำเสนอข่าว ระยะเวลาที่มีความหมายใกล้เคียงกับความถี่ แม้ข่าวสารจะถูกรายงานบ่อย แต่ถ้าถูกเสนออยู่ไม่นานแล้วเลิกไป ก็จะทำให้การจัดวาระสารนั้นหมดบทบาทลงไปด้วย

ถึงแม้ว่าองศาความเข้มข้นของสารแสดงให้เห็นถึงอายุของข้าวได้อย่างชัดเจน ซึ่งหมายความว่าข้าวที่มีองศาความเข้มข้นสูงจะมีอายุของข้าวอยู่นาน โดยมีความนิยมน้อยอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีสัมฤทธิ์ผลของการจัดวางสาร

แผนภาพต่อไปนี้จะแสดงการจัดวางสารซึ่ง Shaw & McCombs ได้แสดงให้เห็นถึงลำดับขั้นในการนำเสนอข้าวสารของประเด็นปัญหาต่างๆในสังคม เพื่อให้สาธารณชนรับรู้ว่าเรื่องนั้นๆมีความสำคัญน่าสนใจมากที่สุด

ภาพการจัดวางสารของ Shaw & McCombs (Shaw & McCombs, 1977 อ้างถึงใน สุรพงษ์ ไสธนะเสถียร, 2533: 145)

จากแผนภาพนี้แสดงให้เห็นถึงขั้นตอนของการจัดวางข้าวสารเป็นลำดับ สำหรับลำดับขั้นทางด้านซ้ายมือ จากเหตุการณ์หรือประเด็นปัญหาต่างๆมาสู่การให้อันดับความสำคัญของคุณค่าของความเป็นข้าว จากนั้นเป็นการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม และมีการจัดวางข้าวใน

รูปแบบต่างๆ เพื่อเน้นให้ข่าวนั้นมีความเด่นชัดยิ่งขึ้น ตลอดจนการให้ระยะเวลาหรือองศาความเข้มข้นในการนำเสนอข่าวนั้นๆ ด้วย ซึ่งจะนำไปสู่ความรู้ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และการยอมรับในที่สุด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมในขณะนั้นด้วย ส่วนลำดับขั้นทางด้านขวามือนั้น จากการที่ผู้รับสารให้ความสนใจหรือเกิดความรู้จะนำมาสู่การติดตามข่าวนั้นๆ ทั้งทางสื่อมวลชนหรือทางสื่อบุคคลก็ตาม ก็จะมีนำไปสู่ความรู้ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และการยอมรับด้วยเช่นกัน

โดยแท้จริงแล้วภารกิจของสื่อมวลชนตามแนวคิดการจัดวาระสารนั้น อาจกล่าวได้ว่าเป็นผลผลิตของการกรองข่าวสารโดยสื่อ (Products of Media Gatekeeping) ที่ประสงค์จะสร้างอิทธิพลของข่าวนั้นให้กับผู้รับสาร และหากผู้รับสารไม่ยอมรับการจัดวาระดังกล่าว ความสำเร็จของสื่อมวลชนก็จะเป็นเพียงเฉพาะด้านของสื่อมวลชนเท่านั้น ดังนั้น การจัดวาระสารจึงต้องพิจารณาความพร้อมของผู้รับสารด้วย โดยเฉพาะภูมิหลังของผู้รับสารในด้านความรู้ความสนใจต่อข่าวประเภทนั้นๆ เป็นอย่างไร หากข่าวนั้นมีพื้นฐานที่สอดคล้องกับความรู้และความสนใจของผู้รับสารแล้ว ผู้รับสารก็จะแสวงหาข่าวนั้นต่อไป โดยการติดตามเพื่อทราบทิศทางของข่าว อาจแสวงหาข้อมูลเพิ่มเติมจากบุคคลรอบข้างโดย การสนทนารับฟังหรือวิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งอาจทำให้ข่าวจากการจัดวาระสารนั้นขยายกว้างออกไปยิ่งขึ้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่าอิทธิพลของการจัดวาระสารนั้นขึ้นอยู่กับ

1. ความสำคัญของเหตุการณ์หรือคุณค่าของข่าว
2. จำนวนผู้รับสารซึ่งได้ติดตามข่าวจากการจัดวาระสาร
3. อายุของข่าวในการจัดวาระสารนับตั้งแต่เกิดข่าวนั้นขึ้น

โดยสรุปจะเห็นได้ว่า นิตยสารข่าวต่างประเทศก็มีบทบาทกำหนดประเด็นที่จะนำเสนอเกี่ยวกับประเทศไทย ทั้งนี้ประเด็นปัญหาใดที่ได้รับการเสนอบ่อยก็จะมีผลต่อความรู้สึกนึกคิดของผู้อ่านที่มีต่อประเทศไทยด้วยเช่นกัน

6. แนวคิดเกี่ยวกับแหล่งข่าว

แหล่งข่าว หมายถึง บุคคล กลุ่มบุคคล หรือสถาบัน องค์กร ที่ให้ข้อมูล ความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์แก่นักข่าว แล้วนักข่าวจึงนำข้อมูลนั้นไปใช้ในการเขียนข่าว

การแบ่งชนิดของแหล่งข่าวอาจแบ่งได้ตามลักษณะที่มาของแหล่งข่าว (พิศิษฐ์ ชวลา ธิวัช และคณะ, 2539 หน้า 49-52) คือ

1.1 แหล่งข่าวประจำ (Beats) แหล่งข่าวประจำซึ่งเรียกตามภาษาของหนังสือพิมพ์ว่า บีท (Beat) หรือ (Run) นี้ หมายถึง บุคคล หรือสถานที่ ซึ่งเป็นแหล่งที่มาของข่าวที่ผู้สื่อข่าวได้รับมอบหมายจากบรรณาธิการให้ไปติดตามหาข่าวอยู่เป็นประจำทุกวันหรือทุกสัปดาห์หรือเป็นระยะๆแล้ว แต่สถานการณ์

Beats นี้ ถือเป็นแหล่งข่าวสำคัญที่หนังสือพิมพ์จะต้องจัดกำลังผู้สื่อข่าวให้ไปรับผิดชอบเป็นประจำ เพื่อให้แน่ใจว่าหากเกิดอุบัติเหตุการณ์สำคัญที่มีคุณค่าทางข่าวแล้ว อุบัติการณ์เหล่านี้ จะไม่สามารถเล็ดลอดสายตาของผู้สื่อข่าวที่อยู่ในกรุงเทพฯ และยังมิแหล่งข่าวประจำที่อยู่ใน อำเภอและจังหวัดต่างๆเรียกว่า แหล่งข่าวภูมิภาค อาทิ ศาลากลางจังหวัด สถานีตำรวจภูธร อีก ด้วย

1.2 แหล่งข่าวพิเศษ (Volunteers) นอกจากนี้จะได้ข่าวจากแหล่งข่าวประจำแล้ว หนังสือพิมพ์ยังได้ข่าวจำนวนมากไม่น้อยจากแหล่งข่าวพิเศษ แหล่งข่าวที่ว่านี้มีความสนิทสนมคุ้นเคยกับนักข่าวเป็นการส่วนตัว หรืออาจจะเป็นพลเมืองดีเขียนจดหมายร้องทุกข์หรือโทรศัพท์มาชี้เบาะแสด การกระทำที่แสวงหาผลประโยชน์จากสาธารณชนของบุคคลบางคนบางกลุ่ม ให้หนังสือพิมพ์ตีแผ่พฤติกรรมดังกล่าว ข่าวที่หนังสือพิมพ์ได้รับจากแหล่งข่าวพิเศษ เรียกว่า ทิป (Tip) ส่วนบุคคลที่แจ้งเบาะแสดหรือ Tip ให้หนังสือพิมพ์ทราบเรียกว่า Tipster แต่หนังสือพิมพ์จำเป็นต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ เนื่องจาก Tip บางชิ้นอาจจะมีข้อมูลที่ไม่ถูกต้องก็ได้

1.3 แหล่งข่าวจากสำนักข่าวหรือองค์กรขายข่าว (News Syndicates) เป็นองค์กรที่ตั้งขึ้นมาเพื่อดำเนินกิจการ "ขาย" ให้แก่สมาชิกหรือลูกค้าซึ่งรวมทั้งหนังสือพิมพ์ทั้งในประเทศและนอกประเทศ จึงถือว่าเป็นแหล่งข่าวที่สำคัญแหล่งหนึ่ง องค์กรดังกล่าวนี้เรียกว่า สำนักข่าว (News Agency) มีทั้งเป็นสำนักข่าวของรัฐและสำนักข่าวของเอกชน สมาชิกหรือลูกค้าของสำนักงานข่าวจะได้รับทราบข่าวที่เกิดขึ้นในชุมชนและในประเทศต่างๆผ่านทางโทรเลขบ้าง จึงเรียกสำนักข่าวอีกชื่อหนึ่งว่า Wire Service

1.4 แหล่งข่าวจากสิ่งตีพิมพ์ (Publication) แหล่งข่าวนี้อาจจะเป็นแผ่นประกาศแถลงการณ์ ใบปลิว หรือเป็นนิตยสาร ตลอดจนข่าวแจก จากหน่วยงานประชาสัมพันธ์ของรัฐหรือเอกชน ที่ต้องการเผยแพร่ผลงานของตนสู่สาธารณชนเหล่านี้ เป็นต้น

การอ้างแหล่งข่าว

จากแหล่งข่าวนานาชนิดดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น หากพิจารณารวมๆแล้วจะพบว่า แหล่งข่าวมีอยู่ 2 ประเภท คือ

1. แหล่งข่าวเปิด (Open News Sources) หมายถึง แหล่งข่าวที่ได้รับการระบุชื่อตำแหน่ง อาชีพ ฯลฯ ซึ่งเป็นคุณลักษณะของแหล่งข่าว ทั้งนี้เพื่อเป็นการยืนยันข้อเท็จจริง หรือเหตุการณ์ที่ได้รับการเปิดเผยจากแหล่งข่าวดังกล่าว

2. แหล่งข่าวปิด (Confidential News Sources) แหล่งข่าวที่ไม่ต้องเปิดเผยชื่อ ตำแหน่ง อาชีพ ฯลฯ ซึ่งเป็นคุณลักษณะของแหล่งข่าว ทั้งนี้เพราะเกรงว่าจะเกิดอันตรายแก่ตนเอง แต่มักจะเป็นผู้ให้เบาะแสข่าว ซึ่งอาจจะเป็นข้อมูลหรือรายละเอียดที่ลึกลับซับซ้อน (รองศาสตราจารย์ฉันทาน วุฑฒิกกรมรักษา, 2536: 38)

อย่างไรก็ดี ในงานวิจัยด้านวารสารศาสตร์บางชิ้นได้แบ่งประเภทของแหล่งข่าวที่ละเอียดลงไปอีก เช่น มนทิรา วิโรจน์นันต์ (2541) ได้แบ่งประเภทของแหล่งข่าวในการนำเสนอข่าวด้านการพัฒนาในประเทศไทยของสำนักข่าวข้ามชาติ ไว้ 10 ประเภท ดังนี้

1. แหล่งข่าวจากรัฐบาล
2. แหล่งข่าวจากนักการเมืองที่ไม่ได้อยู่ในคณะรัฐบาล
3. แหล่งข่าวเจ้าหน้าที่ หรือองค์กรระหว่างประเทศ
4. แหล่งข่าวข้าราชการ นักการทูต และพนักงานรัฐวิสาหกิจ
5. แหล่งข่าวข้าราชการตำรวจและทหาร
6. แหล่งข่าวนักการธนาคาร นักธุรกิจ
7. แหล่งข่าวนักวิเคราะห์ ทั้งนักวิเคราะห์การเมือง นักวิเคราะห์ทางการทหาร และนักวิเคราะห์การเงิน
8. แหล่งข่าวจากสื่อมวลชน
9. แหล่งข่าวดารา นักกีฬา และ ประชาชนทั่วไป

10. แหล่งข่าวประเภทอื่น ๆ

ดังนั้น ในการวิจัยเรื่อง "ประเทศไทยในมุมมองของเอเชียวิคและฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิค รีวิวในช่วงก่อนและระหว่างวิกฤตทางเศรษฐกิจ (2538-2542)" นี้ ผู้วิจัยจะถือเอาวิธีการแบ่งประเภทแหล่งข่าว 10 ประเภทจากงานวิจัยข้างต้นนี้เป็นแนวทางในการจำแนกประเภทของแหล่งข่าวเพื่อศึกษาว่านิตยสารข่าวต่างประเทศใช้แหล่งข่าวใดบ้างในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทย

ความน่าเชื่อถือของแหล่งข่าว

ความน่าเชื่อถือของแหล่งข่าวนับเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ จะช่วยให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ ซึ่งนักวิชาการด้านการสื่อสารได้สรุปถึงคุณลักษณะที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือของผู้ส่งสารไว้หลายประการดังนี้ (Schement & Lievronw, 1987)

1. ความรู้ความสามารถ ผู้ส่งสารที่จะได้รับความน่าเชื่อถือจากผู้รับสารโดยทั่วไปมักจะเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ซึ่งพิจารณาจากปัจจัยหลายประการ เช่น ระดับการศึกษา ความใกล้ชิดกับข้อมูล และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม ผู้ที่มีความรู้ความสามารถในระดับสูงดังกล่าว หากไม่สามารถที่จะแสดงออกซึ่งความคิดอ่านให้บุคคลอื่นเข้าใจได้ ก็อาจได้รับความเชื่อถือเพียงระดับหนึ่งเท่านั้น

2. บุคลิกหรือความประพฤติของแหล่งข่าว เจื่อนไขทางด้านบุคลิกหรือความประพฤตินี้ไม่สามารถวัดกันได้ที่ระดับความรู้ ตลอดจนวุฒิบัตรใดๆ เนื่องจากเป็นเรื่องรายละเอียดที่เจาะลึกถึงธรรมชาติของตัวบุคคล กรณีตัวอย่างที่แสดงให้เห็นว่าความประพฤติมีผลต่อความน่าเชื่อถือเป็นอย่างดี ได้แก่ ภาพพจน์ของรัฐบาลอเมริกันก่อนปี ค.ศ. 1960 เมื่อรัฐบาลบริหารงานในลักษณะตรงข้ามกับนโยบายที่เคยแถลงไว้ และทำให้ประชาชนเลิกเชื่อถือในตัวประธานาธิบดีโดยตรง

3. ความเยือกเย็นสุขุม ผู้ที่สามารถรักษาความสงบเยือกเย็นไว้ได้ภายใต้ความกดดันของสถานการณ์ต่างๆย่อมได้รับความไว้วางใจมากกว่าผู้ที่มีอารมณ์หุนหันพลันแล่น ดังเช่น การพ่ายแพ้ในการชิงตำแหน่งประธานาธิบดีของวุฒิสมาชิก Muski ในปี 1972 นั้น บรรดานักวิเคราะห์ทางการเมืองได้ให้ทัศนะว่า เป็นเพราะเขาไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้เมื่อถูกสื่อมวลชนโจมตีเกี่ยวกับภรรยาของเขานั่นเอง

4. ความเป็นกันเองหรือความสามารถในการเข้าสังคม มนุษย์เรามีแนวโน้มที่จะใช้เวลาในการสื่อสารกับผู้ที่แสดงว่าเป็นพวกพ้องเดียวกัน ดังที่ปรากฏในรายงานวิจัยจำนวนมาก ซึ่งล้วนแต่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการสื่อสารระหว่างบุคคล เพื่อการโน้มน้าวหรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติในด้านต่างๆ เช่น การเมือง การโฆษณา รวมทั้งด้านความคิดอ่านทั่วไป โดยแสดงออกมาในรูปของการสนับสนุนหรือให้ความช่วยเหลือเป็นส่วนใหญ่ แนวคิดดังกล่าวนิยมใช้กันมากในแวดวงทางการเมือง

5. ความรู้สึกเปิดเผย บุคคลที่มีลักษณะเปิดเผยไม่ลึกลับหรือซ่อนเร้นบางสิ่งบางอย่างย่อมสามารถควบคุมสถานการณ์การสื่อสารไว้ได้ หากความรู้สึกที่เปิดเผยเกินไปราวกับเก็บเรื่องราวใด ๆ มิได้ ก็อาจทำให้ผู้ฟังเกิดความเบื่อหน่ายและกลายเป็นผลเสียต่อการสร้างความน่าเชื่อถือของตนได้เช่นเดียวกัน

นอกจากนี้ นักวิชาการด้านสื่อมวลชนบางคนได้เสนอหลักในการพิจารณาคุณสมบัติของแหล่งข่าวที่สำคัญ 6 ประการ (Herbert J. Gans, 1980: 129-131) อันได้แก่

1. การมีภูมิหลังข่าว (Past Suitability) หรือมีข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต ผู้ที่มีภูมิหลังข่าวมักถูกเลือกให้เป็นแหล่งข่าวประจำ
2. ความสามารถในการให้ข้อมูลได้ครบถ้วนในเวลาอันรวดเร็ว (Productivity)
3. ความน่าเชื่อถือ (Reliability) นักข่าวล้วนแล้วแต่ต้องการแหล่งข่าวที่ให้ข้อมูลที่เชื่อถือได้โดยไม่จำเป็นต้องตรวจสอบมากนัก แม้ว่าในหลายกรณีนักข่าวอาจจะอ้างแหล่งข่าวอย่างเปิดเผยโดยเห็นว่าผู้อ่านจะเป็นผู้ตัดสินใจเองว่าแหล่งข่าวที่อ้างถึงนั้นน่าเชื่อถือหรือไม่ แต่การใช้แหล่งข่าวที่ไม่น่าเชื่อถืออาจทำลายความน่าเชื่อถือของหนังสือพิมพ์ของตนเองได้
4. ความน่าไว้วางใจ (Trustworthiness) ในกรณีที่นักข่าวไม่มีเวลาตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแหล่งข่าว นักข่าวก็อาจหาแหล่งข่าวที่น่าไว้วางใจซึ่งมักเป็นผู้ที่ชอบแสวงหาข้อมูล และมีความจริงใจในการให้ข้อมูลที่ถูกต้อง
5. การมีตำแหน่งหน้าที่หรืออำนาจบังคับบัญชา (Authoritativeness) นักข่าวมักใช้แหล่งข่าวที่เป็นเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจบังคับบัญชา เนื่องจากเจ้าหน้าที่เหล่านี้ไม่สามารถให้ข้อมูลเท็จอย่างเปิดเผยได้ นอกจากนี้ข้อมูลหรือความคิดเห็นของพวกเขา มักมีลักษณะเป็นทางการที่น่าเชื่อถือ
6. ความสามารถในการพูดได้อย่างชัดถ้อยชัดคำ (Articulateness) ในกรณีที่มีการสัมภาษณ์แหล่งข่าวที่ดีต้องสามารถพูดได้อย่างกระชับชัดเจนและใช้ภาษาที่ถูกต้องเข้าใจง่าย

ดังนั้น เราสามารถใช้คุณสมบัติของแหล่งข่าวข้างต้นนี้ในการวิเคราะห์ว่า ข่าวนั้นมี
ความน่าเชื่อถือหรือไม่เพียงใด

7. แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะงานเขียนเชิงวารสารศาสตร์

ประเภทงานเขียนในหน้าหนังสือพิมพ์และนิตยสาร (ปราณี สุรสิทธิ์, 2541)

ในหนังสือพิมพ์และนิตยสาร นอกเหนือจากข่าวแล้วยังมีงานเขียนในรูปแบบต่างๆหลาย
ประเภท ซึ่งที่จะกล่าวถึงในที่นี้ได้แก่

1. บทความ
2. บทวิเคราะห์
3. บทวิจารณ์
4. บทบรรณาธิการ
5. สารคดี

ความหมายของบทความ

บทความ (Article) คือข้อเขียนแบบความเรียงประเภทหนึ่ง ที่ผู้เขียนเขียนขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะเสนอความคิดเห็นหรือทัศนคติในเรื่องใดเรื่องหนึ่งแก่ผู้อ่าน โดยมีหลักฐานข้อเท็จจริง สามารถอ้างอิงเพื่อการวิเคราะห์วิจารณ์ปัญหาข้อขัดแย้งต่างๆได้ ที่สำคัญผู้เขียนต้องแทรกข้อคิด ความเห็นในเชิงวิจารณ์หรือเชิงสร้างสรรค์ไว้ด้วย ดังนั้นการเขียนบทความให้มีคุณภาพจึงต้องศึกษาหาความรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียนอย่างถ่องแท้เพื่อกันความผิดพลาดอันจะเกิดขึ้นได้จากการรู้ไม่จริง

ลักษณะเฉพาะของบทความ

1. เป็นเรื่องที่คุณผู้อ่านส่วนมากกำลังสนใจอยู่ในขณะนั้น
2. มีสาระแก่นสารให้ความรู้ มิใช่เรื่องเลื่อนลอยเหลวไหล
3. มีทัศนคติข้อคิดเห็น ข้อวินิจฉัยของผู้เขียนแทรกอยู่ด้วย
4. เนื้อหาสาระเหมาะกับผู้อ่านระดับมีการศึกษา
5. มีวิธีเขียนชวนอ่าน ชวนให้คิด ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน

วัตถุประสงค์ในการเขียนบทความ

วัตถุประสงค์ในการเขียนบทความก็เพื่อต้องการเผยแพร่เรื่องราวที่สาธารณชนควรรู้โดยผ่านสื่อมวลชน ส่วนใหญ่จะเป็นการสื่อสารให้ผู้อ่านทราบถึงปัญหาในเรื่องต่างๆหรืออาจจะให้ความรู้กับผู้อ่านโดยตรง ถ้าพิจารณาบทความที่ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์และนิตยสารจะพบว่าผู้เขียนมีความมุ่งหมายในการเขียนดังนี้

1. เพื่ออธิบาย ชี้แจง หรือให้ความรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง
2. เพื่อบรรยายให้ผู้อ่านเห็นภาพของเหตุการณ์ สถานที่ หรือสภาพต่างๆ
3. เพื่อโน้มน้าว จูงใจ ให้ผู้อ่านคล้อยตามความคิดของตน
4. เพื่ออภิปรายเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมขณะนั้น และชี้้นำให้ผู้อ่านเห็นด้วยและปฏิบัติตามความคิดของผู้เขียน

ความหมายของบทวิเคราะห์

บทวิเคราะห์หมายถึง งานเขียนที่มุ่งเขียนขึ้นเพื่อพิจารณาวิวินิจฉัย หรือค้นหาสาเหตุหรือผลกระทบของเรื่องใดเรื่องหนึ่งภายใต้กรอบความคิด และข้อมูลที่น่ามาใช้ประกอบการวินิจฉัย เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้อ่านได้รับรู้เรื่องราวเป็นขั้นเป็นตอน

ความสำคัญของบทวิเคราะห์

เนื่องจากบทวิเคราะห์เป็นข้อเขียนที่ผู้เขียนต้องการเสนอข้อมูลแบบเจาะลึก และนำเอาหลักการหรือทฤษฎีมาพิจารณาข้อมูลนั้นเพื่อวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหา พร้อมคาดการณ์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น และชี้แนะแนวทางแก้ไขปัญหาให้ผู้อ่านหรือผู้มีหน้าที่ได้ดำเนินการตามกระบวนการต่อไป จึงทำให้บทวิเคราะห์ได้รับความนิยมนอย่างกว้างขวางโดยเฉพาะกลุ่มบุคคลผู้มีความรู้ เราจะพบบทวิเคราะห์มากในนิตยสารแนวการเมืองและธุรกิจเพราะเรื่องราวที่จำเป็นต้องวิเคราะห์ คือ เรื่องการเมืองและธุรกิจ ทั้งสองเรื่องนี้มีผลกระทบต่อสังคมส่วนรวมเป็นอย่างมาก นอกจากนี้เรื่องนี้นักเขียนหยิบยกมาวิเคราะห์มักเป็นเรื่องที่อยู่ในกระแสข่าวในขณะนั้น นักเขียนบทวิเคราะห์มีทั้งนักเขียนประจำและนักเขียนอิสระ บ่อยครั้งที่พบว่าบทวิเคราะห์จะเขียนโดยทีมการเมือง ทีมเศรษฐกิจ ทีมอาชญากรรม เป็นต้น ส่วนนักเขียนอิสระส่วนใหญ่เป็นนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องซึ่งมีข้อมูลเพียงพอ และมีความรู้ในหลักการหรือทฤษฎีสามารถวินิจฉัยและตีแผ่ประเด็นปัญหาได้อย่างกระจ่างชัด

วัตถุประสงค์ของบทวิเคราะห์

1. เพื่ออธิบายความ ผู้เขียนบทวิเคราะห์จะต้องเขียนเพื่อให้ผู้อ่านหรือผู้เกี่ยวข้องได้ทราบความเป็นมา และความเป็นไปด้วยการวิเคราะห์ให้เห็นส่วนประกอบ ความสัมพันธ์หรือหลักการ จัดดำเนินการในเรื่องที่ตนเขียนขึ้นโดยอาศัยกรอบความคิดที่เป็นหลักการหรือทฤษฎีและข้อมูลมาอธิบายอย่างมีเหตุผล
2. เพื่อยกระดับความรู้ของผู้อ่าน การเขียนบทวิเคราะห์นั้น ผู้เขียนจำเป็นต้องมีพื้นฐานความรู้ที่จะเขียนเป็นอย่างไรดี เพื่ออธิบายความเป็นมาควบคู่กับการวิเคราะห์ข้อมูล และการแสดงความคิดเห็นที่ลุ่มลึก ฉะบับคม สามารถคาดหมายเหตุการณ์เรื่องนั้นๆ จึงเป็นการยกระดับความรู้ของผู้อ่านระดับหนึ่ง จากที่ผู้อ่านเคยรู้เรื่องบ้างมาเป็นรู้้อย่างแจ่มแจ้ง เพราะเมื่อผู้อ่านได้อ่านบทวิเคราะห์แล้วสามารถเข้าใจถึงภูมิหลังและการคลี่คลายของปัญหาหรือมองเห็นแนวทางแก้ไขด้วยข้อเสนอแนะของผู้เขียน
3. เพื่อเป็นแหล่งกลางในการให้ความเห็น เนื่องจากผู้เขียนบทวิเคราะห์มีทั้งบุคคลภายในกองบรรณาธิการและจากผู้รู้ภายนอก ที่มีความรู้ดีพอที่จะทำความเข้าใจให้แก่ผู้อ่าน ดังนั้น การเปิดคอลัมน์บทวิเคราะห์จึงเท่ากับหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารได้ทำหน้าที่เป็น "ตลาดเสรีแห่งความคิด" ให้เกิดขึ้นในสังคม
4. เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความคิดสร้างสรรค์และเกิดความตื่นตัว ในสังคมยุคข่าวสารบทวิเคราะห์จะช่วยให้อ่านรับรู้เรื่องราวต่างๆ ได้อย่างเป็นระบบ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคมให้รู้เท่าทันความเป็นไปของสังคมโลก และมีความคิดอ่านที่ก้าวหน้าเพื่อช่วยกันพัฒนาสังคมอีกต่อหนึ่ง

ความหมายของบทวิจารณ์

บทวิจารณ์เป็นข้อเขียนที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์และนิตยสารแทบทุกฉบับ เพราะเป็นการแสดงความคิดเห็นของผู้เขียนที่มีต่อเหตุการณ์และงานศิลปะแขนงต่างๆ ทำให้อ่านได้รับความรู้ ได้ข้อคิด และเกิดความเข้าใจและรู้เท่าทันเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น รวมถึงเข้าใจผลงานศิลปะด้านต่างๆ ที่นำเสนอผ่านสายตาสาธารณชน ทั้งนี้ โครงสร้างของบทวิจารณ์จะมีลักษณะเช่นเดียวกับบทความ เพราะบทวิจารณ์ก็เป็นบทความชนิดหนึ่ง

บทวิจารณ์เป็นงานเขียนที่แสดงความคิดเห็นต่อสิ่งที่ได้เห็น ได้ยิน ได้ฟัง ได้อ่าน ทั้งด้านบวกและด้านลบ หรือทั้งดีและชม โดยยึดหลักความเที่ยงธรรม หลังจากพิจารณาอย่างรอบ

คอบแล้ว บทวิจารณ์จะช่วยก่อให้เกิดปัญญา เกิดการเรียนรู้ และแก้ไขในสิ่งที่บกพร่อง งานทุกอย่างถ้าขาดการวิจารณ์ ผู้ทำงานย่อมไม่รู้ว่าตนบกพร่องอย่างไร ก็ยังคงทำงานไปเช่นนั้น ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ความเจริญหรือสิ่งที่ดีกว่าย่อมไม่เกิด

ชนิดของการวิจารณ์

เสฐียรโกเศศ ได้แบ่งการวิจารณ์ออกเป็น 3 แบบ ได้แก่

1. จิตวิจารณ์ (Impressionistic Criticism) เป็นการวิจารณ์ในแง่ความรู้สึกนึกคิดของผู้วิจารณ์
2. อรรถวิจารณ์ (Interpretative Criticism) เป็นการวิจารณ์ในแง่แปลหรือตีความ
3. วิพากษ์วิจารณ์ (Judicial Criticism) เป็นการวิจารณ์ในแง่การให้คำพิพากษา

การวิจารณ์แบบที่ 1 และแบบที่ 2 เป็นเรื่องของความเห็นและความรู้สึกของบุคคลธรรมดาเป็นที่ตั้ง ไม่ได้ใช้หลักความรู้อะไรวิจารณ์ ส่วนแบบที่ 3 เรียกว่า วิพากษ์วิจารณ์ หมายความว่า ผู้วิจารณ์ย่อมมีหลักในการวินิจฉัยทำนองเดียวกับผู้พิพากษา

ระดับการวิจารณ์ การวิจารณ์ผลงานใดๆก็ตามก็จะมีอยู่ 2 ระดับคือ

1. การพินิจ (Review) เป็นการวิจารณ์ที่ผู้เขียนเพียงแต่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลงานที่ตนเขียนถึง รวมถึงการสรุปสาระสำคัญของผลงานนั้น โดยไม่เข้าไปถึงการแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ หรือประเมินคุณค่าผลงานชิ้นนั้น บางท่านเรียกการวิจารณ์ระดับนี้ว่าการปฏิบัติศรัทธา หรือการแนะนำ
2. การวิพากษ์วิจารณ์ (Criticism) เป็นการให้ความในเชิงประเมินคุณค่า (Judgement) และเปรียบเทียบผลงานที่วิพากษ์วิจารณ์กับงานอื่นในประเภทเดียวกัน โดยปกติหนังสือพิมพ์และนิตยสารทั่วไปจะไม่พยายามวิจารณ์งานต่างๆไป นอกจากจะมีคอลัมน์วิจารณ์ผลงานศิลปะประจำในหนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร ซึ่งในกรณีเช่นนี้ บรรณาธิการจะมอบให้ผู้มีประสบการณ์และผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆเป็นผู้เขียนวิพากษ์วิจารณ์ เพราะต้องอาศัยความรู้ ประสบการณ์ และความชำนาญในศาสตร์นั้นๆมาอธิบายชี้ให้เห็นคุณค่าของงานชิ้นนั้นๆ

มาลี บุญศิริพันธ์ ได้เปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างของการวิจารณ์ 2 ระดับนี้ว่าการ Review มักจะทำภายใต้เงื่อนไขเวลาที่จำกัด ในขณะที่ Criticism จะทำโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีเวลามากพอจะพิจารณาอย่างถี่ถ้วนรอบคอบในผลงานชิ้นนั้น

อย่างไรก็ตาม ข้อเขียนที่มีลักษณะการวิจารณ์ไม่ว่าจะเป็นระดับ Review หรือระดับ Criticism ในภาษาไทยเรามักเรียกรวมกันว่า บทวิจารณ์

ความหมายของบทบรรณาธิการ

สุกัญญา ตีระวนิช ให้ความหมายของบทบรรณาธิการว่าหมายถึง บทความที่เสนอสาระ และความเห็นในรูปแบบที่กระชับ มีเหตุผลมีผลน่าอ่าน สามารถสร้างความบันเทิง สร้างอิทธิพล ด้านความเห็น บรรณาธิการบางบทเป็นการตีความข่าวที่สำคัญๆโดยวิธีการที่แม้ผู้อ่านระดับ ธรรมดาๆก็สามารถมองเห็นความสำคัญของเรื่องที่ยกมาได้

มาลี บุญศิริพันธ์ อธิบายทำนองเดียวกันว่า บทบรรณาธิการคือ ข้อเขียนที่แสดงความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์ ต่อเหตุการณ์หนึ่งเหตุการณ์ใด โดยต้องผ่านการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล อย่างรอบคอบ ยุติธรรม ชี้นำหรือหาทางออกที่ดีที่สุดในการวินิจฉัย แก้ปัญหาอย่างเป็นกลาง ความสำคัญของบทบรรณาธิการอยู่ที่การแสดงออก สะท้อนถึงนโยบายและจุดยืนของหนังสือพิมพ์ต่อเหตุการณ์นั้น

ดร.ฉวี หิรัญรักษ์ ได้สรุปลักษณะของบทบรรณาธิการว่า มีลักษณะเป็นข้อเขียน หรือ คอลัมน์ประเภทหนึ่ง ที่ปรากฏในหน้าบรรณาธิการ (Editorial Page) ของหนังสือพิมพ์แต่ละ ฉบับ ทำหน้าที่ให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม บทบรรณาธิการ เป็นบทนำที่แสดงออกซึ่งความคิดเห็นที่เป็นจุดยืนที่แท้จริงของหนังสือพิมพ์ บทบรรณาธิการจึง เป็นเสมือนกระจกสะท้อนให้ผู้อ่านได้ทราบแนวคิด หรือนโยบายของหนังสือพิมพ์ที่มีต่อปัญหาใด ปัญหาหนึ่ง

จากนิยามจากผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวพอสรุปได้ว่า บทบรรณาธิการหมายถึง ข้อเขียนที่มุ่ง เสนอทัศนะและความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญที่เป็นข่าว โดยเป็นความคิดเห็นของ หนังสือทั้งฉบับ ไม่ใช่ความคิดของคนใดคนหนึ่ง บทบรรณาธิการจึงเปรียบเสมือนเข็มทิศชี้ให้เห็นนโยบายของหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น

บทบรรณาธิการเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า "บทนำ" เป็นบทความที่บรรณาธิการ หรือผู้ที่ได้รับ มอบหมายจากกองบรรณาธิการเป็นผู้เขียนเพื่อแสดงทัศนะในนามของหนังสือพิมพ์ จึงต้องเสนอ ข้อเท็จจริงและทัศนะด้วยความซื่อสัตย์ต่อประชาชน คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้ง

ผู้ที่อ่านบทบรรณาธิการนั้นต่างคาดหวังว่า ทักษะที่ผ่านคอลัมน์นี้จะต้องมีความเป็นกลาง ปราศจากอคติ และมีความน่าเชื่อถือสูง เพราะเป็นจุดยืนของหนังสือพิมพ์

ความสำคัญของบทบรรณาธิการ

หนังสือพิมพ์และนิตยสารถือว่าเป็นแหล่งรวมความรู้ข้อเท็จจริงข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ ต่อสังคม เพราะประกอบด้วยกรรณการข่าว และคอลัมน์ต่างๆอีกจำนวนมาก การอ่านข่าว ทำให้ทราบความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ แต่ผู้อ่านจำนวนมากต้องการรู้ลึกกว่ากรรณการข่าว เพราะเหตุการณ์บางเหตุการณ์มีความสลับซับซ้อน ยากที่ผู้อ่านจะตัดสินใจเชื่อข่าวสาร ซึ่ง อาจเสนอผ่านสื่อหลายช่องทาง หรือมีทักษะหลายกระแสจนเกิดความสับสน บทบรรณาธิการ จึงเป็นคอลัมน์ที่เป็นที่พึ่งให้ผู้อ่าน โดยเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลที่เป็นเหตุผลเป็นข้อเท็จจริง มีความถูกต้อง เพียงตรง อำนวยประโยชน์ต่อผู้อ่านทางด้านความคิด ข้อชี้แนะ และวิเคราะห์ แนวทางที่เป็นไปได้เกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบันได้อย่างชัดเจน ทำให้ผู้อ่านเข้าใจความนัยและภูมิหลังของเหตุการณ์ด้วย จึงกล่าวได้ว่า "บทบรรณาธิการเปรียบเสมือนผู้นำทางความคิดที่น่าเชื่อถือ สำหรับผู้อ่าน"

บทบาทหน้าที่ของบทบรรณาธิการ พอสรุปเป็นข้อๆได้ดังนี้

1. เป็นแหล่งแสดงความคิดเห็น สะท้อนนโยบาย และจุดยืนต่อหนังสือพิมพ์ที่มีต่อปัญหาใด ปัญหาหนึ่งที่มีผลกระทบต่อประโยชน์ของส่วนรวม
2. เป็นสื่อในการแสดงออก โดยมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับสังคม
3. เป็นผู้นำทางความคิดให้กับประชาชน
4. ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้กับผู้อ่าน
5. ปลุกฝังสาธารณสมบัติที่ถูกต้อง เพื่อให้เกิดความสำนึกทางสังคมให้แก่ประชาชน
6. ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจข่าวมากขึ้น โดยการอธิบายความให้ภูมิหลังของเหตุการณ์เป็นการยก ระดับความรู้ความคิดของผู้อ่านด้วย

สารคดี

นอกเหนือจากงานเขียนประเภทบทความ บทวิจารณ์ บทวิเคราะห์ รวมถึงบท บรรณาธิการแล้ว ยังมีงานเขียนที่ให้ความรู้ความคิด และความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมและชีวิต

ความเป็นอยู่ของมวลมนุษยชาติในอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งใช้กลวิธีการเขียนต่างจากการเขียนบทความทั่วไป นั่นคือ มุ่งให้ทั้งสาระและความเพลิดเพลิน งานเขียนที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้เรียกว่า "สารคดี" ซึ่งมีเนื้อหาหลากหลายทั้งด้านการศึกษา ศิลปวัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง วิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี ปัจจุบันทั้งหนังสือพิมพ์และนิตยสารต่างเสนอข้อเขียนในรูปแบบนี้กันมาก เพราะผู้อ่านต่างให้ความสนใจไม่แพ้งานเขียนประเภทอื่น

สารคดีหมายถึง เรื่องที่เขียนขึ้นจากเค้าความจริงไม่ใช่จากจินตนาการ ซึ่งเป็นความหมายที่กว้างมาก หมายรวมถึงงานทุกชนิดที่เป็นเรื่องจริงไม่ใช่เรื่องแต่ง เพราะเรื่องสมมติที่แต่งขึ้นเรียกบันเทิงคดี

สารคดีจึงมีความหมายตรงกันข้ามกับบันเทิงคดี คำว่าบันเทิงคดีมาจากภาษาอังกฤษว่า Fiction (เรื่องสมมติ) ส่วนสารคดีมากจากคำว่า Non-Fiction (ไม่ใช่เรื่องสมมติ) ดังนั้น สารคดี จึงหมายถึง ข้อเขียนที่มีเนื้อหาสาระและมีจุดประสงค์เพื่อให้ความรู้ ความคิด และความบันเทิงแก่ผู้อ่าน

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. Mohamad Tadayon (1980: 217-233) ได้ทำวิจัยเรื่อง *The Image of Iran in the New York Times* ในช่วงปี ค.ศ. 1971-1976 โดยมีสมมติฐานว่า 1) เนื้อหาที่วิเคราะห์ในช่วงดังกล่าว น่าจะชี้ให้เห็นปัจจัยที่นำไปสู่การเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอย่างรุนแรงในอิหร่านในช่วงปี ค.ศ. 1977-1979 และ 2) วิกฤตการณ์น้ำมันในช่วงปี ค.ศ. 1973-1974 ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ประเทศในกลุ่มโอเปกขึ้นราคาน้ำมันในตลาดโลก น่าจะมีผลต่อทิศทางการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศอิหร่านในหนังสือพิมพ์ดังกล่าว

ผลการวิจัยพบว่า ภาพลักษณ์ประเทศอิหร่านที่สะท้อนจากหนังสือพิมพ์ฉบับดังกล่าวได้แก่ ภาพของประเทศกำลังพัฒนาที่ร่วงรอยจากการขายน้ำมัน โดยมีผู้นำประเทศที่ปกครองแบบเผด็จการผู้ซึ่งดำเนินนโยบายต่างประเทศแบบแข็งกร้าวจึงทำให้ต้องมีการสังฆกรรมสงครามมากมาย และเป็นผู้นำมีผู้ต่อต้านและเป็นปรปักษ์จำนวนมาก

งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า การที่มีผู้ไม่นิยมในตัวพระเจ้าซาร์ซึ่งผู้นำอิหร่านในขณะนั้นมากขึ้นน่าจะเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การโค่นล้มพระเจ้าซาร์ในที่สุด และยังแสดงให้เห็นว่า วิกฤตการณ์น้ำมันในช่วงปี ค.ศ. 1973-1974 เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการสร้างภาพลักษณ์ของประเทศอิหร่านให้เห็นเด่นชัดขึ้นด้วย

2. Louise F Montgomery (1988: 655-660) ได้ทำวิจัยเรื่อง *Images of the United States in the Latin American Press* โดยวิเคราะห์เนื้อหาจากหนังสือพิมพ์ทั้งหมด 19 ฉบับจากประเทศในแถบลาตินอเมริกา 18 ประเทศในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 1984 เพื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยในแนวเดียวกันของ Wayne Wolfe เรื่อง *Images of the United States in the Hispanic American Press* ซึ่งศึกษาในปี ค.ศ. 1959

ผลการวิจัยพบว่า หนังสือพิมพ์ของประเทศในแถบลาตินอเมริกาโดยเฉลี่ยแล้วเสนอข่าวเกี่ยวกับสหรัฐอเมริกาในสัดส่วนที่ลดลงอย่างมากเมื่อเทียบกับปี ค.ศ. 1959 ทั้งในด้านปริมาณพื้นที่ และความถี่ โดยภาพลักษณ์ในทางบวกมักถูกบดบังด้วย ภาพของประเทศที่กระหายสงคราม (warlike image) อย่างไรก็ตามภาพลักษณ์ในทางบวกที่เห็นเด่นชัดมาก คือ ภาพของประเทศที่มีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีโดยเฉพาะด้านอวกาศ ซึ่งหัวข้อข่าวประเภทนี้เพิ่มขึ้นอย่างมากเมื่อเทียบกับปี ค.ศ. 1959

จากปริมาณข่าวเกี่ยวกับสหรัฐอเมริกาที่ลดลงอย่างมากเช่นนี้ ยังชี้ให้เห็นว่า ประเทศในกลุ่มลาตินอเมริการู้สึกเจ็บปวดต่อการที่สหรัฐฯ ละเลยการเอาใจใส่ตน ดังนั้น ผู้ดำเนินนโยบายต่างประเทศของสหรัฐฯ จำเป็นต้องหันมาตระหนักถึงจุดนี้ด้วย

3. Thimios Zaharopoulos (1989: 188-192) ได้ทำวิจัยเรื่อง *The Image of the U.S. in the Greek Press* ในช่วงเดือนตุลาคม ค.ศ. 1986- เดือนมกราคม ค.ศ. 1987 โดยวิเคราะห์เนื้อหาจากหนังสือพิมพ์กรีกปีกซ้าย (left-wing) 4 ฉบับ และ หนังสือพิมพ์กรีกปีกขวา (right-wing) 3 ฉบับ เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับสหรัฐอเมริการะหว่างหนังสือพิมพ์ 2 ประเภทนี้ โดยมีสมมติฐานว่า หนังสือพิมพ์ปีกขวาซึ่งมีทัศนะทางการเมืองใกล้เคียงกับสหรัฐฯ น่าจะเสนอข่าวเกี่ยวกับสหรัฐอเมริกามากกว่าหนังสือพิมพ์ปีกซ้าย

ผลการวิจัยพบว่า หนังสือพิมพ์ปีกซ้ายกลับเสนอข่าวเกี่ยวกับสหรัฐฯ ในปริมาณที่มากกว่าหนังสือพิมพ์ปีกขวา สำหรับภาพลักษณ์ที่ได้พบว่า หนังสือพิมพ์เหล่านี้ให้ภาพของสหรัฐฯ

ว่าเป็นประเทศมหาอำนาจ ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐกับประเทศต่างๆล้วนแต่ส่งผลกระทบต่อประเทศอื่นๆทั่วโลก นอกจากนี้ยังให้ภาพว่าเป็นประเทศที่เป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีและวัฒนธรรมของโลกอีกด้วย

งานวิจัยชิ้นนี้จึงแสดงให้เห็นว่า ความคล้ายคลึงกันในเรื่องทัศนคติทางการเมืองนี้ ไม่มีผลต่อการทำหน้าที่กำหนดวาระข่าวสารของหนังสือพิมพ์กรีกซึ่งได้ชื่อว่ามีจุดยืนที่มั่นคงและไม่ตกเป็นเครื่องมือทางการเมืองของใคร อย่างไรก็ตามปริมาณเนื้อหาของข่าวเกี่ยวกับสหรัฐในแต่ละวันนั้นที่พบในหนังสือพิมพ์กรีก แสดงให้เห็นว่าสื่อมวลชนกรีกให้ความสำคัญกับข่าวเกี่ยวกับสหรัฐมากเช่นกัน

4. Janice Monti Belkaoui (1978: 732-738, 799) ได้ทำวิจัยเรื่อง *Images of Arabs and Israelis in the Prestige Press, 1966-74* โดยศึกษาจากนิตยสารข่าว 3 ฉบับ ได้แก่ Time, Newsweek, และ US News and World Report และ หนังสือพิมพ์ของสหรัฐจำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ Sunday New York Times และ Sunday New York Daily News เพื่อมุ่งศึกษาว่าภาพลักษณ์ของทั้ง 2 กลุ่มในช่วงปี ค.ศ. 1973 เปลี่ยนแปลงไปจากในช่วงปี ค.ศ. 1967 หรือไม่ โดยมีสมมติฐานที่สำคัญ 2 ข้อ คือ 1) ภาพลักษณ์ของชาวอาหรับในช่วงปี ค.ศ. 1972 เป็นไปในทิศทางบวกมากกว่าในช่วงปี ค.ศ. 1967 และ 2) ภาพลักษณ์ของชาวอิสราเอลในช่วงปี ค.ศ. 1972 เป็นไปในทิศทางลบมากกว่าในช่วงปี ค.ศ. 1967

ตัวบ่งชี้ภาพลักษณ์ในการวิจัยนี้คือ คำกริยาและวิเศษณ์ต่างๆที่สื่อสิ่งพิมพ์เหล่านี้ใช้เพื่อแสดงให้เห็นท่าทางและอาการของผู้พูดชาวอาหรับและอิสราเอลว่าเป็นไปในทางที่แข็งกร้าวหรือไม่ รวมถึงคำคุณศัพท์ต่างๆที่บรรยายให้เห็นคุณลักษณะของชาวอาหรับและอิสราเอล

ผลการวิจัยพบว่าภาพลักษณ์ของชาวอาหรับเป็นไปในทิศทางบวกมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่สามารถสรุปได้ชัดเจนว่า ภาพลักษณ์ของชาวอิสราเอลเป็นไปในทิศทางลบมากขึ้นหรือไม่ และเมื่อนำผลที่ได้นี้มาเทียบกับผลการหยั่งเสียงประชามติของ Gallup Poll ที่สอบถามความรู้สึกของชาวสหรัฐ ต่อประเทศอิสราเอลและกลุ่มประเทศอาหรับระหว่างปี ค.ศ. 1967 ถึง 1975 อันเป็นช่วงที่เกิดสงครามยิว-อาหรับหลายครั้งรวมถึงวิกฤตการณ์น้ำมันแล้ว พบว่า ความรู้สึกของชาวสหรัฐ ต่อทั้ง 2 กลุ่มเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งอาจสรุปได้ว่าผลการหยั่งประชามติไม่สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือวัดอิทธิพลของสื่อมวลชนได้

งานวิจัยนี้อาจสรุปได้ว่า บรรยากาศทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป อาจส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของภาพลักษณ์ที่สะท้อนจากสื่อมวลชนเช่นกัน และสื่อสิ่งพิมพ์ สำหรับชนชั้นนำเองก็มีบทบาทในการสร้างภาพลักษณ์ของประเทศต่างๆด้วย

5. **คู่มือการชี้แจงภาพลักษณ์ไทยในต่างประเทศ 2536** (กระทรวงการต่างประเทศ, กรมสารนิเทศ, 2536) ซึ่งเป็นการประมวลทัศนะและมุมมองของผู้นำ บุคคลสำคัญในวงการบริหาร บาล รัฐสภา ธุรกิจ เอกชน และสื่อมวลชน จากประเทศต่างๆในรอบปี 2535 ตามที่สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ และคณะทูตถาวร ๖ ประจำองค์การสหประชาชาติได้รายงานมา ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า ภาพพจน์ไทยในทัศนะของต่างประเทศนับว่าได้รับการสนใจนำเสนออย่างเป็นกลาง ส่วนใหญ่ตรงตามเหตุการณ์ และข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น มีทั้งภาพลักษณ์ในทางบวก และทางลบ

ภาพลักษณ์ในทางบวก ได้แก่

1. สถาบันพระมหากษัตริย์ : ชาวต่างชาติยกย่องและสวดดี พระราชกรณียกิจและพระจริยวัตรของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ตลอดจนพระราชวงศ์ทุกพระองค์
2. ความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ : อัตราความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจไทยได้รับการมองว่าเป็นตัวอย่างที่ดีของการพัฒนาทางเศรษฐกิจ
3. การเมืองภายในของไทย : คณะรัฐบาลของไทยได้รับการเชื่อถือจากชาวต่างชาติ
4. การท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรม : นานาประเทศเห็นว่าประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติที่สวยงาม มีศิลปวัฒนธรรมเก่าแก่ เป็นที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยว
5. ปัญหาเสพติดและการทำลายสัตว์ป่า : รัฐบาลไทยมีความจริงจังในการปราบปรามและแก้ปัญหาเสพติด

ภาพลักษณ์ในทางลบ ได้แก่

1. เหตุการณ์ความไม่สงบในเดือนพฤษภาคม 2535 : การแพร่ภาพและข่าวเหตุการณ์รุนแรง ช่วงดังกล่าวทำให้ชาวต่างชาติขาดความมั่นใจในเสถียรภาพทางการเมืองของไทย และอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง
2. บทบาทของไทยต่อประเทศเพื่อนบ้าน

- ก. ปัญหาสัมพันธภาพ : ประเทศตะวันตกมองว่าไทยไม่ได้ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ที่จะปฏิบัติตามข้อมติสหประชาชาติในการคว่ำบาตรเขมรแดง เพราะยังเห็นแก่ผลประโยชน์มหาศาลของนักธุรกิจไทยที่มีต่อการค้ากับฝ่ายเขมรแดง
- ข. ปัญหาสิทธิมนุษยชนในพม่า : ไทยถูกมองว่ามีความสัมพันธ์อันดีกับรัฐบาลทหารของพม่า โดยละเลยเพิกเฉยต่อการที่รัฐบาลทหารพม่ามีการกระทำละเมิดต่อสิทธิมนุษยชนของประชาชนของตน
- ค. ลาว : สื่อมวลชนหลายประเทศเห็นว่าไทยอยู่ในฐานะที่มีอิทธิพลทางเศรษฐกิจต่อลาว
- ง. เวียดนาม : จิตสำนึกของคนเวียดนามต่อคนไทยมักติดอยู่กับความคิดที่ว่า ชาวประมงไทยชอบลักลอบจับปลาในเขตเวียดนาม และคนไทยซื้อพลอยแล้วนำออกโดยผิดกฎหมาย
3. ปัญหาสังคมของไทย
- ก. ปัญหาโสเภณี โสเภณีเด็ก อัตราการแพร่กระจายของโรคเอดส์ในประเทศไทย และแรงงานเด็ก
- ข. ปัญหาสิทธิมนุษยชน : การเคลื่อนไหวขององค์กรเอกชนเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่มีมากขึ้น แสดงให้เห็นถึงปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในสังคมไทย
- ค. ปัญหามลภาวะและสิ่งแวดล้อม : ปัญหาการจราจรติดขัดในกรุงเทพฯ มลภาวะในทางอากาศและมลภาวะทางเสียงที่เพิ่มมากขึ้นในระดับเกินขีดอันตราย แหล่งท่องเที่ยวไม่ได้รับการพัฒนาดูแลรักษาในทางที่ถูกต้อง ไทยยังถูกมองว่าเป็นตัวการทำลายทรัพยากรธรรมชาติของประเทศเพื่อนบ้าน โดยมุ่งตักตวงประโยชน์แต่เพียงอย่างเดียว
- ง. ชาวอุบัติเหตุและอาชญากรรม : การนำเสนอบริการโดยแหล่งข่าวจากต่างประเทศและข่าวจากหน้าหนังสือพิมพ์ไทยแสดงให้เห็นถึงความไม่ปลอดภัยในชีวิตในประเทศไทย

ดังนั้น ในการศึกษา "ประเทศไทยในมุมมองของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และพาริสเทิร์นอีคอนอมิคส์รีวิว ในช่วงก่อนและระหว่างวิกฤตทางเศรษฐกิจ (2538-2542)" นี้ ผู้วิจัยจะถือเอาผลที่ได้จากการประมวลภาพลักษณ์ไทยโดยกระทรวงการต่างประเทศในแต่ละประเด็นนี้เป็นแนวทางในการแบ่งประเภทเนื้อหาเพื่อสะดวกแก่การวิเคราะห์

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research) เพื่อศึกษาลักษณะการนำเสนอเนื้อหา และทิศทางของเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยในนิตยสารข่าวต่างประเทศ ตลอดจนแนวทางในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยของผู้สื่อข่าวต่างประเทศ ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผู้วิจัยมุ่งศึกษามุมมองของนิตยสารเอเชียวีค และฟาริสเทิร์นอีคอนอมิสทรีวิว ที่มีต่อประเทศไทยทั้งด้าน การเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ที่สะท้อนจากงานเขียนในรูปแบบต่างๆ ให้นำภาพประเทศไทยไปในทิศทางใดบ้าง โดยมีขั้นตอนในการเก็บข้อมูลดังนี้

1. การเลือกนิตยสาร

ประชากรที่ใช้ศึกษา

ได้แก่นิตยสารเอเชียวีคและฟาริสเทิร์นอีคอนอมิสทรีวิวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยที่ตีพิมพ์ตั้งแต่เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2538 ถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2542 โดยจัดแบ่งเวลาดังกล่าวออกเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ ซึ่งเริ่มตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2538 จนถึงเดือนมิถุนายน 2540 และ ช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ ซึ่งเริ่มตั้งแต่เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2540 ถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2542 ซึ่งประชากรที่ได้มีทั้งสิ้น 399 ฉบับโดยแบ่งเป็นนิตยสารเอเชียวีค 199 ฉบับ และนิตยสารฟาริสเทิร์นอีคอนอมิสทรีวิว 201 ฉบับ

2. การวิเคราะห์

การวิเคราะห์ประกอบด้วย

1. วิเคราะห์ประเภทและรูปแบบของเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยที่ตีพิมพ์ในนิตยสารทั้ง 2 ฉบับในช่วงเวลาที่กำหนด พร้อมทั้งวัดเนื้อที่เป็นคอลัมน์นี้และนับจำนวนความถี่ในการตีพิมพ์ตามเนื้อหาแต่ละประเภท
2. วิเคราะห์การใช้แหล่งข่าวในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทย
3. วิเคราะห์แนวคิดหลัก และแจกแจงทิศทางของเนื้อหา โดยดูภาพรวมว่าเป็นไปในทิศทางบวก ลบ หรือ กลาง โดยมีเกณฑ์สำหรับวัดทิศทางดังนี้
  - 3.1 ทิศทางบวก หมายถึง เนื้อหาในด้านดีที่อ่านแล้วทำให้เกิดความรู้สึกดี และเกิดภาพลักษณ์ในทางที่ดีต่อประเทศไทย และผู้อ่านสามารถคาดการณ์ได้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น โดยเนื้อหามักเกี่ยวกับความก้าวหน้า ร่วมมือ ช่วยเหลือ ฟังพอใจ เป็นสุข สมหวัง เช่น ข่าวการได้ดุลการค้าระหว่างประเทศ บทวิเคราะห์ที่บ่งชี้ว่าเศรษฐกิจไทยจะขยายตัว บทวิจารณ์ที่ชื่นชมการทำงานของรัฐบาลไทย เป็นต้น
  - 3.2 ทิศทางลบ หมายถึง เนื้อหาในด้านร้ายที่อ่านแล้วทำให้เกิดความรู้สึกไม่ดี และเกิดภาพลักษณ์ในทางที่ไม่ดีต่อประเทศไทย และผู้อ่านสามารถคาดการณ์ได้ว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางเลวลง โดยเนื้อหามักเกี่ยวกับความขัดแย้ง ล่มสลาย อันตรายเป็นทุกข์ เช่น ข่าวอุบัติเหตุ ข่าวการเดินทางประท้วง บทความโจมตีการคอร์รัปชันของนักการเมืองไทย บทวิจารณ์เกี่ยวกับปัญหาโสเภณี เป็นต้น
  - 3.3 ทิศทางที่เป็นกลาง หมายถึง เนื้อหาที่อ่านแล้วไม่มีลักษณะของการกระตุ้นอารมณ์ให้มีความรู้สึกไปในทิศทางบวกหรือลบอย่างชัดเจน เป็นเนื้อหาที่เสนอข้อเท็จจริงทั่วไปไม่ให้ความรู้สึกใดๆเป็นพิเศษแก่ผู้อ่าน ผู้อ่านไม่สามารถคาดการณ์ได้อย่างชัดเจนว่าเหตุการณ์จะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ระหว่างดีขึ้นและเลวลง เช่น ข่าวการเลือกตั้งตามวาระ เป็นต้น

หน่วยในการวิเคราะห์

1. แนวคิดหลัก (Theme) เป็นหน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหาที่ใหญ่กว่าคำ แนวคิดหลักนี้อาจปรากฏอยู่ในรูปประโยค ข้อความ หรือในบางกรณีอาจเป็นย่อหน้าหรือทั้งบทความ ที่แสดงแนวคิดหลัก 1 แนวคิด

2. รายเรื่อง (Item) เป็นการกำหนดหน่วย โดยพิจารณารูปแบบของเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยว่าเป็น ชาว บทบรรณาธิการ จดหมาย บทความ บทวิเคราะห์ บทวิจารณ์ บทสัมภาษณ์ สารคดี ภาพข่าว หรือการ์ตูน ทั้งนี้ในการลงรหัสในส่วนที่เป็นรูปแบบของเนื้อหา จะถือให้ บทความ บทวิเคราะห์ และบทวิจารณ์ รวมอยู่ในหัวข้อเดียวกัน เนื่องจากข้อเขียนทั้ง 3 ประเภทนี้มีความคล้ายคลึงกันมากนั่นเอง

3. หน่วยที่ใช้ระบุจำนวน (Unit of Enumeration) ในการวิจัยครั้งนี้ใช้หน่วยในการระบุจำนวน 2 ลักษณะ คือ

3.1 ความถี่ (Frequency) โดยการนับจำนวนขึ้นของเนื้อหาตามแนวคิดหลักแต่ละประเภท โดยนับ แนวคิดหลักที่ปรากฏอยู่ในประเภทใด

3.2 เนื้อที่ (Space) ทำโดยวัดเนื้อที่ที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยของนิตยสารที่นำมาวิจัย โดยใช้หน่วยวัดเป็นคอลัมน์/นิ้ว ซึ่งในที่นี้กำหนดให้เนื้อที่ 1.5 ตารางนิ้ว เท่ากับ 1 คอลัมน์/นิ้ว

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

แบบบันทึกข้อมูล (coding sheet) สำหรับบันทึกข้อมูลจากชิ้นงานแต่ละชิ้นที่ปรากฏอยู่ในหน้านิตยสารที่ทำการสุ่มตัวอย่างมา โดยใช้แบบบันทึกข้อมูล 1 แผ่นสำหรับชิ้นงานแต่ละชิ้น ซึ่งประกอบด้วย 9 ข้อ ได้แก่

- 1) ชื่อนิตยสารของชิ้นงานนั้น
- 2) รูปแบบของเนื้อหา อาทิ ข่าว บทบรรณาธิการ จดหมาย บทความ/บทวิเคราะห์/บทวิจารณ์ บทสัมภาษณ์ สารคดี การ์ตูน ภาพข่าว หรือ อื่นๆ
- 3) ขนาดของชิ้นงานนั้น(หน่วยเป็นคอลัมน์/นิ้ว)
- 4) ตำแหน่งของชิ้นงาน อาทิ เรืองจากปก หน้าบรรณาธิการ คอลัมน์ประจำ หรือ เรืองในฉบับ
- 5) key word ของหัวเรื่อง
- 6) ประเภทของเนื้อหา อาทิ สถาบันพระมหากษัตริย์ กิจกรรมทางเศรษฐกิจ การเมืองภายในประเทศ กิจกรรมทางทหาร ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การท่องเที่ยว/ศิลปวัฒนธรรม ปัญหาสังคม หรือ อื่นๆ
- 7) ประเด็นหรือแนวคิดหลักของเนื้อหานั้นๆ
- 8) ทิศทางของเนื้อหา เป็นบวก ลบ หรือกลาง

- 9) แหล่งข่าวที่อ้างถึง อาทิ แหล่งข่าวจากรัฐบาล/นักการเมืองในคณะรัฐมนตรี แหล่งข่าวจากนักการเมืองที่ไม่ได้อยู่ในคณะรัฐมนตรี แหล่งข่าวจากหน่วยงานหรือองค์กร แหล่งข่าวจากนักการทูตหรือองค์กรระหว่างประเทศ แหล่งข่าวข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ แหล่งข่าวตำรวจและทหาร แหล่งข่าวนักการธนาคาร/นักธุรกิจ/สถาบันการเงิน แหล่งข่าวนักวิเคราะห์ทั้งนักวิเคราะห์การเมือง นักวิเคราะห์ทางการทหาร และนักวิเคราะห์หุ้นการเงิน แหล่งข่าวจากสื่อมวลชน แหล่งข่าวประชาชนทั่วไป หรือ แหล่งข่าวประเภทอื่นๆ โดยระบุจำนวนแหล่งข่าวด้วย

3. การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การทดสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ (Validity)

ผู้วิจัยขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวารสารสนเทศจำนวน 2 ท่านทำการตรวจสอบแบบบันทึกข้อมูล หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงนำมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะก่อนนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริงต่อไป

2. การทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability)

ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยในนิตยสารทั้ง 2 ชื่อฉบับ ชื่อฉบับละ 20 ชิ้น จากนั้นผู้วิจัยและผู้ร่วมวิเคราะห์อีก 2 คนจะทำการวิเคราะห์เนื้อหาโดยลงรหัสในแบบบันทึกข้อมูล และพิจารณาดูว่ามีความเห็นตรงกันกี่ครั้ง โดยถือว่าหากมีผลการวิเคราะห์ตรงกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปถือว่ามีความเห็นตรงกัน ทั้งนี้จะใช้สูตรความเชื่อมั่นของ Holsti ดังนี้

$$\text{สูตรความเชื่อมั่น } R = \frac{N(C_{1,2,3...n})}{C_1 + C_2 + C_3 + \dots + C_n}$$

N = จำนวนผู้ลงรหัส

$C_{1,2,3...n}$ = จำนวนครั้งที่ผู้ร่วมมีความเห็นตรงกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป

$C_1 + C_2 + C_3$ = จำนวนการลงรหัสทั้งหมดของผู้ลงรหัสทั้ง 3 คน

จากการคำนวณด้วยสูตรนี้ ค่าที่คำนวณได้ไม่ควรต่ำกว่า 0.75 จึงจะนับได้ว่าเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลมีความเชื่อถือได้ (สรุครวี คชาชีวะ, 2525 หน้า 53-54) ซึ่งผลที่ได้นำมาแทนค่าในสูตรได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าในสูตร } R &= \frac{3(36)}{120} \\ &= 0.9 \end{aligned}$$

จากการทดสอบพบว่าค่าที่ได้คือ 0.9 ถือว่ามีความเชื่อมั่นตามเกณฑ์ของ Holsti เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เชื่อถือได้

ส่วนที่ 2 การสัมภาษณ์ (Interview)

เพื่อศึกษาแนวทางในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยของผู้สื่อข่าวของนิตยสารทั้ง 2 ฉบับ ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการเก็บข้อมูลดังนี้

1. การคัดเลือกผู้สื่อข่าวที่จะทำการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้คัดเลือกบุคลากรจากกองบรรณาธิการของนิตยสารทั้ง 2 ฉบับ โดยเน้นเฉพาะผู้สื่อข่าวที่มีหน้าที่โดยตรงในการเขียนข่าว หรือบทความเกี่ยวกับประเทศไทย รวมถึงช่างภาพประจำประเทศไทย และบรรณาธิการระดับสูงที่เคยเป็นผู้สื่อข่าวประจำประเทศไทยมาก่อน ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเองทั้งหมด โดยจะสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวที่ประจำประเทศไทยแบบเผชิญหน้า สำหรับบรรณาธิการระดับสูงที่มีได้ประจำประเทศไทยและช่างภาพซึ่งมีช่วงเวลาทำงานที่ไม่แน่นอนและมักต้องออกเดินทางอยู่เสมอ นั้น ผู้วิจัยจำเป็นต้องทำการสัมภาษณ์ทางอินเทอร์เน็ตด้วยการเขียนจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ได้ตอบกัน

2. การสร้างแนวคำถาม

ผู้วิจัยได้ร่างแนวคำถามเพื่อให้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการศึกษา คือ แนวทางในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยของผู้สื่อข่าวต่างประเทศ ไว้ 8 ข้อหลัก ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวและภูมิหลังของผู้สื่อข่าวเกี่ยวกับประเทศไทย
2. วิธีการเลือกหัวข้อข่าวหรือบทความที่น่าสนใจ
3. การแสวงหาข้อมูลประกอบการเขียน
4. การคัดเลือกแหล่งข่าวและการเข้าถึงแหล่งข่าว
5. จุดยืนในการเขียน
6. ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการวิเคราะห์เนื้อหาในงานวิจัยครั้งนี้
7. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปฏิกริยาของรัฐบาลต่อเนื้อหาที่น่าสนใจในเชิงลบ
8. ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของนิตยสารข่าวต่างประเทศในการสะท้อนภาพประเทศไทย

สำหรับแนวคำถามสำหรับช่างภาพมี 3 ข้อหลัก ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวและภูมิหลังของช่างภาพเกี่ยวกับประเทศไทย
2. แหล่งที่มาและเกณฑ์ในการคัดเลือกภาพข่าว
3. ความคิดเห็นของช่างภาพในการทำงานถ่ายภาพในประเทศไทย

3. สัมภาษณ์

บุคลากรจากกองบรรณาธิการทั้ง 2 แห่ง ซึ่งจะเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informants) ในเรื่องแนวทางในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยมีทั้งหมด 6 ท่าน ได้แก่

- 1) นิตยสารเอเชียไวด
  - 1.1 ผู้สื่อข่าวอาวุโส (Senior Correspondent)
Roger Mitton
  - 1.2 ผู้สื่อข่าวประจำ (Staff Correspondent)
Julian Gearing
  - 1.3 ช่างภาพ (Photographer)
Yvan Cohen
- 2) นิตยสารฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิสทรีไวด
  - 2.1 บรรณาธิการบริหาร (Managing Editor)
Michael Vatikiotis

2.2 หัวหน้าสำนักงานกรุงเทพฯ (Bureau Chief)

Shawn W. Crispin

2.3 ผู้สื่อข่าวไม่ประจำ (Stringer)

ปรางค์ทิพย์ ดาวเรือง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4 ผลการวิจัย

ในการนำเสนอผลการวิจัยเรื่อง "ประเทศไทยในมุมมองของเอเชียวีคและฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิครีวิวในช่วงก่อนและระหว่างวิกฤตทางเศรษฐกิจ (2538-2542)" นี้ ผู้วิจัยจะแบ่งออกเป็น 2 ตอนกล่าวคือ ตอนที่ 1 จะแสดงผลการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยที่เสนอในนิตยสารข่าวต่างประเทศ และตอนที่ 2 จะแสดงผลจากการสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวของนิตยสารข่าวต่างประเทศเกี่ยวกับแนวทางในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทย ทั้งนี้จะเสนอผลการวิจัยเรียงตามปัญหาคำวิจัยที่ตั้งขึ้นทั้งในรูปแบบของตารางจำแนกตามหัวข้อต่าง ๆ พร้อมด้วยคำอธิบายตาราง ดังนี้

ตอนที่ 1

การวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยที่นำเสนอในนิตยสารข่าวต่างประเทศ

ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยในนิตยสารเอเชียวีคและฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิครีวิวในช่วง เดือน กรกฎาคม 2538 ถึง มิถุนายน 2542 ผู้วิจัยได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 399 ฉบับ โดยแบ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจากเอเชียวีค 198 ฉบับ และจากฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิครีวิว 201 ฉบับ เพื่อศึกษาการจำแนกเนื้อหาตามประเภทเนื้อหา รูปแบบการนำเสนอ ตำแหน่งชิ้นงาน ทิศทางของเนื้อหา แนวคิดหลักของเนื้อหา ตลอดจนประเภทของแหล่งข่าว เพื่อตอบปัญหาคำวิจัย 3 ข้อ ดังนี้

ปัญหาคำวิจัยข้อที่ 1 นิตยสารข่าวต่างประเทศ เสนอเนื้อหาประเภทใดบ้างเกี่ยวกับประเทศไทย และมีรูปแบบ ตลอดจนปริมาณเนื้อหาอย่างไร

1.1 ประเภทของเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทย

ในช่วงระยะเวลา 4 ปีตั้งแต่เดือน กรกฎาคม 2538 ถึง มิถุนายน 2542 พบว่านิตยสารทั้ง 2 ฉบับนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยรวมทั้งสิ้น 1,181 ชิ้น คิดเป็นเนื้อที่ทั้งหมด 37,469 คอลัมน์นิ้ว โดยนิตยสารเอเชียวีคนำเสนอ 534 ชิ้นซึ่งมีเนื้อที่ 16,475 คอลัมน์นิ้ว และนิตยสารฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิครีวิวนำเสนอ 647 ชิ้นคิดเป็นเนื้อที่ 20,994 คอลัมน์นิ้ว ผู้วิจัยได้จำแนกประเภทของเนื้อหาโดยแสดงสัดส่วนปริมาณความถี่และเนื้อที่ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงประเภทของเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยในเอเชียวีคและฟาริสเทิร์นอีคอนอมิครีวิว

ประเภทเนื้อหา	เอเชียวีค				ฟาริสเทิร์นอีคอนอมิครีวิว			
	จำนวนชิ้น	ร้อยละ	คอลัมน์ นิ้ว	ร้อยละ	จำนวนชิ้น	ร้อยละ	คอลัมน์ นิ้ว	ร้อยละ
1. สถาบันพระมหากษัตริย์	19	3.6	581.5	3.5	7	1.1	268	1.3
2. กิจกรรมทางเศรษฐกิจ	148	27.7	5,480.5	33.3	332	51.3	10,215	48.7
3. การเมืองภายในประเทศ	133	24.9	3,870.5	23.5	145	22.4	4,576.5	21.8
4. กิจกรรมทางทหาร	14	2.6	157	1	21	3.2	846.5	4
5. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	19	3.6	419	2.5	39	6	881	4.2
6. การท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรม	5	0.9	650.5	3.9	14	2.2	712.5	3.4
7. ปัญหาทางสังคม	84	15.7	3,014.50	18.3	62	9.6	2,564.5	12.2
8. อื่น ๆ	112	21	2,301.50	14	27	4.2	930	4.4
รวม	534	100	16,475	100	647	100	20,994	100

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่านิตยสารทั้ง 2 ฉบับเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจมากที่สุดทั้งในแง่ความถี่และปริมาณเนื้อที่กล่าวคือ นิตยสารเอเชียวีคเสนอเนื้อหาด้านเศรษฐกิจของไทยทั้งสิ้น 148 ชิ้นคิดเป็นร้อยละ 27.7 ของปริมาณเนื้อหาทุกประเภท และมีเนื้อที่ 5,480.5 คอลัมน์นิ้วซึ่งคิดเป็นร้อยละ 33.3 ของปริมาณเนื้อที่ทั้งหมด ขณะที่นิตยสารฟาริสเทิร์นอีคอนอมิครีวิวเสนอเนื้อหาด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศไทย 332 ชิ้นคิดเป็นร้อยละ 51.3 และมีเนื้อที่ 10,215 คอลัมน์นิ้วคิดเป็นร้อยละ 48.7 ของปริมาณเนื้อที่ทั้งหมด

เนื้อหาที่ได้รับการเสนอมากในอันดับรองลงมาของทั้ง 2 ฉบับคือเนื้อหาเกี่ยวกับการเมืองภายในประเทศ กล่าวคือ นิตยสารเอเชียวีคเสนอเนื้อหาประเภทนี้ 133 ชิ้นคิดเป็นร้อยละ 24.9 และมีเนื้อที่ 3,870.5 คอลัมน์นิ้วคิดเป็นร้อยละ 23.5 ของเนื้อที่ทั้งหมด ขณะที่ปรากฏเนื้อหาเกี่ยวกับการเมืองภายในประเทศไทยในนิตยสารฟาริสเทิร์นอีคอนอมิครีวิว 145 ชิ้นคิดเป็นร้อยละ 22.4 โดยที่เนื้อที่ทั้งสิ้น 4,576.5 คอลัมน์นิ้ว

สำหรับประเภทเนื้อหาที่พบมากเป็นอันดับสามในเอเชียวีคคือเนื้อหาประเภทอื่น ๆ ซึ่งครอบคลุมถึงการกีฬา บุคคลที่มีชื่อเสียง บุคคลในวงการบันเทิง เป็นต้นซึ่งพบร้อยละ 21 ของปริมาณเนื้อหาทั้งหมดในนิตยสารฉบับนี้ อย่างไรก็ตามปริมาณเนื้อที่ของเนื้อหาประเภทนี้ได้รับการ

นำเสนอเพียงร้อยละ 14 ซึ่งน้อยกว่าเนื้อที่ของเนื้อหาประเภทปัญหาทางสังคมซึ่งปรากฏร้อยละ 18.3 ของปริมาณเนื้อที่ทั้งหมด ขณะที่เนื้อหาที่เกี่ยวกับปัญหาทางสังคมได้รับการเสนอมากเป็นอันดับ 3 ในฟาริสเทิร์นอีคอนอมิคส์รีวิวซึ่งพบ 62 ชิ้นและมีเนื้อที่ 2,564.5 คอลัมน์นิ้ว

ส่วนเนื้อหาประเภทการท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรม และกิจกรรมทางทหารกลับปรากฏน้อยที่สุดในนิตยสารเอเชียวิกทั้งในแง่ความถี่และปริมาณเนื้อที่ ขณะที่เนื้อหาเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์พบน้อยที่สุดในนิตยสารฟาริสเทิร์นอีคอนอมิคส์รีวิว

จากผลที่ได้แสดงให้เห็นว่า นิตยสารข่าวต่างประเทศให้ความสำคัญกับการเสนอเนื้อหาประเภทกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การเมืองภายในประเทศ และปัญหาทางสังคมของประเทศไทยมากกว่าเนื้อหาประเภทอื่น เนื่องจากเนื้อหาทั้ง 3 ประเภทนี้พบมากในอันดับต้น ๆ ทั้งในแง่ความถี่และปริมาณเนื้อที่

1.2 รูปแบบของเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทย

ตารางที่ 2 แสดงรูปแบบเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยในเอเชียวิกและฟาริสเทิร์นอีคอนอมิคส์รีวิว

รูปแบบเนื้อหา	เอเชียวิก				ฟาริสเทิร์นอีคอนอมิคส์รีวิว			
	จำนวน	ร้อยละ	คอลัมน์นิ้ว	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	คอลัมน์นิ้ว	ร้อยละ
1. ข่าว	251	47	956	5.8	277	42.8	958.5	4.6
2. บทบรรณาธิการ	9	1.7	388.5	2.3	11	1.7	244.5	1.2
3. จดหมาย	14	2.6	113.5	0.7	11	1.7	97.5	0.5
4. บทความวิเคราะห์วิจารณ์	196	36.7	11,425	69.3	301	46.5	18,489.5	88
5. บทสัมภาษณ์	20	3.8	1,115	6.8	5	0.8	84.5	0.4
6. สารคดี	7	1.3	856	5.2	13	2	706	3.4
7. การ์ตูน	5	0.9	78	0.5	22	3.4	200.5	0.9
8. ภาพข่าว	16	3	1,384	8.4	3	0.5	66	0.3
9. อื่นๆ	16	3	159	1	4	0.6	147	0.7
รวม	534	100	16,475	100	647	100	20,994	100

จากตารางที่ 2 พบว่า รูปแบบของเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยที่เสนอในนิตยสารข่าวต่างประเทศมีความแตกต่างกันในบางจุดกล่าวคือ นิตยสารเอเชียวิกเสนอในรูปของข่าวมากที่สุด

คิดเป็นร้อยละ 47 ขณะที่เนื้อหาในรูปแบบบทความ/บทวิเคราะห์/บทวิจารณ์พบมากในอันดับรองลงมาคือร้อยละ 36.7 แต่เมื่อพิจารณาในแง่ปริมาณเนื้อที่กลับพบว่าเนื้อหาในรูปแบบบทความ/บทวิเคราะห์/บทวิจารณ์มีเนื้อที่มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 69.3 ของปริมาณเนื้อที่ทั้งหมด

เมื่อเทียบกับนิตยสารฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิกรีวิฟพบว่า เนื้อหาในรูปแบบบทความ/บทวิเคราะห์/บทวิจารณ์พบมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 46.5 ของปริมาณเนื้อที่ทั้งหมด และมีปริมาณเนื้อที่มากที่สุดเช่นกันคิดเป็นร้อยละ 88 ของปริมาณเนื้อที่ทั้งหมดที่เสนอเกี่ยวกับประเทศไทย รองลงมาคือเนื้อหาในรูปแบบของข่าวซึ่งพบร้อยละ 42.8 ของปริมาณเนื้อหา ซึ่งมีเนื้อที่ในอันดับรองลงมาเช่นกันโดยคิดเป็นร้อยละ 4.6 ของปริมาณเนื้อที่ทั้งหมด

สำหรับรูปแบบเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยที่พบน้อยที่สุดในนิตยสารเอเชียวีคคือการ์ตูนซึ่งพบเพียงร้อยละ 0.9 ของปริมาณเนื้อที่ทั้งหมดและมีเนื้อเพียง 0.5 ของปริมาณเนื้อที่ทั้งหมดเช่นกัน ในขณะที่รูปแบบเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยที่พบน้อยที่สุดในนิตยสารฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิกรีวิฟได้แก่ภาพข่าวซึ่งพบเพียงร้อยละ 0.5 ของปริมาณเนื้อที่ทั้งหมดและมีเนื้อที่น้อยที่สุดเพียงร้อยละ 0.3 ของปริมาณเนื้อที่ทั้งหมดเช่นกัน

อาจกล่าวได้ว่านิตยสารทั้ง 2 ฉบับต่างก็ให้ความสำคัญกับการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยในรูปแบบของบทความ/บทวิเคราะห์/บทวิจารณ์มากที่สุดซึ่งสังเกตได้จากปริมาณเนื้อที่ที่สูงถึงร้อยละ 88 ของปริมาณเนื้อที่ของเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยทุกรูปแบบในนิตยสารฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิกรีวิฟ และอีร้อยละ 69.3 ของปริมาณเนื้อที่ของเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยทุกรูปแบบในนิตยสารเอเชียวีค

แม้ว่าเนื้อหาในรูปแบบของข่าวจะมีความถี่ในการนำเสนอสูงที่สุดในเอเชียวีคและเป็นอันดับ 2 ในฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิกรีวิฟ แต่กลับมีปริมาณเนื้อที่น้อยกว่ามากนัก เนื่องจากข่าวที่ปรากฏในนิตยสารข่าวต่างประเทศมักเป็นเพียงข่าวย่อยสั้น ๆ หรือข่าวสรุปเท่านั้น ซึ่งต่างจากข่าวที่พบในหนังสือพิมพ์ทั่วไป ทำให้ปริมาณเนื้อที่ของข่าวแต่ละชิ้นมีน้อยโดยมักอยู่ระหว่าง 1-10 คอลัมน์นิ้วเท่านั้น

1.3 สัดส่วนของเนื้อหาแต่ละประเภทจำแนกตามรูปแบบเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเช่นกันว่าเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยแต่ละประเภทที่ปรากฏในนิตยสารข่าวต่างประเทศถูกนำเสนอในรูปแบบใดบ้างและมีปริมาณความถี่และเนื้อหาที่อย่างไร โดยจะเสนอผลการวิจัยที่ได้จากแต่ละฉบับแยกออกจากกันดังนี้

1.3.1 เนื้อหาแต่ละประเภทในเอเชียวีคจำแนกตามรูปแบบเนื้อหา : พิจารณาเป็นความถี่

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 แสดงความถี่ของเนื้อหาประเภทต่าง ๆ ตามรูปแบบเนื้อหาที่พบในเอเชียใต้

รูปแบบเนื้อหา	ประเภทเนื้อหา							
	สถาบันพระมหากษัตริย์	กิจกรรมทางเศรษฐกิจ	การเมืองภายในประเทศ	กิจกรรมทางทหาร	ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	การท่องเที่ยว/ศิลปวัฒนธรรม	ปัญหาทางสังคม	อื่น ๆ
1. ข่าว	9 (47.4)	53 (35.8)	65 (48.9)	12 (86)	11 (57.9)	-	45 (53.5)	56 (50)
2. บทบรรณาธิการ	-	2 (1.3)	4 (3)	1 (7)	2 (10.5)	-	-	-
3. จดหมาย	-	4 (2.7)	2 (1.5)	-	1 (5.3)	1 (20)	3 (3.6)	3 (2.7)
4. บทความวิเคราะห์/วิจารณ์	6 (31.6)	69 (46.6)	58 (43.6)	1 (7)	4 (21)	-	23 (27.4)	35 (31.2)
5. บทสัมภาษณ์	-	14 (9.5)	3 (2.3)	-	1 (5.3)	-	1 (1.2)	1 (0.9)
6. สารคดี	-	-	-	-	-	4 (80)	1 (1.2)	2 (1.8)
7. การ์ตูน	-	1 (0.7)	1 (0.7)	-	-	-	1 (1.2)	2 (1.8)
8. ภาพข่าว	1 (5.2)	1 (0.7)	-	-	-	-	10 (11.9)	4 (3.6)
9. อื่น ๆ	3 (15.8)	4 (2.7)	-	-	-	-	-	9 (8)
รวม ร้อยละ	19 (100)	148 (100)	133 (100)	14 (100)	19 (100)	5 (100)	84 (100)	112 (100)

จากตารางที่ 3 จะเห็นได้ว่าเนื้อหาบางประเภท อาทิ สถาบันพระมหากษัตริย์ กิจกรรมทางทหาร และการท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรม ได้รับการนำเสนอเพียงไม่กี่รูปแบบเท่านั้น

ขณะที่เนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การเมืองภายในประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ปัญหาทางสังคม และอื่น ๆ มีการนำเสนอในหลากหลายรูปแบบ

เนื้อหาที่เกี่ยวกับประเทศไทยเกือบทุกประเภทยกเว้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และการท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรมปรากฏในรูปของข่าวมากที่สุด กล่าวคือ เนื้อหาเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ปรากฏอยู่ในรูปของข่าวร้อยละ 47.4 ข่าวด้านการเมืองภายในประเทศพบร้อยละ 48.9 ข่าวเกี่ยวกับกิจกรรมทางทหารพบร้อยละ 86 ข่าวด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศพบร้อยละ 57.9 ข่าวด้านปัญหาทางสังคมพบร้อยละ 53.5 และข่าวเกี่ยวกับเนื้อหาประเภทอื่น ๆ พบร้อยละ 50

สำหรับเนื้อหาด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ปรากฏในเอเชียวีคอยู่ในรูปของบทความ/บทวิเคราะห์/บทวิจารณ์มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 46.6 ของปริมาณเนื้อหาประเภทนี้ ขณะที่เนื้อหาด้านการท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรมปรากฏเพียง 5 ชิ้นถูกเสนออยู่ในรูปของสารคดี 4 ชิ้นและจดหมายถึงกองบรรณาธิการ 1 ชิ้น

1.3.2 เนื้อหาแต่ละประเภทในเอเชียวีคจำแนกตามรูปแบบเนื้อหา : วิจารณ์เป็นคอลัมน์

นี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 แสดงปริมาณเนื้อที่ของเนื้อหาประเภทต่าง ๆ ตามรูปแบบเนื้อหาที่พบในเอเชียวีค

รูปแบบเนื้อหา	ประเภทเนื้อหา							
	สถาบันพระมหากษัตริย์	กิจกรรมทางเศรษฐกิจ	การเมืองภายในประเทศ	กิจกรรมทางทหาร	ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	การท่องเที่ยว/ศิลปวัฒนธรรม	ปัญหาทางสังคม	อื่น ๆ
1. ข่าว	53 (9.1)	139 (2.5)	279 (7.2)	60.5 (39)	47.5 (11)	- (-)	163.5 (5.4)	213.5 (9.3)
2. บทบรรณาธิการ	- (-)	119.5 (2.2)	165 (4.3)	44 (28)	60 (14)	- (-)	- (-)	- (-)
3. จดหมาย	- (-)	29 (0.5)	14 (0.3)	- (-)	8.5 (2)	21 (3)	18.5 (0.6)	22.5 (1)
4. บทความวิเคราะห์/วิจารณ์	270 (46.4)	4,339 (79.2)	3,107.5 (80.3)	52.5 (33)	254.5 (61)	- (-)	1,823 (60.5)	1,578.5 (68.6)
5. บทสัมภาษณ์	- (-)	652.5 (11.9)	289 (7.5)	- (-)	48.5 (12)	- (-)	28 (1)	97 (4.2)
6. สารคดี	- (-)	- (-)	- (-)	- (-)	- (-)	629.5 (97)	97 (3.2)	129.5 (5.6)
7. การ์ตูน	- (-)	20 (0.4)	16 (0.4)	- (-)	- (-)	- (-)	10 (0.3)	32 (1.4)
8. ภาพข่าว	210 (36.1)	136.5 (2.5)	- (-)	- (-)	- (-)	- (-)	874.5 (29)	163 (7.1)
9. อื่น ๆ	48.5 (8.4)	45 (0.8)	- (-)	- (-)	- (-)	- (-)	- (-)	65.5 (2.8)
รวม	581.5	5,480.5	3,870.5	157	419	650.5	3,014.5	2,301.5
ร้อยละ	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)

จากตารางที่ 4 ผู้วิจัยพบว่า เนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยในเอเชียวีคเกือบทุกประเภทที่ปรากฏในรูปของบทความ/บทวิเคราะห์/บทวิจารณ์มีปริมาณเนื้อที่มากกว่าที่ปรากฏในรูปแบบอื่นๆทุกประเภทกล่าวคือ บทความเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ใช้เนื้อที่ร้อยละ 46.4 ของเนื้อที่

ทั้งหมดที่เสนอเนื้อหาประเภทนี้ บทความเกี่ยวกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจใช้เนื้อที่ร้อยละ 79.2 บทความเกี่ยวกับการเมืองภายในประเทศใช้เนื้อที่ร้อยละ 80.3 บทความเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศใช้เนื้อที่ร้อยละ 61 บทความเกี่ยวกับปัญหาทางสังคมใช้เนื้อที่ร้อยละ 60.5 และ บทความที่มีเนื้อหาประเภทอื่นๆทุกประเภทใช้เนื้อที่ร้อยละ 68.6

สำหรับเนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมทางทหารที่ปรากฏอยู่ในรูปของข่าวมีเนื้อที่มากกว่าที่ปรากฏในรูปแบบอื่น ๆ โดยมีเนื้อที่คิดเป็นร้อยละ 39 ขณะที่เนื้อที่ส่วนใหญ่ของเนื้อหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรมปรากฏอยู่ในรูปของสารคดีถึงร้อยละ 97

1.3.3 เนื้อหาแต่ละประเภทในวารสารเทีร์นอิคอนอมิครีวิวจำแนกตามรูปแบบเนื้อหา :
พิจารณาเป็นความถี่

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 แสดงความถี่ของเนื้อหาประเภทต่าง ๆ ตามรูปแบบเนื้อหาที่พบในฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมีคัลรีวิว

รูปแบบเนื้อหา	ประเภทเนื้อหา							
	สถาบันพระมหากษัตริย์	กิจกรรมทางเศรษฐกิจ	การเมืองภายในประเทศ	กิจกรรมทางทหาร	ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	การท่องเที่ยว/ศิลปวัฒนธรรม	ปัญหาทางสังคม	อื่น ๆ
1. ข่าว	1 (14.3)	153 (46.1)	61 (42)	9 (43)	24 (62)	-	19 (30.7)	10 (38)
2. บทบรรณาธิการ	-	6 (1.8)	4 (2.8)	-	-	-	1 (1.6)	-
3. จดหมาย	1 (14.3)	2 (0.6)	4 (2.8)	-	-	-	3 (4.9)	1 (4)
4. บทความวิเคราะห์/วิจารณ์	3 (42.8)	160 (48.2)	63 (43.4)	12 (57)	13 (33)	5 (36)	34 (54.8)	11 (41)
5. บทสัมภาษณ์	1 (14.3)	4 (1.2)	-	-	-	-	-	-
6. สารคดี	-	-	-	-	-	8 (57)	2 (3.2)	3 (11)
7. การ์ตูน	-	7 (2.1)	11 (7.6)	-	2 (5)	-	2 (3.2)	-
8. ภาพข่าว	1 (14.3)	-	2 (1.4)	-	-	-	-	-
9. อื่น ๆ	-	-	-	-	-	1 (7)	1 (1.6)	2 (7)
รวม ร้อยละ	7 (100)	332 (100)	145 (100)	21 (100)	39 (100)	14 (100)	62 (100)	27 (100)

จากตารางที่ 5 ผู้วิจัยพบว่า เนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยเกือบทุกประเภทได้รับการเสนอในรูปแบบของบทความ/บทวิเคราะห์/บทวิจารณ์มากกว่ารูปแบบอื่นๆทุกประเภท รองลงมาคือข่าว กล่าวคือ บทความเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์มีความถี่ในการนำเสนอคิดเป็นร้อยละ 42.8 บทความเกี่ยวกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจมีความถี่ในการเสนอร้อยละ 48.2 บทความเกี่ยวกับการเมืองภายในประเทศปรากฏบ่อยคิดเป็นร้อยละ 43.4 บทความเกี่ยวกับกิจกรรมทางทหารพบมากถึงร้อยละ 57 บทความเกี่ยวกับปัญหาทางสังคมพบร้อยละ 54.8 และบทความเกี่ยวกับเนื้อหาประเภทอื่น ๆ พบถึงร้อยละ 41

อย่างไรก็ดี ผู้วิจัยพบว่าเนื้อหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศปรากฏอยู่ในรูปของข่าวมากที่สุดโดยมีความถี่ในการเสนอร้อยละ 62 ขณะที่เนื้อหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรมถูกเสนอในรูปของสารคดีมากที่สุดโดยพบร้อยละ 57

1.3.4 เนื้อหาแต่ละประเภทในฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิกส์รีวิวจำแนกตามรูปแบบเนื้อหา :
พิจารณาเป็นคอลัมน์นี้

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 แสดงปริมาณเนื้อที่ของเนื้อหาประเภทต่าง ๆ ตามรูปแบบเนื้อหาที่พบในฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิครีวิว

รูปแบบเนื้อหา	ประเภทเนื้อหา							
	สถาบันพระมหากษัตริย์	กิจกรรมทางเศรษฐกิจ	การเมืองภายในประเทศ	กิจกรรมทางการทหาร	ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	การท่องเที่ยว/ศิลปวัฒนธรรม	ปัญหาทางสังคม	อื่น ๆ
1. ข่าว	5 (1.9)	446 (4.4)	236.5 (5.2)	50.5 (6)	121.5 (14)	- -	63.5 (2.5)	35.5 (3.8)
2. บทบรรณาธิการ	- -	136 (1.3)	93 (2)	- -	- -	- -	15.5 (0.6)	- -
3. จดหมาย	12 (4.5)	37 (0.4)	22.5 (0.5)	- -	- -	- -	19.5 (0.8)	6.5 (0.7)
4. บทความวิเคราะห์วิจารณ์	230.5 (86)	9,460.5 (92.6)	4,068 (88.9)	796 (94)	740.5 (84)	297.5 (42)	2,311.5 (90.1)	585 (62.9)
5. บทสัมภาษณ์	10 (3.7)	74.5 (0.7)	- -	- -	- -	- -	- -	- -
6. สารคดี	- -	- -	- -	- -	- -	362.5 (51)	82.5 (3.2)	261 (28.1)
7. การ์ตูน	- -	61 (0.6)	101 (2.2)	- -	19 (2)	- -	19.5 (0.8)	- -
8. ภาพข่าว	10.5 (3.9)	- -	55.5 (1.2)	- -	- -	- -	- -	- -
9. อื่น ๆ	- -	- -	- -	- -	- -	52.5 (7)	52.5 (2)	42 (4.5)
รวม ร้อยละ	268 (100)	10,215 (100)	4,576.5 (100)	846.5 (100)	881 (100)	712.5 (100)	2,564.5 (100)	930 (100)

จากตารางที่ 6 ผู้วิจัยพบว่าเนื้อหาเกือบทุกประเภทที่ปรากฏในรูปแบบบทความ/บทวิเคราะห์/บทวิจารณ์มีการใช้เนื้อที่มากกว่าเนื้อหาที่ปรากฏในรูปแบบอื่น ๆ ทุกประเภทกล่าวคือ บทความ

เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ใช้เนื้อที่ร้อยละ 86 ของเนื้อที่ทั้งหมดที่เสนอเนื้อหาประเภทนี้ บทความเกี่ยวกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจใช้เนื้อที่สูงถึงร้อยละ 92.6 ขณะที่บทความเกี่ยวกับการเมืองภายในประเทศใช้เนื้อที่ร้อยละ 88.9 บทความเกี่ยวกับกิจกรรมทางทหารใช้เนื้อที่ร้อยละ 94 บทความเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศใช้เนื้อที่ร้อยละ 84 บทความเกี่ยวกับปัญหาทางสังคมใช้เนื้อที่ร้อยละ 90.1 และบทความของเนื้อหาประเภทอื่น ๆ ใช้เนื้อที่ร้อยละ 62.9

อย่างไรก็ดี รูปแบบที่ใช้เนื้อที่มากที่สุดในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรมกลับเป็นสารคดีใช้เนื้อที่ร้อยละ 51 ของเนื้อที่ทั้งหมดที่เสนอเนื้อหาประเภทนี้

จากผลที่ได้ทั้งหมดแสดงให้เห็นว่า นิตยสารข่าวต่างประเทศให้ความสำคัญกับการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยในรูปแบบของข่าวและบทความ/บทวิเคราะห์/บทวิจารณ์มากกว่ารูปแบบอื่น ๆ ทุกประเภทซึ่งสังเกตได้จากปริมาณเนื้อที่ที่ใช้และปริมาณความถี่ในการนำเสนอ ซึ่งเนื้อหาทั้ง 2 รูปแบบดังกล่าวถือเป็นลักษณะเด่นโดยทั่วไปของนิตยสารข่าวอยู่แล้ว นอกจากนี้ เนื้อหาในรูปแบบของความเหล่านี้นักประกอบไปด้วยคำวิพากษ์วิจารณ์ ความคิดเห็น และทัศนคติ ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นมุมมองเกี่ยวกับประเทศไทยของบุคคลที่ถูกอ้างถึงในบทความแต่ละชิ้น รวมถึงตัวผู้สื่อข่าวหรือกองบรรณาธิการเองอีกด้วย และยังประกอบไปด้วยข้อมูลเชิงลึกซึ่งช่วยสะท้อนภาพของประเทศไทยให้เห็นอย่างเด่นชัดอีกด้วย

1.4 เนื้อหาที่ปรากฏในตำแหน่งเรื่องจากปก

การศึกษาตำแหน่งชิ้นงานก็มีความสำคัญเช่นกันเพราะผลที่ได้จะสะท้อนให้เห็นว่า นิตยสารข่าวต่างประเทศมีการจัดลำดับความสำคัญของเนื้อหาประเทศไทยอย่างไรบ้าง เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่าตำแหน่งชิ้นงานที่สำคัญที่สุดของนิตยสารข่าวต่างประเทศคือตำแหน่งเรื่องจากปก (Cover Story) เนื่องจากโดยทั่วไปกองบรรณาธิการมักคัดเลือกเรื่อง que คิดว่าน่าสนใจที่สุดมาเสนอในตำแหน่งนี้ ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงศึกษาเฉพาะเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยที่ปรากฏในตำแหน่งเรื่องจากปกเท่านั้น

ตารางที่ 7 แสดงประเภทเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยที่ปรากฏในตำแหน่งเรื่องจากปก

ประเภทเนื้อหา	เอเชียวีค			ฟาริสเทิร์นอีคอนอมิครีวิว		
	เรื่องจากปก	ชิ้นงานทั้งหมด	ร้อยละ	เรื่องจากปก	ชิ้นงานทั้งหมด	ร้อยละ
1.สถาบันพระมหากษัตริย์	1	19	5.3	-	7	-
2.กิจกรรมทางเศรษฐกิจ	12	148	8.1	8	332	2.4
3.การเมืองภายในประเทศ	10	133	7.5	2	145	1.4
4.กิจกรรมทางทหาร	-	14	-	1	21	4.8
5.ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	-	19	-	-	39	-
6.การท่องเที่ยว/ศิลปวัฒนธรรม	-	5	-	-	14	-
7.ปัญหาทางสังคม	2	84	2.4	2	62	3.2
8.อื่นๆ	7	112	6.3	-	27	-
รวม	32	534	6	13	647	2

จากตารางที่ 7 จะพบว่าเอเชียวีคเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยในตำแหน่งเรื่องจากปกถึง 32 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 6 ของจำนวนชิ้นงานทั้งหมด 534 ชิ้นที่เอเชียวีคเสนอเกี่ยวกับประเทศไทย โดยเนื้อหาด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจพบมากที่สุดคือ 12 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 8.1 ของจำนวนเนื้อหาประเภทนี้ รองลงมาได้แก่เนื้อหาด้านการเมืองภายในประเทศ 10 ชิ้นคิดเป็นร้อยละ 7.5 และเนื้อหาประเภทอื่น ๆ อาทิ กีฬา บุคคลที่มีชื่อเสียง และบุคคลในวงการบันเทิง 7 ชิ้นคิดเป็นร้อยละ 6.3 เนื้อหาด้านปัญหาทางสังคม 2 ชิ้นคิดเป็นร้อยละ 2.4 และเนื้อหาเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ 1 ชิ้นคิดเป็นร้อยละ 5.3

สำหรับนิตยสารฟาริสเทิร์นอีคอนอมิครีวิวพบว่า มีการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยในตำแหน่งเรื่องจากปกเพียง 13 ชิ้น หรือคิดเป็นร้อยละ 2 ของจำนวนชิ้นงานทั้งสิ้น 647 ชิ้นที่ฟาริสเทิร์นอีคอนอมิครีวิวเสนอเกี่ยวกับประเทศไทย โดยเนื้อหาด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจพบมากที่สุดคือ 8 ชิ้นคิดเป็นร้อยละ 2.4 ของจำนวนเนื้อหาประเภทดังกล่าว รองลงมาคือเนื้อหาด้านการเมืองภายในประเทศ และปัญหาทางสังคมอย่างละ 2 ชิ้นคิดเป็นร้อยละ 1.4 และ 3.2 ตามลำดับ และเนื้อหาด้านกิจกรรมทางทหาร 1 ชิ้นคิดเป็นร้อยละ 4.8

จากผลที่ได้จะเห็นได้ว่า นิตยสารข่าวต่างประเทศต่างก็ให้ความสำคัญกับการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจในตำแหน่งเรื่องจากปกมากที่สุดตามด้วยเนื้อหาการเมืองของไทย

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 2 นิตยสารข่าวต่างประเทศชี้แหล่งข่าวใดบ้างในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทย

2.1 ประเภทของแหล่งข่าว

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งแหล่งข่าวออกเป็น 11 ประเภทเพื่อให้ครอบคลุมแหล่งข่าวที่พบในนิตยสารข่าวต่างประเทศมากที่สุด โดยจะขอยกตัวอย่างแหล่งข่าวแต่ละประเภทที่พบบ่อยที่สุดจากการวิเคราะห์ในครั้งนี้อย่างชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้เห็นชัดขึ้นว่าแหล่งข่าวแต่ละประเภทนี้ได้แก่บุคคลหรือองค์กรใดบ้าง

1. แหล่งข่าวจากรัฐบาลและนักการเมืองในคณะรัฐมนตรี อาทิ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีและรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงต่าง ๆ รวมถึงโฆษกรัฐบาลที่ดำรงตำแหน่ง ณ เวลาที่ถูกอ้างอิงถึง
2. แหล่งข่าวจากนักการเมืองนอกคณะรัฐมนตรี ได้แก่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสมาชิก และสมาชิกพรรคการเมืองที่มีได้ดำรงตำแหน่งใด ๆ ในคณะรัฐมนตรี ณ เวลาที่ถูกอ้างอิงถึง
3. แหล่งข่าวจากหน่วยงานและองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนที่พบบ่อยได้แก่ องค์กรกลางการเลือกตั้ง (PollWatch) สมัชชาคนจน (Forum of the Poor) สมาพันธ์ประชาธิปไตย (Confederation for Democracy) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (Office of Narcotics Control Board) ศูนย์วิจัยกสิกร (Thai Farmers Bank Research Center) สำนักงานสถิติแห่งชาติ (National Statistics Office) สภาร่างรัฐธรรมนูญ (Constitution Drafting Assembly) องค์กรเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน (Financial Restructuring Authority) สมาพันธ์อุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (Federation of Thai Industries) เป็นต้น
4. แหล่งข่าวจากนักการทูตและองค์กรระหว่างประเทศ อาทิ นักการทูตชาวตะวันตก (western diplomats) กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ธนาคารโลก (World Bank) องค์กรการค้าโลก (WTO) และ สถานทูตประเทศต่างๆ ประจำประเทศไทย เป็นต้น
5. แหล่งข่าวจากข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ อาทิ ผู้ว่าแบงก์ชาติ เจ้าหน้าที่ธนาคารแห่งประเทศไทย และ เจ้าหน้าที่ประจำกระทรวงต่าง ๆ เป็นต้น
6. แหล่งข่าวจากตำรวจและทหาร อาทิ พลเอกเชษฐา ฐานะจาโร พลเอกวิมล วงศ์วานิช พลเอกประชา พรหมนอก และพลเอกส้าง บุนนาค เป็นต้น
7. แหล่งข่าวจากนักธุรกิจ นักการธนาคารและสถาบันการเงิน ที่พบบ่อยได้แก่ นายธนินท์ เจียรวนนท์ (ผู้ก่อตั้งบริษัทเครือเจริญโภคภัณฑ์) นายชาญ อิศวโชค (ผู้ก่อตั้งบริษัทในเครืออัลฟา

เทศ) นายบัณฑิต ล่ำซำ (ประธานธนาคารกสิกรไทย) นายชาติรี โสภณพานิช (ประธานธนาคารกรุงเทพ จำกัด) เป็นต้น

8. แหล่งข่าวจากนักวิเคราะห์ นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ :
  - นักวิเคราะห์การเงินและหุ้นที่ถูกอ้างอิงถึงบ่อยมีทั้งชาวต่างชาติและชาวไทยประจำบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์และสถาบันการเงินของต่างชาติ อันได้แก่ Youssef El-Khoury Abboud จากบริษัท Cathay Capital, Rob Collins จากบริษัท Paribas Asia Equity, Supavud Saicheua จาก Merrill Lynch Phatra, Bruce Darrington จาก Crosby Securities, Roy Ramos จาก Goldman Sachs, Dan Fineman จาก Jardine Fleming Thanakom Securities, Donald Hartman จาก Salomon Brothers เป็นต้น
  - นักวิชาการด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมที่ถูกอ้างอิงถึงบ่อยมีทั้งที่เป็นอาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ และสังคมศาสตร์ จากสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงในประเทศไทย และนักวิชาการอิสระ อาทิ สุจิต บุญบงการ, ไชยวัฒน์ คำชู, ใจ อึ้งภากรณ์, กิตติ ลิ้มสกุล และ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ดี, แก้วสรร อติโพธิ, ประเวศ วะสี และ เกรียงศักดิ์ ชูณหะวัณ เป็นต้น
9. แหล่งข่าวจากสื่อมวลชน โดยมากจะอ้างอิงถึงหนังสือพิมพ์รายวันภาษาอังกฤษของไทย คือ The Nation และ Bangkok Post
10. แหล่งข่าวจากประชาชนทั่วไป ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นพ่อค้า แม่ค้า กรรมกร รวมถึงบุคคลทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่รายงาน
11. แหล่งข่าวอื่น ๆ อาทิ รายงาน ผลการวิจัย และผลการสำรวจจากสถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานต่าง ๆ เป็นต้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8 แสดงประเภทของแหล่งข่าวที่ถูกใช้ในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยในเอเชียวีค และฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิครีวิว

ประเภทของแหล่งข่าว	เอเชียวีค		ฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิครีวิว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. รัฐบาล/นักรการเมืองในคณะรัฐมนตรี	126	14	154	8.3
2. นักรการเมืองนอกคณะรัฐมนตรี	77	8.6	130	6.9
3. หน่วยงาน/องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน	59	6.6	96	5.2
4. นักรทูต/องค์กรระหว่างประเทศ	29	3.2	87	4.7
5. ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	23	2.6	91	4.9
6. ตำรวจ/ทหาร	24	2.7	46	2.5
7. นักธุรกิจ/นักการธนาคาร/สถาบันการเงิน	143	15.9	470	25.3
8. นักวิเคราะห์/นักวิชาการ/ผู้เชี่ยวชาญ	260	28.9	511	27.5
9. สื่อมวลชน	31	3.4	50	2.7
10. ประชาชนทั่วไป	66	7.3	110	5.9
11. อื่น ๆ	61	6.8	114	6.1
รวม	899	100	1,859	100

จากตารางที่ 8 ผู้วิจัยพบว่า จากเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยจำนวน 534 ชิ้นที่เสนอในนิตยสารเอเชียวีค มีการใช้แหล่งข่าวทั้งหมด 899 แหล่ง โดยมีการใช้แหล่งข่าวจากนักวิเคราะห์ นักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญมากที่สุดถึง 260 แหล่งคิดเป็นร้อยละ 28.9 ของแหล่งข่าวที่ถูกอ้างอิงถึงทั้งหมด รองลงไปคือแหล่งข่าวจากนักธุรกิจ นักการธนาคารและสถาบันการเงิน ซึ่งพบ 143 แหล่งคิดเป็นร้อยละ 15.9 และแหล่งข่าวจากรัฐบาลและนักรการเมืองในคณะรัฐมนตรีซึ่งถูกอ้างอิงถึง 126 แหล่งคิดเป็นร้อยละ 14 ของแหล่งข่าวทั้งหมด

แหล่งข่าวประเภทอื่น ๆ อาทิ นักรการเมืองนอกคณะรัฐมนตรี หน่วยงานหรือองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ประชาชนทั่วไป และอื่น ๆ ปรากฏเป็นส่วนน้อยคือประมาณร้อยละ 6-8 ส่วนแหล่งข่าวที่ถูกอ้างอิงถึงน้อยที่สุดในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยในเอเชียวีคคือแหล่งข่าวที่เป็นข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ เนื่องจากพบเพียง 23 แหล่งคิดเป็นร้อยละ 2.6 เท่านั้น

สำหรับในนิตยสารฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิกส์รีวิวนั้น พบว่ามี การอ้างอิงแหล่งข่าวถึง 1,859 แหล่งในเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยจำนวน 647 ชิ้น ซึ่งมากกว่าจำนวนแหล่งข่าวที่พบในเอเชียวีคกว่าเท่าตัว โดยแหล่งข่าวที่เป็นนักวิเคราะห์ นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญถูกอ้างอิงถึงมากที่สุดคือ 511 แหล่งคิดเป็นร้อยละ 27.5 รองลงไปคือแหล่งข่าวประเภทนักธุรกิจ นักการธนาคารและสถาบันการเงิน ซึ่งมีปริมาณการใช้ 470 แหล่งคิดเป็นร้อยละ 25.3 แหล่งข่าวที่นิตยสารฉบับนี้ อ้างอิงถึงค่อนข้างน้อยได้แก่ แหล่งข่าวจากรัฐบาลหรือนักการเมืองในคณะรัฐมนตรี นักการเมืองนอกคณะรัฐมนตรี ประชาชนทั่วไป และแหล่งข่าวอื่น ๆ โดยมีปริมาณอยู่ระหว่างร้อยละ 6-8 ของแหล่งข่าวที่ถูกอ้างอิงถึงทั้งหมด สำหรับแหล่งข่าวที่พบน้อยที่สุดคือ แหล่งข่าวประเภทตำรวจและทหารซึ่งปรากฏเพียง 46 แหล่งคิดเป็นร้อยละ 2.5 เท่านั้น

จากผลที่ได้ข้างต้นจะเห็นได้ว่า แหล่งข่าวที่ถูกอ้างอิงถึงมากที่สุด 3 อันดับแรกในนิตยสารทั้ง 2 ฉบับเป็นแหล่งข่าวประเภทเดียวกัน อันดับแรก คือแหล่งข่าวที่เป็นนักวิเคราะห์ นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ อันดับที่ 2 ได้แก่นักธุรกิจ นักการธนาคารและสถาบันการเงิน และอันดับที่ 3 ได้แก่แหล่งข่าวจากรัฐบาลและนักการเมืองที่อยู่ในคณะรัฐมนตรี

2.2 การใช้แหล่งข่าวในการเสนอเนื้อหาประเภทต่าง ๆ ของนิตยสารเอเชียวีค

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 แสดงการใช้แหล่งข่าวในการเสนอเนื้อหาประเภทต่าง ๆ ของเอเชียวีค

ประเภทเนื้อหา	รัฐบาล/นักการเมืองในคณะรัฐมนตรี	นักการเมืองนอกคณะรัฐมนตรี	หน่วยงาน/องค์กรภาครัฐและเอกชน	นักการทูต/องค์กรระหว่างประเทศ	ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	ตำรวจ/ทหาร	นักธุรกิจ/นักการธนาคาร/สถาบันการเงิน	นักวิเคราะห์/นักวิชาการ/ผู้เชี่ยวชาญ	สื่อมวลชน	ประชาชนทั่วไป	อื่น ๆ
1. สถาบันพระมหากษัตริย์	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	6
2. กิจกรรมทางเศรษฐกิจ	29	4	12	10	6	1	101	134	1	6	15
3. การเมืองภายในประเทศ	70	64	20	11	1	8	19	78	10	10	11
4. กิจกรรมทางทหาร	1	-	-	-	-	2	-	-	-	-	2
5. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	8	2	1	4	2	-	1	3	-	1	1
6. การท่องเที่ยว/ศิลปวัฒนธรรม	-	-	1	-	3	-	4	7	2	11	3
7. ปัญหาทางสังคม	11	3	19	3	6	8	12	27	8	24	9
8. อื่น ๆ	6	4	6	1	4	5	6	11	9	14	14
รวม	126	77	59	29	23	24	143	260	31	66	61
ร้อยละ	14	8.6	6.6	3.2	2.6	2.7	15.9	28.9	3.4	7.3	6.8

จากตารางที่ 9 ผู้วิจัยพบว่า ในการเสนอเนื้อหาด้านกิจกรรมเศรษฐกิจของประเทศไทยนั้น เอเชียวีคใช้แหล่งข่าวที่เป็นนักวิเคราะห์ นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญมากที่สุดคือ 134 แหล่ง ตามด้วยแหล่งข่าวที่เป็นนักธุรกิจ นักการธนาคารและสถาบันการเงิน 101 แหล่ง ขณะที่เนื้อหาด้านการเมืองภายในประเทศใช้แหล่งข่าวประเภทนักวิเคราะห์ นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญมากที่สุดเช่นกันซึ่งพบ 78 แหล่ง รองลงมาคือแหล่งข่าวจากรัฐบาลและนักการเมืองภายในคณะรัฐมนตรีอีก 70 แหล่ง

ผลการวิจัยยังพบอีกว่า เนื้อหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศใช้แหล่งข่าวจากรัฐบาลและนักการเมืองในคณะรัฐมนตรีมากที่สุดคือ 8 แหล่ง ขณะที่เนื้อหาด้านการท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรมใช้แหล่งข่าวที่เป็นประชาชนทั่วไปมากที่สุดซึ่งพบ 11 แหล่ง สำหรับการ

เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับปัญหาทางสังคมของประเทศไทยนั้นพบว่าแหล่งข่าวที่ถูกอ้างอิงถึงมากที่สุดคือนักวิเคราะห์ นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 27 แหล่ง

2.3 การใช้แหล่งข่าวในการเสนอเนื้อหาประเภทต่างๆของฟาริสเทิร์นอีคอนอมิคส์รีวิว

ตารางที่ 10 แสดงการใช้แหล่งข่าวในการเสนอเนื้อหาประเภทต่าง ๆ ของฟาริสเทิร์นอีคอนอมิคส์รีวิว

ประเภทเนื้อหา	รัฐบาล/นักการเมืองในคณะรัฐมนตรี	นักการเมืองนอกคณะรัฐมนตรี	หน่วยงาน/องค์กรภาครัฐและเอกชน	นักการทูต/องค์กรระหว่างประเทศ	ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	ตำรวจ/ทหาร	นักธุรกิจ/นักการตลาด/สถาบันการเงิน	นักวิเคราะห์/นักวิชาการ/ผู้เชี่ยวชาญ	สื่อมวลชน	ประชาชนทั่วไป	อื่น ๆ
1.สถาบันพระมหากษัตริย์	-	2	-	1	-	-	2	7	-	-	3
2.กิจกรรมทางเศรษฐกิจ	65	23	48	24	58	2	381	277	14	22	36
3.การเมืองภายในประเทศ	57	81	17	14	7	13	43	115	17	21	38
4.กิจกรรมทางทหาร	10	8	1	6	1	24	-	19	2	2	3
5.ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	10	4	-	29	14	3	8	16	5	7	7
6.การท่องเที่ยว/ศิลปวัฒนธรรม	2	-	1	-	3	-	7	7	-	10	5
7.ปัญหาทางสังคม	2	5	1	1	-	-	5	15	6	16	4
8.อื่น ๆ	8	7	28	12	8	4	24	55	6	32	18
รวม	154	130	96	87	91	46	470	511	50	110	114
ร้อยละ	8.3	6.9	5.2	4.7	4.9	2.5	25.3	27.5	2.7	5.9	6.1

จากตารางที่ 10 ผู้วิจัยพบว่า ในการเสนอเนื้อหาด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในนิตยสารฉบับนี้มีการอ้างอิงแหล่งข่าวประเภทนักธุรกิจ นักการตลาดและสถาบันการเงินมากเป็นอันดับแรกโดยมีจำนวน 381 แหล่ง ตามด้วยแหล่งข่าวประเภทนักวิเคราะห์ นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ 277 แหล่ง

ในการเสนอเนื้อหาด้านการเมืองภายในประเทศนั้นพบว่ามีการอ้างอิงแหล่งข่าวประเภทนักวิเคราะห์ นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญมากที่สุดคือ 115 แหล่งซึ่งมากกว่าแหล่งข่าวจากรัฐบาลและนักการเมืองในคณะรัฐมนตรีที่พบในอันดับรองลงมาถึงเท่าตัว

สำหรับเนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมทางทหารนั้นมีการอ้างอิงแหล่งข่าวที่เป็นตำรวจและทหารมากที่สุดคือ 24 แหล่ง ขณะที่แหล่งข่าวประเภทนักการทูตและองค์กรระหว่างประเทศถูกอ้างอิงมากที่สุดในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศโดยมีจำนวน 29 แหล่ง และแหล่งข่าวที่เป็นประชาชนทั่วไปพบมากที่สุดในการเสนอเนื้อหาประเภทปัญหาทางสังคมคือ 16 แหล่ง

จากผลที่ได้ทั้งหมดแสดงให้เห็นว่าในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยในแต่ละประเภทนั้น นิตยสารข่าวต่างประเทศมักอ้างอิงแหล่งข่าวจากนักวิเคราะห์ นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญอยู่เสมอ ๆ นอกเหนือไปจากแหล่งข่าวที่เกี่ยวข้องโดยตรง ทั้งนี้คงเป็นเพราะแหล่งข่าวประเภทนี้เป็นผู้ที่มีความรู้และเข้าใจสถานการณ์เกี่ยวกับประเทศไทยเป็นอย่างดีจึงมีความน่าเชื่อถือเพียงพอที่จะใช้อ้างอิงถึง ประกอบกับการเสนอเนื้อหาต่าง ๆ ในหน้า นิตยสารข่าวต่างประเทศ โดยเฉพาะที่ปรากฏในรูปของบทความ/บทวิเคราะห์/บทวิจารณ์มักเป็นไปในลักษณะวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ และแสดงความคิดเห็นในรายละเอียดจึงจำเป็นต้องอ้างอิงแหล่งข่าวประเภทนี้เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือแก่ผู้อ่านอีกด้วย

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 3 เนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยที่นิตยสารข่าวต่างประเทศนำเสนอในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจและช่วงวิกฤตเศรษฐกิจสะท้อนมุมมองเกี่ยวกับประเทศไทยแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

ในการเปรียบเทียบภาพลักษณ์ของประเทศไทยในนิตยสารข่าวต่างประเทศในช่วงเวลาดังกล่าว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ทิศทางของเนื้อหาแต่ละประเภทรวมถึงรูปแบบเนื้อหาทั้งหมดในแต่ละช่วงเวลาว่าเป็นไปในทิศทางใดมากกว่ากัน นอกจากนี้ผู้วิจัยยังแจ่มแจ้งแนวคิดหลัก (Theme) ที่ได้จากเนื้อหาแต่ละประเภทเพื่อแสดงให้เห็นว่าเนื้อหาแต่ละประเภทที่ปรากฏว่ามีทิศทางบวกหรือลบนั้นมีประเด็นใดบ้าง ซึ่งจุดนี้จะช่วยให้เห็นภาพของประเทศไทยได้ชัดเจนขึ้น

3.1 ทิศทางในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทย

ตารางที่ 11 แสดงทิศทางในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจและช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ

ช่วงเวลา	เอเชียวีค			ฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิกรีวิว		
	บวก	ลบ	กลาง	บวก	ลบ	กลาง
ก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ (กรกฎาคม 2538-มิถุนายน 2540)	48	97	95	51	144	97
ช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ (กรกฎาคม 2540-มิถุนายน 2542)	60	105	129	58	121	176
รวม	108	202	224	109	265	273
ร้อยละ	20	38	42	17	41	42

จากตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่าทั้งเอเชียวีคและฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิกรีวิวต่างก็เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยในทิศทางที่เป็นกลางมากที่สุดและมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันคือร้อยละ 42:42 รองลงมาคือทิศทางลบโดยในเอเชียวีคพบเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยที่เป็นลบร้อยละ 38 ของปริมาณเนื้อหาที่นำเสนอทั้งหมด และในฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิกรีวิวพบเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยที่เป็นลบร้อยละ 41 ของปริมาณเนื้อหาที่นำเสนอทั้งหมด สำหรับเนื้อหาในทิศทางบวกปรากฏน้อยที่สุดคือในเอเชียวีคพบร้อยละ 20 ซึ่งมากกว่าในฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิกรีวิวที่เสนอเพียงร้อยละ 17

เมื่อมองในภาพรวมแล้วจะพบว่า เนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยในช่วง 4 ปีดังกล่าวส่วนใหญ่ถูกเสนอในทิศทางเป็นกลาง โดยมีสัดส่วนมากกว่าเนื้อหาที่เป็นลบเพียงเล็กน้อย ขณะที่เนื้อหาในทิศทางบวกซึ่งพบน้อยที่สุดนั้นมีปริมาณไม่ถึงครึ่งหนึ่งของเนื้อหาที่เป็นกลาง

แต่เนื่องจากตั้งแต่ช่วงกลางปีพ.ศ. 2540 เป็นต้นมาประเทศไทยประสบปัญหาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจอย่างเด่นชัดอันเนื่องมาจากเศรษฐกิจแบบฟองสบู่ที่มีมานานก่อนหน้านี้ ทำให้รัฐบาลในขณะนั้นจำเป็นต้องประกาศลดค่าเงินบาท และขอกู้เงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ หรือ IMF ซึ่งส่งผลให้เศรษฐกิจชะลอตัวลงจนถึงขั้นวิกฤตที่เรียกกันว่า "ภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ" และปัญหาดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อสังคมไทยอย่างมาก ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิเคราะห์ต่อไปว่าเนื้อหาแต่ละประเภทและแต่ละรูปแบบที่ถูกนำเสนอในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจนี้มีทิศทางที่แตกต่างไปจากช่วงก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ หรือไม่อย่างไร

3.2 ทิศทางในการเสนอเนื้อหาแต่ละประเภทในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ (กรกฎาคม 2538-มิถุนายน 2540)

ตารางที่ 12 แสดงทิศทางของเนื้อหาแต่ละประเภทในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ

ประเภทเนื้อหา	เอเชียวีค			ฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิกรีวิว		
	บวก	ลบ	กลาง	บวก	ลบ	กลาง
1. สถาบันพระมหากษัตริย์	8	-	4	5	-	1
2. กิจกรรมทางเศรษฐกิจ	15	25	23	26	54	45
3. การเมืองภายในประเทศ	3	31	17	8	37	23
4. กิจกรรมทางทหาร	1	2	3	1	5	5
5. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	1	1	3	9	12	4
6. การท่องเที่ยว/ศิลปวัฒนธรรม	1	-	-	1	1	6
7. ปัญหาทางสังคม	2	33	6	1	33	2
8. อื่น ๆ	17	5	39	-	2	11
รวม	48	97	95	51	144	97
ร้อยละ	20	40	40	18	49	33

จากตารางที่ 12 ผู้วิจัยพบว่า ในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจนี้เอเชียวีคเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยในทิศทางลบและกลางมากที่สุดอย่างละเท่า ๆ กันคือร้อยละ 40 ฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิกรีวิวลบเสนอเนื้อหาในทิศทางลบมากที่สุดคือร้อยละ 49 โดยเสนอเนื้อหาในทิศทางบวกเพียงร้อยละ 18 เท่านั้น

เมื่อพิจารณาที่เนื้อหาแต่ละประเภทพบว่าเนื้อหาด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจในแต่ละฉบับต่างก็เสนอในทิศทางลบและกลางในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน แต่ฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิกรีวิวเสนอในปริมาณที่มากกว่าเอเชียวีคถึงเท่าตัว กล่าวคือเอเชียวีคเสนอเนื้อหาด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจในทิศทางลบ 25 ชิ้นและทิศทางเป็นกลาง 23 ชิ้น ขณะที่ฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิกรีวิวเสนอเนื้อหาประเภทนี้ในทิศทางลบถึง 54 ชิ้นและทิศทางเป็นกลาง 45 ชิ้น

สำหรับเนื้อหาที่ถูกเสนอในทิศทางลบมากกว่าทิศทางอื่น ๆ ในนิตยสารทั้ง 2 ฉบับได้แก่เนื้อหาด้านการเมืองภายในประเทศ และปัญหาทางสังคม โดยเอเชียวีคเสนอเนื้อหาประเภทแรก

ในทิศทางลบ 31 ชิ้น ขณะที่ฟาร์อิสเทิร์นอีคอนอมิครีวิวเสนอ 37 ชิ้น และทั้ง 2 ฉบับต่างก็เสนอเนื้อหาด้านปัญหาทางสังคมในทิศทางลบฉบับละ 33 ชิ้นเท่ากัน

สำหรับเนื้อหาที่ได้รับการเสนอในทิศทางบวกมากกว่าทิศทางอื่น ๆ คือเนื้อหาเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์กล่าวคือ เอเชียวิคเสนอในทิศทางบวก 8 ชิ้น ขณะที่ฟาร์อิสเทิร์นอีคอนอมิครีวิวเสนอ 5 ชิ้น โดยทั้ง 2 ฉบับไม่มีการเสนอเนื้อหาประเภทนี้ในทิศทางลบเลย

นอกจากนี้ยังพบว่าเนื้อหาประเภทอื่น ๆ (อาทิ กีฬา บุคคลที่มีชื่อเสียง บุคคลในวงการบินเทิง) มักถูกเสนอในทิศทางเป็นกลางมากกว่าทิศทางอื่น ๆ โดยเอเชียวิคเสนอเนื้อหาประเภทนี้ในทิศทางเป็นกลาง 39 ชิ้น และฟาร์อิสเทิร์นอีคอนอมิครีวิวเสนอ 11 ชิ้น

อาจสรุปได้ว่า ในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจนิตยสารข่าวต่างประเทศเน้นเสนอเนื้อหาด้านการเมืองภายในประเทศ และปัญหาทางสังคมในทิศทางลบมากกว่าทิศทางอื่น ๆ และเสนอเนื้อหาด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจในทิศทางลบในปริมาณที่ใกล้เคียงกับทิศทางที่เป็นกลาง โดยเนื้อหาที่ถูกเสนอในทิศทางบวกมากกว่าทิศทางอื่นได้แก่ เนื้อหาเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ซึ่งไม่ปรากฏในทิศทางลบเลยแม้แต่ชิ้นเดียว

3.3 ทิศทางในการเสนอเนื้อหาแต่ละประเภทในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ : กรกฎาคม 2540 - มิถุนายน 2542

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 13 แสดงทิศทางของเนื้อหาแต่ละประเภทในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ

ประเภทเนื้อหา	เอเชียวีค			ฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิครีวิว		
	บวก	ลบ	กลาง	บวก	ลบ	กลาง
1. สถาบันพระมหากษัตริย์	3	3	1	1	-	-
2. กิจกรรมทางเศรษฐกิจ	16	31	38	35	71	101
3. การเมืองภายในประเทศ	18	26	38	6	29	42
4. กิจกรรมทางทหาร	1	2	5	3	-	7
5. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	4	3	7	5	2	7
6. การท่องเที่ยว/ศิลปวัฒนธรรม	1	2	1	3	-	3
7. ปัญหาทางสังคม	2	32	9	1	18	7
8. อื่น ๆ	15	6	30	4	1	9
รวม	60	105	129	58	121	176
ร้อยละ	20	36	44	16	34	50

จากตารางที่ 13 ผู้วิจัยพบว่า เนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจส่วนใหญ่เป็นไปในทิศทางที่เป็นกลางมากที่สุดโดยเฉพาะเนื้อหาด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การเมืองภายในประเทศ กิจกรรมทางทหาร ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และเนื้อหาประเภทอื่น ๆ โดยที่เอเชียวีคเสนอเนื้อหาที่เป็นกลางร้อยละ 44 และฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิครีวิวเสนอร้อยละ 50 รองลงมาคือทิศทางลบซึ่งพบในเอเชียวีคร้อยละ 36 และพบในฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิครีวิวร้อยละ 34

เมื่อพิจารณาที่เนื้อหาแต่ละประเภทพบว่าเนื้อหาเกี่ยวกับปัญหาทางสังคมได้รับการเสนอในทิศทางลบมากกว่าทิศทางอื่น ๆ โดยเอเชียวีคเสนอเนื้อหาประเภทนี้ในทิศทางลบ 32 ชิ้นทิศทางบวก 2 ชิ้นและทิศทางเป็นกลาง 9 ชิ้น ขณะที่ฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิครีวิวเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับปัญหาทางสังคมในทิศทางลบ 18 ชิ้นทิศทางบวก 1 ชิ้นและทิศทางเป็นกลาง 7 ชิ้น สำหรับเนื้อหาที่ได้รับการเสนอในทิศทางที่เป็นกลางมากกว่าทิศทางอื่น ๆ ในทั้ง 2 ฉบับนี้ได้แก่เนื้อหาด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การเมืองภายในประเทศ โดยที่เอเชียวีคเสนอเนื้อหาทั้ง 2 ประเภทดังกล่าวในทิศทางเป็นกลางอย่างละ 38 ชิ้น ขณะที่ฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิครีวิวเสนอเนื้อหาด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจในทิศทางเป็นกลาง 101 ชิ้นและเนื้อหาเกี่ยวกับการเมืองภายในประเทศในทิศทางเป็นกลาง 42 ชิ้น

สำหรับเนื้อหาเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์นั้นพบว่า เอเชียีคเสนอในทิศทางบวก และลบเท่ากันคืออย่างละ 3 ชิ้น ขณะที่ฟาร์อิสเทิร์นอีคอนอมิสต์วิวเสนอในทิศทางบวกเพียงชิ้นเดียวโดยไม่มีการเสนอในทิศทางอื่นใดอีก

เมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลจากตารางที่ 12 จะพบว่ามีเปลี่ยนแปลงในเรื่องทิศทางของเนื้อหาระหว่าง 2 ช่วงเวลาดังกล่าว กล่าวคือเนื้อหาที่ปรากฏในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจมักเป็นไปในทิศทางลบมากกว่าทิศทางที่เป็นกลาง โดยเฉพาะเนื้อหาด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การเมืองภายในประเทศ และปัญหาทางสังคม ขณะที่เนื้อหาส่วนใหญ่ที่นำเสนอในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจกลับเป็นไปในทิศทางที่เป็นกลางมากกว่าทิศทางลบอย่างเห็นได้ชัด โดยมีข้อสังเกตว่าเนื้อหาเกี่ยวกับปัญหาทางสังคมเป็นเนื้อหาประเภทเดียวที่ยังคงถูกนำเสนอในทิศทางลบมากกว่าทิศทางอื่นไม่ว่าจะปรากฏในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจหรือช่วงวิกฤตเศรษฐกิจก็ตาม

3.4 ทิศทางของเนื้อหาในรูปแบบต่าง ๆ ในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ (กรกฎาคม 2538-มิถุนายน 2540)

ตารางที่ 14 แสดงทิศทางของเนื้อหาในรูปแบบต่าง ๆ ในนิตยสารข่าวต่างประเทศในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ

รูปแบบเนื้อหา	เอเชียีค			ฟาร์อิสเทิร์นอีคอนอมิสต์วิว		
	บวก	ลบ	กลาง	บวก	ลบ	กลาง
1. ข่าว	10	35	59	7	18	46
2. บทบรรณาธิการ	1	1	-	1	2	-
3. จดหมาย	1	3	1	3	4	2
4. บทความวิเคราะห์/วิจารณ์	19	48	27	38	102	35
5. บทสัมภาษณ์	6	-	2	-	2	1
6. สารคดี	1	-	1	1	1	8
7. การ์ตูน	-	2	1	-	13	1
8. ภาพข่าว	3	7	1	1	-	2
9. อื่น ๆ	7	1	3	-	2	2
รวม	48	97	95	51	144	97
ร้อยละ	20	40	40	18	49	33

จากตารางที่ 14 ผู้วิจัยพบว่า เนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจที่ปรากฏในรูปของข่าวมีทิศทางที่เป็นกลางมากกว่าทิศทางอื่น กล่าวคือเอเชียวีคเสนอข่าวที่มีทิศทางของเนื้อหาที่เป็นกลาง 59 ชิ้น เป็นลบ 35 ชิ้นและเป็นบวก 10 ชิ้น และฟาร์อิสเทิร์นอีคอนอมิครีวิวเสนอข่าวที่มีทิศทางเป็นกลาง 46 ชิ้นเป็นลบ 18 ชิ้นและเป็นบวก 7 ชิ้น ขณะที่เนื้อหาที่ปรากฏในรูปของบทความ/บทวิเคราะห์/บทวิจารณ์มีทิศทางที่เป็นลบมากกว่าทิศทางบวกและกลางอย่างเห็นได้ชัดโดยบทความ/บทวิเคราะห์/บทวิจารณ์ที่มีทิศทางเป็นลบปรากฏในเอเชียวีค 48 ชิ้นและปรากฏในฟาร์อิสเทิร์นอีคอนอมิครีวิวถึง 102 ชิ้น ส่วนเนื้อหาที่อยู่ในรูปของจดหมายและการ์ตูนแม้จะมีความถี่ในการนำเสนอไม่มากแต่ส่วนใหญ่เป็นไปในทิศทางลบมากกว่าทิศทางอื่น

3.5 ทิศทางของเนื้อหาในรูปแบบต่าง ๆ ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ (กรกฎาคม 2540-มิถุนายน 2542)

ตารางที่ 15 แสดงทิศทางของเนื้อหาในรูปแบบต่าง ๆ ในนิตยสารข่าวต่างประเทศในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ

รูปแบบเนื้อหา	เอเชียวีค			ฟาร์อิสเทิร์นอีคอนอมิครีวิว		
	บวก	ลบ	กลาง	บวก	ลบ	กลาง
1. ข่าว	16	41	90	27	42	137
2. บทบรรณาธิการ	3	2	2	-	5	3
3. จดหมาย	1	4	4	-	2	-
4. บทความ/วิเคราะห์/วิจารณ์	27	49	26	30	63	33
5. บทสัมภาษณ์	6	2	4	-	1	1
6. สารคดี	1	2	2	1	-	2
7. การ์ตูน	-	1	1	-	8	-
8. ภาพข่าว	1	4	0	-	-	-
9. อื่น ๆ	5	-	-	-	-	-
รวม	60	105	129	58	121	176
ร้อยละ	20	36	44	16	34	50

จากตารางที่ 15 ผู้วิจัยพบว่าเนื้อหาที่ปรากฏในรูปของข่าวมากกว่าครึ่งยังคงมีทิศทางที่เป็นกลางมากกว่าทิศทางบวกและลบโดยเอเชียวีคเสนอข่าวที่มีทิศทางเป็นกลาง 90 ชิ้นเป็นลบ 41 ชิ้นและเป็นบวก 16 ชิ้น ขณะที่ฟาร์อิสเทิร์นอีคอนอมิครีวิวเสนอข่าวในทิศทางเป็นกลาง 137 ชิ้น

เป็นลบ 42 ขึ้นและเป็นบวก 27 ขึ้น ส่วนเนื้อหาในรูปแบบบทความ/บทวิเคราะห์/บทวิจารณ์ยังคงได้
รับการเสนอในทิศทางลบมากกว่าทิศทางอื่นอย่างเห็นได้ชัด โดยปรากฏในเอเชียวีค 49 ขึ้นและ
ฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิกส์รีวิว 63 ขึ้น โดยต่างก็เสนอเนื้อหาในรูปแบบนี้ในทิศทางที่เป็นบวกเพียง
ฉบับละ 27 และ 30 ขึ้นตามลำดับ

อย่างไรก็ดีรูปแบบเนื้อหาที่ปรากฏในทิศทางบวกมากกว่าทิศทางอื่นที่พบในเอเชียวีคได้
แก่ บทสัมภาษณ์ ซึ่งได้รับการเสนอในทิศทางบวก 6 ขึ้นเท่ากับที่พบในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ
และทิศทางลบ 2 ขึ้น

จากผลที่ได้ข้างต้นอาจสรุปได้ว่า ไม่ว่าจะในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจหรือช่วงวิกฤต
เศรษฐกิจก็ตาม เนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยในนิตยสารชาวต่างประเทศที่ปรากฏในรูปแบบของข่าว
มักได้รับการเสนอในทิศทางที่เป็นกลางมากที่สุด ขณะที่เนื้อหาที่ปรากฏในรูปแบบของบทความ/
บทวิเคราะห์/บทวิจารณ์มักถูกเสนอไปในทิศทางลบมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข่าวที่ปรากฏ
ในนิตยสารชาวต่างประเทศส่วนใหญ่เป็นข่าวสั้นที่มีการรายงานเหตุการณ์ตามข้อเท็จจริงโดย
ไม่ค่อยมีการแทรกความคิดเห็นหรือคำวิพากษ์วิจารณ์ใด ๆ ต่างกับเนื้อหาในรูปแบบของบทความ/บท
วิเคราะห์/บทวิจารณ์ซึ่งมักมีเนื้อที่ในการนำเสนอมาก จึงมีการแทรกความคิดเห็น ทัศนคติ
หรือการคาดการณ์ถึงแนวโน้มของเหตุการณ์จากผู้ที่เกี่ยวข้องในเนื้อหามากกว่าจึงทำให้เห็นทิศ
ทางของเนื้อหาได้อย่างชัดเจนว่าเป็นบวก หรือลบ

3.6 ทิศทางของเนื้อหาตามประเภทและรูปแบบที่เอเชียวีคนำเสนอในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ (กรกฎาคม 2538 - มิถุนายน 2540)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปแบบเนื้อหา	สถาบันพระมหากษัตริย์			กิจกรรมทางเศรษฐกิจ			การเมืองภายในประเทศ			กิจกรรมทางทหาร			ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ			ท่องเที่ยว/ศิลปวัฒนธรรม			ปัญหาทางสังคม			อื่น ๆ		
	บวก	ลบ	กลาง	บวก	ลบ	กลาง	บวก	ลบ	กลาง	บวก	ลบ	กลาง	บวก	ลบ	กลาง	บวก	ลบ	กลาง	บวก	ลบ	กลาง	บวก	ลบ	กลาง
1. ข่าว	2	-	3	2	8	13	-	5	10	-	1	3	-	1	3	-	-	-	1	16	4	5	4	23
2. บทบรรณาธิการ	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. จดหมาย	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
4. บทความวิเคราะห์/วิจารณ์	3	-	1	8	15	7	3	22	7	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	9	1	4	1	11
5. บทสัมภาษณ์	-	-	-	5	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
6. สารคดี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
7. การ์ตูน	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
8. ภาพข่าว	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	1	2	-	-
9. อื่น ๆ	2	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	1
รวม	8	-	4	15	25	23	3	31	17	1	2	3	1	1	3	1	-	-	2	33	6	17	5	39
ร้อยละ	3.3	-	1.7	6.3	10.4	9.6	1.25	12.9	7.1	0.4	0.8	1.25	0.4	0.4	1.25	0.4	-	-	0.8	13.8	2.5	7.1	2.1	16.25

ตารางที่ 16 แจกแจงทิศทางของเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยตามประเภทและรูปแบบเนื้อหาที่เอเชียวีคนำเสนอในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ (กรกฎาคม 2538-มิถุนายน 2540)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 16 ผู้วิจัยพบว่า นิตยสารเอเชียวีคนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจดังต่อไปนี้

เนื้อหาด้านสถาบันพระมหากษัตริย์ซึ่งมีทิศทางบวกมากที่สุด 8 ชิ้นนั้นปรากฏในรูปของบทความมากที่สุดคือ 3 ชิ้น รองลงมาคือข่าวและรูปแบบอื่น ๆ อย่างละ 2 ชิ้น และภาพข่าวอีก 1 ชิ้น สำหรับทิศทางที่เป็นกลางจำนวน 4 ชิ้นนั้นปรากฏในรูปของข่าวถึง 3 ชิ้น และจดหมายอีก 1 ชิ้น

เนื้อหาด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจซึ่งมีทิศทางลบมากที่สุดจำนวน 25 ชิ้น พบในรูปของบทความ/บทวิเคราะห์/บทวิจารณ์ 15 ชิ้น รองลงมาคือข่าว 8 ชิ้น ส่วนทิศทางกลางซึ่งมีทั้งสิ้น 23 ชิ้นนั้นปรากฏในรูปของข่าว 13 ชิ้น และบทความ 7 ชิ้น ขณะที่ทิศทางบวกเกี่ยวกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจซึ่งพบน้อยที่สุดนั้น ปรากฏในรูปของบทความ 8 ชิ้น และบทสัมภาษณ์ 5 ชิ้น

เนื้อหาด้านการเมืองภายในประเทศก็เช่นกันพบว่า มีทิศทางลบมากที่สุด 31 ชิ้น โดยปรากฏในรูปบทความ/บทวิเคราะห์/บทวิจารณ์ มากที่สุดคือ 22 ชิ้น สำหรับทิศทางที่เป็นกลางซึ่งพบทั้งสิ้น 17 ชิ้นนั้นปรากฏในรูปของข่าวมากที่สุดคือ 10 ชิ้น

เนื้อหาด้านกิจกรรมทางทหารและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ต่างก็มีทิศทางเป็นกลางมากที่สุดและปรากฏในรูปของข่าวอย่างละ 3 ชิ้น ที่เหลือที่เป็นทิศทางบวกและลบกระจัดกระจายอยู่ในรูปข่าว บทบรรณาธิการ และบทความ อย่างละเล็กน้อย ขณะที่เนื้อหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรมปรากฏเพียง 1 ชิ้นโดยในรูปสารคดีและมีทิศทางเป็นบวก

สำหรับเนื้อหาเกี่ยวกับปัญหาทางสังคมซึ่งมีทิศทางเป็นลบถึง 33 ชิ้นนั้น กระจายอยู่ในรูปข่าวมากที่สุดถึง 16 ชิ้น รองลงมาคือบทความ/บทวิเคราะห์/บทวิจารณ์ 9 ชิ้น ภาพข่าว 7 ชิ้น และการ์ตูน 1 ชิ้น ขณะที่เนื้อหาประเภทอื่น ๆ อาทิ กีฬา บุคคลที่มีชื่อเสียงปรากฏในทิศทางเป็นกลางมากที่สุด และพบในรูปของข่าวมากที่สุดคือ 23 ชิ้น รองลงมาคือ บทความ/บทวิเคราะห์/บทวิจารณ์ 11 ชิ้น

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยเกือบทุกประเภทที่มีทิศทางเป็นกลางส่วนใหญ่ปรากฏในรูปของข่าว ยกเว้นเนื้อหาเกี่ยวกับปัญหาทางสังคม ขณะที่เนื้อหาที่ปรากฏในรูปบทความ/บทวิเคราะห์/บทวิจารณ์มักมีทิศทางเป็นลบมากที่สุด โดยเฉพาะเนื้อหา

เกี่ยวกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การเมืองภายในประเทศ และปัญหาทางสังคม ยกเว้นบทความเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ พบว่ามีทิศทางเป็นบวกมากที่สุด

3.7 ทิศทางของเนื้อหาตามประเภทและรูปแบบที่ฟาริสเทิร์นอีคอนอมิคส์วิวนำเสนอในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ (กรกฎาคม 2538 - มิถุนายน 2540)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปแบบเนื้อหา	สถาบันพระมหากษัตริย์			กิจกรรมทางเศรษฐกิจ			การเมืองภายในประเทศ			กิจกรรมทางทหาร			สัมพันธ์ระหว่างประเทศ			ท่องเที่ยว/ศิลปวัฒนธรรม			ปัญหาทางสังคม			อื่น ๆ		
	บวก	ลบ	กลาง	บวก	ลบ	กลาง	บวก	ลบ	กลาง	บวก	ลบ	กลาง	บวก	ลบ	กลาง	บวก	ลบ	กลาง	บวก	ลบ	กลาง	บวก	ลบ	กลาง
1. ข่าว	-	-	-	2	2	27	1	5	10	-	1	3	4	7	3	-	-	-	-	3	1	-	-	2
2. บทบรรณาธิการ	-	-	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. จดหมาย	1	-	-	-	-	1	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	1	-
4. บทความ/วิเคราะห์/วิจารณ์	3	-	-	24	47	16	4	23	10	1	4	2	5	4	1	-	1	1	1	23	-	-	-	5
5. บทสัมภาษณ์	-	-	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6. สารคดี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	4	-	1	1	-	-	3
7. การ์ตูน	-	-	-	-	2	1	-	8	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-
8. ภาพข่าว	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9. อื่น ๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	1	1
รวม	5	-	1	26	54	45	8	37	23	1	5	5	9	12	4	1	1	6	1	33	2	-	2	11
ร้อยละ	1.7	-	0.3	9	18.5	15.4	2.7	12.7	7.9	0.3	1.7	1.7	3.1	4.1	1.4	0.3	0.3	2.1	0.3	11.3	0.7	-	0.7	3.8

ตารางที่ 17 แจกแจงทิศทางของเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยตามประเภทและรูปแบบของเนื้อหาที่ฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิคส์รีวิวนำเสนอในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ (กรกฎาคม 2538 - มิถุนายน 2540)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 17 จะพบว่า ฟาริซิสเทิร์นอีคอนอมิควิวเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ในทิศทางบวกถึง 5 ชั้นโดยปรากฏในรูปของบทความ ถึง 3 ชั้น ขณะที่เนื้อหาด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจในทิศทางลบอยู่ในรูปของบทความถึง 47 ชั้น และเนื้อหาที่เป็นกลางปรากฏในรูปของข่าว 27 ชั้น และบทความ 16 ชั้น

เนื้อหาด้านการเมืองภายในประเทศได้รับการเสนอในทิศทางลบมากกว่าทิศทางอื่น ๆ เช่นกัน โดยกระจายอยู่ในรูปบทความ 23 ชั้น การ์ตูน 8 ชั้น ข่าว 5 ชั้น และบทบรรณาธิการอีก 1 ชั้น

เนื้อหาด้านกิจกรรมทางทหารมีทิศทางลบและกลางในปริมาณที่เท่ากันคืออย่างละ 5 ชั้น โดยปรากฏในรูปบทความที่เป็นลบ 4 ชั้น และข่าวที่เป็นกลาง 3 ชั้น

เนื้อหาด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศซึ่งมีทิศทางเป็นลบมากที่สุด 12 ชั้นปรากฏในรูปของข่าว 7 ชั้น บทความ 4 ชั้นและการ์ตูน 1 ชั้น แต่มีข้อน่าสังเกตว่าบทความเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศซึ่งมีทั้งสิ้น 10 ชั้นนั้นมีทิศทางเป็นบวกมากที่สุด คือ 5 ชั้น

เนื้อหาด้านการท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรมซึ่งมีทิศทางเป็นกลางมากที่สุด 6 ชั้น ปรากฏในรูปสารคดี 4 ชั้น ขณะที่เนื้อหาเกี่ยวกับปัญหาทางสังคมซึ่งมีทิศทางเป็นลบถึง 33 ชั้นนั้น ปรากฏในรูปของบทความถึง 23 ชั้น นอกนั้นกระจัดกระจายอยู่ในรูปของข่าว จดหมาย สารคดี การ์ตูน และอื่น ๆ อีกอย่างละเล็กน้อย

สำหรับเนื้อหาประเภทอื่น ๆ ซึ่งเกี่ยวกับกีฬา และบุคคลที่มีชื่อเสียง รวมถึงบุคคลในวงการบันเทิงนั้นมีทิศทางเนื้อหาเป็นกลางมากที่สุด 11 ชั้น โดยกระจายอยู่ในรูปบทความ 5 ชั้น สารคดี 3 ชั้น ข่าว 2 ชั้น และรูปแบบอื่น ๆ 1 ชั้น

จากข้อมูลข้างต้น อาจสรุปได้ว่า เนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยที่ฟาริซิสเทิร์นอีคอนอมิควิวนำเสนอในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจส่วนใหญ่มีทิศทางเป็นลบมากกว่าทิศทางอื่น ๆ โดยปรากฏในรูปของบทความมากที่สุด โดยเฉพาะเนื้อหาด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การเมืองภายในประเทศ และปัญหาทางสังคม ขณะที่เนื้อหาเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ปรากฏในทิศทางบวกมากที่สุดโดยอยู่ในรูปของบทความ และไม่พบในทิศทางที่เป็นลบเลยแม้แต่ชั้นเดียว

3.8 ทิศทางของเนื้อหาตามประเภทและรูปแบบที่เอเชียวีคนำเสนอในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ
(กรกฎาคม 2540 - มิถุนายน 2542)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปแบบเนื้อหา	สถาบันพระมหากษัตริย์			กิจกรรมทางเศรษฐกิจ			การเมืองภายในประเทศ			กิจกรรมทางทหาร			ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ			ท่องเที่ยว/ศิลปวัฒนธรรม			ปัญหาทางสังคม			อื่น ๆ		
	บวก	ลบ	กลาง	บวก	ลบ	กลาง	บวก	ลบ	กลาง	บวก	ลบ	กลาง	บวก	ลบ	กลาง	บวก	ลบ	กลาง	บวก	ลบ	กลาง	บวก	ลบ	กลาง
1. ข่าว	-	3	1	4	6	20	4	11	35	1	2	5	1	1	5	-	-	-	1	16	7	5	2	17
2. บทบรรณาธิการ	-	-	-	-	1	1	2	1	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. จดหมาย	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	2	1	-	-	1
4. บทความ/วิเคราะห์/วิจารณ์	2	-	-	8	19	12	9	14	3	-	-	-	1	2	-	-	-	-	1	11	1	6	3	10
5. บทสัมภาษณ์	-	-	-	3	2	3	3	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6. สารคดี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	1	-	-	-	1
7. การ์ตูน	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
8. ภาพข่าว	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	1	-
9. อื่น ๆ	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
รวม	3	3	1	16	31	38	18	26	38	1	2	5	4	3	7	1	2	1	2	32	9	15	6	30
ร้อยละ	1	1	0.3	5.4	10.5	13	6.1	8.8	13	0.3	0.7	1.7	1.4	1	2.4	0.3	0.7	0.3	0.7	11	3.1	5.1	2	10.2

ตารางที่ 18 แจกแจงทิศทางของเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยตามประเภทและรูปแบบของเนื้อหาที่เอเชียวีคนำเสนอในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ (กรกฎาคม 2540 - มิถุนายน 2542)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 18 พบว่า เอเชียวีคเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ในทิศทางลบทั้งสิ้น 3 ชั้น โดยปรากฏในรูปของข่าว และทิศทางบวกในรูปของบทความ 2 ชั้น ขณะที่เนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในทิศทางลบซึ่งมีทั้งหมด 31 ชั้นนั้นปรากฏในรูปของบทความมากที่สุดคือ 19 ชั้น และเนื้อหาในทิศทางเป็นกลางมีทั้งหมด 38 ชั้น ซึ่งพบในรูปของข่าวมากที่สุดคือ 20 ชั้น โดยเนื้อหาประเภทนี้ที่มีทิศทางบวกพบในรูปของบทความเพียง 8 ชั้น

เนื้อหาเกี่ยวกับการเมืองภายในประเทศซึ่งมีทิศทางบวก 18 ชั้นนั้นปรากฏในรูปของบทความมากที่สุด คือ 9 ชั้น ส่วนเนื้อหาในทิศทางลบที่พบ 26 ชั้นถูกเสนอในรูปของบทความมากที่สุดคือ 14 ชั้น ขณะที่เนื้อหาในทิศทางเป็นกลางทั้งหมด 38 ชั้นพบในรูปของข่าวถึง 35 ชั้น

เนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมทางทหารพบว่าปรากฏในรูปของข่าวเท่านั้น โดยมีทิศทางบวก 1 ชั้น ลบ 2 ชั้นและทิศทางกลาง 5 ชั้น ขณะที่เนื้อหาด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศซึ่งส่วนใหญ่ปรากฏในทิศทางกลางมากกว่าทิศทางอื่น ๆ นั้นถูกนำเสนอในรูปของข่าวมากที่สุดคือ 5 ชั้น โดยเนื้อหาในทิศทางบวกซึ่งมีเพียง 4 ชั้นกระจายอยู่ในรูปของข่าว บทบรรณาธิการ บทความ และจดหมาย

สำหรับเนื้อหาด้านปัญหาทางสังคมซึ่งมีทิศทางเป็นลบถึง 32 ชั้นนั้นปรากฏในรูปของข่าวถึง 16 ชั้น และบทความ 11 ชั้น ขณะที่เนื้อหาประเภทอื่น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่มีทิศทางเป็นกลางปรากฏในรูปของข่าวมากที่สุดถึง 17 ชั้น และบทความอีก 10 ชั้น

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยที่เอเชียวีคเสนอในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจนี้มักมีทิศทางเป็นกลางและปรากฏในรูปของข่าวมากที่สุด รองลงมาคือทิศทางลบซึ่งปรากฏในรูปของบทความมากที่สุด โดยเฉพาะเนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การเมืองภายในประเทศ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ยกเว้นเนื้อหาเกี่ยวกับปัญหาทางสังคมซึ่งถูกเสนอในทิศทางลบมากที่สุด โดยอยู่ในรูปของข่าวมากกว่าบทความ

3.9 ทิศทางของเนื้อหาตามประเภทและรูปแบบที่ฟาร์อิสเทิร์นอีคอนอมิคส์รีวิวนำเสนอในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ (กรกฎาคม 2540 - มิถุนายน 2542)

รูปแบบเนื้อหา	สถาบันพระมหากษัตริย์			กิจกรรมทางเศรษฐกิจ			การเมืองภายในประเทศ			กิจกรรมทางทหาร			สัมพันธ์ระหว่างประเทศ			ท่องเที่ยว/ศิลปวัฒนธรรม			ปัญหาทางสังคม			อื่น ๆ		
	บวก	ลบ	กลาง	บวก	ลบ	กลาง	บวก	ลบ	กลาง	บวก	ลบ	กลาง	บวก	ลบ	กลาง	บวก	ลบ	กลาง	บวก	ลบ	กลาง	บวก	ลบ	กลาง
1. ข่าว	1	-	-	20	22	80	2	10	33	-	-	5	3	1	6	-	-	-	-	8	7	1	1	6
2. บทบรรณาธิการ	-	-	-	-	3	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
3. จดหมาย	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. บทความ/วิเคราะห์/วิจารณ์	-	-	-	15	40	18	4	14	8	3	-	2	2	-	1	2	-	1	1	9	-	3	-	3
5. บทสัมภาษณ์	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6. สารคดี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	-	-
7. การ์ตูน	-	-	-	-	4	-	-	3	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8. ภาพข่าว	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9. อื่น ๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	1	-	-	35	71	101	6	29	42	3	-	7	5	2	7	3	-	3	1	18	7	4	1	9
ร้อยละ	0.3	-	-	9.9	20	28.4	1.7	8.2	11.8	0.8	-	2	1.4	0.6	2	0.8	-	0.8	0.3	5.1	2	1.1	0.3	2.5

ตารางที่ 19 แจกแจงทิศทางของเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยตามประเภทและรูปแบบเนื้อหาที่ฟาริสเทิร์นอีคอนอมิคส์วิวนำเสนอในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ (กรกฎาคม 2540 - มิถุนายน 2542)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 19 จะพบว่าฟาริสเทิร์นอีคอนอมิคส์วิวเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ไทยในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจเพียงขึ้นเดียวซึ่งปรากฏในรูปของข่าวและมีทิศทางเป็นบวก ขณะที่เนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจมีทิศทางเป็นกลางมากที่สุดคือ 101 ขึ้น ซึ่งปรากฏในรูปของข่าวถึง 80 ขึ้น โดยที่เนื้อหาในทิศทางลบซึ่งมีทั้งสิ้น 71 ขึ้นนั้นถูกนำเสนอในรูปของบทความถึง 40 ขึ้น และข่าวอีก 22 ขึ้น ส่วนเนื้อหาในทิศทางบวกพบเพียง 35 ขึ้นซึ่งปรากฏในรูปของข่าว 20 ขึ้นและบทความ 15 ขึ้น

เนื้อหาเกี่ยวกับการเมืองภายในประเทศมีทิศทางเป็นกลางมากที่สุดเช่นกันคือ 42 ขึ้น ปรากฏในรูปของข่าว 33 ขึ้น ขณะที่เนื้อหาที่เป็นลบ 29 ขึ้นปรากฏในรูปของบทความมากที่สุดคือ 14 ขึ้น รองลงมาคือข่าว 10 ขึ้น

เนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมทางทหารซึ่งมีทิศทางเป็นกลางมากที่สุดคือ 7 ขึ้นนั้น ถูกเสนอในรูปของข่าว 5 ขึ้น และเนื้อหาที่เป็นบวกปรากฏซึ่งมีเพียง 3 ขึ้นในรูปของบทความทั้งหมด สำหรับเนื้อหาด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศซึ่งมีทิศทางเป็นกลางมากที่สุดคือ 7 ขึ้นนั้น ปรากฏในรูปของข่าวถึง 6 ขึ้น ขณะที่เนื้อหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรมซึ่งมีทิศทางเป็นบวกและกลางในปริมาณที่เท่ากันคืออย่างละ 3 ขึ้นนั้น ปรากฏในรูปของบทความและสารคดีเท่านั้น

สำหรับเนื้อหาด้านปัญหาทางสังคมซึ่งมีทิศทางลบถึง 18 ขึ้นนั้นถูกเสนอในรูปของบทความและข่าวในปริมาณที่ใกล้เคียงกันคือ 9 ขึ้นและ 8 ขึ้นตามลำดับ ขณะที่เนื้อหาประเภทอื่น ๆ ซึ่งมีทิศทางเป็นกลางมากที่สุดคือ 9 ขึ้นพบในรูปของข่าวถึง 6 ขึ้นและบทความอีก 3 ขึ้น

จากข้อมูลดังกล่าวอาจสรุปได้ว่า เนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยเกือบทุกประเภทซึ่งมีทิศทางเป็นกลางมากที่สุดนั้นมักปรากฏในรูปของข่าว ขณะที่เนื้อหาที่มีทิศทางลบที่พบรองมาในเนื้อหาด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการเมืองภายในประเทศมักปรากฏในรูปของบทความ สำหรับเนื้อหาเกี่ยวกับปัญหาทางสังคมนั้นยังคงมีทิศทางลบมากที่สุด โดยปรากฏในรูปของบทความมากที่สุดเช่นกัน

สรุปทิศทางของเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยในนิตยสารข่าวต่างประเทศตามประเภทและรูปแบบของเนื้อหาโดยเปรียบเทียบระหว่างช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจและช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ

เมื่อมองในภาพรวมแล้วจะพบว่า ในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจนั้น นิตยสารข่าวต่างประเทศเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยในทิศทางลบมากที่สุดโดยปรากฏในรูปของบทความเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นเนื้อหาเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ซึ่งได้รับการเสนอในทิศทางบวกมากที่สุด เนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การเมืองภายในประเทศ และปัญหาทางสังคมซึ่งได้รับการเสนอในทิศทางลบมากที่สุดนั้นมักปรากฏในรูปของบทความ เนื้อหาด้านกิจกรรมทางทหารที่มีทิศทางเป็นกลางมากที่สุดปรากฏในรูปบทความและข่าวในปริมาณที่เท่ากัน เนื้อหาด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศซึ่งปรากฏว่ามีทิศทางลบมากที่สุดมักปรากฏในรูปข่าว และเนื้อหาด้านการท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรมซึ่งมีทิศทางเป็นกลางมากที่สุดปรากฏในรูปสารคดีเสียเป็นส่วนใหญ่ สำหรับเนื้อหาประเภทอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ กีฬา บุคคลที่มีชื่อเสียง และบุคคลในวงการบันเทิงซึ่งมีทิศทางเป็นกลางมากที่สุดมักปรากฏในรูปของข่าว

สำหรับในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจนั้น ในภาพรวมจะพบว่า นิตยสารข่าวต่างประเทศ มักเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยในทิศทางเป็นกลางมากที่สุด โดยเสนอในรูปของข่าวมากกว่ารูปแบบอื่น ๆ อาทิ เนื้อหาด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การเมืองภายในประเทศ กิจกรรมทางทหาร ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และเนื้อหาประเภทอื่น ๆ โดยที่เนื้อหาในทิศทางลบซึ่งพบในอันดับรองลงมา นั้นมักปรากฏในรูปของบทความเสียเป็นส่วนใหญ่ ขณะที่เนื้อหาด้านการท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรมมีทิศทางเป็นกลางและบวกในปริมาณที่เท่ากันและมักปรากฏในรูปสารคดีมากกว่ารูปแบบอื่น และเนื้อหาที่ยังคงได้รับการเสนอในทิศทางบวกมากที่สุดคือ เนื้อหาเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ซึ่งมักปรากฏในรูปของข่าว สำหรับเนื้อหาเกี่ยวกับปัญหาทางสังคมยังคงมีทิศทางเป็นลบมากกว่าทิศทางอื่น โดยปรากฏในรูปของข่าวและบทความมากเป็นอันดับต้น ๆ เช่นเดียวกับที่มีการเสนอในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ

การแจกแจงภาพลักษณ์ของเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยแต่ละประเภทที่พบในนิตยสารข่าวต่างประเทศ

เพื่อให้เห็นภาพของประเทศไทยชัดเจนขึ้น ผู้วิจัยได้แจกแจงประเด็นของเนื้อหาแต่ละประเภทในส่วนที่เป็นทิศทางบวกและลบในรูปของตารางบอกปริมาณพร้อมคำอธิบายและตัวอย่างจากชิ้นงานที่วิเคราะห์ประกอบดังนี้ (ทั้งนี้ผู้วิจัยได้หยิบยกเฉพาะประเด็นที่เห็นว่าสำคัญและพบบ่อยเท่านั้น และตัวเลขในตารางเป็นจำนวนชิ้นงานเพียงบางส่วนเท่านั้น)

1. ภาพลักษณ์ของสถาบันพระมหากษัตริย์

ตารางที่ 20 แสดงภาพลักษณ์ด้านบวกและลบเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ไทยเปรียบเทียบระหว่างช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจและช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ

ประเด็น	ช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ			ช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ		
	เอเชียวีค	รีวิว	รวม	เอเชียวีค	รีวิว	รวม
บวก						
ให้คำแนะนำในการแก้ปัญหาต่าง ๆ	2	2	4	-	1	1
บทบาทเป็นเสาหลักของชาติ	1	1	2	-	-	-
การเฉลิมฉลองครองราชย์ครบ 50 ปี	2	1	3	-	-	-
พระปรีชาสามารถด้านดนตรี	1	-	1	-	-	-
ได้รับการยกย่องเป็นบุคคลสำคัญของเอเชีย	-	-	-	2	-	2
รัชกาลที่ 5 พัฒนาประเทศไปสู่ความทันสมัย	-	-	-	1	-	1
ลบ						
ปัญหาสุขภาพของในหลวง	-	-	-	2	-	2
การหย่าของฟ้าหญิงอุบลรัตนฯ	-	-	-	1	-	1

จากตารางที่ 20 จะเห็นได้ว่า ในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจนิตยสารชาวต่างประเทศให้ภาพของพระมหากษัตริย์ไทยในด้านบวกมากกว่าด้านลบ โดยเน้นที่บทบาทของในหลวงในการให้คำแนะนำและให้โอวาทแก่รัฐบาลในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในประเทศ โดยเฉพาะปัญหาการจราจรและน้ำท่วม รวมถึงบทบาทในการยุติความขัดแย้งระหว่างทหารและกลุ่มผู้ประท้วงเพื่อเรียกร้องประชาธิปไตยในช่วงพฤษภาทมิฬอีกด้วย ตัวอย่าง

"The monarch said trying to fix congestion through political means would never work. What was needed was coordination."

(Asiaweek, September 1 , 1995)

พาดหัว: "A Watchful Monarch: Advice for Government on Traffic, Floods and Bikers" เนื้อหา: "The king's remarks serve as a reminder to the Thai elite that the public expects quality leadership."

(Asiaweek, December 8 , 1995)

"There was no more powerful display of the king's authority than his intervention to end bloody clashes between pro-democracy demonstrators and the military in May 1992."

(Far Eastern Economic Review, June 13, 1996)

นิตยสารข่าวเอเชียวีคได้ยกย่องพระบารมีของพระองค์และบทบาทในการเป็นเสาหลักความมั่นคงของชาติ หรือ "Pillar of Stability" (Asiaweek, July 5, 1996) เช่นเดียวกับที่ฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิกรีวิวได้พาดหัวข่าวว่า "Sovereign Guide: king serves as bedrock of national stability" (June 13, 1996)

นอกจากนี้นิตยสารข่าวต่างประเทศยังตีพิมพ์ภาพการเฉลิมฉลองการครองราชย์ครบ 50 ปีของในหลวงซึ่งแสดงให้เห็นถึงความจงรักภักดีที่พสกนิกรชาวไทยมีต่อพระองค์อีกด้วย

สำหรับในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจนั้น เนื้อหาเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ยังคงเป็นการยกย่องในหลวง โดยนิตยสารเอเชียวีคได้จัดอันดับพระองค์ว่าเป็นบุคคลสำคัญมากคนหนึ่งในเอเชีย (A very special powerful) แม้ในช่วงนี้จะมีเนื้อหาในทิศทางลบแทรกเข้ามาแต่ก็เป็นประเด็นเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพของพระองค์ซึ่งเป็นที่ห่วงใยของพสกนิกร รวมถึงประเด็นเกี่ยวกับการหย่าร้างของฟ้าหญิงอุบลรัตนฯ กับสามีชาวต่างชาติของพระองค์ ซึ่งประเด็นเหล่านี้มิได้กระทบต่อภาพลักษณ์ที่ดีงามของสถาบันพระมหากษัตริย์ไทยแต่อย่างใด

โดยสรุปจะเห็นได้ว่า ภาพลักษณ์เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ไทยในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจเป็นไปในทิศทางบวกมากกว่าในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ ซึ่งส่วนใหญ่จะเกี่ยวพระมหากษัตริย์คุณของในหลวงที่ทรงห่วงใยบ้านเมืองและคอยให้คำแนะนำแก่รัฐบาลให้การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อยู่เสมอ แม้ในขณะที่ประเทศไทยกำลังประสบภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ พระมหากษัตริย์ไทยก็ยังคงได้รับการจัดอันดับว่าเป็นบุคคลพิเศษที่ทรงอำนาจมากคนหนึ่งในเอเชีย

2. ภาพลักษณ์ด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

ตารางที่ 21 แสดงภาพลักษณ์ด้านบวกและลบเกี่ยวกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

ประเด็น	ช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ			ช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ		
	เอเชียวีค	รีวิว	รวม	เอเชียวีค	รีวิว	รวม
บวก						
ภาคการเงินการธนาคาร	-	4	4	1	1	2
บทบาทของแบงก์ชาติ และกระทรวงการคลัง	-	2	2	-	-	-
ภาคอุตสาหกรรม: รถ อิเล็กทรอนิกส์ ปีโตรเคมีฯ	3	3	6	2	2	4
ธุรกิจ: CP โรงแรม หุ่น	6	4	10	2	2	4
แนวโน้มเศรษฐกิจ	1	-	1	4	-	4
การลงทุนของต่างชาติ	1	-	1	1	-	1
ลบ						
ภาคการเงินการธนาคาร	2	9	11	4	7	11
ภาคอสังหาริมทรัพย์	2	2	4	5	2	7
บทบาทของแบงก์ชาติ และกระทรวงการคลัง	6	5	11	6	14	20
ธุรกิจชบเซา เป็นหนี้ ล้มละลาย	3	2	5	4	5	9
การลงทุนของต่างชาติ	-	11	11	-	3	3
อุตสาหกรรมท่องเที่ยว	-	-	-	-	1	1
การส่งออก	1	-	1	-	-	-
แนวโน้มเศรษฐกิจ	1	-	1	6	-	6

จากตารางที่ 21 จะเห็นได้ว่า ภาพลักษณ์เกี่ยวกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจเป็นไปในทิศทางลบมากกว่าทิศทางบวกทั้งในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจและช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ โดยประเด็นด้านลบที่พบมากที่สุดส่วนใหญ่เกี่ยวกับบทบาทของธนาคารแห่งประเทศไทยและกระทรวงการคลังในการบริหารการเงินและแก้ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ โดยในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจนั้นจะเกี่ยวกับความล้มเหลวของทั้ง 2 หน่วยงานในการแก้ปัญหาเงินเฟ้อ การขาดดุลบัญชีเดินสะพัด และการปกป้องค่าเงินบาท รวมถึงความขัดแย้งในการดำเนินนโยบายการเงินการธนาคารของธนาคารแห่งประเทศไทย ความผิดพลาดในการทำงานของธนาคารแห่งประเทศไทยจนนักลงทุนขาดความเชื่อมั่น และปัญหาการล้มละลายของธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ หรือ BBC ซึ่งถือเป็นการทำลายภาพพจน์ของธนาคารแห่งประเทศไทยจนต้องมีการปรับปรุงหน่วยงานเสียใหม่ ตัวอย่าง

"A series of abrupt policy shifts, inaccurate economic forecasts and other perceived missteps have started to erode confidence in the Bank of Thailand, with some financial-industry executives grumbling about favouritism and political interference."

(Far Eastern Economic Review, March 21, 1996)

ยิ่งกว่านั้น ประเด็นบทบาทของแบงก์ชาติและกระทรวงการคลังเป็นไปในทิศทางลบมากขึ้นในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจกล่าวคือ หลังจากที่มีการลดค่าเงินบาท และมีการกู้ยืมเงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ซึ่งนำไปสู่ภาวะเศรษฐกิจถดถอยอย่างรุนแรง มีการปิดสถาบันการเงินถึง 58 แห่ง และธนาคารพาณิชย์ไทยต่างประสบปัญหาหนี้เสียมากมาย ซึ่งในกรณีนี้ธนาคารแห่งประเทศไทยถูกโจมตีว่าไม่มีหลักการที่ดีในการแก้ปัญหาหนี้เสีย ทำให้เจ้าหน้าที่ต่างชาติขาดความมั่นใจและถอนการลงทุนออกจากประเทศไทย และยังคงถูกตำหนิว่าเป็นต้นเหตุของการเกิดภาวะวิกฤตเนื่องจากใช้เงินทุนสำรองของประเทศมากเกินไป ประกอบกับไม่สามารถควบคุมสถาบันการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตัวอย่าง

"There is utter confusion, and the BOT has been deliberately misleading," says Graham Catterwell, Deutsche Morgan Grenfell's managing director in Thailand."

(Far Eastern Economic Review, July 2, 1997)

พาดหัว: "Thailand's central bank is blamed for financial crisis" เนื้อความ: "What went wrong at the Bank of Thailand? The government blames previous bank governors and finance ministers. But more objective analysts say the bank suffers serious structural problems that must be addressed if Thailand is to get its economy back on track."

(Far Eastern Economic Review, September 4, 1997)

สำหรับภาพลักษณ์ด้านลบในประเด็นภาคการเงินการธนาคารส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการชะลอตัวด้านการเงิน ปัญหาเรื่องสถาบันการเงินไทยเจอการแข่งขันจากต่างชาติมากขึ้น ปัญหาหนี้เสีย สถาบันการเงินบางแห่งถูกควบกิจการ ซึ่งในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจพบว่าประเด็นดังกล่าวมีการนำเสนอมากขึ้น โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับการปิดสถาบันการเงินเนื่องจากไม่สามารถเพิ่มทุนได้ ปัญหาหนี้เสียของภาคธนาคารจนไม่สามารถปล่อยกู้ได้ ปัญหาธนาคารประสบภาวะขาดทุนต้องปลดพนักงานออกเพื่อลดค่าใช้จ่าย รวมถึงการที่สถาบันจัดอันดับความ

น่าเชื่อถือของสถาบันการเงิน Moody's และ S&P ของสหรัฐฯ ได้ลดอันดับความน่าเชื่อถือของธนาคารพาณิชย์ไทยลงหลายต่อหลายครั้ง จนทำให้นักลงทุนขาดความเชื่อมั่นในประเทศไทย

สำหรับประเด็นภาคอสังหาริมทรัพย์พบว่าเป็นไปในทิศทางลบอย่างมากโดยเฉพาะในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจกล่าวคือ บริษัทก่อสร้างได้กู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินต่าง ๆ ซึ่งส่วนมากจะเป็นของต่างประเทศ เพื่อมาลงทุนด้านการก่อสร้าง และมีการก่อสร้างมากเกินความต้องการของประเทศ ซึ่งเป็นเหตุให้โครงการมากมายขายไม่ได้มากอย่างที่คาดการณ์ไว้ และปัญหาดังกล่าวรุนแรงมากขึ้นเมื่อมีการลดค่าเงินบาทกล่าวคือ บริษัทก่อสร้างไม่สามารถชำระหนี้ที่กู้ยืมจากต่างประเทศได้ โครงการก่อสร้างมากมายจึงสร้างไม่เสร็จ และหลายแห่งที่สร้างเสร็จแล้วก็ไม่สามารถขายได้เนื่องจากเศรษฐกิจไม่ดี คนไทยไม่ค่อยมีกำลังซื้อ และไม่สามารถขายให้ชาวต่างชาติได้เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดินของชาวต่างชาติ ตัวอย่างพาดหัวข่าว

"Please Buy My Houses: Thai property developers run for cover"

(Asiaweek, December 6, 1996)

สำหรับประเด็นการคาดการณ์แนวโน้มเศรษฐกิจไทยในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจมีทิศทางลบมากกว่าในช่วงก่อนเศรษฐกิจ เนื่องจากส่วนใหญ่ นักวิเคราะห์ ผู้เชี่ยวชาญและแม้แต่หน่วยงานของรัฐบาลเองต่างก็กล่าวในทำนองเดียวกันว่า "ต้องใช้เวลาานกว่าเศรษฐกิจไทยจะฟื้น" หรือ "ยังไม่มีสัญญาณบอกว่าเศรษฐกิจจะฟื้นในเร็ว ๆ นี้" บ้างก็ว่าปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจของไทยแย่งที่สุดในเอเชียและฟื้นตัวช้าที่สุดด้วย ตัวอย่างพาดหัว

"Still on Shaky Ground: The government's and IMF's message looks too bright"

(Far Eastern Economic Review, March 4, 1999)

สำหรับประเด็นด้านธุรกิจนั้นพบว่า เนื้อหาส่วนใหญ่กล่าวถึงการที่ธุรกิจขนาดใหญ่หลายแห่งประสบภาวะขาดทุน โดยเฉพาะในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจเนื้อหาส่วนใหญ่กล่าวถึงผลกระทบจากการลดค่าเงินบาทซึ่งทำให้ธุรกิจต่าง ๆ ย่ำแย่เนื่องจากมีหนี้ต่างประเทศต้องชำระมากขึ้น ทำให้ต้องพยายามลดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ลงเพื่อความอยู่รอดด้วยการปลดพนักงานออก เป็นต้น ตัวอย่าง

"The baht may be afloat but the Thai economy keeps on sinking. Faced with high dollar-denominated debts, Thai companies will have to cut costs and push margins to stay above water."

(Far Eastern Economic Review, July 17, 1997)

สำหรับประเด็นการลงทุนของต่างชาติพบว่า ในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจเนื้อหาเป็นไปในทางลบมากกว่าในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากกรณีการล่มสลายของธนาคารกรุงเทพ พาณิชยการ ประกอบกับปัญหาเงินเฟ้อ การขาดดุลบัญชีเดินสะพัด ราคาหุ้นตกต่ำ ซึ่งล้วนแต่ส่งผลให้นักลงทุนต่างชาติขาดความเชื่อมั่นและไม่กล้ามาลงทุนในประเทศไทย ตัวอย่าง

พาดหัว: "Crisis of Confidence" เนื้อความ: "Confidence in the Thai economy and in the government's ability to manage it is slipping. Foreign investors have been dumping shares in the stock-market and devaluation rumours forced the central bank to spend more than \$1 billion to shore up the baht in late July."

(Far Eastern Economic Review, August 22, 1996)

สำหรับภาพลักษณ์เกี่ยวกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีทิศทางบวกมากที่สุดได้แก่ประเด็นการดำเนินธุรกิจของบริษัทฯ ใหญ่หลายแห่ง โดยเฉพาะการเติบโตของบริษัทในเครือเจริญโภคภัณฑ์ที่มีการขยายการลงทุนไปสู่ประเทศจีนพร้อมทั้งนำบริษัทของไทยไปลงทุนในจีนเพิ่มขึ้น และยังมีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีจนสามารถตั้งโรงงานผลิตไมโครชิพได้ นอกจากนี้ยังมีภาพของการเติบโตของธุรกิจโรงแรมที่มีการลงทุนในต่างประเทศ อาทิ โรงแรมในเครือดุสิตธานี ตัวอย่าง "Follow the Leader: Charoen Pokphand introduces Thai firms to China"

(Far Eastern Economic Review, September 26, 1996)

"Going Global, Thai Style: Dusit Thani Hotel group makes big overseas push"

(Far Eastern Economic Review, April 18, 1996)

สำหรับประเด็นเกี่ยวกับภาคอุตสาหกรรม ภาพที่ได้คือภาพของการเติบโตของอุตสาหกรรมการผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ และปิโตรเคมี โดยมีการกล่าวว่าไทยเป็นศูนย์กลางตลาดรถยนต์ที่ใหญ่ที่สุดในภูมิภาคเนื่องจากมียอดจำหน่ายสูงมาก ซึ่งจุดนี้ทำให้

บริษัทรถยนต์ต่างชาติหลายแห่งโดยเฉพาะสหรัฐฯ และญี่ปุ่นพยายามเข้ามาตั้งฐานการผลิตรถยนต์ในประเทศไทย ตัวอย่าง

"Thailand has become Southeast Asia's largest car market, with sales reaching about half a million vehicles last year. And Japanese and American auto makers are increasingly looking to make the country a regional manufacturing base."

(Far Eastern Economic Review, October 12, 1995)

สำหรับภาคการเงินนั้น ภาพที่เป็นบวกที่สุดคือการผลักดันให้ไทยเป็นศูนย์กลางการเงินของภูมิภาค ดังพาดหัวข่าวในฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิกส์รีวิวว่า "Thailand renews push to become Asian Finance Centre" (September 28, 1995) และภาพของการประเทศที่มีการเปิดเสรีทางการเงินซึ่งเปิดโอกาสให้ธนาคารต่างชาติเข้ามาตั้งสาขาในประเทศไทยได้มากขึ้น

อาจกล่าวได้ว่า ภาพลักษณ์ด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจของไทยเป็นไปในทิศทางลบมากกว่าทิศทางลบทั้งในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจและช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ ซึ่งภาพที่เห็นชัดที่สุดได้แก่ ภาพความล้มเหลวในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของธนาคารแห่งประเทศไทยและกระทรวงการคลัง ซึ่งมักถูกโจมตีว่าบริหารผิดพลาด ไม่มีวิสัยทัศน์ ไม่สามารถแก้ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจได้ จนทำให้นักลงทุนต่างชาติขาดความเชื่อมั่นในรัฐบาลไทย ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาคการเงินการธนาคารต่อไป โดยเฉพาะในเรื่องปัญหาหนี้เสียซึ่งทำให้สถาบันการเงินหลายแห่งต้องปิดกิจการลง

สำหรับภาพบวกที่เห็นชัดที่สุดในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจได้แก่ ภาพการเติบโตของธุรกิจขนาดใหญ่ของคนไทย โดยเฉพาะบริษัทในเครือเจริญโภคภัณฑ์ และธุรกิจโรงแรมในเครือดุสิตธานี ซึ่งมีการขยายการลงทุนในหลาย ๆ ประเทศ เป็นต้น รวมถึงภาพการเติบโตของอุตสาหกรรมรถยนต์ ซึ่งมีชาวต่างชาติเข้ามาลงทุนมากขึ้น และอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ที่มีการตั้งโรงงานผลิตไมโครชิพขนาดใหญ่เทียบเท่าต่างชาติ เป็นต้น

3. ภาพลักษณ์ด้านการเมืองภายในประเทศ

ตารางที่ 22 แสดงภาพลักษณ์ด้านบวกและลบด้านการเมืองภายในประเทศ

ประเด็น	ช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ			ช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ		
	เอเชียวีค	รีวิว	รวม	เอเชียวีค	รีวิว	รวม
บวก						
รัฐบาลกับการบริหารประเทศ	-	3	3	3	2	5
ภาพลักษณ์นักการเมือง:ซื่อสัตย์ หัวก้าวหน้า	2	2	4	9	4	13
การร่างรัฐธรรมนูญ:คงช่วยปฏิรูปการเมืองได้	2	-	2	3	-	3
ลบ						
รัฐบาลกับการบริหารประเทศ:ล่าช้า ถูกโจมตี	5	4	9	6	5	11
ภาพลักษณ์นักการเมือง:ทุจริต รับสินบน ฯลฯ	20	19	39	7	9	16
ความวุ่นวายทางการเมือง:การชุมนุม	-	-	-	1	1	2

จากตารางที่ 22 จะพบว่าประเด็นด้านบวกที่พบมากที่สุดคือภาพลักษณ์ของนักการเมืองบางคนที่เป็นที่ชื่นชมของประชาชน ซึ่งจากการวิเคราะห์เนื้อหาประเด็นนี้พบว่านายชวน หลีกภัย มีภาพของนักการเมืองที่ซื่อสัตย์ซึ่งคนไทยอยากได้เป็นนายกรัฐมนตรี ขณะที่ภาพของนายพิจิตต์ รัตตกุลผู้ว่ากรุงเทพฯเป็นไปในทิศทางบวกเช่นกันคือภาพของนักการเมืองที่มีความสามารถ ทำงานอย่างจริงจัง และสามารถแก้ปัญหากรุงเทพฯได้มากมาย นอกจากนี้ยังมีภาพของนักการเมืองหลายคนที่ได้ชื่อว่าเป็นนักการเมืองรุ่นใหม่ ที่มีการศึกษาดี มีความคิดก้าวหน้า และเป็นความหวังของคนไทยว่าจะช่วยพัฒนาการเมืองไปสู่การปฏิรูปได้ในอนาคต อาทิ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายจาตุรนต์ ฉายแสง นายกร ทักษะรังสี และนายสุวิทย์ คุณกิตติ เป็นต้น ตัวอย่าง

"A New Generation's Time: They're young, well-educated and reform-minded. And one will be prime minister before he is 50"

(Asiaweek, May 7, 1999)

ในขณะเดียวกันนิตยสารข่าวต่างประเทศได้ให้ภาพรัฐบาลของนายบรรหาร ศิลปอาชาว่ามีโครงการพัฒนาประเทศมาก และเป็นรัฐบาลที่มาจากระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง รวมถึงภาพรัฐบาลของพลเอกชวลิต ยงใจยุทธที่มีความจริงจังในการออกกฎหมายต่าง ๆ เพื่อขจัดปัญหาคอร์รัปชันของนักการเมืองไทย และมีสัมพันธภาพที่ดีกับฝ่ายทหาร

สำหรับประเด็นเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญนั้น นิตยสารข่าวต่างประเทศให้ภาพว่ารัฐธรรมนูญฉบับใหม่จะช่วยให้เกิดการปฏิรูปการเมืองได้ จึงเป็นรัฐธรรมนูญที่ประชาชนรอคอย

ประเด็นที่เป็นลบมากที่สุดได้แก่ภาพของนักการเมืองที่มีประวัติต่างพร้อม ถูกข้อครหาเรื่องรับสินบน ทูจริต คอร์ปชั่น และใช้หน้าที่ในทางมิชอบ ไม่มีความสามารถ และได้ตำแหน่งทางการเมืองด้วยการซื้อเสียง มีประวัติพัวพันยาเสพติด ถูกกล่าวหาว่าซื้อคุณวุฒิกฎการศึกษา ซึ่งภาพลบในประเด็นนี้พบมากที่สุดในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ และยังคงถูกนำเสนออย่างต่อเนื่องในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจแต่มีปริมาณที่ลดลง โดยเน้นเรื่องการเรียกร้องจากประชาชนให้มีการปฏิรูปการเมืองเพื่อกำจัดการเมืองระบบอุปถัมภ์ซึ่งฝังรากลึกมาช้านานและเชื้อต่อการประทุพพินิจมิชอบของนักการเมืองด้วย ตัวอย่าง

"In Thailand's culture of patronage and money politics, few politicians may be above paying for academic titles. With growing pressure to have completed degree courses for a top position in politics or business, some are returning to college to earn their scholastic spurs. But many have little time for studies -- and are tempted to take shortcuts."

(Asiaweek, July 19, 1996)

"Can anyone make Thai democracy work? After one of the dirtiest elections in history, it's clear that the problems fuelling corruption are too deep for simple solutions."

(Far Eastern Economic Review, November 28, 1996)

นอกจากนี้ยังมีภาพขององค์กรกลางการเลือกตั้งที่พยายามปฏิรูปองค์กรให้มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะลงโทษนักการเมืองที่ซื้อสิทธิ์ขายเสียงในการเลือกตั้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจุดนี้สะท้อนให้เห็นด้านลบของระบบการเมืองไทยว่า มีนักการเมืองไทยหลายคนเข้ามาใช้อำนาจด้วยวิธีการซื้อเสียง โดยไม่มีหน่วยงานที่มีอำนาจพอที่จะเอาผิดได้ ตัวอย่าง

พาดหัว "Toothless Watchdog: Poll scrutineers struggle to combat sleaze" เนื้อความ "Poorly funded and understaffed, Thailand's election watchdog fights an unequal war against money politics. Volunteer scrutineers run into brick walls when seeking evidence

of vote-buying; they receive scant support from the police. The most they can do is force the vote-buyers to be more discreet."

(Far Eastern Economic Review, November 28, 1996)

สำหรับประเด็นเกี่ยวกับรัฐบาลและการบริหารประเทศในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจที่เป็นลปได้แก่ ภาพของรัฐบาลบริหารที่ล้มเหลวในการแก้ปัญหาการจราจร และปัญหาน้ำท่วมจนถูกในหลวงตำหนิว่ารัฐบาลดีแต่พูดและทะเลาะกันเอง ตัวอย่าง

" "They only talk, talk, talk, and argue, argue, argue," he (the king) said, referring to government ministers charged with solving the traffic problem.

(Far Eastern Economic Review, October 5, 1995)

นอกจากนี้ยังมีปัญหาความขัดแย้งในพรรคร่วมรัฐบาลโดยเฉพาะเรื่องการจัดสรรตำแหน่งในคณะรัฐมนตรี และภาพการคุกคามสื่อของรัฐบาลบริหาร ที่มีการสั่งให้ปิดรายการโทรทัศน์ที่ชื่อ "มองต่างมุม" โดยให้เหตุผลว่า รายการดังกล่าวอคติต่อรัฐบาล ซึ่งในกรณีนี้แม้แต่นายอานันท์ ปันยารชุนอดีตนายกรัฐมนตรียังตำหนิการกระทำของรัฐบาลบริหารด้วยการสั่งปิดรายการที่ช่วยสอนให้คนรู้จักใช้ความคิดดังกล่าวเป็นการกระทำที่ไม่ฉลาด ตัวอย่าง

" "This kind of programme teaches people to think," said former Prime Minister Anand Panyarachun. "I can't believe the government would be so unwise as to shut it down."

(Far Eastern Economic Review, February 29, 1996)

นอกจากนี้ยังมีภาพความขัดแย้งทางความคิดระหว่างรัฐมนตรีในรัฐบาลนายชวน หลีกภัย คือ นายธารินทร์ นิมมานเหมินท์รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และนายศุภชัย พานิชภักดิ์รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ เกี่ยวกับนโยบายการแก้ปัญหาเศรษฐกิจซึ่งส่งผลให้การฟื้นฟูเศรษฐกิจล่าช้าลง กล่าวคือ ขณะที่นายธารินทร์ปฏิบัติตามนโยบายของ IMF อย่างเคร่งครัดเพื่อให้ค่าเงินบาทแข็งขึ้นนั้น นายศุภชัยกลับต้องการให้ค่าเงินอ่อนตัวเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อผู้ส่งออกไทย ดังตัวอย่าง

"The Feuding Ministers: Differences between Thailand's two economic czars have again erupted. The country is the lose" "Fiscal conservative Tarrin adheres strictly to the

IMF's rigid regimen" "Fiscal liberal Supachai wants to boost exports by weakening the Thai baht"

(Asiaweek, April 2, 1999)

โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่า ภาพลักษณ์ด้านการเมืองภายในประเทศทั้งในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจและช่วงวิกฤตเศรษฐกิจเป็นไปในทิศทางลบมากกว่าทิศทางบวกโดยภาพที่เห็นชัดที่สุดได้แก่ ภาพระบบการเมืองไทยที่เต็มไปด้วยนักการเมืองที่ประพฤติมิชอบ ใช้อำนาจในทางที่ผิด พัวพันกับสินบน การทุจริต และการซื้อขายเสียงในการเลือกตั้งซึ่งเป็นปัญหาที่ฝังรากลึกในสังคมไทย ซึ่งประชาชนได้เรียกร้องให้มีการปฏิรูปการเมืองมาตลอดและฝากความหวังไว้ที่รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ โดยเชื่อว่ารัฐธรรมนูญฉบับใหม่อาจช่วยผลักดันให้เกิดการปฏิรูปการเมืองอย่างแท้จริงได้

สำหรับภาพลักษณ์ด้านบวกที่เด่นชัดที่สุดได้แก่ภาพนักการเมืองหลายคนที่ยังน้อยแต่มีความสามารถ และมีการศึกษาดี ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นนักการเมืองรุ่นใหม่ที่จะช่วยยกระดับการเมืองไทยและนำไปสู่การปฏิรูปในอนาคต

4. ภาพลักษณ์ด้านกิจกรรมทางทหาร

ตารางที่ 23 แสดงภาพลักษณ์ด้านบวกและลบด้านกิจกรรมทางทหารของไทย

ประเด็น	ช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ			ช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ		
	เอเชียวีค	รีวิว	รวม	เอเชียวีค	รีวิว	รวม
บวก						
ไม่แทรกแซงรัฐบาล	1	-	1	-	3	3
พัฒนาหน่วยงานให้ทันสมัย	-	-	-	1	-	1
ลบ						
อาจแทรกแซงรัฐบาล	1	1	2	-	-	-
ไม่ลงรอยกับรัฐบาล	-	1	1	2	-	2
การเลื่อนขั้นนายทหารถูกโจมตี	-	1	1	-	-	-

จากตารางที่ 23 จะพบว่าภาพลักษณ์ด้านกิจกรรมทางทหารในทิศทางลบที่เห็นชัดที่สุดได้แก่ ความวิตกว่าทหารจะเข้ามาแทรกแซงการเมืองเหมือนสมัยพฤษภาทมิฬ กล่าวคือรัฐบาล

นายบรรหาร ศิลปอาชาเกรงว่าทหารอาจทำการปฏิวัติ เนื่องจากฝ่ายทหารได้แสดงความไม่พอใจที่รัฐบาลบรรหารไม่สามารถแก้ปัญหาคอร์ปชั่นได้ แม้ว่าผู้บัญชาการทหารบกจะเคยให้คำมั่นว่าทหารจะไม่เข้ามาแทรกแซงการเมืองก็ตาม ตัวอย่าง

พาดหัว: "The Army Is Watching: Fresh Criticism Puts the Government on Its Guard" เนื้อความ: "Army Commander-in-Chief Wimol Wongwanich has promised his men will stay in their barracks. But Premier Banharn knows his government is now under scrutiny"

(Asiaweek, September 8, 1995)

สำหรับประเด็นความไม่ลงรอยระหว่างรัฐบาลกับทหารนั้น พบว่าในสมัยที่นายชวน หลีกภัยเป็นนายกรัฐมนตรี เขาได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีกระทรวงกลาโหมด้วยซึ่งไม่เป็นที่พอใจของทหารนัก และมีนายทหารบางคนเรียกร้องให้นายชวนลาออกจากตำแหน่งนี้ นอกจากนี้ทหารยังแสดงความไม่พอใจกรณีที่นายกชวันตังบประมาณด้านการทหารลงในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจอีกด้วย

ภาพลักษณ์ด้านกิจกรรมทางทหารที่เป็นบวกมากที่สุดได้แก่ ประเด็นที่ว่าทหารยืนยันจะไม่แทรกแซงการเมืองของรัฐบาลชวลิตอย่างเด็ดขาด โดยจะเน้นบทบาทในการช่วยสนับสนุนการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ เพื่อนำไปสู่การปฏิรูปการเมือง และช่วยแก้ปัญหาทางสังคม ตัวอย่าง

"By contrast, the military has been openly supportive of political reform. Military leaders, including Gen. Chetta, pushed the government to approve the new constitution in their capacity as senators. But military observers note that the top brass has avoided taking sides. "The military was never going to interfere either to remove Chavalit or keep him in power," says a Western defence attach, "Their business is to stay neutral."

(Far Eastern Economic Review, November 6, 1997)

โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่า ภาพลักษณ์ด้านกิจกรรมทางทหารเป็นไปในทิศทางบวกและลบไม่แตกต่างกันมากนัก โดยประเด็นที่เด่นชัดที่สุดได้แก่เรื่องความหวั่นวิตกว่าทหารจะแทรกแซงการเมืองด้วยการปฏิวัติเหมือนในอดีตหรือไม่ แม้จะมีความเคลือบแคลงในรัฐบาลโดยเฉพาะในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ แต่เมื่อบ้านเมืองประสบปัญหาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจอย่างหนัก

ฝ่ายทหารก็ออกมายืนยันอย่างหนักแน่นว่าจะไม่มีการแทรกแซงหรือปฏิวัติอย่างแน่นอน แต่จะปล่อยให้รัฐบาลแก้ปัญหาต่าง ๆ เองโดยมีทหารคอยดูอยู่ห่าง ๆ

5. ภาพลักษณ์ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ตารางที่ 24 แสดงภาพลักษณ์ด้านบวกและลบด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ประเด็น	ช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ			ช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ		
	เอเชียวีค	รีวิว	รวม	เอเชียวีค	รีวิว	รวม
บวก						
ความร่วมมือกับอาเซียน	1	1	2	-	-	-
ความสัมพันธ์ไทย-จีน	-	3	3	-	3	3
ความสัมพันธ์ไทย-มาเลเซีย	-	1	1	-	1	1
ความสัมพันธ์ไทย-อินโดจีน	-	3	3	-	-	-
นโยบายต่างประเทศของไทย	-	1	1	-	-	-
ได้รับการสนับสนุนจากต่างชาติ:กรณีศุภชัย	-	-	-	1	-	1
ลบ						
ความสัมพันธ์ไทย-อินโดจีน	1	7	8	1	-	1
ความสัมพันธ์ไทย-สหรัฐ	-	-	-	2	1	3
ความสัมพันธ์ไทย-มาเลเซีย	-	3	3	-	-	-

จากตารางที่ 24 พบว่าภาพลักษณ์ด้านบวกและลบเกี่ยวกับเนื้อหาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมีปริมาณใกล้เคียงกัน โดยประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศในอินโดจีนในด้านลบปรากฏเด่นชัดที่สุดและพบมากในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ โดยเนื้อหาส่วนใหญ่กล่าวถึงปัญหาชายแดนไทย-พม่าซึ่งมีข้อพิพาทกันอยู่เสมอ โดยเฉพาะเรื่องการค้าระหว่างชายแดนซึ่งทำให้รัฐบาลทหารของพม่าตัดสินใจเลื่อนการสร้างสะพานมิตรภาพไทย-พม่าชั่วคราว นอกจากนี้ยังมีปัญหาในเรื่องน่านน้ำการทำประมงระหว่างชาวประมงไทยและชาวประมงเขมร เวียดนาม และพม่าซึ่งส่วนใหญ่ชาวประมงไทยมักถูกกล่าวหาว่าลักลอบเข้าไปจับปลาในน่านน้ำของประเทศเพื่อนบ้านเสมอ ตัวอย่าง

"After the thaw, the freeze. In the last two months, Burma's military junta has abandoned "constructive engagement" with Thailand, closed their common border to trade and

halted work on a "friendship" bridge linking Myawadi with Mae Sot on the Thai side of the Moei river."

(Far Eastern Economic Review, July 13, 1995)

สำหรับประเด็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมาเลเซีย นอกจากจะมีความขัดแย้งเรื่องการล่าอาณานิคมของชาวมุสลิมไทยซึ่งทำให้ทางการมาเลเซียไม่พอใจแล้ว ยังมีปัญหาผู้ก่อการร้ายชาวมุสลิมภาคใต้ที่หลบหนีไปอยู่ในดินแดนมาเลเซีย ซึ่งรัฐบาลไทยได้กล่าวหาว่ามาเลเซียไม่ให้ความร่วมมือในการตามจับคนร้ายมาคืนเจ้าหน้าที่ไทย ตัวอย่าง

"Thai military officials are frustrated over the lack of Malaysian cooperation in extraditing a suspected Muslim terrorist."

(Far Eastern Economic Review, January 16, 1998)

สำหรับประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา นั้น ภาพที่ได้คือไทยไม่พอใจสหรัฐฯ ที่นอกจากจะไม่สนับสนุนนายศุภชัย พานิชภักดิ์ ให้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าองค์การการค้าโลกแล้วยังพยายามลอบบีประเทศอื่น ๆ ให้สนับสนุนคู่แข่งของนายศุภชัยแทน ทั้ง ๆ ที่ไทยและสหรัฐฯ ต่างก็มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันมานาน ซึ่งทำให้คนไทยมองว่าสหรัฐฯ ไม่จริงใจต่อไทย

สำหรับภาพลักษณ์ด้านบวกที่เห็นชัดได้แก่ ประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีนทั้งด้านธุรกิจและวัฒนธรรม ภาพที่ได้คือไทยและจีนมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันสืบเนื่องมาจากว่า ในประเทศไทยมีคนไทยเชื้อสายจีนอาศัยอยู่มากซึ่งไม่ค่อยมีปัญหาในเรื่องเชื้อชาติแต่อย่างใด ประกอบกับวัฒนธรรมประเพณีแบบจีนหลายอย่างยังคงปฏิบัติกันในประเทศไทย ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ประเทศเป็นไปอย่างราบรื่น นอกจากนี้ไทยและจีนยังมีการเซ็นสัญญาส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกันทั้งด้านความมั่นคง การค้า การแลกเปลี่ยนความรู้ด้านเทคโนโลยีและการเกษตร ซึ่งช่วยกระชับความสัมพันธ์ระหว่างกันให้แน่นแฟ้นขึ้น ตัวอย่าง

"The government signed an "action plan" with China, taking the countries' close relations to new heights. The plan outlines cooperation in 15 areas, including security, trade, shipping, technology transfer and agriculture."

(Far Eastern Economic Review, February 18, 1999)

นอกจากนี้ประเด็นด้านบวกเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างไทยและประเทศในอินโดจีนยังปรากฏในรูปของการที่ไทยได้เพิ่มความสัมพันธ์ทางการทูตโดยใช้พุทธศาสนาเป็นตัวเชื่อมระหว่างไทย-ลาว-พม่า-เขมร ที่เรียกว่า "Buddhist Diplomacy" ซึ่งได้รับการตอบรับอย่างดีจากประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงกรณีที่ไทยเตรียมสร้างสะพานเชื่อมไปยังเวียดนามเพื่อเปิดประตูการค้าระหว่างไทยกับเวียดนาม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อันดีระหว่างไทยกับเวียดนาม

สำหรับกรณีความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมาเลเซียในด้านบวกได้แก่ การที่รัฐบาลมาเลย์ตกลงให้ความร่วมมือในการช่วยจับตัวผู้ก่อการร้ายชาวมุสลิมที่หลบหนีเข้าไปอยู่ในมาเลเซียคืนให้แก่รัฐบาลไทย ซึ่งทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างกันดีขึ้นมาก

โดยสรุปจะเห็นได้ว่าในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านไม่ว่าจะเป็นอินโดจีนหรือมาเลเซียต่างก็มีการกระทบกระทั่งกันมาตลอด แต่ขณะเดียวกันทั้ง 2 ฝ่ายต่างก็พยายามแก้ปัญหาและสานความสัมพันธ์กันอยู่เสมอ

6. ภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรม

ตารางที่ 25 แสดงภาพลักษณ์ด้านบวกและลบด้านการท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรม

ประเด็น	ช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ			ช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ		
	เอเชียวีค	รีวิว	รวม	เอเชียวีค	รีวิว	รวม
บวก						
สถานที่ท่องเที่ยว+ร้านอาหาร	-	1	1	-	2	2
โครงการ Amazing Thailand	-	-	-	-	1	1
ความสามารถด้านศิลปะของคนไทย	1	-	1	1	-	1
ลบ						
สถานที่ท่องเที่ยวถูกทำลาย	-	-	-	2	-	2

จากตารางที่ 25 จะพบว่าภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรมส่วนใหญ่เป็นไปในทิศทางบวกซึ่งพบในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจมากกว่าช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ ประเด็นที่พบมากที่สุดเกี่ยวกับการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวและร้านอาหารที่ได้รับความนิยมทั้งจากคนไทยและชาวต่างชาติ โดยฟาร์อิสเทิร์นอีคอนอมิครีวิวได้แนะนำแหล่งบันเทิงและร้านอาหารย่านถนนพระอาทิตย์โดยให้ชื่อว่า "A Little Night Magic" (March 25, 1999) อีกทั้งยังขนานนามกรุงเทพฯ เป็น

"City of Appetite" (March 19, 1998) เนื่องจากมีร้านอาหารอร่อยๆ มากมายทั่วกรุงเทพฯ เป็นต้น

สำหรับประเด็นความสามารถด้านศิลปะของคนไทยนั้น นิตยสารข่าวต่างประเทศได้กล่าวถึงกรณีที่ศิลปินไทยได้รับรางวัล ASEAN Art Awards ในปี 1996 และยังคงยกย่องว่าศิลปินไทยว่ามีความสามารถด้านศิลปะเทียบชั้นกับนานาชาติ ดังตัวอย่าง

"Pointed into a Corner: Thai artists have the skill. One of the things they now need is an international canvas."

(Asiaweek, October 2, 1998)

สำหรับภาพลักษณ์ด้านลบมีเพียงประเด็นการถ่ายทำภาพยนตร์เรื่อง The Beach ของบริษัทภาพยนตร์ต่างชาติที่ใช้อ่าวมาหยาในจังหวัดภูเก็ตเป็นสถานที่ถ่ายทำ ซึ่งภาพที่ได้คือนักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไทยโจมตีกองถ่ายทำภาพยนตร์นี้ว่าทำลายสภาพแวดล้อมของอ่าวมาหยามากกว่าที่จะเป็นการโปรโมตการท่องเที่ยว เนื่องจากมีการตัดแปลงสภาพของอ่าวมากมาย

อาจกล่าวได้ว่าภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรมที่สะท้อนจากนิตยสารข่าวต่างประเทศโดยมากเป็นไปในทิศทางบวกซึ่งภาพที่เห็นชัดที่สุดคือ ไทยมีสถานที่ท่องเที่ยวและร้านอาหารที่มีชื่อเสียง และความสามารถด้านศิลปะของคนไทยเป็นที่ยอมรับของต่างชาติ

7. ภาพลักษณ์ด้านปัญหาทางสังคม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 26 แสดงภาพลักษณ์ด้านบวกและลบเกี่ยวกับปัญหาทางสังคม

ประเด็น	ช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ			ช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ		
	เอเชียวีค	รีวิว	รวม	เอเชียวีค	รีวิว	รวม
บวก						
การออกกฎหมายลงโทษผู้กระทำผิด	1	-	1	-	-	-
คนติดเชื่อเอดส์น้อยลง	-	-	-	1	-	1
ปัญหาในกรุงเทพฯดีขึ้น	-	-	-	1	-	1
ความสงบสุขในดินแดนภาคใต้	-	1	1	-	-	-
ลบ						
การจลาจล	6	9	15	-	-	-
แรงงาน:ขาดทักษะ ไม่ได้รับความเป็นธรรม	3	4	7	2	2	4
เจ้าหน้าที่ประพฤติมิชอบ	3	4	7	3	-	3
คนยากจน ชาวไร่ชาวนา	1	4	5	2	2	4
คนว่างงาน	-	-	-	3	3	6
น้ำท่วม ภัยแล้ง	2	-	2	3	-	3
ความไม่สงบสุขในดินแดนภาคใต้	-	1	1	3	1	4
โรคเอดส์	3	1	4	1	-	1
มลภาวะ	3	2	5	-	-	-
การศึกษา	1	-	1	2	2	4
อาชญากรรม	1	-	1	1	2	3
ยาเสพติด	2	-	2	-	2	2
โสเภณี	1	1	2	-	-	-
ศาสนาเสื่อม	-	-	-	1	1	2

จากตารางที่ 26 จะพบว่าภาพลักษณ์ด้านลบเกี่ยวกับปัญหาทางสังคมของไทยเป็นไปในทิศทางลบมากที่สุดโดยเฉพาะในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ ประเด็นที่พบมากเป็นอันดับแรกได้แก่ ประเด็นเกี่ยวกับปัญหาจลาจลติดขัดซึ่งรัฐบาลไม่ว่ายุคสมัยใดก็ไม่สามารถแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังตัวอย่าง

"First the good news: Cars on a handful of Bangkok's main roads are moving nearly 30% faster. The bad news is that their average speed is still only 18 kilometers an hour."

(Far Eastern Economic Review, February 15, 1999)

ประเด็นที่พบรองลงมาเกี่ยวกับปัญหาแรงงานทั้งแรงงานต่างด้าว และแรงงานไทย ซึ่งภาพที่ได้คือประเทศไทยประสบปัญหาแรงงานเถื่อนมาก ขณะที่แรงงานไทยเองก็ขาดทักษะเนื่องจากมีการศึกษาดำซึ่งจะส่งผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมอีกต่อหนึ่ง นอกจากนี้ยังพบว่าแรงงานจำนวนมากได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤตมากและก่อการประท้วงอยู่บ่อย ๆ จนเป็นที่วิตกของนักธุรกิจและชาวต่างชาติที่เข้ามาลงทุน ดังตัวอย่าง

" A growing shortage of qualified staff now threatens Thailand's regional ambitions in finance, engineering, IT and other high-value services. With the bulk of its 34 million workforce without even high school diplomas, college-trained job hunters command hefty premiums."

(Asiaweek, July 7, 1995)

พาดหัว: "Feeling Squeezed: Thailand's economic woes fuel worker unrest" เนื้อความ: "In fact, the number of strikes in Thailand has been rising steadily in recent years and has become a serious source of concern for foreign investors and local businessmen."

(Far Eastern Economic Review, January 9, 1997)

สำหรับประเด็นการประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับการรับสินบนของตำรวจไทย การรีดไถประชาชนและแสวงหาผลประโยชน์จากแรงงานต่างด้าวที่เข้าประเทศโดยผิดกฎหมาย อันเนื่องมาจากนโยบายปากว่าตาขยิบของรัฐบาลไทยในการจัดการกับปัญหาแรงงานต่างด้าวนั้นเอง ดังตัวอย่าง

"In Thailand and across Asia corrupt officials profit enormously from the huge flows of workers crossing national borders. Not only do they help illicit job-seekers gain entry, but also they prey on them during their stay. This abuse of authority is made easier by governments that officially outlaw immigration while tacitly approving it."

(Far Eastern Economic Review, May 30, 1996)

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของนักวิชาการเกี่ยวกับการรับสินบนของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจผิดกฎหมายต่าง ๆ ซึ่งประมาณกันว่าเงินสินบนเหล่านี้มีมูลค่ารวมกันสูงถึงปีละ 8

หมิ่นด้านเหรียญสหรัฐหรือเท่ากับครึ่งหนึ่งของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ซึ่งจุดนี้ทำให้ภาพลักษณ์ตำรวจเสื่อมเสียอย่างมาก ดังตัวอย่าง

"The police excuse that low pay makes corruption necessary is becoming less palatable. At Bangkok's Chulalongkorn University three researchers took the trouble to put a figure on what they call the "illegal economy" -- prostitution, gambling, arms -- and its contributions to police pockets. The academics placed its value at up to \$80 billion a year, equivalent to half of Thailand's GDP"

(Asiaweek, September 27, 1996)

นอกจากในเรื่องสินบนแล้วยังพบภาพการใช้อำนาจหน้าที่เกินกว่าเหตุของเจ้าหน้าที่ตำรวจอีกด้วย โดยเฉพาะในกรณีวิสามัญฆาตกรรมผู้ต้องหาหายสาบสูญ 6 ศพที่จังหวัดสุพรรณบุรี จนทำให้เกิดประเด็นคำถามเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนขึ้นมา เนื่องจากมีรายงานว่าในช่วงปี 1995 ถึงกลางปี 1996 มีคดีการวิสามัญฆาตกรรมผู้ต้องหาโดยเจ้าหน้าที่ที่กว่าร้อยละ ซึ่งเหล่านี้ล้วนแต่ทำให้ภาพลักษณ์ของตำรวจไทยเป็นไปในทางลบทั้งสิ้น ดังตัวอย่าง

พาดหัว: "Tough Justice: Police war on drugs raises human-rights worries" เนื้อความ: "The killings in Suphanburi aren't the only evidence fuelling the concern. Thongbai Thongbao, a prominent human-rights lawyer in Bangkok, says 15 drug suspects have been killed by police since November. And the State Department's human-rights report cites as many as 111 cases of extrajudicial killings by civil officials in 1995 and the first half of 1996 -- a number that has increased, it notes."

(Far Eastern Economic Review, February 20, 1997)

ภาพที่ได้จากประเด็นเกี่ยวกับคนยากจนและเกษตรกรคือ การที่รัฐบาลไม่ได้แก้ปัญหาความยากจนและปัญหาของเกษตรกรอย่างจริงจัง โดยเฉพาะในเรื่องราคาพืชผลตกต่ำ ปัญหาหนี้สินและที่ดินทำกิน ทำให้เกษตรกรจำนวนมากออกมาประท้วงรัฐบาลอยู่เสมอ ดังตัวอย่างพาดหัว

"Tiller's Troubles: Farmers want a better deal from government."

(Far Eastern Economic Review, October 19, 1995)

"Rallying For Change: Thailand's poor take to the streets."

(Asiaweek, November 28, 1997)

การที่รัฐบาลไม่ให้ความสำคัญกับปัญหาหนี้สินของชาวนา ทำให้รัฐบาลถูกโจมตีเสมอว่าช่วยแต่คนรวยโดยเฉพาะธนาคารและสถาบันการเงินที่ประสบปัญหาในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ ดังตัวอย่าง

"Banks and finance companies are being bailed out. But farmers, many of whom owe the equivalent of 10 years' income to load sharks, are largely on their own."

(Asiaweek, December 18, 1998)

สำหรับประเด็นปัญหาคนว่างงานซึ่งพบมากในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ ภาพที่ได้คือแต่ไหนแต่ไรมารัฐบาลไม่เคยมีมาตรการช่วยเหลือคนว่างงานอย่างเป็นทางการ เมื่อถึงช่วงเศรษฐกิจตกต่ำ ปัญหาคนว่างงานมากขึ้น สิ่งเดียวที่รัฐบาลทำก็คือปล่อยให้คนเหล่านี้ดิ้นรนตามยถากรรม ดังตัวอย่าง

"But decades of rapid economic growth have left officials unprepared to deal with the swelling numbers of unemployed created by Thailand's recession. Averse to expensive Western-style welfare systems, the government faces growing anger over its perceived indifference to unemployment."

(Far Eastern Economic Review, July 9, 1998)

สำหรับประเด็นเกี่ยวกับปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้ง พบว่ามีกรณีพิมพ์ภาพข่าวน้ำท่วมกรุงเทพฯในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ และภาพภัยแล้งอันเนื่องมาจากปรากฏการณ์เอล นินโญ ควบคู่ไปกับภาพปัญหามลภาวะด้านอากาศเป็นพิษอันเนื่องมาจากภาวะจลาจล

สำหรับประเด็นเกี่ยวกับความไม่สงบในดินแดนภาคใต้ นั้น ภาพที่ได้คือภาพการก่อการร้ายของชาวมุสลิมที่ต้องการแบ่งแยกดินแดน ซึ่งมักวางระเบิดโรงเรียนและสถานที่ราชการเพื่อสร้างความวุ่นวายแก่รัฐบาล ขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่ของรัฐเองก็มักถูกตำหนิในเรื่องการปฏิบัติตนที่ไม่เหมาะสมต่อชนกลุ่มน้อยภาคใต้เหล่านี้เช่นกัน ดังตัวอย่างพาดหัว

"Southern Discomfort: Muslim rebels are being blamed for acts of terror in the Thai south. But local officials are just as culpable."

(Asiaweek, March 20, 1998)

สำหรับประเด็นปัญหาเรื่องการศึกษา นั้น ภาพที่ได้คือ ขณะที่ภาคอุตสาหกรรมกำลังพัฒนาไปสู่การผลิตสินค้ามูลค่าเพิ่ม รัฐบาลไทยกลับไม่เคยสนใจที่จะผลักดันให้มีปฏิรูปการศึกษาอย่างจริงจัง ปัญหาเด็กไม่ได้เรียนหนังสือพบมากโดยเฉพาะในชนชั้นล่าง ซึ่งปัญหานี้จะกระทบต่อคุณภาพแรงงานไทยต่อไป นอกจากนี้ยังมีปัญหาการทะเลาะวิวาทและทำร้ายร่างกายกันของนักเรียนอาชีวะในกรุงเทพฯ อันเนื่องมาจากค่านิยมในเรื่องสถาบันการศึกษาของตนอีกด้วย ตัวอย่าง

"As Thai industries try to scale the value-added ladder, the lack of a skilled workforce is the country's most often-cited obstacle. This is hardly surprising, since educating people has never been a major focus of Thailand's government: The system was geared to provide a good solid primary education to a largely agrarian society; more was necessary only for the country's elite."

(Far Eastern Economic Review, December 4, 1997)

สำหรับประเด็นปัญหาเรื่องโรคเอดส์ ภาพที่ได้คือประเทศไทยยังมีปัญหาในเรื่องการควบคุมการแพร่กระจายของโรคเอดส์เนื่องจากปริมาณผู้ติดเชื้อสูงขึ้นจากเดิม ประกอบกับสังคมไทยยังไม่ยอมรับผู้ติดเชื้อ และสถานรองรับผู้ติดเชื้อก็ไม่มีเพียงพอต่อความต้องการเช่นกัน

สำหรับประเด็นปัญหาอาชญากรรม ภาพที่ปรากฏชัดที่สุดคือ การใช้มือปืนรับจ้างในการยุติความขัดแย้งหรือเพื่อผลประโยชน์ในหมู่ผู้มีอิทธิพล นักธุรกิจ รวมถึงนักการเมือง ซึ่งจุดนี้สะท้อนให้เห็นว่าสังคมไทยเป็นสังคมมาเฟียซึ่งนิยมใช้มือปืนทำร้ายผู้ขัดผลประโยชน์ นักการเมืองและผู้มีอิทธิพลหลายคนถูกกล่าวหาว่าพัวพันกับการฆาตกรรมผู้ที่ขัดแย้งกับตนอยู่เสมอ อาทิ กรณีการสังหารนายแสงชัย สุนทรวัฒน์ อดีตผู้อำนวยการองค์การสื่อมวลชนแห่งประเทศไทยเมื่อกลางเดือนเมษายน ปี 2539 และกรณีการสังหารนักธุรกิจชาวออสเตรเลียที่เข้ามาตรวจสอบการบริหารงานของบริษัทน้ำตาลแห่งหนึ่งในประเทศไทยเมื่อเดือนมีนาคม 2542 ตัวอย่างพาดหัว

"Bang For The Baht: Thailand's hitmen are busy these day, killing business people. Their orders come from very powerful figures."

(Asiaweek, March 28, 1997)

"End of Innocence: Foreign expert's murder spotlights Thailand's dark side"

(Far Eastern Economic Review, April 1, 1999)

สำหรับประเด็นปัญหายาเสพติดนี้ ภาพที่เห็นชัดที่สุดคือ การแพร่ระบาดของยาบ้าในหมู่นักเรียน เนื่องจากมีราคาถูกและหาซื้อได้ง่ายแม้แต่ในโรงเรียน แม้รัฐบาลจะพยายามปราบปรามแต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ ตัวอย่าง

"Cheap and easy to buy, yaba has become the drug of choice in Thailand in recent years... Perhaps most chilling is the rapidly increasing sale of yaba -- once confined to manual labourers and truck drivers -- to Thailand's children."

(Far Eastern Economic Review, April 15, 1999)

ในภาพรวมอาจสรุปได้ว่า ภาพลักษณ์ที่สะท้อนจากนิตยสารชาวต่างประเทศในเรื่องปัญหาทางสังคมของไทย คือประเทศไทยประสบปัญหาทางสังคมมากมายไม่ว่าเป็นปัญหาการจราจรติดขัด ปัญหาแรงงาน เจ้าหน้าที่ประพฤติมิชอบ ปัญหาความยากจนของเกษตรกร ปัญหาคนว่างงาน ปัญหาการศึกษา ฯลฯ ซึ่งปรากฏอย่างสม่าเสมอในหน้านิตยสารชาวต่างประเทศ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ารัฐบาลไทยประสบความล้มเหลวในการแก้ปัญหาเหล่านี้อย่างยิ่ง

8. ภาพลักษณ์ของเนื้อหาประเภทอื่นๆ

ตารางที่ 27 แสดงภาพลักษณ์ด้านบวกเกี่ยวเนื้อหาประเภทอื่น ๆ อาทิ กีฬา บุคคลที่มีชื่อเสียงและบุคคลในวงการบันเทิง (เนื่องจากเนื้อหาประเภทอื่น ๆ ส่วนใหญ่ถูกนำเสนอในทิศทางเป็นกลางมากที่สุด ซึ่งมีให้ภาพลักษณ์ใด ๆ ประกอบกับเนื้อหาที่มีทิศทางลบมีจำนวนน้อยมาก ในที่นี้ผู้วิจัยจึงกล่าวถึงเฉพาะประเด็นที่เป็นบวกที่พบมากที่สุดเท่านั้น)

ประเด็น	ช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ			ช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ		
	เอเชียวีค	ซีวีว	รวม	เอเชียวีค	ซีวีว	รวม
บวก						
บุคคลที่มีชื่อเสียง	10	-	10	8	-	8
การกีฬา	1	-	1	2	-	2
บทบาทสื่อมวลชน	-	-	-	1	1	2

จากตารางที่ 27 จะพบว่านิตยสารข่าวต่างประเทศให้ภาพของบุคคลที่มีชื่อเสียงของประเทศไทยในทิศทางบวกมากที่สุด โดยเนื้อหาส่วนใหญ่เกี่ยวกับการได้รับรางวัลจากต่างประเทศ หรือได้รับการยกย่องจากนานาชาติ อาทิ ส. ศิวรักษ์ซึ่งเป็นนักวิจารณ์สังคมได้รับรางวัล Alternative Nobel Prize ในปี 1995 นายอานันท์ ปันยารชุนอดีตนายกรัฐมนตรีได้รับแต่งตั้งเป็นทูตยูนิเซฟประจำประเทศไทย และได้รับรางวัลแมกไซไซในปี 1997 นักการเมืองหลายคน อาทิ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธอดีตนายกรัฐมนตรี และพ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร รวมทั้งนายธนินทร์ เจียรวนนท์ซึ่งเป็นนักธุรกิจที่มีชื่อเสียง ต่างก็ได้รับการจัดอันดับจากเอเชียวีคให้เป็นหนึ่งในบุคคลสำคัญ 50 คนแรกของเอเชีย นายโสภณ สุภาพงศ์ได้รับรางวัลแมกไซไซ สาขาบริการสาธารณะ

นอกจากนี้ยังมีภาพของนักร้องไทย ทาทา ยัง ซึ่งเป็นที่ชื่นชมในต่างประเทศและเตรียมก้าวไปสู่การเป็นนักร้องระดับนานาชาติ นางสาวจนา เพชรกันหา สาวไทยคนเดียวที่เป็นนางแบบระดับโลก (supermodel) เป็นต้น

สำหรับประเด็นเกี่ยวกับการกีฬาโดยมากเป็นภาพของนักมวย สมรักษ์ คำสิงห์ซึ่งสามารถพิชิตเหรียญทองจากการแข่งขันโอลิมปิกเกมส์ในปี 1997 ได้ และนักเทนนิสไทย แทมมารีนซึ่งเข้าสู่การแข่งขันเทนนิสระดับนานาชาติ เป็นต้น

สำหรับประเด็นด้านบวกเกี่ยวกับบทบาทของสื่อมวลชนไทยพบว่า ภาพที่ได้คือประเทศไทยมีสื่อมวลชนที่มีอิสระมากที่สุดประเทศหนึ่งในภูมิภาค และสื่อมวลชนมีการเสนอข่าวเกี่ยวกับ

การบริหารประเทศของรัฐบาลอย่างเจาะลึก เนื่องจากมีพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารแห่งชาติซึ่งช่วยให้สื่อมวลชนทำหน้าที่ตรวจสอบรัฐบาลได้อย่างเต็มที่ ดังตัวอย่าง

"But now the Thai press seems to have become more like Khao Sod's Alsatian, keeping a watchful eye on the economy and the government. That task has been made easier by the approval of a new, liberal constitution in October 1997, as well as by the passage the previous month of the National Information Act, which promotes transparency within the government."

(Far Eastern Economic Review, December 24, 1998)

อาจสรุปได้ว่าภาพลักษณ์ด้านบวกจากเนื้อหาประเภทอื่น ๆ ส่วนใหญ่เป็นภาพของบุคคลที่มีชื่อเสียงของไทยซึ่งได้รับการยกย่องและยอมรับจากนานาประเทศ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าบุคคลเหล่านี้มีความสามารถ และความดีงามเพียงพอที่สื่อมวลชนต่างชาติจะให้ความสนใจ

ตอนที่ 2 การสัมภาษณ์

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 4 ผู้สื่อข่าวต่างประเทศมีแนวทางในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยอย่างไรบ้าง

4.1 การสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวของนิตยสารทั้ง 2 ฉบับเกี่ยวกับแนวทางในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วย

1. Julian Gearing ผู้สื่อข่าวประจำ (Staff Correspondent) จากเอเชียวีค
2. Roger Mitton ผู้สื่อข่าวอาวุโส (Senior Correspondent) จากเอเชียวีค
3. Michael Vatikiotis บรรณาธิการบริหาร (Managing Editor) จากฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิสทรีวิว
4. Shawn Crispin หัวหน้าสำนักงานกรุงเทพฯ (Bureau Chief) จากฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิสทรีวิว
5. ปรางค์ทิพย์ ดาวเรือง ผู้สื่อข่าวไม่ประจำ (Stringer) จากฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิสทรีวิว

1. ข้อมูลส่วนตัวและภูมิหลังของผู้สื่อข่าวเกี่ยวกับประเทศไทย

1) Julian Gearing ชาวอังกฤษ อายุ 45 ปี มีประสบการณ์ทำงานด้านสื่อสารมวลชนมากกว่า 20 ปี เคยเป็นผู้สื่อข่าวอิสระ (freelance) ในประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชีย อาทิ อัฟกานิสถาน อินเดีย และจีน และเคยทำงานด้านวิทยุและโทรทัศน์ก่อนหันมาทำงานด้านสื่อสิ่งพิมพ์อีก ปัจจุบันเป็นผู้สื่อข่าวประจำของเอเชียวีคมาประมาณ 5 ปีแล้วและรับผิดชอบการเสนอเนื้อหาด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประเทศไทย เขากล่าวว่า เขาอาศัยอยู่ในประเทศไทยมากกว่า 10 ปีแล้วสามารถพูดภาษาไทยได้ และค่อนข้างเข้าใจสังคมและวัฒนธรรมไทยเป็นอย่างดี เขายังกล่าวอีกว่า ในการรายงานข่าวเกี่ยวกับประเทศไทยนั้นแม้ผู้สื่อข่าวคนไทยจะได้เปรียบในเรื่องภาษาและความเข้าใจในวัฒนธรรมไทย แต่คนเหล่านี้ส่วนใหญ่มักมีปัญหาในเรื่องความเป็นกลางในการนำเสนอ เขาเชื่อว่าการที่องค์กรสื่อมีทั้งผู้สื่อข่าวคนไทยและผู้สื่อข่าวชาวต่างชาติทำงานร่วมกันจะทำให้การรายงานข่าวมีความสมบูรณ์แบบที่สุด

2) Roger Mitton ชาวอังกฤษ อายุ 56 ปี มีประสบการณ์ด้านข่าว 17 ปี เคยเป็นผู้สื่อข่าวอิสระให้แก่สิ่งพิมพ์ในแคนาดา 5 ปีก่อนหันมาร่วมงานกับเอเชียวีคจนถึงปัจจุบัน โดยเริ่มจากเป็นผู้สื่อข่าวประจำฮ่องกง สิงคโปร์ มาเลเซียก่อนย้ายมาประจำที่กรุงเทพฯในเดือนตุลาคม 2541 ในตำแหน่งผู้สื่อข่าวอาวุโสโดยรับผิดชอบการเสนอเนื้อหาด้านการเมือง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ แม้เพิ่งมาอยู่ในประเทศไทยได้ไม่ถึง 2 ปีและไม่สามารถพูดหรืออ่านภาษาไทยได้ แต่เขาก็ไม่เห็นว่าจะเป็นอุปสรรคต่อการทำงานแต่อย่างใด เขาเน้นว่าไม่มีผู้สื่อข่าวชาวต่างชาติคนใดที่เข้าใจประเทศไทยได้ดีพอที่จะเขียนนิพากษ์วิจารณ์ได้

3) Michael Vatikiotis ชาวอังกฤษ อายุ 43 ปี เคยทำงานกับสถานีวิทยุโทรทัศน์ BBC ประจำกรุงลอนดอนก่อนหันมาร่วมงานกับฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิครีวิว โดยเริ่มจากเป็นหัวหน้าสำนักงานประจำกรุงจาการ์ต้า ประเทศอินโดนีเซีย 5 ปี จากนั้นย้ายมาประจำที่มาเลเซียอีก 4 ปี และประจำที่กรุงเทพฯอีก 4 ปี ปัจจุบันเป็นบรรณาธิการบริหารประจำสำนักงานใหญ่ที่ฮ่องกง อายุงานทั้งสิ้น 13 ปี เขาจบปริญญาเอกด้านไทยศึกษา (Thai Studies) จากมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด รวมระยะเวลาที่เคยอาศัยอยู่ในประเทศไทยทั้งสิ้น 6 ปีสามารถพูดภาษาไทยได้

4) Shawn Crispin ชาวอเมริกัน อายุ 31 ปี มีประสบการณ์ทำงานด้านข่าวให้กับหนังสือพิมพ์ของมหาวิทยาลัยในช่วงที่ยังเป็นนักศึกษาและทำงานด้านนี้มาตลอดก่อนมาร่วมงานกับฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิครีวิวในตำแหน่งผู้สื่อข่าวไม่ประจำ (stringer) ประจำกรุงวอชิงตันดีซี

หลังจากจบปริญญาโทด้าน International Economics and Southeast Politics ก็ย้ายมาเป็นหัวหน้าสำนักงานประจำประเทศไทย (Bureau Chief) โดยรับผิดชอบการเสนอเนื้อหาด้านเศรษฐกิจและการเมืองเป็นหลัก อายุงานปัจจุบัน 2 ปีครึ่ง เขากล่าวว่า เขาอยู่ประเทศไทยมา 7 ปีแล้ว และสามารถพูดและอ่านภาษาไทยได้ อีกทั้งยังเคยเป็นอาจารย์สอนที่มหาวิทยาลัยพายัพ และเคยทำงานด้านข่าวให้กับมหาวิทยาลัยมหิดลอีกด้วย

5) ปรางค์ทิพย์ ดาวเรือง อายุ 38 ปี มีประสบการณ์ด้านการทำข่าวมากกว่า 12 ปี หลังจากจบจากคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ก็ทำงานเป็นนักข่าวให้กับหนังสือพิมพ์ไทยหลายฉบับก่อนหันมาร่วมงานกับสื่อสิ่งพิมพ์ต่างประเทศ อาทิ Asia Times และ Asia Magazines จากนั้นก็เป็นผู้สื่อข่าวพิเศษ (contributor) ให้กับฟาริสเทิร์นอีคอนอมิคส์ในปี 2541 ปัจจุบันเปลี่ยนมาเป็นผู้สื่อข่าวไม่ประจำ (stringer) แทนเนื่องจากต้องรับผิดชอบต่องานของเครือข่ายสนับสนุนสื่อในเอเชียอาคเนย์ (SEAPA) ในฐานะผู้อำนวยการสำนักงานประจำประเทศไทย

2. วิธีการเลือกหัวข้อข่าวหรือบทความที่น่าสนใจ

ขั้นตอนการคัดเลือกและนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยของนิตยสารทั้ง 2 ฉบับไม่แตกต่างกัน โดยเป็นไปใน 2 ลักษณะ คือ 1) ผู้สื่อข่าวประจำประเทศไทยเป็นผู้เสนอต่อกองบรรณาธิการที่สำนักงานใหญ่ที่ฮ่องกงว่าควรนำเสนอเรื่องใดบ้าง และ 2) กองบรรณาธิการที่ฮ่องกงเป็นผู้กำหนดมาว่าจะให้นำเสนอเรื่องใดบ้าง และให้ผู้สื่อข่าวลงไปหาข้อมูล

Julian Gearing กล่าวว่า สัดส่วนการนำเสนอความคิดเห็นแบ่งเป็น 50:50 คือครึ่งหนึ่งเป็นความคิดของเขาเองที่เสนอต่อทางกองบรรณาธิการว่าจะลงเรื่องอะไรบ้างเกี่ยวกับประเทศไทย และอีกครึ่งหนึ่งเป็นความคิดของกองบรรณาธิการที่กำหนดลงมาว่าต้องการให้ผู้สื่อข่าวนำเสนอเรื่องอะไร อย่างไรก็ดี Roger Mitton กล่าวว่า กองบรรณาธิการมักเสนอแนวความคิดที่กว้างๆ ขณะที่ผู้สื่อข่าวจะจับประเด็นให้แคบลงแล้วเสนอต่อกองบรรณาธิการอีกที

สำหรับนิตยสารฟาริสเทิร์นอีคอนอมิคส์วีนัน Shawn Crispin กล่าวว่า เนื่องจากกองบรรณาธิการประจำอยู่ที่ฮ่องกง พวกเขาจึงอาจไม่ทราบว่ามีเรื่องอะไรที่น่าสนใจบ้าง จึงมักเป็นหน้าที่ของผู้สื่อข่าวประจำประเทศไทยที่จะเป็นผู้เสนอขึ้นไป Michael Vatikiotis กล่าวว่า ทุก ๆ สัปดาห์ทางฮ่องกงได้กำหนดให้ผู้สื่อข่าวแต่ละคนส่งรายชื่อหัวข้อบทความที่ตนอยากเขียน

จากนั้นทางฮ่องกงจะเป็นผู้ตัดสินว่าจะอนุมัติหรือไม่ พร้อมให้คำแนะนำว่าควรเขียนในลักษณะใดบ้าง เขากล่าวว่ากองบรรณาธิการมักเชื่อมั่นในการตัดสินใจของผู้สื่อข่าวของตนเสมอ

ปรางค์ทิพย์ ดาวเรือง ได้ให้รายละเอียดเพิ่มเติมว่า ตอนที่ผู้สื่อข่าวเสนอรายชื่อเรื่องที่จะเขียนแก่กองบรรณาธิการนั้น พวกเขาจะต้องแนบคำนำข่าว (news leading) สั้นๆ ไปด้วยเพื่ออธิบายว่าเรื่องที่จะเขียนมีความสำคัญอย่างไร และตนจะเขียนไปในแนวไหนบ้าง เมื่อทางบรรณาธิการอนุมัติมาแล้ว ก็จะกำหนดเนื้อที่มาให้ว่าเรื่องนั้นๆ ควรมีความยาวไม่เกินกี่คำ (เนื้อที่วัดเป็นคำ โดยหน้าหนึ่งมีประมาณ 700-800 คำ) หลังจากเขียนเสร็จก็ส่งให้กองบรรณาธิการตรวจแก้ (edit) และงานที่ผ่านการตรวจแก้แล้วจะถูกส่งกลับมาให้ผู้สื่อข่าวตรวจสอบว่าตรงกับที่ตนต้องการสื่อหรือไม่ ซึ่งจุดนี้ผู้สื่อข่าวสามารถเพิ่มเติมข้อมูลที่คิดว่าสำคัญลงไปได้อีก ดังนั้นงานแต่ละชิ้นจะผ่านการตรวจแก้หลายรอบก่อนตีพิมพ์จริง และโดยปกติแล้วผู้สื่อข่าวจะมีเวลาในการหาข้อมูลและเขียนส่ง 5 วัน ส่วนอีก 2 วันที่เหลือเป็นการตรวจแก้โดยกองบรรณาธิการที่ฮ่องกง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเรื่องที่น่าเสนอด้วย ซึ่งกระบวนการดังกล่าวก็ไม่แตกต่างไปจากของนิตยสารเอเชียวีคมากนัก

3. การแสวงหาข้อมูลประกอบการเขียน

ผู้สื่อข่าวแต่ละคนมีแนวทางในการแสวงหาข้อมูลไม่แตกต่างกันมากนัก ส่วนใหญ่จะติดตามสถานการณ์ต่างๆ จากหนังสือพิมพ์รายวันภาษาอังกฤษของไทย เช่น Bangkok Post และ The Nation แต่สำหรับผู้สื่อข่าวบางคนที่สามารถอ่านภาษาไทยได้ก็จะอ่านหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ผู้สื่อข่าวบางคนยังนิยมเข้าไปพูดคุยกับนักการเมืองและนักธุรกิจที่มีความสนิทสนมเป็นการส่วนตัว เข้าไปหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต หรือขอข้อมูลจากองค์กรโดยตรง รวมถึงทำการตรวจสอบข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญและผู้รู้อีกด้วย

Roger Mitton กล่าวว่า เขามักมีนัดพบปะกับบรรดานักการเมืองจากพรรคต่างๆ และนักธุรกิจ รวมถึงผู้สื่อข่าวจากสื่อมวลชนไทยด้วยเช่นกัน โดยเขาต้องเข้าไปแสวงหาข้อมูลด้วยตัวเองทุกอย่าง ขณะที่ทางสำนักงานของฟาร์อิสเทิร์นอีคอนอมิคส์วิวประจำกรุงเทพฯ จะมีเจ้าหน้าที่ที่เรียกว่า news assistant คอยหาข้อมูลภูมิหลัง (background data) ให้ผู้สื่อข่าวของตน

Michael Vatikiotis กล่าวว่า ผู้สื่อข่าวของฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิกรีวิวสามารถขอข้อมูลจากหน่วยงานอื่นๆ ที่อยู่ในเครือ Dow Jones ซึ่งเป็นบริษัทแม่ได้อีกด้วย อาทิ Dow Jones Newswires และ The Asian Wall Street Journal เป็นต้น

อย่างไรก็ดี Shawn Crispin ให้ข้อสังเกตว่าหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษของไทยอาจไม่ใช่ตัวแทนที่ดีที่จะบอกว่าเกิดอะไรขึ้นในประเทศไทย เนื่องจากสิ่งพิมพ์เหล่านี้มักมีอคติ (bias) แฝงอยู่ ฉะนั้น เมื่ออ่านแล้วผู้สื่อข่าวจำเป็นต้องมานั่งวิเคราะห์ดูสถานการณ์อีกทีว่าความจริงเป็นอย่างไร

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ลักษณะเนื้อหาที่ลงในนิตยสารทั้ง 2 ฉบับจึงมีลักษณะเจาะลึกกว่าเนื้อหาในหนังสือพิมพ์รายวันของไทยมากนัก ซึ่งผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่มักย่ำว่านิตยสารของตนเน้นการรายงานเชิงลึก และนำเสนอเนื้อหาในบริบทที่กว้างกว่า ไม่ใช่แค่บอกว่าใครพูดอะไรบ้าง แต่จะวิเคราะห์เหตุการณ์พร้อมคาดการณ์แนวโน้มในอนาคตด้วย ซึ่งแน่นอนว่าเนื้อหาที่จะได้รับนำเสนอ นั้นต้องมีความน่าสนใจ มีลักษณะเฉพาะตัวและมีความเชื่อมโยงไปถึงเวทีในระดับภูมิภาคด้วย

4. การคัดเลือกแหล่งข่าวและการเข้าถึงแหล่งข่าว

ผู้สื่อข่าวแต่ละคนมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกแหล่งข่าวต่างกันไป บางคนเน้นที่ความน่าเชื่อถือ (Reliability) และความน่าไว้วางใจ (Trustworthiness) ของแหล่งข่าวเป็นประการสำคัญ บางคนให้ความสำคัญกับแหล่งข่าวที่มีความเกี่ยวข้องกับสถานการณ์โดยตรงมากที่สุด ขณะที่บางคนเห็นว่าควรเข้าถึงแหล่งข่าวจำนวนมากที่สุดและหลากหลายที่สุดเพื่อให้ได้ความจริงมา

Julian Gearing กล่าวว่าความจริง (truth) เป็นสิ่งที่สำคัญ ดังนั้นเขาจะพยายามค้นหาแหล่งข่าวที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับปัญหา (firsthand source) เป็นอันดับแรก จากนั้นจึงค้นหาแหล่งข่าวประเภทนักวิเคราะห์ นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญที่มีความเข้าใจในปัญหานั้นเพื่อขอความคิดเห็น เขายังกล่าวอีกว่าแหล่งข่าวแต่ละคนก็มีทักษะที่ไม่เหมือนกัน ดังนั้นผู้สื่อข่าวจำเป็นต้องอ้างอิงแหล่งข่าวที่หลากหลายประกอบการรายงานด้วยเพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพของปัญหาชัดเจนขึ้น

ปรางค์ทิพย์ ดาวเรือง กล่าวว่า เธอมีเกณฑ์ในการคัดเลือกแหล่งข่าว 3 ประการคือ 1) ความน่าเชื่อถือของแหล่งข่าว 2) บุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจในเหตุการณ์หรือปัญหา ซึ่งโดย

มากจะเป็นผู้เชี่ยวชาญ นักวิเคราะห์นั่นเอง และ 3) บุคคลที่ได้รับผลกระทบจากปัญหานั้น ๆ ขณะที่ Shawn Crispin ย้ำว่าควรพูดคุยกับผู้คนให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้แล้วผู้สื่อข่าวจะพบความจริง

สำหรับการเข้าถึงแหล่งข่าวของผู้สื่อข่าวที่พบว่า ส่วนใหญ่ผู้สื่อข่าวได้รับความร่วมมือจากแหล่งข่าวเป็นอย่างดี ซึ่งในจุดนี้ปรากฏทิพย์ ดาวเรืองให้ความเห็นว่า สื่อต่างประเทศที่มีชื่อเสียงมักได้เปรียบสื่อเล็ก ๆ ตรงที่มีแหล่งข่าวที่อยากจะพูดคุย และพร้อมที่จะให้สัมภาษณ์ เนื่องจากสื่อดัง ๆ มักได้รับความเชื่อถือมากกว่าสื่อเล็ก ๆ ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับทัศนคติของแหล่งข่าวเองว่าจะมองสื่อแต่ละแห่งอย่างไร

Shawn Crispin กล่าวว่า ผู้สื่อข่าวชาวต่างประเทศมักมีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งข่าวได้ง่าย เนื่องจากสื่อของพวกเขาเป็นสื่อระดับภูมิภาคและระดับโลก แต่บางครั้งภาษาก็เป็นอุปสรรคเช่นกัน เนื่องจากแหล่งข่าวที่ไม่ถนัดภาษาอังกฤษมักรู้สึกอึดอัดที่จะให้สัมภาษณ์กับชาวต่างชาติจึงไม่อยากจะพูดคุย โดยไม่ทราบกับผู้สื่อข่าวชาวต่างชาติบางคนพูดภาษาไทยได้

อย่างไรก็ดี Roger Mitton กล่าวว่า สำหรับเขาแล้วภาษาไม่ใช่ปัญหาเลยแม้เขาจะพูดภาษาไทยไม่ได้แต่เขาสามารถหาคนไทยที่รู้ภาษาอังกฤษมาช่วยเป็นล่ามในการสื่อสารได้ และส่วนใหญ่แล้วแหล่งข่าวที่เขาสัมภาษณ์ไม่ว่าจะเป็นนักการเมืองและนักธุรกิจมักใช้ภาษาอังกฤษได้ดี แต่ปัญหาที่เขาพบบ่อยก็คือว่า บางครั้งแหล่งข่าวที่เขาอยากจะพูดคุยไม่มีเวลาให้สัมภาษณ์เนื่องจากติดภารกิจส่วนตัว หรืออาจไม่อยากจะพูดคุยเนื่องจากไม่พอใจกับการรายงานข่าวของเขาในครั้งที่ผ่าน ๆ มาจึงไม่ยอมให้สัมภาษณ์อีกก็มี

สำหรับ Michael Vatikiotis เขากล่าวว่าปัญหาที่พบบ่อยคือ บางครั้งยากที่จะเข้าถึงแหล่งข่าวที่เป็นเจ้าหน้าที่หรือข้าราชการเพื่อขอความคิดเห็นโดยเฉพาะในกรณีที่เป็นเรื่องที่คนไทยรู้สึกอ่อนไหวได้ง่าย (sensitive issues)

5. จุดยืนในการเขียน

สำหรับจุดยืนในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยของผู้สื่อข่าวจากนิตยสารทั้ง 2 ฉบับพบว่า เป็นไปในแนวเดียวกันคือ ส่วนใหญ่เน้นความเป็นกลาง (objectivity) และการเสนอความจริงอย่างถูกต้อง (accurately) และเที่ยงธรรม (fairly)

ปรารภศัพท์ ดาวเรืองกล่าวว่า ในการเขียนข่าวนั้นควรเน้นเขียนให้ยุติธรรมที่สุด โดยเสนอความจริงรอบด้าน ไม่พยายามเอาตัวเราเข้าไปตัดสิน การเป็นนักข่าวคนไทยไม่ได้หมายความว่า จะต้องเสนอข่าวที่เป็นการปกป้องประเทศไทยแต่อย่างใด อย่างไรก็ตามก็เธอให้ความเห็นว่า ผู้สื่อข่าวชาวต่างชาติมักมีพื้นฐานทางความคิดอยู่นอกวัฒนธรรมไทย ซึ่งมักทำให้พวกเขาไม่เข้าใจสังคมของเรา ดังนั้นในการรายงานข่าวผู้สื่อข่าวเหล่านี้ต้องพยายามทำความเข้าใจปัญหาของประเทศไทยอย่างจริงจัง และปรับตัวเองโดยพยายามทำความเข้าใจให้เป็นกลางให้ได้

6. ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการวิเคราะห์เนื้อหาในงานวิจัยครั้งนี้

ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่าเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยในนิตยสารทั้ง 2 ฉบับเป็นไปในทิศทางลบมากกว่าทิศทางบวกมากนัก ซึ่งในจุดนี้ผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นเรื่องธรรมดาเนื่องจากคนเรามักสนใจเรื่องที่ไม่ค่อยดีอยู่แล้ว และนิตยสารของพวกเขาก็เน้นเสนอปัญหาของประเทศไทยซึ่งแน่นอนว่าไม่ใช่เรื่องดี แต่ผู้สื่อข่าวต่างย้ำว่าพวกเขารายงานไปตามสถานการณ์ เมื่อเหตุการณ์มันไม่ดีโดยเฉพาะในช่วงที่ประเทศไทยประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ เนื้อหาที่ออกมาจึงเป็นไปในเชิงลบอย่างช่วยไม่ได้

Julian Gearing กล่าวว่า เป็นเรื่องที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าข่าวร้ายมักขายได้ (Bad news sells) และเอเชียวีคเองก็เน้นการรายงานข้อบกพร่องและปัญหาต่าง ๆ ด้านการเมืองและเศรษฐกิจของไทยอยู่แล้ว

อย่างไรก็ดี Michael Vatikiotis และปรารภศัพท์ ดาวเรืองมีความเห็นตรงกันว่า เนื้อหาจะเป็นบวกหรือลบไม่ใช่ประเด็นสำคัญ ต้องดูว่ามันเป็นจริงหรือเท็จมากกว่า มีการนำเสนออย่างรอบด้านหรือไม่ มีอคติหรือไม่ และมีความเที่ยงธรรมหรือไม่

สำหรับประเด็นการอ้างอิงแหล่งซึ่งพบว่าแหล่งข่าวประเภทนักวิเคราะห์ นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญได้รับการอ้างอิงมากที่สุดในนิตยสารทั้ง 2 ฉบับนั้น ผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่กลับให้ความเห็นว่า พวกเขาไม่ได้ให้ความสำคัญกับแหล่งข่าวประเภทนี้มากกว่าแหล่งข่าวประเภทอื่นเลย โดย Julian Gearing กล่าวว่า เขาเห็นว่าแหล่งข่าวที่ดีที่สุดคือแหล่งข่าวที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับเหตุการณ์มากที่สุด (firsthand source) และในหลายกรณี นักวิชาการ นักวิเคราะห์ หรือผู้เชี่ยวชาญเหล่านี้เป็นเพียงแหล่งข่าวที่มีความสำคัญในอันดับรองลงมาเท่านั้น

Roger Mitton กล่าวว่า แม้บุคคลเหล่านี้จะเป็นแหล่งข่าวที่น่าเชื่อถือมากที่สุดและตัวเขาเองก็ชอบอ้างอิงแหล่งข่าวประเภทนี้อยู่เสมอ แต่เขายังคงพยายามค้นหาแหล่งข่าวอื่น ๆ ให้หลายหลายมากที่สุดเช่นกัน

Shawn Crispin ให้ความเห็นว่า กลุ่มคนเหล่านี้เป็นเพียงผู้ที่รู้และเข้าใจสถานการณ์เป็นอย่างดี พวกเขาสามารถให้เหตุผลและสร้างความกระจ่างให้แก่ผู้อ่านได้จึงถูกอ้างอิงถึงเสมอ แต่พวกเขาจะเป็นผู้ที่รู้ความจริงหรือไม่นั่นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง วิธีที่จะให้ได้ความจริงมากที่สุดก็ต้องเข้าถึงแหล่งข่าวที่หลากหลายให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ขณะที่ Michael Vatikiotis กล่าวว่า เขามักใช้แหล่งข่าวประเภทนี้เพื่อเปรียบเทียบและถ่วงน้ำหนักกับข้อมูลที่ได้จากแหล่งข่าวจากรัฐบาลเท่านั้น

อย่างไรก็ดีปรากฏคหิพย์ ดาวเรืองให้ข้อสังเกตว่า จากประสบการณ์การทำข่าวร่วมกับผู้สื่อข่าวชาวต่างประเทศนั้นเธอพบว่าผู้สื่อข่าวเหล่านี้มักใช้แหล่งข่าวซ้ำ ๆ กันโดยเฉพาะแหล่งข่าวประเภทนักวิเคราะห์ นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้เป็นเพราะบุคคลเหล่านี้มีความรู้และเข้าใจภาษาอังกฤษได้ดี ประกอบกับคนไทยที่พูดภาษาอังกฤษได้ดีพอที่จะให้สัมภาษณ์ชาวต่างชาติยังมีไม่มาก

7. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปฏิกริยาของรัฐบาลต่อเนื้อหาที่นำเสนอในเชิงลบ

ในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยของสื่อมวลชนต่างประเทศโดยเฉพาะในส่วนที่เป็นบทความ บทวิเคราะห์และบทวิจารณ์นั้น ส่วนใหญ่เป็นไปในทิศทางลบและมีจำนวนไม่น้อยที่สร้างความไม่พอใจให้แก่รัฐบาล ซึ่งปฏิกริยาของรัฐบาลส่วนใหญ่แสดงออกมาในรูปของจดหมายร้องเรียนหรือต่อว่าถึงกองบรรณาธิการที่ส่งกอง ปัญหาของผู้สื่อข่าวหลายคนจากนิตยสารทั้ง 2 ฉบับประสบอยู่เสมอ และพวกเขากล่าวไปในแนวเดียวกันว่า พวกเขาเชื่อมั่นในการนำเสนอของตนเองเนื่องจากการตรวจสอบข้อมูลมาอย่างดีแล้ว ดังนั้นสิ่งที่พวกเขากระทำก็คือนิ่งเฉย ไม่ได้ตอบอะไรทั้งสิ้น พวกเขายังแนะว่ารัฐบาลควรทำหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุดและต้องมีนโยบายที่โปร่งใสและเปิดเผย

Roger Mitton กล่าวว่า เวลาเขาเสนอเนื้อหาในเชิงลบไม่เคยเห็นรัฐบาลออกมาว่าอะไรเลย แต่พอเขียนในเชิงลบกลับถูกต่อว่าเสมอ เขายังให้ข้อเตือนใจอีกว่าประเทศไทยเป็น

ประเทศเสรี สื่อมวลชนจึงมีสิทธิที่จะพูดและเขียนในสิ่งที่สื่อเห็น รัฐบาลควรรับฟังอย่างสงบ แล้วนำไปปรับปรุงเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำรอยเดิมอีก

ขณะเดียวกันปรากฏคิพิย์ ดาวเรือง ให้ความเห็นว่า รัฐบาลย่อมต้องรักษาภาพพจน์ของประเทศจึงมีสิทธิที่จะออกมาชี้แจงหรือตอบโต้ได้ครบเท่าที่ไม่ไปละเมิดสิทธิของสื่อ แต่สิ่งที่รัฐบาลควรกระทำมากที่สุดคือฟังเสียงของประชาชนมากกว่าฟังเสียงจากสื่อต่างประเทศเพียงไม่กี่ฉบับ เธอย้ำว่า รัฐบาลที่ดีต้องแก้ไขปัญหาค้นพื้นฐานจากความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง สิ่งที่สื่อต่างประเทศเสนอถือเป็นเพียงข้อวิพากษ์วิจารณ์จากภายนอก เนื่องจากปัญหาของประเทศไทยซับซ้อนกว่าที่สื่อเสนอมากนัก ดังนั้นรัฐบาลจะต้องวิเคราะห์ปัญหาโดยมองจากความเห็นของคนหลาย ๆ ด้านและต้องแก้ปัญหาเสียตั้งแต่ต้น มิใช่เพิ่งมาให้ความสำคัญก็ต่อเมื่อสื่อยกขึ้นมาเสนอ

8. ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของนิตยสารข่าวต่างประเทศในการสะท้อนภาพประเทศไทย

ผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่เห็นพ้องกันว่านิตยสารข่าวต่างประเทศเป็นกระจกส่องที่ดีแก่ประเทศไทย เนื่องจากมันสามารถสะท้อนให้เห็นภาพของประเทศไทยในแง่มุมที่กว้างขึ้น Roger Mitton กล่าวว่า สิ่งที่สื่อต่างประเทศควรกระทำก็คือเสนอแต่ความจริงเกี่ยวกับประเทศไทย และสำหรับเอเชียวีคแล้วเขากล้าพูดได้ว่าเป็นกระจกส่องที่ดีเนื่องจากเอเชียวีคเน้นรายงานสถานการณ์อย่างถูกต้อง เมื่อใดที่รัฐบาลบริหารไม่ดี เอเชียวีคก็จะชี้ให้เห็นว่าไม่ดีตรงไหนอย่างไร

Shawn Crispin กล่าวว่า หน้าทีของสื่อก็คือเป็นสุนัขเฝ้าบ้าน (watchdog) คอยตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลและชี้เตือนรัฐบาลให้เห็นปัญหา และสิ่งที่สื่อเตือนก็ถือว่าเป็นคำสอนที่ดี (good sermon) ส่วนรัฐบาลก็ต้องทำหน้าที่ของรัฐบาลให้ดีที่สุด

สำหรับปรากฏคิพิย์ ดาวเรือง เธอได้ให้ทัศนะที่ค่อนข้างต่างออกไปว่า นิตยสารข่าวต่างประเทศเป็นเพียงกระจกสะท้อนความคิดของชาวต่างชาติเพื่อบอกเราว่าคนที่ไม่ใช่คนไทยมองเราอย่างไร ซึ่งเป็นการสะท้อนวิถีคิดและวิธีมองของชาวต่างชาติ แต่ในจุดนี้เราสามารถมองย้อนกลับไปที่เพื่อวิเคราะห์ว่าทำไมเขาจึงมองเราอย่างนั้น ในขณะเดียวกัน Michael Vatikiotis กลับให้ความเห็นว่า ผู้สื่อข่าวไม่ควรมองว่าตนกำลังทำหน้าที่เป็นกระจกส่องของประเทศใดหรือไม่ เนื่องจากหน้าที่ของสื่อมวลชนคือรายงานเหตุการณ์อย่างถูกต้องและเที่ยงธรรมเท่านั้น

อย่างไรก็ดี Julian Gearing ยอมรับว่าบางครั้งสื่อต่างประเทศเองก็มีความผิดพลาดในการรายงานข่าวเช่นกัน โดยเฉพาะในกรณีนิตยสาร Newsweek ตีพิมพ์บทวิจารณ์เศรษฐกิจของไทยโดยพาดหัวเรื่องที่น่าแปลกว่า "Beyond sex and golf..." เมื่อเดือนกรกฎาคม 2542 ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทยนั้น เขากล่าวว่า บางครั้งสื่ออาจเสนอเรื่องที่ไม่ถูกต้องนัก (not quite right) ดังนั้นผู้อ่านจึงต้องตัดสินใจด้วยว่าสิ่งที่สื่อเสนอนั้นน่าเชื่อถือเพียงไร

ในกรณีดังกล่าวผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่แสดงความไม่เห็นด้วยกับวิธีการนำเสนอเนื้อหาในลักษณะนี้ของ Newsweek โดยปรารภศัพท์ ดาวเรืองได้ชี้ให้เห็นถึงข้อบกพร่องของการทำงานของผู้สื่อข่าวในกรณีนี้ว่า นอกจากเขาจะไม่รู้จริงถึงปัญหาแล้ว เขายังไม่พยายามทำความเข้าใจและมองให้ลึกซึ้ง สิ่งที่เสนอออกมาจึงเป็นความจริงเพียงซีกเดียว และนอกจากจะอ้างอิงแหล่งข่าวที่ไม่เปิดเผยชื่อซึ่งถือว่าผิดหลักการรายงานข่าวที่ดีแล้ว เขายังไม่พยายามหาแหล่งข่าวอื่นที่เกี่ยวข้องมาประกอบเพื่อสร้างความสมดุลให้กับเนื้อหาอีกด้วย

4.2 การสัมภาษณ์ช่างภาพเกี่ยวกับแนวทางในการคัดเลือกภาพข่าว

ผู้ให้สัมภาษณ์ได้แก่ Yvan Cohen ช่างภาพอิสระ (freelance photographer) จากเอเชีย
วิค

1. ข้อมูลส่วนตัวและภูมิหลังของช่างภาพเกี่ยวกับประเทศไทย

Yvan Cohen ชาวอังกฤษ อายุ 34 ปี จบการศึกษาด้านรัฐศาสตร์และศิลปะจากอังกฤษ เริ่มทำงานถ่ายภาพตั้งแต่ช่วงที่เป็นนักศึกษา ปัจจุบันเป็นช่างภาพอิสระให้กับสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีชื่อเสียงหลายฉบับ อาทิ เอเชียวิค (อายุงาน 5 ปี) ฟาริสเทิร์นอีคอนอมิครีวิว (อายุงาน 2 ปี) ไทม์ L'Express (ฝรั่งเศส) La Vie (ฝรั่งเศส) และ Asian Business เป็นต้น เขากล่าวว่า เขาพำนักอยู่ในประเทศไทยมาถึง 9 ปีแล้วและสามารถพูดและอ่านภาษาไทยได้และเคยร่วมงานกับนิตยสาร "สารคดี" ของไทยด้วย

2. แหล่งที่มาและเกณฑ์ในการคัดเลือกภาพข่าว

โดยทั่วไปภาพข่าวที่ตีพิมพ์ในนิตยสารมักมาจาก 2 ทางคือ ภาพข่าวจากสำนักข่าวที่นิตยสารเป็นสมาชิกอยู่ (Wire Photography) และภาพข่าวที่นิตยสารมอบหมายและว่าจ้างให้ช่าง

ภาพอิสระเป็นผู้ถ่ายมาลง (Assignment Photography) ภาพข่าวแบบแรกนั้นราคาไม่แพงแต่ไม่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวเนื่องจากตยสารอื่น ๆ ที่เป็นสมาชิกสำนักข่าวสามารถตีพิมพ์ภาพดังกล่าวได้เช่นกัน ขณะที่ภาพข่าวแบบหลังแม้จะมีความเป็นเอกลักษณ์และเหมาะสมกับบทความแต่ละเรื่องที่ลงมากกว่า แต่ทางนิตยสารต้องจ่ายค่าเสียเวลาและค่ารูปที่จะลงตีพิมพ์ในแต่ละครั้งให้แก่ช่างภาพอิสระในราคาที่สูงพอสมควร โดยที่ลิขสิทธิ์ของภาพจะเป็นของช่างภาพแต่เพียงผู้เดียว

สำหรับขั้นตอนการคัดเลือกภาพข่าวนั้น ช่างภาพจะเป็นผู้คัดเลือกภาพถ่ายที่คิดว่าดีที่สุด จากนั้นจึงส่งไปให้บรรณาธิการภาพ (photo editor) ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในการตัดสินใจจะตีพิมพ์ภาพใดบ้าง สำหรับเกณฑ์ในการเลือกภาพข่าวของ Yvan Cohen จะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบด้านศิลปะซึ่งเป็นความชอบส่วนตัวของเขาและต้องเป็นรูปที่สามารถสื่อให้เห็นประเด็นสำคัญของเรื่องได้

3. ความคิดเห็นของช่างภาพต่อการทำงานถ่ายภาพในประเทศไทย

Yvan Cohen กล่าวว่า การเป็นช่างภาพชาวต่างประเทศแล้วมาทำงานถ่ายภาพในประเทศไทยมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ข้อเสียที่เห็นชัดที่สุดก็คือ ช่างภาพมักไม่ค่อยมีความเข้าใจในเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างลึกซึ้ง และบางครั้งปัญหาในเรื่องภาษาก็เป็นอุปสรรคต่อการทำงานด้วย สำหรับข้อดีนั้นเขากล่าวว่า การเป็นช่างภาพชาวต่างประเทศทำให้เขามีมุมมองในเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่แปลกออกไป ถือเป็นมุมมองแบบใหม่จากสายตาของบุคคลภายนอกที่ค่อนข้างเป็นกลางมากกว่าของคนในพื้นที่ นอกจากนี้คนในพื้นที่เองมักให้การต้อนรับช่างภาพชาวต่างประเทศมากกว่าช่างภาพภายในประเทศของตนเนื่องจากเห็นว่าพวกเขาเป็นบุคคลภายนอกที่ไม่ได้มีส่วนได้ส่วนเสียอะไรกับปัญหาหรือเหตุการณ์นั้นๆ Yvan Cohen ยังชี้ให้เห็นความได้เปรียบของการเป็นช่างภาพชาวต่างประเทศอีกว่า นักการเมืองส่วนใหญ่ชอบที่จะให้มีการตีพิมพ์ภาพของตนเองในสื่อสิ่งพิมพ์ต่างประเทศจึงมักให้ความร่วมมือในการถ่ายภาพเป็นอย่างดี

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงมุมมองเกี่ยวกับประเทศไทยผ่านการนำเสนอเนื้อหาของนิตยสารข่าวต่างประเทศ ทั้งในเรื่องประเภทเนื้อหา รูปแบบเนื้อหา ปริมาณของเนื้อหา และการอ้างแหล่งข่าว ตลอดจนศึกษาแนวทางในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยของผู้สื่อข่าวต่างประเทศ

จุดเริ่มต้นของการศึกษาในครั้งนี้มาจากข้อวิพากษ์วิจารณ์ว่าสื่อมวลชนต่างประเทศมีบทบาทในการสร้างภาพลักษณ์ของประเทศต่าง ๆ ผ่านเนื้อหาที่นำเสนอ ดังที่มิงงานวิจัยพบว่าเนื้อหาในเชิงลบของหนังสือพิมพ์สามารถทำให้เกิดภาพลักษณ์ในเชิงลบในใจของผู้อ่านทั้งต่อหนังสือพิมพ์และต่อชุมชนที่ตกเป็นข่าว (Jack B. Haskins & M. Mark Miller อ้างแล้ว) และการอ่านข่าวจากสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับต่างประเทศมีผลต่อการรับรู้หรือทัศนคติของผู้อ่านต่อประเทศนั้น ๆ (David K. Perry อ้างแล้ว) ประกอบกับประเทศไทยเองก็เคยได้รับผลกระทบจากการเสนอเนื้อหาในเชิงลบโดยสื่อมวลชนต่างประเทศอยู่เนือง ๆ งานวิจัยชิ้นนี้จึงช่วยให้เห็นรายละเอียดมากขึ้นว่าสื่อมวลชนต่างประเทศให้ภาพของประเทศไทยอย่างไรบ้าง

ผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ในการศึกษา โดยรวบรวมเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยซึ่งเสนอโดยนิตยสารเอเชียแอนด์ฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิครีวิว ซึ่งถือเป็นนิตยสารข่าวต่างประเทศที่มีชื่อเสียงที่สุดในภูมิภาคเอเชีย โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเนื้อหาทุกชิ้นที่ปรากฏในช่วงเดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2538 ถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2542 นอกจากนี้ผู้วิจัยยังทำการสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวของนิตยสารทั้ง 2 ฉบับเพื่อศึกษาแนวทางในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยด้วย

การวิจัยครั้งนี้ตั้งประเด็นในการศึกษาไว้ 4 ประเด็น ซึ่งจะได้สรุปผลพร้อมทั้งอภิปรายผล ดังนี้

1. ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยของนิตยสารข่าวต่างประเทศ

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยที่ได้รับการเสนอในช่วงเดือนกรกฎาคม 2538 ถึงเดือนมิถุนายน 2542 มีทั้งสิ้น 1,181 ชิ้น และมีเนื้อที่รวม 37,469 คอลัมน์นิ้ว โดยแยกเป็นเนื้อหา

ที่เสนอโดยเอเชียวีค 534 ขึ้นคิดเป็นเนื้อที่ 16,475 คอลัมน์นิ้ว และเนื้อหาที่เสนอโดยฟาริสเทิร์น อีคอนอมิครีวิว 647 ขึ้นคิดเป็นเนื้อที่ 20,994 คอลัมน์นิ้ว ซึ่งสามารถจำแนกเนื้อหาออกได้เป็น 8 ประเภทโดยเรียงลำดับตามประเภทที่มีความถี่ในการนำเสนอจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

1. เนื้อหาด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้รับการเสนอ 480 ขึ้น และมีเนื้อที่ 15,695.5 คอลัมน์นิ้ว
2. เนื้อหาด้านการเมืองภายในประเทศได้รับการเสนอ 278 ขึ้น และมีเนื้อที่ 8,447 คอลัมน์นิ้ว
3. เนื้อหาด้านปัญหาทางสังคมได้รับการเสนอ 146 ขึ้น และมีเนื้อที่ 5,579 คอลัมน์นิ้ว
4. เนื้อหาในด้านอื่น ๆ อาทิ กีฬา บุคคลที่มีชื่อเสียง บุคคลในวงการบันเทิง ได้รับการเสนอ 139 ขึ้น และมีเนื้อที่ 3,231.5 คอลัมน์นิ้ว
5. เนื้อหาด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้รับการเสนอ 58 ขึ้น และมีเนื้อที่ 1,300 คอลัมน์นิ้ว
6. เนื้อหาด้านกิจกรรมทางทหารได้รับการเสนอ 35 ขึ้น และมีเนื้อที่ 1,003.5 คอลัมน์นิ้ว
7. เนื้อหาด้านสถาบันพระมหากษัตริย์ได้รับการเสนอ 26 ขึ้น และมีเนื้อที่ 849.5 คอลัมน์นิ้ว
8. เนื้อหาด้านการท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรมได้รับการเสนอ 19 ขึ้น และมีเนื้อที่ 1,363 คอลัมน์นิ้ว

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่านิตยสารข่าวต่างประเทศให้ความสำคัญกับการเสนอเนื้อหาด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การเมืองภายในประเทศ และปัญหาทางสังคมของไทยมากที่สุดทั้งในแง่ความถี่และปริมาณเนื้อที่ที่นำเสนอ โดยมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 40.6, 23.5 และ 12.4 ตามลำดับ ขณะที่เนื้อหาด้านการท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรมได้รับการเสนอน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 1.6 เท่านั้น

สำหรับรูปแบบเนื้อหาที่นำเสนอจำแนกได้เป็น 9 รูปแบบโดยเรียงลำดับตามรูปแบบที่มีความถี่ในการนำเสนอจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

1. ข่าว ได้รับการเสนอ 528 ขึ้น และมีเนื้อที่ 1,914.5 คอลัมน์นิ้ว
2. บทความ/บทวิเคราะห์/บทวิจารณ์ได้รับการเสนอ 497 ขึ้น และมีเนื้อที่ 29,914.5 คอลัมน์นิ้ว
3. การ์ตูน ได้รับการเสนอ 27 ขึ้น และมีเนื้อที่ 278.5 คอลัมน์นิ้ว
4. บทสัมภาษณ์ ได้รับการเสนอ 25 ขึ้น และมีเนื้อที่ 1,199.5 คอลัมน์นิ้ว

5. จดหมาย ได้รับการเสนอ 25 ชิ้น และมีเนื้อที่ 211 คอลัมน์นิ้ว
6. สารคดี ได้รับการเสนอ 20 ชิ้น และมีเนื้อที่ 1,562 คอลัมน์นิ้ว
7. บทบรรณาธิการ ได้รับการเสนอ 20 ชิ้น และมีเนื้อที่ 633 คอลัมน์นิ้ว
8. อื่น ๆ (อาทิ บทรายงาน) ได้รับการเสนอ 20 ชิ้น และมีเนื้อที่ 306 คอลัมน์นิ้ว
9. ภาพข่าว ได้รับการเสนอ 19 ชิ้น และมีเนื้อที่ 1,450 คอลัมน์นิ้ว

จากผลที่ได้แสดงให้เห็นว่านิตยสารข่าวต่างประเทศเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยในรูปของข่าว และบทความ/บทวิเคราะห์/บทวิจารณ์มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 44.7 และ 42.1 ตามลำดับ แม้เนื้อหาที่เป็นข่าวจะมีความถี่ในการนำเสนอมากกว่าบทความ แต่ปริมาณเนื้อที่กลับมีน้อยกว่าอย่างเทียบกันไม่ได้ ขณะที่เนื้อหาในรูปการ์ตูน บทสัมภาษณ์ จดหมาย สารคดี ภาพข่าว และอื่น ๆ อาทิ บทรายงาน กลับปรากฏในปริมาณที่น้อยใกล้เคียงกันโดยมีสัดส่วนอยู่ระหว่างร้อยละ 1.6 ถึง 2.3 เท่านั้น

นอกจากนี้ผลจากการจำแนกประเภทเนื้อหาตามรูปแบบเนื้อหายังแสดงให้เห็นว่า เนื้อหาด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจเป็นเนื้อหาประเภทเดียวที่ปรากฏในรูปบทความมากกว่าข่าว ขณะที่เนื้อหาด้านการท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรมปรากฏในรูปสารคดีมากกว่าบทความ เนื้อหาที่เหลือนอกจากที่กล่าวมาถูกเสนอในรูปของข่าวมากที่สุด

สำหรับเนื้อหาที่ถูกเสนอในตำแหน่ง "เรื่องจากปก" พบว่ามีทั้งสิ้น 45 ชิ้นหรือคิดเป็นร้อยละ 3.8 ของปริมาณชิ้นงานทั้งหมด 1,181 ชิ้น โดยเอเชียวิคเสนอทั้งสิ้น 32 ชิ้นหรือคิดเป็นร้อยละ 6 ของจำนวนเนื้อหาทั้งหมด ขณะที่ฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิกส์วิวเสนอเพียง 13 ชิ้นคิดเป็นร้อยละ 2 เท่านั้น สำหรับเนื้อหาที่ปรากฏในตำแหน่งนี้มากที่สุดได้แก่ เนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจซึ่งพบ 20 ชิ้น รองลงมาได้แก่เนื้อหาด้านการเมืองภายในประเทศ 12 ชิ้น เนื้อหาประเภทอื่น อาทิ การกีฬา บุคคลที่มีชื่อเสียง บุคคลในวงการบันเทิง 7 ชิ้น ปัญหาทางสังคม 4 ชิ้น และเนื้อหาเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ และกิจกรรมทางทหารอย่างละ 1 ชิ้น

อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ผลการวิจัยที่พบว่านิตยสารข่าวต่างประเทศเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยในด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และการเมืองภายในประเทศมากเป็นอันดับแรกนั้น นอกจากจะสอดคล้องกับนโยบายของนิตยสารที่เน้นการเสนอเนื้อหาด้านดังกล่าวแล้ว ยังสอดคล้องกับสถานการณ์ที่

เกิดขึ้นจริงอีกด้วย เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวประเทศไทยกำลังประสบปัญหาเศรษฐกิจถดถอยอันเนื่องมาจากเศรษฐกิจฟองสบู่ก่อนหน้านี้จึงนำไปสู่การลดค่าเงินบาท และการกู้ยืมเงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ทำให้ต่างชาติจับตามองการทำงานของรัฐบาลไทยอย่างใกล้ชิดในฐานะที่ไทยเป็นประเทศแรกที่เผชิญกับวิกฤตเศรษฐกิจ ผู้สื่อข่าวจึงจำเป็นต้องวิเคราะห์สถานการณ์และความคืบหน้าอย่างเจาะลึกเพื่อสนองต่อกลุ่มผู้อ่านส่วนใหญ่ที่เป็นนักธุรกิจชั้นนำของภูมิภาคและบุคคลระดับผู้นำประเทศผู้ซึ่งติดตามสถานการณ์ของประเทศต่าง ๆ อยู่เสมอ เนื้อหาที่ปรากฏจึงมักอยู่ในรูปของบทความ บทวิเคราะห์และบทวิจารณ์เสียเป็นส่วนใหญ่อันถือเป็นลักษณะเด่นของนิตยสารอยู่แล้ว

สำหรับเนื้อหาด้านปัญหาทางสังคม อาทิ ปัญหาการจราจร ปัญหาแรงงาน ความยากจนของเกษตรกร มลภาวะ ระบบการศึกษา เหล่านี้พบมากเป็นอันดับสามรองจากเนื้อหาด้านเศรษฐกิจและการเมือง จุดนี้สะท้อนให้เห็นว่ารัฐบาลไทยยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาเหล่านี้ได้อย่างผลทั้ง ๆ ที่มีการเปลี่ยนรัฐบาลมาถึง 3 ชุดในช่วงที่ทำการวิจัย เนื่องจากประเด็นดังกล่าวยังมีการนำเสนออย่างต่อเนื่องทั้งในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ และช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ

ในขณะที่เนื้อหาด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การเมืองภายในประเทศ และปัญหาทางสังคมของไทยได้รับการเสนอบ่อยครั้งทั้งในรูปบทความ และบทบรรณาธิการ รวมถึงในตำแหน่งเรื่องจากปก ผลการวิจัยกลับพบว่ายังมีเนื้อหาอีกหลายประเภทที่ได้รับการเสนอในสัดส่วนที่น้อยมากโดยเฉพาะเนื้อหาเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย ซึ่งจุดนี้อาจตั้งข้อสังเกตได้ว่าการที่ประเทศไทยมีข้อจำกัดในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ อันถือเป็นสถาบันที่เคารพรักของคนไทย ทำให้สื่อมวลชนต่างชาติหลีกเลี่ยงที่จำกัดขยับเข้ามานำเสนอโดยไม่จำเป็น เนื้อหาดังกล่าวจึงปรากฏน้อย

สำหรับเนื้อหาด้านกิจกรรมทางทหารที่พบน้อยนั้นแสดงให้เห็นว่า สื่อมวลชนต่างชาติไม่ค่อยได้ให้ความสำคัญกับการทหารของไทยนัก ทั้งนี้เป็นเพราะในช่วงเวลาดังกล่าวทหารมิได้มีบทบาทหรือเข้ามาแทรกแซงการเมืองของไทยเหมือนในอดีต เนื้อหาที่พบจึงมักเกี่ยวกับกิจกรรมภายในกองทัพเสียเป็นส่วนใหญ่

นอกจากนี้ยังมีข้อสังเกตว่าเนื้อหาด้านการท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรมของไทยได้รับการนำเสนอเพียงเล็กน้อย ทั้งนี้คงเป็นเพราะนโยบายของนิตยสารชาวต่างประเทศมิได้มุ่งเน้นเสนอเนื้อหาประเภทนี้อยู่แล้ว ทำให้เนื้อหาด้านการท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรมปรากฏน้อย

ในเรื่องรูปแบบของเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยนั้น แม้ผลการวิจัยจะพบว่าเนื้อหาส่วนใหญ่ (ยกเว้นเนื้อหาด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจ) มักปรากฏในรูปของข่าวมากที่สุด แต่เมื่อพิจารณาถึงเนื้อหาที่จะเห็นได้ว่ามีปริมาณน้อยกว่าเนื้อหาในรูปแบบบทความอย่างมาก เนื่องจากนิตยสารทั้ง 2 ฉบับเป็นนิตยสารรายสัปดาห์ ข่าวที่ปรากฏจึงเป็นเพียงข่าวสั้นที่สรุปเหตุการณ์ต่าง ๆ ในประเทศไทยในรอบสัปดาห์โดยครอบคลุมเหตุการณ์ที่สำคัญ จึงทำให้ความถี่ในการเสนอมีมาก

อย่างไรก็ดีเมื่อใดที่มีเหตุการณ์ที่น่าสนใจและมีความสำคัญ ผู้สื่อข่าวก็จะหยิบยกขึ้นมาเสนอในรูปแบบความ บทวิเคราะห์ บทวิจารณ์ ซึ่งจุดนี้สะท้อนให้เห็นบทบาทของผู้สื่อข่าวในการทำหน้าที่ผู้กำหนดวาระข่าวสาร (Agenda Setter) ว่าประเด็นใดควรหยิบยกขึ้นมาเสนอในรูปแบบใด ซึ่งจากการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่าประเด็นเกี่ยวกับบทบาทของธนาคารแห่งประเทศไทยและกระทรวงการคลังในการจัดการกับปัญหาเศรษฐกิจ และประเด็นเกี่ยวกับความประพฤตินิยมของนักการเมืองไทยซึ่งถูกมองว่ามีปัจจัยมาจากข้อบกพร่องของระบบการเมืองแบบอุปถัมภ์ที่ฝังรากลึกมาช้านานถูกยกมาวิพากษ์วิจารณ์อยู่เสมอ และบางครั้งก็ปรากฏในบทบรรณาธิการ รวมถึงในตำแหน่งเรื่องจากปกด้วย

จากการวิจัยพบว่าเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยที่ถูกเสนอในบทบรรณาธิการมีเพียง 20 ชิ้นจากนิตยสารจำนวนทั้งสิ้น 399 ฉบับ อันหมายความว่าในจำนวนนิตยสารทุก ๆ 20 ฉบับจะพบบทบรรณาธิการเกี่ยวกับประเทศไทยเพียง 1 ชิ้น คงพอแสดงให้เห็นว่านิตยสารข่าวต่างประเทศให้ความสำคัญกับประเทศไทยค่อนข้างน้อย ดังนั้นประเด็นใดที่ถูกหยิบยกขึ้นมาเสนอในส่วนนี้จะต้องเป็นประเด็นที่น่าสนใจจริง ๆ ในสายตาของกองบรรณาธิการ ซึ่งจากการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่าประเด็นการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของรัฐบาล และข้อบกพร่องของระบบการเมืองไทยมักถูกหยิบยกขึ้นมาวิจารณ์ในเชิงลบเสียเป็นส่วนใหญ่ จุดนี้จึงสะท้อนให้เห็นว่าสื่อมวลชนต่างประเทศมีทัศนคติที่ไม่สู้ดีต่อประเทศไทย

สำหรับเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยที่ปรากฏในตำแหน่งเรื่องจากปกจำนวน 45 ชิ้นในช่วงเวลา 4 ปีที่ทำการวิจัยนั้นสะท้อนให้เห็นการให้ความสำคัญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในประเทศไทยของนิตยสารข่าวต่างประเทศในระดับหนึ่ง เนื่องจากโดยทั่วไปตำแหน่งดังกล่าวมักถูกกันไว้สำหรับเรื่องที่กองบรรณาธิการเห็นว่าเป็นเรื่องเด่นประจำฉบับเท่านั้น ซึ่งผลการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่าเนื้อหาที่ถูกนำเสนอในตำแหน่งนี้มักเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และการเมืองภายใน

ประเทศโดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวกับความล้มสลายทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ข้อบกพร่องของระบบการเมืองไทย ซึ่งเป็นไปในเชิงลบ แต่ก็มีประเด็นในเชิงบวกเช่นกัน อาทิ การเติบโตทางธุรกิจของคนไทยโดยเฉพาะบริษัทเครือเจริญโภคภัณฑ์ และเรื่องเกี่ยวกับนักกีฬา นักร้องและนางแบบคนไทยที่มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับจากนานาชาติ เป็นต้น

ดังนั้นบทบาทของนิตยสารข่าวต่างประเทศในการเป็นผู้เฝ้าประตูข่าวสาร (Gatekeeper) และผู้กำหนดวาระข่าวสาร (Agenda Setter) เกี่ยวกับประเทศไทยสะท้อนให้เห็นว่านิตยสารข่าวต่างประเทศให้ความสำคัญกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและการเมืองของไทยมากที่สุด เนื่องจากเนื้อหาประเภทนี้มีความถี่ในการนำเสนอมาก และถูกหยิบยกมาวิเคราะห์วิจารณ์สูงกว่าเนื้อหาประเภทอื่น ๆ อีกทั้งยังปรากฏในรูปแบบบรรณาธิการ และในตำแหน่งเรื่องจากปกมากกว่าเนื้อหาประเภทอื่น ๆ ด้วย

นอกจากนี้หากเปรียบเทียบลักษณะการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยระหว่างเอเชียวีคและฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิสทรีแล้ว จะพบว่ามีความแตกต่างกันในหลายจุด โดยเฉพาะในเรื่องประเภทเนื้อหา กล่าวคือขณะที่นิตยสารทั้ง 2 ฉบับต่างก็เสนอเนื้อหาด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจของไทยมากกว่าเนื้อหาประเภทอื่น ๆ ทั้งหมด แต่ฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิสทรีเสนอถึง 332 ชิ้นซึ่งมากกว่าของเอเชียวีคที่พบ 148 ชิ้นถึงกว่าเท่าตัว และในขณะเดียวกันก็เป็นเนื้อหาประเภทเดียวที่ฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิสทรีเสนอมากถึงร้อยละ 51 จากจำนวนเนื้อหาทั้งหมด 647 ชิ้น ขณะที่เนื้อหาด้านนี้ที่ปรากฏในเอเชียวีคมีสัดส่วนไม่ต่างจากเนื้อหาด้านการเมืองและปัญหาทางสังคมมากนัก

จุดนี้จึงสะท้อนให้เห็นลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่างกันระหว่างนิตยสารทั้ง 2 ฉบับ โดยอาจกล่าวได้ว่า ฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิสทรีเป็นนิตยสารที่เน้นการเสนอเนื้อหาด้านเศรษฐกิจของไทยมากกว่าเนื้อหาอื่นอย่างเห็นได้ชัด ขณะที่เอเชียวีคมีการเสนอเนื้อหาที่หลากหลายกว่าคือเน้นทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง และปัญหาทางสังคมของไทยในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน

สำหรับในเรื่องรูปแบบของเนื้อหานั้น อาจกล่าวได้ว่า ฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิสทรีเป็นนิตยสารที่เน้นการวิเคราะห์เจาะลึกในเนื้อหาของประเทศไทยมากกว่าเอเชียวีค ซึ่งเห็นได้จากจำนวนเนื้อหาในรูปแบบบทความ บทวิเคราะห์ และบทวิจารณ์ซึ่งพบมากกว่าของเอเชียวีคถึง 1.5 เท่า และยังเป็นเนื้อหาแบบเดียวที่ใช้เนื้อที่ในการนำเสนอมากที่สุดคือร้อยละ 88 ของจำนวนเนื้อหาทั้งหมดที่ฟาร์อีสเทิร์นเสนอเกี่ยวกับประเทศไทย

ดังนั้น ผลจากการเปรียบเทียบลักษณะการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยระหว่างเอเชียวิค และฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิกส์วิวที่ได้นี้ จึงไม่เป็นไปตามข้อสันนิษฐานเบื้องต้นข้อที่ 1 ที่เชื่อว่าลักษณะการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยของนิตยสารทั้ง 2 ฉบับไม่แตกต่างกัน

2. การอ้างแหล่งข่าวของนิตยสารข่าวต่างประเทศ

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยทั้งหมด 1,181 ชิ้นมีการอ้างอิงแหล่งข่าวรวมทั้งสิ้น 2,758 ครั้ง โดยสามารถจำแนกประเภทแหล่งข่าวได้ 11 ประเภทเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

1. นักวิเคราะห์/นักวิชาการ/ผู้เชี่ยวชาญ ถูกอ้างอิง 771 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 28
2. นักธุรกิจ/นักการธนาคาร/สถาบันการเงิน ถูกอ้างอิง 613 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 22.2
3. รัฐบาล/นักการเมืองในคณะรัฐมนตรี ถูกอ้างอิง 280 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 10.2
4. นักการเมืองนอกคณะรัฐมนตรี ถูกอ้างอิง 207 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 7.5
5. ประชาชนทั่วไป ถูกอ้างอิง 176 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 6.4
6. แหล่งข่าวอื่น ๆ (อาทิ รายงาน ผลการวิจัย) ถูกอ้างอิง 175 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 6.4
7. หน่วยงาน/องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ถูกอ้างอิง 155 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 5.6
8. นักการทูต/องค์กรระหว่างประเทศ ถูกอ้างอิง 116 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.2
9. ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ถูกอ้างอิง 114 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.1
10. สื่อมวลชน ถูกอ้างอิง 81 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.9
11. ตำรวจ/ทหาร ถูกอ้างอิง 70 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.5

จากผลที่ได้แสดงให้เห็นว่า แหล่งข่าวที่ผู้สื่อข่าวต่างประเทศนิยมใช้มากที่สุดใน การเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยคือ นักวิเคราะห์ นักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีสัดส่วนสูงที่สุดถึงร้อยละ 28 รองลงมาได้แก่ นักธุรกิจ นักการธนาคารและสถาบันการเงินคิดเป็นร้อยละ 22 และแหล่งข่าวจากรัฐบาลและนักการเมืองในคณะรัฐมนตรีซึ่งพบร้อยละ 10 ขณะที่แหล่งข่าวประเภทสื่อมวลชน และทหารและตำรวจไม่ค่อยเป็นที่นิยมของผู้สื่อข่าวเนื่องจากพบไม่ถึงร้อยละ 3

อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

จากผลการวิจัยที่พบว่าแหล่งข่าวที่เป็นนักวิเคราะห์ นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญได้รับการอ้างอิงมากที่สุดในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยนั้น แสดงให้เห็นว่าผู้สื่อข่าวต่างประเทศส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับแหล่งข่าวประเภทนี้มากเป็นพิเศษ ซึ่งนอกจากจะสอดคล้องกับลักษณะของนิตยสารที่เป็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์แล้ว ยังสอดคล้องกับแนวคิดในเรื่องความน่าเชื่อถือของแหล่งข่าว เนื่องจากบุคคลเหล่านี้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์จึงมักได้รับความไว้วางใจจากผู้สื่อข่าวเสมอ ซึ่งจากการวิเคราะห์เนื้อหาสังเกตเห็นได้ว่าในบทความแต่ละชิ้นไม่ว่าจะเกี่ยวกับเนื้อหาประเภทใดมักมีการอ้างอิงคำพูดที่แสดงให้เห็นทัศนคติของแหล่งข่าวประเภทนี้เสมอ แม้ผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่จะให้สัมภาษณ์ว่าพวกเขาไม่ได้ให้ความสำคัญกับแหล่งข่าวประเภทนี้มากกว่าแหล่งข่าวอื่น แต่ผลการวิจัยที่ได้แสดงให้เห็นว่าผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่มีความโน้มเอียงที่จะใช้แหล่งข่าวดังกล่าวมากกว่าแหล่งข่าวประเภทอื่นโดยไม่รู้ตัว

ปัจจัยอีกประการหนึ่งน่าจะมาจากความสามารถส่วนตัวของแหล่งข่าวในการสื่อสารกับผู้สื่อข่าวชาวต่างชาติ เนื่องจากบุคคลเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีการศึกษาสูงและสามารถใช้ภาษาอังกฤษตอบโต้กับผู้สื่อข่าวต่างชาติได้ดี ทำให้ผู้สื่อข่าวมักเข้าหาแหล่งข่าวประเภทนี้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับคุณสมบัติของแหล่งข่าวในเรื่องความสามารถในการสื่อสารหรือให้สัมภาษณ์ของ Herbert J. Gans (อ้างแล้ว) ที่ระบุว่าแหล่งข่าวที่ดีจะต้องสามารถพูดได้อย่างกระชับชัดเจนและใช้ภาษาที่ถูกต้องเข้าใจง่าย (Articulateness)

แม้ผลจากการสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวจะไม่พบว่าผู้สื่อข่าวต่างชาติมีปัญหาในการสื่อสารกับแหล่งข่าวที่ไม่เข้าใจภาษาอังกฤษแต่อย่างใดเนื่องจากหลายคนสามารถพูดภาษาไทยได้ แต่เป็นที่น่าเชื่อถือว่าอย่างน้อยข้อจำกัดด้านภาษาน่าจะมีผลให้ผู้สื่อข่าวหันไปนิยมแหล่งข่าวที่พูดภาษาอังกฤษได้มากกว่า เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาในเรื่องการตีความซึ่งอาจผิดพลาดได้ง่าย

สำหรับผลการวิจัยที่พบว่าแหล่งข่าวประเภทนักธุรกิจ นักการธนาคารและสถาบันการเงิน และแหล่งข่าวจากรัฐบาลและนักการเมืองในคณะรัฐมนตรีถูกอ้างอิงมากในอันดับรองลงมานั้น อาจกล่าวได้ว่าสอดคล้องกับประเภทเนื้อหาด้านเศรษฐกิจและการเมืองที่ได้รับการเสนอมากที่สุดเช่นกัน เนื่องจากการอ้างแหล่งข่าวที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับสถานการณ์น่าจะทำให้เนื้อหาที่น่าเสนอน่าเชื่อถือที่สุดในสายตาของผู้อ่านได้

อย่างไรก็ดีเป็นที่น่าสังเกตว่าแหล่งข่าวที่เป็นข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจถูกอ้างอิงถึงน้อยมากคือพบเพียงร้อยละ 4 เท่านั้นทั้ง ๆ ที่บุคคลเหล่านี้มีตำแหน่งหน้าที่บังคับบัญชา

(Authoritativeness) และถือเป็นแหล่งข่าวที่มีความน่าเชื่อถือสูงประเภทหนึ่ง ซึ่งขัดกับผลการวิจัยในประเด็นการอ้างแหล่งข่าวในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยของสำนักข่าวข้ามชาติ (มนตรีรา วิโรจน์อนันต์, อ้างแล้ว) ที่พบว่าสำนักข่าว Reuters และ AP นิยมแหล่งข่าวที่เป็นข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจและนักการทูตมากที่สุด จึงอาจตั้งข้อสังเกตได้ว่าปัญหาในการเข้าถึงแหล่งข่าวประเภทนี้น่าจะเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง เนื่องจากเนื้อหาส่วนใหญ่ของนิตยสารข่าวต่างประเทศเป็นแนววิพากษ์วิจารณ์ การขอความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ จากบรรดาข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจคงไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร เพราะบุคคลเหล่านี้ย่อมเกรงว่าจะได้รับผลกระทบตามมาหากสิ่งที่ตนพูดออกไปไม่เป็นที่พอใจของรัฐบาล

ปัจจัยอีกประการหนึ่งน่าจะขึ้นอยู่กับประเด็นที่สื่อนำเสนอด้วย ซึ่งจากการวิจัยพบว่าเนื้อหาส่วนใหญ่ที่นิตยสารข่าวต่างประเทศนำเสนอ มักเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและการเมือง ดังนั้นแหล่งข่าวข้าราชการที่พบบ่อยจึงมีเพียงผู้ว่าและรองผู้ว่าราชการแห่งประเทศไทย นอกเหนือจากนั้นก็จะเป็นนักวิเคราะห์ นักวิชาการ และนักธุรกิจเสียเป็นส่วนใหญ่ สำหรับประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับการเมืองนั้นพบว่าผู้สื่อข่าวนิยมเข้าหาบรรดารัฐมนตรีซึ่งเป็นแหล่งข่าวระดับสูงมากกว่า ทำให้ดูเหมือนว่าแหล่งข่าวที่เป็นข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจไม่ค่อยได้รับความสนใจ

นอกจากนี้ผลจากการสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวและช่างภาพยังพบอีกว่า แหล่งข่าวส่วนใหญ่มักให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์และถ่ายภาพเป็นอย่างดี ซึ่งหลายครั้งแม้แต่สื่อมวลชนภายในประเทศบางแห่งก็ยังไม่ได้รับความร่วมมือมากเท่านี้ จุดนี้จึงสะท้อนให้เห็นถึงความได้เปรียบของสื่อมวลชนต่างประเทศซึ่งมักได้รับความเชื่อถือมากเป็นพิเศษ ทั้งนี้เป็นเพราะโดยทั่วไปแหล่งข่าวย่อมอยากให้มีภาพหรือชื่อของตนในนิตยสารต่างประเทศที่มีชื่อเสียงอยู่แล้ว จึงไม่น่าแปลกใจที่พบว่าแหล่งข่าวที่เป็นนักการเมืองทั่วไปที่มีได้อยู่ในคณะรัฐมนตรีได้รับการอ้างอิงมากเป็นอันดับ 4 รองจากแหล่งข่าวจากรัฐบาลและนักการเมืองในคณะรัฐมนตรี

อาจกล่าวได้ว่าในการเสนอเนื้อหาของนิตยสารเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ 2 ฉบับนี้ การคัดเลือกแหล่งข่าวมีอิทธิพลสำคัญต่อทิศทางของเนื้อหา เนื่องจากคำพูดและทัศนคติของแหล่งข่าวที่ถูกอ้างอิงจะมีบทบาทอย่างมากต่อการกำหนดกรอบของเรื่องราวที่นำเสนอ (Dominic Lasoras & Stephen Reese, อ้างแล้ว) ดังนั้นผลการวิจัยที่พบว่านิตยสารทั้ง 2 ฉบับอ้างอิงแหล่งข่าวที่เป็นนักวิเคราะห์ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และแหล่งข่าวประเภทนักธุรกิจ นักการธนาคารและสถาบันการเงินในปริมาณสูงที่สุดนั้น อาจสรุปได้ว่าทิศทางและภาพลักษณ์ของประเทศที่ได้ไม่ว่าจะเป็นเชิงบวกหรือลบส่วนหนึ่งมาจากมุมมองของบุคคลเหล่านี้นั่นเอง

นอกจากนี้ หากจะเปรียบเทียบการอ้างอิงแหล่งข่าวของนิตยสารทั้ง 2 ฉบับแล้ว จะพบว่าในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยนั้นเอเชียวีคมีการอ้างแหล่งข่าวน้อยกว่าฟาร์อิสเทิร์นอีคอนอมิสทรีวิวกว่าเท่าตัว และยังไม่พบว่า มีแหล่งข่าวประเภทใดในเอเชียวีคที่ถูกอ้างอิงบ่อยกว่าฟาร์อิสเทิร์นอีคอนอมิสทรีวเลย จุดนี้สะท้อนให้เห็นว่านิตยสารฟาร์อิสเทิร์นอีคอนอมิสทรีวให้ความสำคัญกับการเข้าถึงแหล่งข่าวมากกว่าเอเชียวีค ซึ่งน่าจะมีผลต่อความน่าเชื่อถือของเนื้อหาในสายตาของผู้อ่านได้

3. ทิศทางในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยของนิตยสารข่าวต่างประเทศ

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยโดยรวมที่ถูกนำเสนอในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจเป็นไปในทิศทางลบมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 45 รองลงมาคือทิศทางเป็นกลางซึ่งพบร้อยละ 36 ส่วนทิศทางบวกพบน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 19 ขณะที่เนื้อหาที่ถูกเสนอในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจกลับมีทิศทางเป็นกลางมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 47 รองลงมาคือทิศทางลบร้อยละ 35 และทิศทางบวกซึ่งพบร้อยละ 18 ดังจะเห็นความเปลี่ยนแปลงในเรื่องทิศทางของเนื้อหาบางประเภทได้ดังนี้

ในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ เนื้อหาที่มีทิศทางลบมากที่สุดได้แก่ เนื้อหาเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ซึ่งประเด็นที่พบส่วนใหญ่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์คุณของในหลวงในการช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ในประเทศ โดยเฉพาะปัญหาจราจร และน้ำท่วม รวมถึงการได้รับการยกย่องจากสื่อมวลชนต่างประเทศ

สำหรับเนื้อหาที่มีทิศทางลบมากที่สุดได้แก่เนื้อหาด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การเมืองภายในประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและปัญหาทางสังคม โดยประเด็นที่พบส่วนใหญ่เกี่ยวกับปัญหาของภาคการเงินการธนาคาร และบทบาทของธนาคารแห่งประเทศไทยและกระทรวงการคลังในการดูแลเศรษฐกิจ ภาพลักษณ์ในด้านลบของนักการเมืองไทยโดยเฉพาะในเรื่องการพัวพันกับการทุจริตและการรับสินบน ความบาดหมางกับประเทศเพื่อนบ้านในอินโดจีนและมาเลเซีย และปัญหาจราจรติดขัด ปัญหาแรงงาน การประทุมิชอบของเจ้าหน้าที่ เป็นต้น

ส่วนเนื้อหาที่มีทิศทางเป็นกลางมากที่สุดในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจได้แก่ เนื้อหาด้านกิจกรรมทางทหาร การท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรม และเนื้อหาประเภทอื่น อาทิ การกีฬา บุคคลที่

มีชื่อเสียง และบุคคลในวงการบันเทิง เป็นต้น โดยประเด็นที่พบจะเกี่ยวกับกิจการทั่วไปภายในกองทัพ การกล่าวถึงสถานที่ท่องเที่ยวในประเทศไทย และการรายงานข่าวเกี่ยวกับความเป็นไปของบุคคลที่มีชื่อเสียง เช่นการเลื่อนตำแหน่ง การลาออกจากตำแหน่ง การตาย เป็นต้น

สำหรับในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจผลการวิจัยพบว่าเนื้อหาด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การเมืองภายในประเทศ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศซึ่งเดิมมีทิศทางลบมากที่สุดในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจกลับเปลี่ยนเป็นมีทิศทางเป็นกลางมากที่สุด ขณะที่เนื้อหาด้านสถาบันพระมหากษัตริย์ กิจกรรมทางทหาร การท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรม และปัญหาทางสังคมยังคงมีทิศทางเดิม

อาจกล่าวได้ว่า ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจมิได้มีผลต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทยมากนัก เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าภาพลักษณ์ของประเทศไทยในช่วงวิกฤตเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นกว่าช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ ซึ่งไม่เป็นไปตามข้อสันนิษฐานเบื้องต้นข้อที่ 2 ที่เชื่อว่า มุมมองของประเทศไทยที่สะท้อนจากนิตยสารทั้ง 2 ฉบับในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจเป็นไปในทิศทางลบมากกว่าในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ แต่เมื่อเปรียบเทียบปริมาณเนื้อหาที่เสนอในทิศทางบวกและลบแล้วพบว่านิตยสารข่าวต่างประเทศยังคงเสนอเนื้อหาในทิศทางลบมากกว่าทิศทางบวกทั้งในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจและช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ

อย่างไรก็ดีหากเปรียบเทียบทิศทางของเนื้อหาที่นำเสนอระหว่างนิตยสารทั้ง 2 ฉบับแล้วจะพบว่า ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจนั้นเนื้อหาที่เอเชียวีคเสนอในเชิงลบและกลางมีปริมาณที่ใกล้เคียงกันมาก ขณะที่ฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิสทรีวิวเสนอเนื้อหาในเชิงลบมากกว่าเชิงเป็นกลางอย่างเห็นได้ชัด และยังมีปริมาณมากกว่าของเอเชียวีคถึง 1.5 เท่าด้วย สำหรับในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจนั้น แม้จะพบว่าโดยรวมแล้วทิศทางของเนื้อหาของทั้ง 2 ฉบับจะมีลักษณะเป็นกลางมากกว่าเป็นลบ แต่เนื้อหาในเชิงลบที่ฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิสทรีวิวเสนอยังคงมีมากกว่าของเอเชียวีคอยู่ดี

จึงอาจกล่าวได้ว่า นิตยสารฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิสทรีวิวมักเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยเป็นไปในทิศทางลบมากกว่านิตยสารเอเชียวีค

อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

จากผลการวิจัยที่ได้แสดงให้เห็นว่าสื่อมวลชนต่างประเทศมักเสนอเนื้อหาเกี่ยวประเทศไทยในเชิงลบมากกว่าในเชิงบวกอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้สื่อข่าวที่ให้สัมภาษณ์ว่า ข่าวร้ายขายได้เสมอเพราะคนเรามักสนใจเรื่องที่ไม่ดี ประกอบกับนิตยสารของพวกเขาตนก็เน้นเสนอปัญหาเกี่ยวกับประเทศไทยซึ่งแน่นอนว่าไม่ใช่เรื่องดีเช่นกัน จุดนี้จึงสะท้อนให้เห็นว่าผู้สื่อข่าวต่างชาติให้ความสำคัญกับองค์ประกอบข่าวในเรื่องความขัดแย้ง (conflict) มากที่สุด ทำให้เนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นไปในเชิงลบ ซึ่งเท่ากับว่าผู้สื่อข่าวเหล่านี้ย่อมมีบทบาทในการสร้างภาพลักษณ์ในเชิงลบของประเทศไทยด้วยเช่นกัน

อย่างไรก็ดี ผลจากการวิเคราะห์ทิศทางของเนื้อหาพบว่า เนื้อหาประเภทเดียวที่นิตยสารทั้ง 2 ฉบับต่างก็เสนอไปในเชิงบวกมากที่สุดก็คือเนื้อหาเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งแม้จะปรากฏในทิศทางลบ 3 ชิ้นแต่ก็เป็นเรื่องเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพของในหลวงและการหย่าร้างของฟ้าหญิงอุบลรัตน ซึ่งมีได้มีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ที่ดีงามของสถาบันพระมหากษัตริย์แต่อย่างใด จุดนี้แสดงให้เห็นว่าสื่อมวลชนต่างชาติต่างยกย่องและให้เกียรติสถาบันพระมหากษัตริย์ไทยโดยเสนอแต่เนื้อหาในเชิงบวก ทั้งนี้คงเป็นเพราะว่าผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่เข้าใจดีว่าสังคมไทยยกย่องสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นสถาบันสูงสุดที่ผู้ใดมีอาชญากรรมหรือดูหมิ่นได้ จึงไม่ปรากฏเนื้อหาที่เป็นการวิพากษ์วิจารณ์ในเชิงลบเลยแม้แต่ชิ้นเดียว

สำหรับเนื้อหาด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และการเมืองภายในประเทศที่พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องทิศทางจากที่เคยมีเนื้อหาส่วนใหญ่เป็นลบมากที่สุดในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจมาเป็นกลางมากที่สุดในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจทั้ง ๆ ประเทศกำลังประสบปัญหาเศรษฐกิจถดถอยอย่างรุนแรงนั้น อาจตั้งข้อสังเกตได้ว่าการเปลี่ยนโฉมหน้ารัฐบาลอาจมีผลต่อทิศทางของเนื้อหา เนื่องจากรัฐบาลที่บริหารประเทศในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจคือรัฐบาลของนายบรรหาร ศิลปอาชา ต่อด้วยรัฐบาลของพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ซึ่งรัฐบาลทั้ง 2 ชุดนี้มีภาพลักษณ์โดยรวมไม่สู้ดีนักเมื่อเทียบกับรัฐบาลของนายชวน หลีกภัยซึ่งเข้ามาบริหารประเทศในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ

จากการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่ารัฐบาลของนายบรรหารมักถูกโจมตีในเรื่องความประพฤติมิชอบของนักการเมืองหลายคนในคณะรัฐบาลโดยเฉพาะในเรื่องการรับสินบน การทุจริตในหน้าที่การพัวพันกับการค้ายาเสพติด เห็นได้จากผลการแจกแจงทิศทางเนื้อหาด้านการเมืองภายในประเทศที่พบว่า ประเด็นภาพลักษณ์ด้านลบของนักการเมืองในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจโดยเฉพาะใน

สมัยของรัฐบาลบรรหารปรากฏมากกว่าในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจซึ่งเป็นสมัยของรัฐบาลชวนกว่าเท่าตัว

สำหรับรัฐบาลของพลเอกชวลิต ยิ่งไปกว่านั้นมักถูกโจมตีว่าเป็นต้นเหตุของปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ เนื่องจากมีการประกาศลดค่าเงินบาท และทำสัญญาเข้าร่วมโครงการกู้เงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ในสมัยนี้ ซึ่งส่งผลให้เกิดภาวะเศรษฐกิจถดถอยอย่างรุนแรงจนเกิดการประท้วงโจมตีและขับไล่รัฐบาลชวลิตอยู่เสมอ

แต่เมื่อเทียบกับรัฐบาลของนายชวน หลีกภัยซึ่งได้รับการยอมรับจากสังคมมากกว่าอันเนื่องมาจากภาพลักษณ์ของนายชวนเองที่ได้ชื่อว่าเป็นนักการเมืองที่ซื่อสัตย์ ประกอบกับมีทีมเศรษฐกิจที่มีความสามารถเป็นที่ยอมรับของต่างชาติหลายคน อาทิ นายธารินทร์ นิมมานเหมินท์ และนายศุภชัย พานิชภักดิ์ ทำให้รัฐบาลชุดนี้เป็นที่คาดหวังของทั้งคนไทยและต่างชาติว่าจะสามารถกู้ประเทศให้พ้นภาวะวิกฤตเศรษฐกิจได้ ดังนั้นเมื่อรัฐบาลชวนเข้ามาบริหารประเทศ สื่อมวลชนจึงค่อนข้างให้โอกาสในการทำงานไม่ด่วนโจมตีหรือวิพากษ์วิจารณ์

นอกจากนี้จากการวิเคราะห์การแจจแจงภาพลักษณ์ของเนื้อหาด้านการเมืองยังพบอีกว่าประเด็นด้านบวกเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของนักการเมืองที่มีความซื่อสัตย์และมีความสามารถพบในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจมากกว่าช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจหลายเท่าตัว จุดนี้จึงสะท้อนให้เห็นว่าสื่อมวลชนต่างชาติค่อนข้างยอมรับรัฐบาลชวนมากกว่ารัฐบาลชุดที่ผ่านมา จึงอาจกล่าวได้ว่าการเปลี่ยนโฉมหน้ารัฐบาลจากรัฐบาลชวลิตมาเป็นรัฐบาลชวนน่าจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทิศทางของเนื้อหาด้านเศรษฐกิจและการเมืองในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ

นอกจากนี้ปัจจัยอีกประการหนึ่งที่ทำให้เนื้อหาด้านเศรษฐกิจในช่วงวิกฤตดีกว่าในช่วงก่อนวิกฤตน่าจะเกิดจากความเชื่อมั่นในกองทุน IMF ว่าจะสามารถช่วยแก้ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศไทยได้ ความคาดหวังดังกล่าวจึงมีผลให้การวิเคราะห์ในประเด็นเศรษฐกิจถูกนำเสนอไปในทิศทางกลางมากกว่าทิศทางลบ

สำหรับผลการวิเคราะห์ทิศทางของเนื้อหาด้านกิจกรรมทางทหารนั้นพบว่ายังคงเป็นกลางทั้งในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจและในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ เห็นได้จากเนื้อหาส่วนใหญ่มักเป็นเรื่องเกี่ยวกับความเป็นไปในกองทัพ เช่น การจัดซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ การจัดสรรงบประมาณด้านทหาร การเลื่อนตำแหน่งนายทหาร เป็นต้น ซึ่งไม่ได้ให้ภาพลักษณ์ที่เด่นชัด จุดนี้สะท้อนให้

เห็นว่าตั้งแต่หลังจากเหตุการณ์พฤษภาทมิฬในปี พ.ศ. 2535 เป็นต้นมาก็หมดยุคของทหารโดยสิ้นเชิง เนื่องจากทหารได้จำกัดบทบาทของตนอยู่แค่เรื่องความมั่นคงภายในประเทศเท่านั้น ประเด็นด้านทหารจะถูกสื่อมวลชนต่างประเทศหยิบยกขึ้นมาเสนอก็คต่อเมื่อมีความเกี่ยวพันหรือพาดพิงถึงการเมืองเท่านั้น เช่น กรณีที่รัฐบาลบริหารวิตกว่าทหารจะเข้ามาแทรกแซงการเมืองหรือประเด็นความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลกับทหาร เป็นต้น

สำหรับเนื้อหาด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่พบว่ามีความสำคัญที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากทิศทางที่เคยเป็นลบมากที่สุดในช่วงก่อนวิกฤตกลับกลายเป็นกลางมากกว่าลบในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจนั้น สะท้อนให้เห็นว่าการดำเนินนโยบายต่างประเทศของรัฐบาลชวนค่อนข้างได้ผล เนื่องจากประเด็นในเรื่องความขัดแย้งกับประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะพม่า และมาเลเซีย ได้รับการเสนอลดลง

ผลการวิจัยที่พบว่าเนื้อหาด้านการท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรมยังคงมีทิศทางนำเสนอเป็นกลางมากที่สุดในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ และในขณะเดียวกันก็มีทิศทางบวกเพิ่มขึ้นด้วยนั้นอาจกล่าวได้ว่า เนื่องจากนิตยสารข่าวต่างประเทศมีได้มุ่งเน้นการเสนอเรื่องราวด้านการท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรม เนื้อหาส่วนใหญ่มักเป็นเชิงสารคดีทั่วไปที่มีได้ให้ทิศทางบวกหรือลบเป็นพิเศษ ทำให้ทิศทางของเนื้อหายังคงเป็นกลางอยู่ แต่มีข้อน่าสังเกตว่าในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจนั้นทิศทางในเชิงบวกมีเพิ่มมากขึ้นจนใกล้เคียงกับทิศทางที่เป็นกลาง ทั้งนี้น่าจะมีปัจจัยจากการจัดโครงการท่องเที่ยวไทยภายใต้ชื่อ Amazing Thailand ในช่วงปีพ.ศ. 2541-2542 ที่อาจส่งผลให้สื่อมวลชนต่างชาติสนใจที่จะนำเสนอเนื้อหาในด้านนี้ในเชิงบวกมากขึ้น

สำหรับเนื้อหาด้านปัญหาทางสังคมที่พบว่าถูกเสนอในทิศทางลบในปริมาณมากกว่าทิศทางบวกและกลางหลายเท่าตัวทั้งในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจและช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ อาจสรุปได้ว่ารัฐบาลทั้ง 3 ชุดประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาทางสังคมอย่างสิ้นเชิง โดยเฉพาะปัญหาจราจร ปัญหาแรงงาน การประทุมิชอบของเจ้าหน้าที่ ความยากจนของเกษตรกร มลภาวะ และการศึกษา เป็นต้น เนื่องจากประเด็นดังกล่าวถูกนำเสนออย่างต่อเนื่องใน 2 ช่วงเวลาที่ทำการวิจัย

สำหรับเนื้อหาประเภทอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการกีฬา บุคคลที่มีชื่อเสียง และบุคคลในวงการบินเทมมีเนื้อหาในทางเป็นกลางมากที่สุดตลอดช่วงที่ทำการวิจัย เนื่องจากเนื้อหามักปรากฏในรูปแบบข่าวสั้นเสียเป็นส่วนใหญ่โดยเป็นการรายงานเหตุการณ์โดยทั่ว ๆ ของบุคคลที่มีชื่อเสียง เช่น การได้เลื่อนตำแหน่ง การลาออกจากตำแหน่ง และการตาย เป็นต้น ทำให้ไม่ได้ภาพลักษณ์อะไรเป็น

พิเศษ อย่างไรก็ตามการวิจัยพบว่าทิศทางของเนื้อหาประเภทดังกล่าวที่พบมากรองลงมาคือ ทิศทางบวก โดยประเด็นที่พบส่วนใหญ่เกี่ยวกับการที่บุคคลที่มีชื่อเสียงของไทยได้รับการยกย่องจากต่างประเทศ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสื่อมวลชนต่างชาติให้ความสำคัญกับเรื่องราวของตัวบุคคลต่าง ๆ ที่เป็นที่เชิดหน้าชูตาของประเทศ ทำให้มีการนำเสนออย่างสม่ำเสมอ

จึงอาจสรุปได้ว่า ประเทศไทยในมุมมองของนิตยสารชาวต่างประเทศมีภาพลักษณ์โดยรวมไม่สู้ดีนัก เนื่องจากที่ผ่านมารัฐบาลยังไม่สามารถแก้ปัญหาสำคัญในหลาย ๆ เรื่องได้ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความล้มละลายทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะภาคการเงินการธนาคารซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชนทั่วไปมากที่สุด แม้แต่ในสมัยของรัฐบาลชวน หลีกภัย ซึ่งได้รับการยอมรับทั้งจากคนในประเทศและชาวต่างชาติเองก็ยังไม่สามารถจัดการกับปัญหาอย่างเป็นรูปธรรมได้

ยิ่งไปกว่านั้น ในขณะที่ประเทศกำลังเผชิญกับภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ก็ยังไม่ปรากฏว่าระบบการเมืองไทยจะมีการพัฒนาเพื่อเป็นกำลังในการกอบกู้วิกฤตเลย ประชาชนเริ่มเบื่อหน่ายกับปัญหาทุจริต คอร์รัปชัน และการฉ้อฉลของบรรดานักการเมืองโดยเฉพาะในสมัยของรัฐบาลบรรหาร ความเสื่อมศรัทธาในระบบการเมืองไทยนำไปสู่การเกิดกระแสเรียกร้องให้มีการปฏิรูปการเมืองอย่างจริงจัง โดยต่างก็ตั้งความหวังไว้ว่ารัฐธรรมนูญฉบับใหม่จะช่วยให้ประเทศมีนักการเมืองที่มีคุณภาพได้

ความล้มเหลวของรัฐบาลในการบริหารประเทศยังครอบคลุมไปถึงความล้มเหลวในการแก้ปัญหาทางสังคมหลาย ๆ ด้านที่รุมเร้าสังคมไทยมาตลอด ซึ่งไม่พบว่ารัฐบาลมีความพยายามที่จะแก้ปัญหาเหล่านี้อย่างจริงจัง

แต่ภายใต้สถานการณ์ที่เลวร้ายก็ยังพบสิ่งที่ดีงามซ่อนอยู่นั่นคือ สถาบันพระมหากษัตริย์ภาพของประชาชนชาวไทยที่ต่างร่วมเฉลิมฉลองการครองราชย์ครบ 50 ปีของพระเจ้าอยู่หัว และภาพของพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงให้สติตักเตือนรัฐบาลให้เร่งแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของราษฎรอยู่เสมอ สะท้อนให้เห็นว่าสถาบันพระมหากษัตริย์ดูเหมือนจะเป็นสถาบันเดียวที่เป็นที่พึ่งพิงของคนไทยได้

4. แนวทางในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยของผู้สื่อข่าวต่างประเทศ

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ในการรายงานเหตุการณ์เกี่ยวกับประเทศไทยนั้น ผู้สื่อข่าวจะอิงกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในเวลานั้น ๆ เป็นหลัก โดยจะคัดเลือกเรื่องที่คิดว่าน่าสนใจ มีลักษณะเฉพาะตัวและมีความสำคัญในระดับภูมิภาคเพื่อเสนอให้บรรณาธิการที่สำนักงานใหญ่พิจารณาอนุมัติ ซึ่งแนวทางในการแสวงหาข้อมูลประกอบการเขียนส่วนใหญ่จะมาจากหนังสือพิมพ์รายวันของไทยเอง โดยเฉพาะ The Nation และ Bangkok Post และสื่ออินเทอร์เน็ต ประกอบกับการตรวจสอบและสอบถามข้อมูลจากผู้รู้และผู้เชี่ยวชาญ รวมถึงองค์กรที่เกี่ยวข้องโดยตรง

ผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่เน้นการอ้างอิงแหล่งข่าวหลากหลายประเภทเพื่อให้ได้ภาพของประเทศไทยที่กว้างที่สุดและถูกต้องที่สุด โดยมีจุดยืนคือเน้นเสนอความจริงอย่างเป็นกลางและถูกถ่วงสำหรับภูมิหลังเกี่ยวกับประเทศไทยของผู้สื่อข่าวพบว่า ผู้สื่อข่าวชาวต่างชาติส่วนใหญ่รวมถึงช่างภาพได้อาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลามากกว่า 6 ปีขึ้นไป ผู้สื่อข่าวบางคนจบการศึกษาระดับปริญญาโทด้านการเมืองและเศรษฐกิจของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และบางคนมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับประเทศไทยเนื่องจากจบการศึกษาระดับปริญญาเอกด้านไทยศึกษา

อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ผลจากการสัมภาษณ์อาจสรุปได้ว่า ผู้สื่อข่าวเหล่านี้มีบทบาทในการเป็นผู้เฝ้าประตูข่าวสาร (Gatekeeper) เป็นด่านแรก เนื่องจากมีอำนาจหน้าที่ในการคัดเลือกว่าควรนำเสนอเรื่องใดบ้างเกี่ยวกับประเทศไทยก่อนเสนอต่อกองบรรณาธิการเพื่อตีพิมพ์ไปทั่วโลก และยังมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้จัดวาระข่าวสาร (Agenda Setter) ของเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยด้วย ทั้งนี้เป็นเพราะกองบรรณาธิการได้ให้อิสระอย่างมากแก่ผู้สื่อข่าวในการกำหนดประเด็นเรื่องที่พวกเขาเห็นว่าน่าสนใจ แม้อำนาจในการตัดสินใจงานแต่ละชิ้นควรมีเนื้อที่เท่าไร และควรลงในตำแหน่งใดจะตกเป็นของกองบรรณาธิการ แต่การตัดสินใจเหล่านี้ย่อมอิงอยู่กับประเด็นของเนื้อหาแต่ละเรื่องที่คุณสื่อข่าวหยิบยกขึ้นมาเสนอเช่นกัน

จากการศึกษาภูมิหลังของผู้สื่อข่าวพบว่าส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการใช้ชีวิตในประเทศไทยมานานพอสมควร จึงน่าจะมีความเข้าใจในสถานการณ์และปัญหาของประเทศไทยได้ดี ประกอบกับแนวทางในการคัดเลือกแหล่งข่าวที่เน้นความหลากหลาย น่าจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยมีความสมดุล รอบด้าน และน่าเชื่อถือในระดับหนึ่ง

อย่างไรก็ดีความเป็นคนต่างชาติต่างภาษาอาจเป็นข้อจำกัดข้อหนึ่งที่ทำให้พวกเขาไม่มีความคิดเห็นอยู่นอกวัฒนธรรมไทย ทำให้ความเข้าใจปัญหาบางอย่างอาจไม่ลึกซึ้งพอ ดังที่ผู้สื่อข่าวต่างชาติคนหนึ่งให้สัมภาษณ์ว่า เขาไม่คิดว่าจะมีชาวต่างชาติคนใดที่เข้าใจประเทศไทยดีพอที่จะเขียนวิพากษ์วิจารณ์ได้ ซึ่งจุดนี้จะมีผลต่อทิศทางของเนื้อหาที่เสนอเช่นกัน กล่าวคือ ในการเสนอปัญหาทางสังคมในบางประเด็นที่มีความสลับซับซ้อนโดยสื่อมวลชนต่างชาติอาจสร้างความเสียหายให้กับภาพลักษณ์ของประเทศได้ แม้สื่อมวลชนจะอ้างว่าสิ่งที่พวกเขาเสนอเป็นความจริง แต่ในสายตาของคนในวัฒนธรรมไทยอาจมองว่ามันเป็นความจริงเพียงด้านเดียว โดยที่ความจริงอีกด้านนั้นสื่อมองไม่เห็นหรือไม่เข้าใจ จุดนี้จึงอาจสะท้อนให้เห็นความเหลื่อมล้ำทางด้านวัฒนธรรมของสื่อมวลชนต่างชาติและของผู้อ่านคนไทย

ดังนั้นการเน้นจุดยืนในเรื่องความเป็นกลางในการนำเสนอจึงน่าจะเป็นทางออกของปัญหาที่ดีที่สุดสำหรับสื่อมวลชนต่างชาติ แม้เป็นเรื่องยากที่จะพิสูจน์ว่าสื่อมวลชนเหล่านี้มีความเป็นกลางมากน้อยเพียงใด แต่อย่างน้อยก็น่าจะสะท้อนให้เห็นว่าสื่อมวลชนต่างชาติมีความพยายามที่จะทำหน้าที่รายงานเหตุการณ์อย่างสมบูรณ์แบบที่สุด

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. งานวิจัยชิ้นนี้นอกจากจะสะท้อนภาพลักษณ์ของประเทศไทยในมุมมองของสื่อมวลชนต่างชาติแล้ว ยังแสดงให้เห็นลักษณะการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทย การใช้แหล่งข่าวและแนวทางในการทำงานของสื่อมวลชนต่างชาติ อันถือเป็นองค์ความรู้ด้านนิเทศศาสตร์ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาทัศนคติและบทบาทของสื่อมวลชนต่างชาติในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยและประเทศอื่นๆ เพื่อการศึกษาเปรียบเทียบต่อไปได้
2. ผลจากการสัมภาษณ์ทำให้ทราบลักษณะการทำงานของสื่อมวลชนต่างชาติในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทย ซึ่งเน้นจุดยืนในเรื่องการเสนอความจริงอย่างเป็นกลางและถูกถ่วงโดยมีความพยายามที่จะเข้าถึงแหล่งข่าวที่หลากหลายเพื่อให้เนื้อหาที่นำเสนอมีความสมดุลและรอบด้าน ดังนั้นสื่อมวลชนไทยจึงน่าหันมาพิจารณาการทำงานของตนเองว่าทำหน้าที่ของสื่ออย่างสมบูรณ์แล้วหรือไม่ และอาจนำแนวทางในการทำงานของสื่อมวลชนต่างชาติมาปรับปรุงตนเองเพื่อยกระดับสื่อมวลชนไทยให้ทัดเทียมสื่อมวลชนระดับโลกได้

3. เนื่องจากผลการวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นภาพลักษณ์ของประเทศไทยในหลายๆด้านซึ่งส่วนใหญ่เป็นไปในทิศทางลบมากกว่าบวก โดยเฉพาะด้านการเมือง เศรษฐกิจ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และสังคม ดังนั้นกระทรวงการต่างประเทศและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงนำหามาปรับปรุงและแก้ไขปัญหาในแต่ละประเด็นไป ซึ่งหากมีการกระทำที่ตรงจุดและต่อเนื่องแล้ว ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นย่อมปรากฏแก่สายตาของสื่อมวลชนต่างชาติเอง ซึ่งผลที่ได้นอกจากจะเป็นการแก้ไขที่ต้นตอของปัญหาแล้ว ยังจะทำให้ภาพลักษณ์ของประเทศไทยดีขึ้นได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคต

1. งานวิจัยชิ้นนี้ศึกษาเฉพาะนิตยสารข่าวในภูมิภาคเอเชียเท่านั้น การศึกษาในครั้งต่อไปควรเปรียบเทียบกับนิตยสารข่าวต่างประเทศระดับโลก อาทิ Time และ Newsweek ว่าจะมีมุมมองเกี่ยวกับประเทศไทยต่างกันหรือไม่
2. งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งศึกษาแต่เพียงทิศทางของเนื้อหาว่าเป็นบวกหรือลบ โดยไม่ได้เน้นศึกษาว่ามีการนำเสนออย่างถูกต้องและเป็นกลางตามที่ผู้สื่อข่าวกล่าวอ้างหรือไม่ ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปน่าจะหาเกณฑ์ในการวัดว่าแท้จริงแล้วผู้สื่อข่าวต่างประเทศนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยอย่างเป็นทางการมากน้อยเพียงใด
3. เพื่อให้ได้ภาพของประเทศไทยที่กว้างขึ้น ในการศึกษารoundต่อไปน่าจะวิเคราะห์เนื้อหาจากสื่อมวลชนต่างประเทศประเภทอื่นบ้างว่าจะให้ภาพของประเทศไทยไปในทิศทางใด
4. ควรมีการสำรวจความคิดเห็นของผู้อ่านเพื่อศึกษาว่าเนื้อหาที่นำเสนอโดยสื่อมวลชนต่างประเทศมีอิทธิพลในการสร้างทัศนคติหรือภาพในใจของผู้อ่านต่อประเทศไทยมากน้อยเพียงใด

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงการต่างประเทศ. กรมสารนิเทศ. 2536. คู่มือการชี้แจงภาพลักษณ์ไทยในต่างประเทศ 2536. กรุงเทพฯ : กรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ.

จันทร์เพ็ญ ถนอมบุญ. 2540. แหล่งข่าว ประตูข่าวและเนื้อหาข่าววิทยาสาสตร์และเทคโนโลยีของหนังสือพิมพ์รายวัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาวารสารสนเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จิตราภรณ์ วนัสพงศ์. 2539. ชาติพันธุ์นิยมในการนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับประเทศลาวในหนังสือพิมพ์ไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาวารสารสนเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชวรัตน์ เชิดชัย. 2520. การบรรณาธิกรณหนังสือพิมพ์และนิตยสาร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์.

ดรุณี หิรัญรักษ์. 2530. นิตยสาร. กรุงเทพฯ : คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดรุณี หิรัญรักษ์. 2542. การสื่อสารมวลชนโลก. กรุงเทพฯ : คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปราณี สุรสิทธิ์. 2541. การเขียนสร้างสรรคเชิงวารสารศาสตร์. กรุงเทพฯ : แสงดาว.

ปรานค์ทิพย์ ดาวเรือง. ผู้สื่อข่าวไม่ประจำ. สัมภาษณ์, 3 สิงหาคม 2543.

พรทิพย์ วรกิจโกคาทร. 2537. ภาพพจน์นั้นสำคัญยิ่ง: การประชาสัมพันธ์กับภาพพจน์. กรุงเทพฯ : คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พรภิรมย์ เขียมธรรม. 2520. บทบาททางการเมืองของหนังสือพิมพ์ไทยตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ถึงสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โครงการตำราฯ สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.

พิศิษฐ์ ขวาลาธวัช และคณะ. 2539. การรายงานข่าวชั้นสูง. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า.

มนทิรา วิโรจน์นันต์. 2541. การเสนอข่าวด้านการพัฒนาในประเทศไทยของสำนักข่าวข้ามชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มาลี บุญศิริพันธ์. 2526. หลักการประเมินคุณค่าข่าว. กรุงเทพฯ : คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ยุพดี เผ่าสุขถาวร. 2539. การวิเคราะห์เอกสารข่าวของกระทรวงการคลังที่นำเสนอผ่านสื่อมวลชนปี 2535-2537. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัตนวดี เทพช่วยสุข. 2539. การรับรู้ของชาวพุทธต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์กับการนำเสนอผ่านสื่อมวลชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ววรรษมน เสาวคนเสถียร. 2539. การศึกษาเปรียบเทียบการนำเสนอภาพลักษณ์ของตลาดหลักทรัพย์ในสมัยรัฐบาลชวน หลีกภัยกับสมัยบรรหาร ศิลปอาชาโดยหนังสือพิมพ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิษณุ สุวรรณเพิ่ม. 2525. นิตยสาร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สรรคร์วี คชาชีวะ. 2525. การวิเคราะห์เนื้อหาข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุรพงษ์ ไสธนะเสถียร. 2533. การสื่อสารกับสังคม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาษาอังกฤษ

- Belkaoui, J. M. 1978. Images of Arabs and Israelis in the prestige press, 1966-74. Journalism Quarterly 55: 732-738, 799.
- Bohle, R. H. 1986. Negativism as news selection predictor. Journalism Quarterly 63: 789-796.
- Boorstin, D. J. 1973. The image: A guide to pseudo-events in America. New York: Atheneum.
- Boulding, K.E. 1975. The image: Knowledge in life and society. Ann Arbor: The University of Michigan.
- Bunyaphusit Chaowalit. 1997. Coverage of ASEAN countries in the international newsmagazines. Master's Thesis, Communication Studies, University of Pune.
- Cohen, Y. Freelance Photographer, Asiaweek. Interview, 26 July 2000.
- Crispin, W. S. Bureau Chief (Bangkok), Far Eastern Economic Review. Interview, 2 August 2000.
- Defleur, M., and Dennis, E. E. 1996. Understanding mass communication: A liberal arts perspective. Boston: Houghton Mifflin.
- Galician, Mary-Lou, and Vestre, N. D. 1987. Effects of 'good news' and 'bad news' on newscast image and community image. Journalism Quarterly 64: 399-405, 525.

- Gans, H. J. 1980. Deciding what's news: A study of CBS evening news, NBC nightly news, Newsweek and Time. New York: Vintage School.
- Gearing, J. Staff Correspondent, Asiaweek. Interview, 21 July 2000.
- Heuvel, J. V., and Dennis, E.E. 1993. The unfolding lotus: East Asia's changing media. New York: The Freedom Forum Media Studies Center.
- Johnstone, J. W. C., Slawski, E. J., and Bowman, W. W. 1976. The news people. Urbana: University of Illinois Press.
- Lasorsa, D. L., and Reese, S. D. 1990. News source use in the crash of 1987: A study of four national media. Journalism Quarterly 67: 60-71.
- Mitton, R. Senior Correspondent, Asiaweek. Interview, 27 July 2000.
- Montgomery, L. F. 1988. Images of the United States in the Latin American press. Journalism Quarterly 65: 655-660.
- Nelson, R. P. 1978. Articles and features. Boston: Houghton Mifflin.
- Perry, D. K. 1990. News reading, knowledge about, and attitudes toward foreign countries. Journalism Quarterly 67: 353-358.
- Peterson, T. B. 1956. Magazines in the twentieth century. Urbana: University of Illinois Press.
- Strentz, H. 1989. News reporters and news sources. Ames: Iowa State University Press.

Souchou, Y. 1994. The predicament of modernity: Mass media and the making of the West in Southeast Asia. Asian Journal of Communication 4: 33-51.

Tadayon, M. 1980. The image of Iran in the New York Times. Gazette 26: 217-233.

Van Ginneken, J. 1998. Understanding global news: A critical introduction. London: Sage.

Vatikiotis, M. Managing Editor, Far Eastern Economic Review. Interview, 25 July 2000.

Wolseley, R. E. 1969. Understanding magazines. 2nd ed. Ames: Iowa State University Press.

Wolseley, R. E. 1973. The changing magazine: Trends in readership and management. New York: Hastings House.

Yu, Yang-Chou, and Riffe, D. 1989. Chiang and Mao in U.S. news magazines. Journalism Quarterly 66: 913-919.

Zaharopoulos, T. 1989. The image of the U.S. in the Greek press. Journalism Quarterly 66: 188-192.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบบันทึกข้อมูล

ลำดับที่ _____

ฉบับประจำวันที่ _____

1. นิตยสาร Asiaweek Far Eastern Economic Review
2. รูปแบบของเนื้อหาที่น่าสนใจ

☐ ข่าว	☐ บทสัมภาษณ์
☐ บทบรรณาธิการ	☐ สารคดี
☐ จดหมาย	☐ การ์ตูน
☐ บทความ/บทวิเคราะห์/บทวิจารณ์	☐ ภาพข่าว ☐ อื่น ๆ _____
3. ขนาดของชิ้นงาน _____ คอลัมน์/นิ้ว
4. ตำแหน่งของชิ้นงาน
  - เรื่องจากปก (Cover story)
  - หน้าบรรณาธิการ (Editorials)
  - คอลัมน์ประจำ (Departments, Regular Features)
  - เรื่องในฉบับ (The Nations, Politics & Policy, Arts & Society, Arts & Science, Business)
5. Key word ของพาดหัว/หัวเรื่อง _____
6. ประเภทของเนื้อหา

☐ สถาบันพระมหากษัตริย์	☐ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
☐ กิจกรรมทางเศรษฐกิจ	☐ การท่องเที่ยว/ศิลปวัฒนธรรม
☐ การเมืองภายในประเทศ	☐ ปัญหาสังคม เช่น โสเภณี มลภาวะ อาชญากรรม
☐ กิจกรรมทางทหาร	☐ อื่น ๆ _____
7. ประเด็นของเนื้อหา/แนวคิดหลัก (เช่น ปัญหาโสเภณี มลพิษ ฯลฯ) _____
8. ทิศทางของเนื้อหา
  - กลาง (ไม่ให้ภาพลักษณ์ใด ๆ)
  - บวก คือ _____
  - ลบ คือ _____

9. แหล่งข่าว (ระบุจำนวนแหล่งข่าวแต่ละประเภทด้วย)

- แหล่งข่าวจากรัฐบาล/นักการเมืองในคณะรัฐมนตรี
- แหล่งข่าวจากนักการเมืองที่ไม่ได้อยู่ในคณะรัฐมนตรี
- แหล่งข่าวจากหน่วยงาน/องค์กรภาครัฐหรือเอกชน
- แหล่งข่าวนักการทูต/องค์กรระหว่างประเทศ
- แหล่งข่าวข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ
- แหล่งข่าวตำรวจและทหาร
- แหล่งข่าวนักธุรกิจ/นักการธนาคาร/สถาบันการเงิน
- แหล่งข่าวนักวิเคราะห์/นักวิชาการ/ผู้เชี่ยวชาญ
- แหล่งข่าวจากสื่อมวลชน
- แหล่งข่าวประชาชนทั่วไป
- แหล่งข่าวประเภทอื่น ๆ

จำนวนแหล่งข่าวทั้งหมด _____

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข
(ตัวอย่างเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทย)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Tips on Thailand

The Market Is Not as Bad as It Looks

Of all the stock markets in East Asia, Bangkok's bourse has been this year's laggard. So is it ready to rip? Pernille Svensson, who manages several Thai and Sri Lankan funds for Thornton Management (Asia), should know. Svensson, who holds a master's degree in economics from the University of Copenhagen, followed Asia's emerging markets from Denmark before relocating to Hong Kong 21 months ago. Last week, she spoke with Asiaweek's Senior Correspondent Assif Shameen about Thailand's prospects.

Why are people turning bearish on Thailand's economic fundamentals?

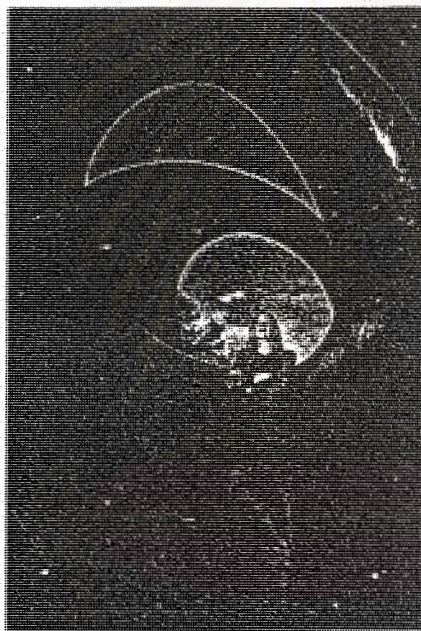
Three negatives are causing worries. Inflation is picking up quite dramatically — it's now 6.2%, up from 3% last year. You have credit growth of 30% just since the first half of this year and you have a deteriorating current account deficit. Due to the floods, food prices have risen faster than anyone had anticipated and that has pushed up the inflation numbers. The credit growth comes from Bangkok's tremendous offshore lending. As for the current account deficit, foreign direct investments started to grow quite briskly when the yen was strong, but now they are likely to slow.

Are political concerns holding back the market?

Politics was a concern for foreign investors in the past, but that is no longer the case. In fact, local investors seem to be more worried about politics than international ones. Foreigners have tended not to pull out of the market but to wait on the sidelines for some good news to emerge. Politics is a temporary feature and always a good trading opportunity. That's how most fund managers look at it.

Why aren't stocks cheap in Thailand?

The valuations in Bangkok are distorted by the high multiples that some telecommunications stocks have enjoyed. Telecom stocks now account for 18% of the index. When you have companies selling on multiples of one-hundred-times current year's earnings you are going to distort the average market valuations. But if you take away the telecom sector, Thai stocks are selling at 16 or 17 times current year's earnings. That compares very well with the rest of the region. Earnings growth forecasts are being revised downward because they were unrealistically high. Some sectors have been disappointing in their first-half earnings, particularly property and finance. Banking came out pretty flat in the first half, but that was on the back of tremendous growth the previous year.

Critics say Thailand doesn't have a variety of stocks?

That's true. Banks account for 23% of the total market capitalization and finance companies 11%, so the finance sector alone makes up 34%. Telecommunications companies come to another 18%-to-20%. If you just look at the most liquid stocks — the top 25 — these figures are further magnified. If you are a big investor in the Thai market it is very difficult to avoid these two sectors. And you have to be very sure when you decide to overweight or underweight them. There are some new areas like energy, which will grow in future. And there is the building-material sector mostly cement companies. But even here you can get confused. Siam Cement is really a conglomerate and TPI Polene is in both chemicals and cement.

What sectors do you like best?

You can't avoid banking. It's not very hot, but it's a cheater sector compared to the rest of the market. Not only do banks provide exposure to the entire economy, they also have steady earnings growth, interest margins of 4% and average returns of just

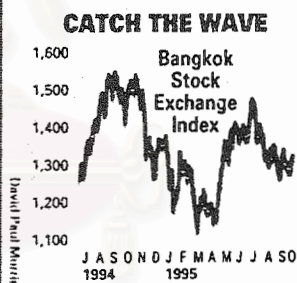
under 2%. Even as the financial markets are deregulated and foreign banks come in, there are still areas where local banks will have a competitive edge. Mortgage lending is increasing 30% year and is likely to continue growing. The local debt market is another promising area.

PERNILLE SVENSSON

The turmoil of Thai politics may put off local investors, but it has the opposite effect on international fund managers. Says Svensson: "Politics is a temporary feature and always a good trading opportunity"

What sectors would you rather avoid right now?

I will definitely avoid the two fixed-line telecom operators — Telecom A and Thai Telephone Telecommunications. The telecommunications sector has been disappointing. Revenue per line is lower than expected and near 20%-to-25% of the lines are connected are not re-

producing much revenue. Fixed-line operators are trading incredibly high multiples and aren't likely to show great results another year or more. I am also avoiding property. There are some speculative opportunities in the sector, where you can get in and get out quickly. But overall, I am not optimistic, given construction delays caused by the floods and lower-than-expected pre-sales of new units. I would definitely stay away from PTT Exploration because it won't be getting much from exploration until 1998.

What stocks do you like?

In the finance sector I like National Finance and Finance One. I also like Siam Commercial Bank, which has much higher fee-income exposure than its counterparts and has underperformed the sector in the past year. Industrial Finance Corp Thailand or IFCT, which serves industrial enterprises, is one of my favorites, though it is not covered by many analysts. Not a bank, but, like banks, it provides long-term loans. I also like United Communication Industry, the mobile phone operator, which is the only cheap stock in the telecommunications sector and could be involved in the next fixed-line license.

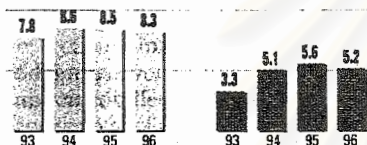

THAILAND

More Inflation Fears

Expect slower, but stable growth. Government priorities for 1996 are to tame inflation and prune a current-account deficit hovering at a high 7.5% of GDP. Thailand's problems have changed. In 1994, inflation was fueled by rising food prices. The new worry is the soaring price of construction materials to meet demand after last year's disastrous floods. Livestock prices may also go up. Still, the economic fundamentals remain good and inflationary pressures could weaken later in 1996. That may lure a new round of foreign investment. Doubts over the government's financial competence might marginally hamper the economy. End-1996 dollar rate: B25.5 (1995: B25). SET index, end-1996: 1,400 (1995: 1,281).

GROWTH & INFLATION

Asiaweek, January 12, 1996

ESCAPED INJURY

Luang Phor Khoon, 73, possibly Thailand's most revered monk; when the Mercedes he was traveling in overturned three times while he was on the way to hospital for his regular check-up; in Nakhon Ratchasima Jan. 7. The car accident left Luang Phor Khoon, who enjoys being driven fast, with only a small scratch above his left eye.

A miraculous escape for a monk

Asiaweek, January 19, 1996

BANKING ERROR

Many central banks are criticized for presenting overly-optimistic official figures, but the Bank of Thailand almost went too far when it failed to include about \$632 million in imports for last November's trade balance, an 81% error. It caught the mistake before releasing the figures, but it still caused revisions to the country's economic growth estimates.

Asiaweek, February 9, 1996

...THE SAME COIN

Thailand's legislators have adopted a different tack to battle the flesh trade. A new bill imposes heavier penalties — fines of up to \$16,000 and jail terms between 10 and 20 years — on procurers, brothel-keepers and parents who sell children into vice. But prostitutes will face lighter sentences. Critics say that tougher law enforcement is still the only real remedy.

Asiaweek, May 3, 1996

Bird McIntyre in Retreat

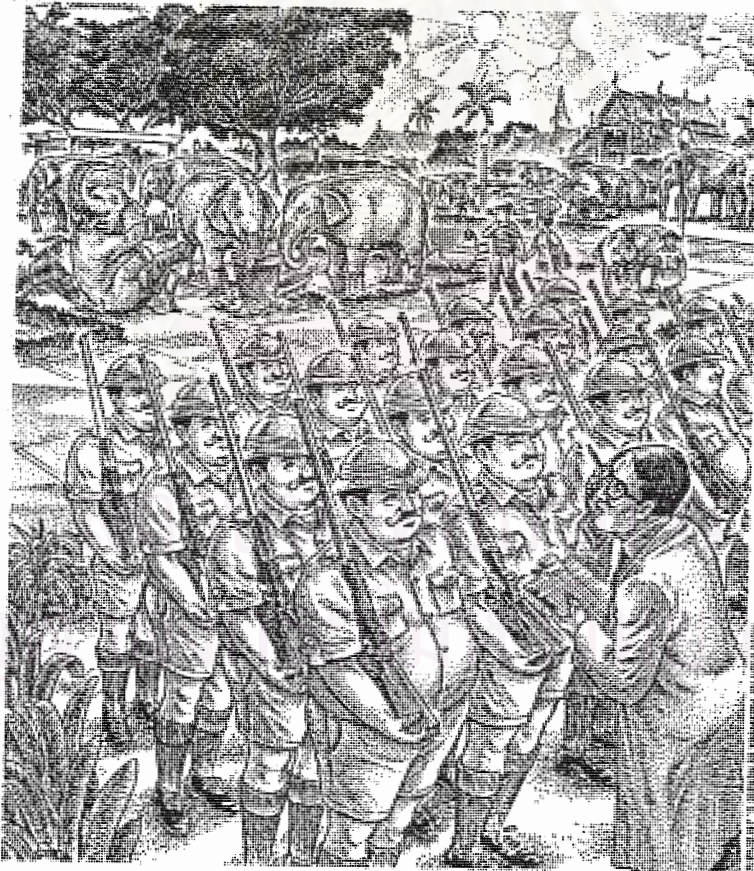
Thai pop idol Thongchai "Bird" McIntyre has become an early-to-bed creature. At least for the next couple of months while he gives up singing and acting to do a temporary stint as a Buddhist monk — a rite of passage most Thai men go through at some time. His new lifestyle involves getting up before dawn, meditation and intense prayer. Oh, and like his monastery mates, he will have to walk 1.5 km barefoot through the hills for his one meal of the day. (Mind you, he did arrange for the paving of the mountain road leading up to the retreat.) The 40-year-old chose a forest monastery in

Chiang Mai for his time-out — but it obviously wasn't enough to keep his fans at bay. So many have made their way there that food and souvenir vendors have set up stalls outside the temple. Bird (*right*) found regional fame in 1991 with his bouncy song about chilis, *Prik Kee Noo*. His delighted mother attended the recent ordination ceremony in Bangkok.

ASIaweek JANUARY 9, 1998

ILLUSTRATED PROPHECIES

2003 BANGKOK

Thai scientists' efforts to clone the legendary White Elephant proved rather too successful. There was only one solution: Cloning the long-extinct Great White Hunter to take on the pests.

ASIaweek JANUARY 29, 1999

Where Old Ways Die Hard

In the provinces, patronage politics still rules

LOUD AND PROUD Ex-PM Banham (left) says Bill Clinton has done a lot for his home state too

BY SANGWON SUH AND
JULIAN GEARING SUPHAN BURI

Banham Silapa-archa scuffs the ground with his shoe and frowns. "Not enough cement has been used here," he tells the accompanying officials as he points to a ragged portion of the road. "This is why I have to come personally and check all the details. I suggest you get this repaired."

Attention to detail is Banham's forte. Ordering the changing of a lightbulb or chastising contractors over the quality of the varnished floor in a sparkling new basketball stadium is all in a weekend's work for the former premier. A self-confessed workaholic, 65-year-old Banham is a key mover and shaker in his home province of Suphan Buri in central Thailand. His supporters claim no one has done more for the development of the area than Banham. His many achievements — which include schools, six-lane highways and even an annual trash-clearing campaign — helped him get the Chart Thai Party's leadership and eventually the premiership in 1995 for a year-long, though troubled, tenure.

To his critics, Banham is the epitome of old-style politics, a rural powerbroker who thrives in the smoky world of palm grease and backroom deals. They say his hold on what is essentially his personal fiefdom represents patronage politics at its worst, with all the pork, vote-buying and influence-peddling that it entails. And

Banham is not alone; he seems to be simply a small part of a vast network of local MPs across the country who have established a cozy relationship with their constituencies. It is a reinvigorated version of the old system that has held local communities together for centuries. The *phu yai* — people with power and money — give material aid to those less well-off. In return, those in the lower rungs offer their help and support when they are needed.

Banham reckons there is nothing wrong with the arrangement. "I think it is the same practice everywhere in the world," he says. "The MPs have to do something good for their constituencies or they will not be elected. Look at the United States. President Bill Clinton has done a lot for his home state of Arkansas." He then points to Japan and South Korea: "What I have heard is they also spend a lot of money and give out gifts to people in their constituency. Would this be considered vote-buying?"

Banham denies he has ever bought votes. But it remains an open secret that all parties — even the reputedly clean Democrats — have engaged in the practice. "At the last election, [soon-to-be-premier Chavalit Yongchaiyudh's] New Aspiration Party sent out people to give money to the people," says Surin resident Veeraporn Pakdi (not his real name). "The first time we received 200 baht, then about a week later 150 baht, and then just before the poll, 50 baht. Obviously you are under

pressure to vote for their candidate. This is the sort of thing other parties do as well." Many observers believe money tipped the result in Chavalit's favor in 1996, when his party pipped the Democrats by just two seats. In all, some 20 billion baht (\$790 million at the 1996 exchange rate) is estimated to have been spent by politicians in that election.

An obvious result of such rampant spending is that power often goes to the most generous candidate rather than the most qualified one. Another consequence is more corruption. Upon coming to office, the victor seeks to recoup his campaign expenditures by raking off money from government projects. Meanwhile, his home region is rewarded with public works, his supporters with plum positions and lucrative contracts.

And if money does not go far enough, it can always be backed up by a little muscle. The role of guns and goons is far less obvious in Thailand than in some more violence-prone countries. Still, all political parties at one time or another have looked for support from the underworld's *jao pho* (godfathers), whose influence is especially pronounced in the major vote banks of the northeast. Says Chamnong Wairottana, a former village leader: "[In the northeast], they have influential people. If villagers do not follow what they say, they will get angry." And then? "They have the power to make people disappear."

The new Constitution promises to change this old face of Thai politics. But few expect the system of patronage politics to change dramatically anytime soon. Kraisak Choonhavan, son of the late ex-premier Chatichai Choonhavan and an adviser to Bangkok governor Bhichit Rattakul, thinks the next election will see even more money being splurged, notwithstanding the economic downturn. "You will be surprised [at how much money the politicians have]," he says. "They will spend it, and the prediction is that they will spend even more than in the last election."

At least p.r.-wise, the old players are learning to adjust themselves to the new ball game. Banham, for one, understands the need to improve the image of his Chart Thai Party, and an ongoing party revamp indicates that the systems are being changed and potential candidates more closely vetted. Banham also talks of a policy platform, something Thailand's relationship-driven parties are not known for. "I wish to focus on the development of the rural areas and the upgrading of living conditions for people upcountry." That would be a good start. Of course, his supporters would say he has accomplished all that already. ■

A CHEER FOR THAILAND

It is coping better with the Crisis than some neighbors

They may share a border, but in recent years Thailand and Malaysia often seemed an ocean apart. Along with Indonesia, Malaysia epitomized ASEAN's ideal of political stability. The tranquil domestic scene gave the country a purposeful sense of direction and a confident air on the world stage. Kuala Lumpur became a spokesman for the developing world. Thailand, by contrast, seemed a shuffling, confused mess. A series of ineffectual governments wilted in the face of political infighting, army interference and public protest. In the space of a year, however, the old assumptions have been turned on their heads. Now it is the Malaysians who are struggling to keep a foothold as economic certainties are felled, bringing down with them the social and political order. The Thais, for their part, are experiencing the first flowering of an improvement in fortunes.

Despite the devastating impact of the economic slump, Thailand has seen little unrest and no military intervention. A new Constitution has begun the task of cutting down graft and limiting money politics. A sense that national unity is vital in such troubled times has produced, if not political consensus, at least a lessening of the factional strife that crippled governments. In short, Thailand's democracy is maturing. Prime Minister Chuan Leekpai recently received the nation's third-largest party, Chart Pattana, into his coalition, further shoring up the government's stability. Re-election now seems a less daunting task.

Victory would bring Chuan his second consecutive term (and third overall) as PM, making him one of ASEAN's more

senior leaders. It would also boost Thailand's influence among member states to a level more commensurate with its size. Bangkok's advocacy of "flexible engagement" in the region is likely to stay. Chuan stands to benefit as well from a relatively settled economy. There are encouraging signs that the country first into the Crisis will also be first out. Interest rates and inflation are expected to fall significantly in the first quarter of next year, while some experts are tipping growth to resume in the year to September 1999.

Chuan's quiet diplomacy has earned international respect and helped turn Thailand's potentially testy relationship with the International Monetary Fund into a working partnership to rebuild prosperity. Where the IMF's policies were impractical, the Thais bargained concessions and helped soften its stance across the region. Deputy premier Supachai Panitchpakdi is bidding to become the next head of the World Trade Organization. If he wins appointment as the first Asian to lead the global body, he intends to "bridge the gap" between the developed and developing worlds.

None of this means Thailand is home free. Behind its new charter, the old evils of money politics still lurk. They may yet ambush Chuan at the next election. His Democrats may head a healthy coalition, but Thai politicians are notoriously fickle with their allegiances in the face of power shifts. And if the world does stumble into recession, Thailand's — and the region's — recovery would be stalled. Still, the Thais have been doing quite a few things right. Compared with what is happening among its neighbors, that is no mean feat. ■

Illustration by Assut V. Rincunco

THAILAND

Royal Reproach

King gives politicians another scolding

By Michael Vatikiotis in Bangkok

Thais are accustomed to seeing their revered monarch, King Bhumibol Adulyadej, hard at work, poring over maps and conferring with officials on the numerous development projects he oversees. But for almost three hours on the evening of September 12, they were treated to an even more engaging side of the monarch, who celebrates half a century on the throne next year.

As television cameras fixed on the 67-year-old king, seated at a table wearing a plain, dark suit, he repeatedly stabbed his finger at a map of Bangkok's eastern suburbs. Bluntly he asked senior city and irrigation officials, sitting around the same table, why nothing had been done to defend outlying areas of the city from flooding.

The king said it was nothing short of "silly" that residents of these areas could face costly damage to their homes and livelihood because of inadequate provision for drainage to the sea. Flood barriers and pumps protect the inner city from severe flooding, but the king speculated that "there could be disputes between those inside and outside the flood barriers which could grow into riots."

It was the third time in as many months that King Bhumibol has conveyed his views frankly and directly to the people, a display of royal opinion that observers say is unprecedented in his long reign. For one experienced foreign observer of Thailand, it amounts to an "engagement that reflects public dissatisfaction with the performance of politicians."

In July, the king addressed the incoming cabinet of Prime Minister Banharn Silpa-archa and sharply reminded them to carry out their duty diligently. "The people are intelligent," the king warned. "From now on, you should do a good job and bring prosperity to the country."

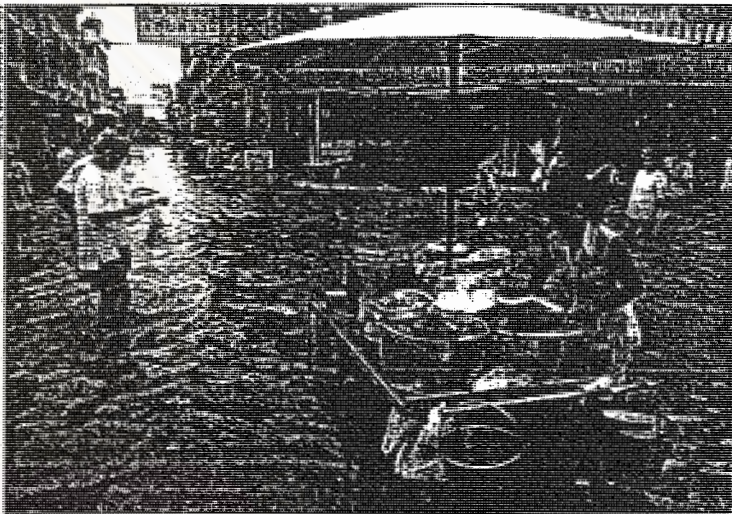
Then, in mid-August, the king chose a gathering of senior Thai diplomats to scold the government for failing to adequately address Bangkok's ever-worsening traffic chaos. "They only talk, talk, talk, and argue, argue, argue," he said, referring to government ministers charged

with solving the traffic problem. The government has failed to centralize responsibility for Bangkok transport, assuring that bureaucratic snarls will persist.

On September 12, Bangkokians who managed to crawl home by 9 p.m. through sodden streets and rush-hour traffic saw their monarch display further impatience with his ministers. "Ministers say: 'Never mind, never mind, if the floods come, we'll pay compensation. But there will definitely be flooding. Who won't suffer losses?'" the king asked, stressing that it was more important to prevent flooding.

King Bhumibol Adulyadej had something to say about Thailand's floods.

The king's remarks prompted immediate action. That night, sandbags appeared in low-lying neighbourhoods as water from the swollen Chao Phraya River approached Bangkok. Banharn—who has spent much of the past two weeks with trousers rolled up to his knees, passing out food packages to flood victims up-country—cancelled a visit to Singapore and Indonesia to deal with the flooding, the worst since 1983.

The monarch's intervention highlighted his concern for the capital—and his implicit doubts about the government's ability to protect it, observers say. "He is concerned, and perhaps believes that by going on the air in this way, that officials will cooperate more," comments a senior Thai academic. "There's a sense of urgency. He wants to get the message out beyond the officials."

The current government wasn't the only target—the king said better flood-prevention measures were called for a decade ago, but not implemented. Yet the

king's latest statements seem to reflect concern in the upper levels of the establishment about the performance of the three-month-old government of Prime Minister Banharn. The bureaucracy, together with the military, traditionally regards itself as aloof from the politicians and close to the king.

The opposition has been quick to make capital of this. "The feeling is the government has no sense at all of what they must do, and the king must show them the way," says an opposition politician.

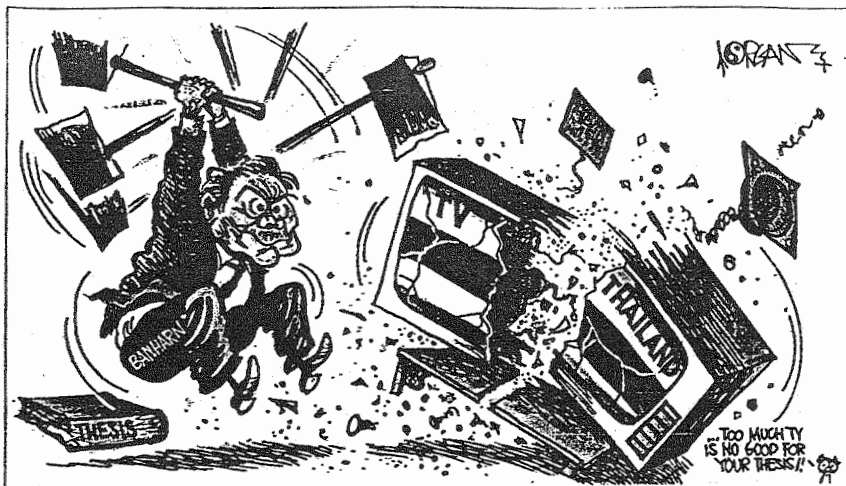
Certainly on the subject of flooding, the king displayed a full grasp of the facts, astonishing viewers with his detailed knowledge of the problems faced by Bangkokians in outlying suburbs. But his criticism was not confined to the government, and showed a shrewd sense of the broader problems facing Thailand.

Aiming criticism at developers and

land-owners, the king cited their inability to set aside land for the construction of floodways, and the failure of individual factories to provide proper drainage. "Where is people's sense of duty to the nation?" he asked. "There must be people who are willing to make sacrifices to help the country."

The king's high public profile comes despite two periods of hospitalization, in March and September, for treatment of a minor heart ailment. On both occasions, the king's doctors said balloon angio-plasty had successfully cleared up the problem. The king's illness has curtailed a normally frenetic schedule of visits to royal-sponsored development projects around the country, but it didn't stop him from spending long hours poring over flood-prevention plans while in hospital. "The king's illness keeps him in Bangkok. But he still wants to be so engaged," says a source close to the royal household. ■

NEWS ITEM: ANGERED BY ITS CRITICAL COVERAGE, THE THAI GOVERNMENT PULLS THE PLUG ON A POPULAR CURRENT-AFFAIRS SHOW.

Far Eastern Economic Review

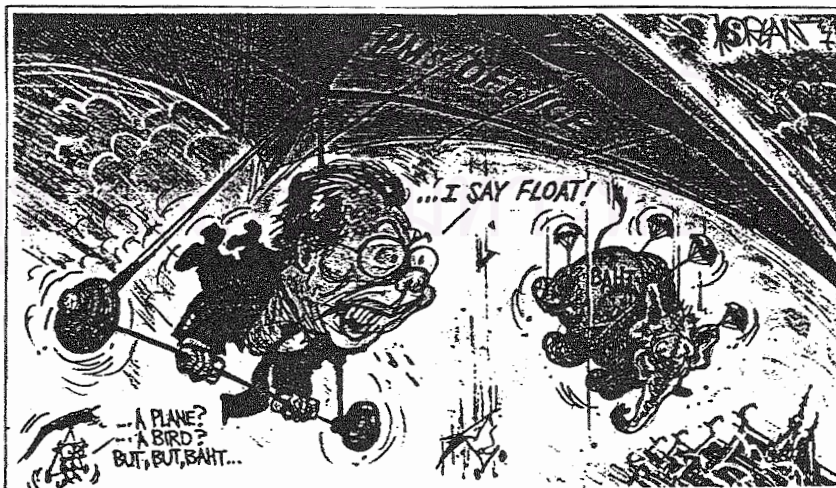
March 7, 1996

NEWS ITEM: A PRIVATE POLLING AGENCY IN BANGKOK, THE RAJAPAK INSTITUTE, LABELS THE RECENT THAI ELECTIONS THE DIRTIEST AND MOST VIOLENT SINCE THE MID-1970S, PARTICULARLY DENOUNCING CANDIDATES' BLATANT VOTE-BUYING.

Far Eastern Economic Review

November 28, 1996

NEWS ITEM: Thailand agrees to float its beleaguered baht—reassuring investors and nudging its stockmarket upwards.

Far Eastern Economic Review

July 17, 1997

Confidence Game

The unbearable lightness of Thai democracy

In most places where elected leaders become embroiled in scandal, the solution is obvious: Throw the bums out. In Thailand, however, the situation is more complicated. For Thailand's problem is not the bums. It's the system that propels them to the top.

For the past few months, Prime Minister Banharn Silpa-archa has been accused of everything from avoiding tax on a questionable land deal to plagiarism and changing his birth date. Now his six-party coalition hangs in the balance. The business community is fed up. Stocks have hit a three-year low. And early this month, Moody's downgraded the country's short-term debt rating. Though Thailand's long-term indicators are healthy, in the here and now Thai aspirations are increasingly crashing down on the hump of patronage politics.

In many ways, the predicament Thailand now finds itself in is one common to democracies worldwide: Political mechanisms have simply not kept pace with progress in other sectors. In an era where economies put a premium on flexibility and quick turnaround, most parliaments have proved incapable of dealing with issues in an efficient way. And the same social and economic forces pushing the political machinery to their limits are also having an effect on the kind of people who become politicians. At a recent dinner in Bangkok our table companions—business people, officials, academics—were all agreed on one thing: Whereas only a decade ago the most sophisticated Thais would be found in the government or the army, today they are to be found in the private sector. And the gap is growing.

Thailand's answer is to convene a convention of constitutional and legal experts, foreign as well as domestic, to find ways to limit corruption. We wish them well but are sceptical that countries can regulate their way to reform. For so long as governments have favours to sell, there will always be buyers. Surely it is no coincidence that every scandal—from the near-failure of the Bangkok Bank of Commerce, the purchase of submarines from a Swedish arms manufacturer to the Justice Minister's charge that the price of a banking licence is a \$30 million bribe—revolve around some government contract or licence. As we have said before, liberalization has an ethical as well as an economic imperative.

On the political side, too, the degree of centralization guarantees a system dominated by special interests. For a people unused to handling the day-to-day issues in their own neighbourhood will find themselves ill-equipped when called upon to decide the larger ones affecting the nation. The same goes for local assemblies whose sole responsibility is to divvy up goodies channelled from Bangkok; this is hardly the breeding ground for future statesmen. To the contrary, such assemblies will come to

be dominated, as is Thailand's, by interests (primarily construction groups) angling for a slice of the pie. In short what Thailand needs most is for Bangkok to start devolving power: More political power—and responsibility—to the provinces; more economic power to the private sector.

As we go to press the parliament debates a no confidence motion accusing Mr. Banharn of governing "without sufficient knowledge, ability, efficiency . . . morality or leadership." Whether he will win or lose that fight, we do not know. What we do know is that Mr. Banharn is not the problem in Thai politics. He is its product. ■

THAILAND

Security Threats Identified

A white paper issued by the Ministry of Defence said the country will face problems in the future over unclear borders. Internal changes in neighbouring countries may also affect security, including the rise to power of "certain political leaders." It reiterated that the main role of the country's armed forces is to defend the monarchy. It also recommended that the navy should acquire fighter aircraft.

FAR EASTERN ECONOMIC REVIEW

MARCH 28, 1996

ECONOMIC MONITOR

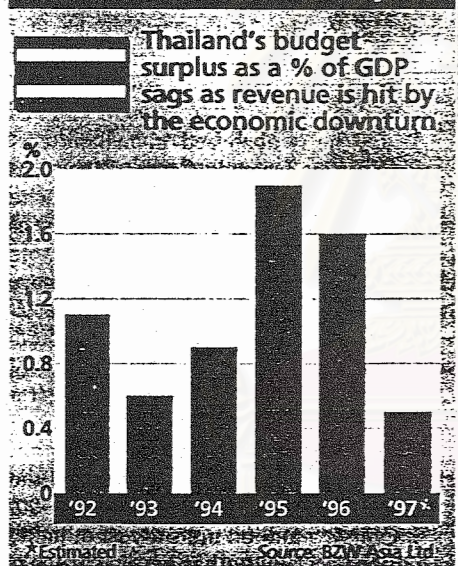
THAILAND

Deeper Down

Refloating Thailand's grounded economy is proving harder than many anticipated. For much of the first quarter, government officials and some local bankers talked confidently about recovery by mid-year. So far there are no signs of that. In fact, things may be getting worse.

In the first week of April, the baht plunged to an eight-year low, touching 26.1 to the dollar. According to Morgan Stanley Capital International Indices, Thai stock prices fell 15% in U.S. dollar terms during the first quarter.

Baht Cushion Slips

Moody's, as expected, downgraded the country's A2 long-term sovereign-debt rating to A3. Addressing both the immediate challenges of rising foreign debt and difficulties in the financial sector "may prove far more painful and difficult than presently anticipated by many observers," Moody's concluded.

The only good news has been the government's announcement of plans to deal with the situation. In a bid to restore calm to the troubled finance sector, the government announced in early April that it would encourage finance companies to merge. It also offered the prospect of winning commercial licences to merged companies able to muster a minimum 7.5 billion baht (\$290 million) in capital.

Most welcomed the move as a step towards eliminating a chief contributor to Thailand's investment bubble. "This is the end of finance companies as we know them," says a local bank executive.

The trouble is, the plan did not specify who will supply the money needed by the merged firms. According to some estimates, the level of bad debt carried by all of the country's 91 finance companies exceeds 200 billion baht.

One option is to draw on the central bank's rehabilitation fund, made up of limited private-sector contributions. But the failed Bangkok Bank of Commerce, with a bad-debt burden as high as 70 billion baht, is already at the front of the queue.

There's always the taxpayer, but that could send the wrong signals internationally. To foreign investors, Thailand's low government debt and high public savings constitute its last shred of financial credibility. Any hint of a taxpayer-funded bailout could trigger further downgrades in the country's long-term debt.

Perhaps aware of these fears, Finance Minister Amnuay Virawan has denied that a single baht of taxpayers' money will be used to bail out the troubled finance sector. That leaves the government with precious few options. Current limits on foreign ownership of financial institutions could be relaxed to encourage more foreign investment. But even then, who will want to take on the bad debt without guarantees of support?

Meanwhile, falling corporate earnings and lower revenues from value-added tax caused by sluggish imports are expected to eat into government revenues this year. The current revenue projection for the fiscal year ending on September 30 is 925 billion baht. That's 19 billion short of the 944 billion baht in planned expenditures, although the government claims it may not spend all of that amount.

For the five months to February 1997, the government recorded a deficit of 58.1 billion baht, compared with a surplus of 13.7 billion a year earlier. According to a report issued by BZW Asia in Bangkok, the budget surplus for fiscal 1997 could shrink to 0.5% of GDP, against a year earlier surplus equal to 1.6%. That doesn't give Thailand's financial sector much of a lifeline.

■ Michael Vatikiotis

THAILAND

Hard Times Roll

No end in sight for economic, political crises

By Rodney Tasker in Bangkok

The Western-educated Thai businessman shakes his head gloomily: "I'm off to buy Milton's *Paradise Lost*," he says purposefully. Why? "What else can I do with all this [expletive deleted] around," he huffs.

He is not alone in his misery, but others are expressing their dismay in more meaningful ways. With the economy and financial system in their murkiest state in a decade, the baht sinking to an unprecedented low against the United States dollar, and the government seemingly incapable of stopping the rot, Bangkok businessmen and other concerned groups are looking elsewhere for salvation.

Some are pinning their hopes indirectly on the country's highest authority: King Bhumibol Adulyadej. At least one group of businessmen is seeking to open backchannels to the royal palace, effectively bypassing the government.

The dismal economic situation is compounded by widespread fears that parliament may go against a general desire for political reform by voting against a draft constitution drawn up after months of deliberations. In mid-July, the Constitution Drafting Assembly agreed on two particularly radical clauses in a bid to enhance democratic ideals and curb Thailand's endemic vote-buying at election time. One clause requires MPs to give up their seats if they are chosen for the cabinet; the other proposes direct elections to the Senate, whose members are currently nominated by the prime minister.

Neither proposal is likely to win the support of the ruling coalition when it comes up for a vote in mid-August. Indeed, political analysts suspect the two clauses were pushed by CDA members to the coalition to sabotage the draft—to provoke parliament into rejecting it. That would lead to a national referendum on the issue, effectively buying Prime Minister Chavalit Yongchaiyudh more time in office. Chavalit had said when he came to power last December that he would step down when a new con-

Finance Minister Thanong Bidaya: Waiting too long to ask for help?

stitution was promulgated.

If it comes to a referendum "there are going to be some powerful political forces at play," says Abhisit Vejajiva, spokesman for the main opposition group, the Democrat Party. That could play into the hands of the ruling coalition, which could defeat the legislation by employing the very old-style money and strong-arm tactics it aims to end.

Other analysts say the coalition wouldn't dare risk the people's wrath by voting against the reform charter. One leading CDA member, who did not want to be named, believes parliament will endorse the new charter. "I think that Chavalit is clever enough not to create more difficulties for himself because of the economic problem," he says. "If Chavalit and his New Aspiration Party refuse to accept it, it might make the public angry, and businessmen in particular might come out with others to oust Chavalit. There might be a crisis."

The Democrats are the only party so far to say they will vote for the draft, despite some reservations. "As bad as the situation is, the public would like to see change in the rules of the game—the public mood is very frustrated," says Surin Pitsuwan, a senior Democrat and former deputy foreign minister.

For business, it's hard to see how things could get any worse. The government intended the July 2 "managed flotation"

of the baht to allow the currency to sink 15%, to around 30 baht to the dollar. But it is now breaching the 32-baht mark and many in the business community are calculating their costing at 35. Inflation, below 5% at flotation time, is rising; analysts say it may climb to an annualized rate of 10% or higher.

Worse, the government and the Bank of Thailand, the central bank, have done little to clear the air of confusion. BOT Governor Rerngchai Marakanond resigned July 28, citing fatigue from dealing with the economic crisis. Analysts complain Bangkok seems to have no concerted plan to stop further devaluation, cushion its effects and assure foreign investors that their money is safe. They accuse Finance Minister Thanong Bidaya of delaying tactics; he waited weeks before turning to the International Monetary Fund on July 28 for an unspecified amount of emer-

gency credit.

Many businessmen are not convinced the government can clean up the economic malaise. On July 25, a delegation of senior Thai industrialists visited Prem Tinsulanond, senior privy councillor and former prime minister, to ask for his help. Prem is viewed as a channel to the king. The businessmen "want Prem to do something, but he doesn't know what to do," says one well-connected source.

The following day, Chavalit also visited Prem "to seek advice" but also, in observers' eyes, to try to show he is still acceptable to the senior statesman.

Given the economic mess—and the public desire for political change—some political analysts are closely monitoring attitudes among powerful military leaders. Both supreme commander Gen. Mongkol Ampornpisit and army chief Gen. Chettha Tanajaro have felt compelled to assuage fears of another military coup.

"As far as I'm still the army commander, I can guarantee to you that there will be no *coup d'etat*, no more use of force to settle political and economic problems," Chettha told reporters. Military sources say the generals mean what they say. But as economic hardship bites deeper, and politicians are seen to be keener on their own survival than that of the country, faith in the current civilian administration is evaporating by the day.

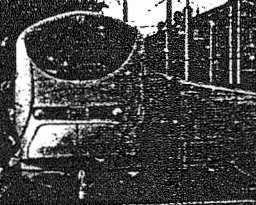

NOVEMBER 28, 1996

Far Eastern Economic REVIEW

SOUTH KOREA'S TGV

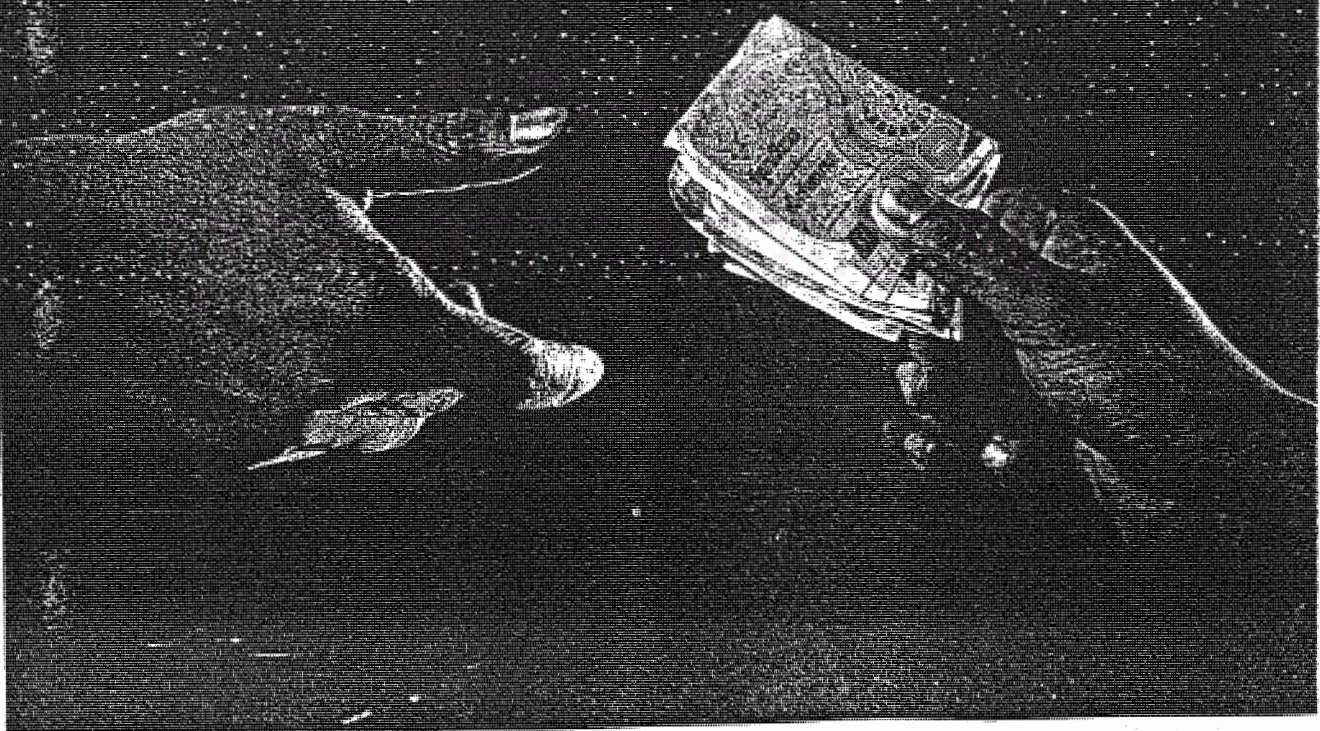
Going Nowhere Fast

HONG KONG'S TUNG

Rising to the Top

THAI DEMOCRACY

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวพัชรารัตน์ แสนยานุสิน เกิดวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2516 ที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีอักษรศาสตรบัณฑิต วิชาเอกภาษาอังกฤษ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2539 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2541

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย